

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת תצווה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 264

פנינים לפרשת תצוה (פורים)

שני הצדיקים הללו, נפגשו בנסיעה שנסעו יחד מטעם 'קופת העיר', לציונו של הגר"א בווילנא. בדרך שוחחו רבות בדברי תורה, עד שנקשרה נפשם איש בנפש רעהו, ומיני אז כשנזדמן לרבי דב יפה לשבות בבני ברק - היה שובת בביתו של הגרש"י בורנשטיין. פעם אחת ישבו יחדיו לסעודת שבת, ובמהלכה סיפר רבי דב יפה מעשה שאירע באותה העת בכפר חסידים

הרה"ג רבי אליעזר יוטקובסקי, יו"ר 'אנחנו וצאצאינו', על גודל מעלת השמחה ועל כך שהקב"ה משלם במזומן לאוהביו ולעושי רצונו

יעקב א. לוסטיגמן

אשתקד, ואם אנחנו רואים שהגורם המרכזי להתפשטות הנגיף הוא הדיבור, אנחנו כיהודים מאמינים צריכים להסיק מכך, שכנראה ההתפרצות הזאת הגיעה כאיתות משמים, שאנחנו צריכים להתחזק בנושא שמירת הלשון. ואם ההתפרצות באה בפורים, אולי אנחנו צריכים להתחזק בעניין הזה דווקא עכשיו, בפורים."

לכבוד ימי הפורים פנינו למגיד המישרים הרה"ג ר' אליעזר יוטקובסקי, וביקשנו לשמוע מפיו מעט על ענייני הפורים, וחשיבות שמחה של מצוה, ונענינו על אתר בחיזוק מלוא חופנים: "בתקופה האחרונה", מספר הרב יוטקובסקי, "קראתי באחד העיתונים על ניסוי שנעשה בסין, ובו לקחו 100 אנשים וחילקו אותם לשני אוטובוסים. בכל אחד מהאוטובוסים היה חולה קורונה אחד, וכל השאר בריאים. "באחד האוטובוסים התבקשו הנוסעים לדבר ללא הרף, ובשני הם הצטוו לשמור על דממה מוחלטת. לאחר ימים אחדים בדקו את כולם לקורונה, וגילו שבאוטובוס שבו דיברו כולם, נדבקו רבים בנגיף, ואילו ב'אוטובוס הדממה', איש לא נדבק. "מחקרים שונים נעשו בכמה מדינות בעולם, וכולם הוכיחו בזה אחר זה, שהדיבור הוא גורם משמעותי מאוד בהפצת הקורונה. במחקר שנעשה באוניברסיטת פנסילבניה בארה"ב, גילו עוד יותר מזה: ככל שהדיבור הוא בקול רם יותר, כך גם גדל מספר הנתזים וצפיפות הרסס של טיפות הרוק הזעירות, הנושאות בתוכן את הנגיף ומעבירות אותו הלאה, לאנשים נוספים. "ולמה אנחנו מזכירים את זה דווקא עכשיו? כי כזכור לכולם תחילת ההתפרצות המשמעותית ביותר של הקורונה בארץ, היתה בפורים

זכורני מלפני כמה שנים, שנסעתי ללונדון הבירה להשתתף בשמחת נישואי בנו עם בת הגה"צ רבי אפרים פאדווה שליט"א, גאב"ד ומרא דאתרא לונדון. היתה זו שמחה גדולה, בה השתדכו ביניהם שני הרבנים החשובים והנכבדים של העיר, ומשך כל ימי השבוע של השמחה - העיר לונדון צהלה ושמחה. ראיתי אז מקרוב את ההערכה וההערצה שרחשו אליו כל תושבי העיר, ושמחו בשמחתו בלב אוהב ואוהד באמת

הגה"צ רבי אברהם יעקב איצקוביץ שליט"א, רב קהל 'שבט הלוי' ירושלים, על מידותיו של גיסו הגדול כ"ק מרן גאב"ד 'זכרון מאיר', הגאון רבי חיים מאיר ואזנר זצ"ל

מאת: יוסף מאיר האס

"אֲשֶׁר מִלְאֲתֵינוּ רוּחַ חֻקָּמָה" (שמות כ"ה, ג')

בחורים צעירים ממנו בעשרות שנים בחכמה ובמניין, וטעמו ונימוקו עמו, שאם יישב הוא חושש שמא לא יוכל להסביר את הדברים בהתלהבות רצויה, אבל בעמידה אפשר ללמוד ולהשמיע את הדברים בריתחא ובשמחה, ואכן ראו עליו כולם את שמחת התורה המופלאה שלו, "כי הם חיינו ואורך ימינו" פשוטו כמשמעו, כשהיה אומר את שיעוריו העיוניים עם כל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, כל עצמותיו תאמרנה.

כיבוד אב בהפלגה

גם זאת יש לציין, את העניין הנשגב של מצוות כיבוד אב שהיה אצלו באופן מיוחד ביותר, איך כיבד את אביו עטרת ראשנו, מרן פוסק הדור בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, ואף זכה לעמוד לימינו כל ימיו במסירות גוף ונפש.

גיסו זצ"ל היה מקיים מצוות כיבוד אב בהידור מופלג, כיבוד ומורא, בקום ועשה, ובשב ואל תעשה. וכפי שאמרו חז"ל במס' קידושין: "איזהו מורא? לא עומד במקומו ולא יושב במקומו, ולא סותר את דבריו ולא מכריעו". היה זה מחזה נפלא לראות כל פעם מחדש איך גיסו מבטל את דעתו כליל לפני דעת תורתו הבהירה של אביו

אם נתבונן בהליכותיו הטובות ובדרגותיו הנעלות, הרי שבראש ובראשונה יש להדגיש ולהבליט בשער בת רבים, את עניין הרבצת התורה של גיסו זצ"ל, שנמשכה ברציפות למעלה משישים שנה. עוד בהיותו אברך צעיר, כבר התחיל לומר שיעורים כסדרם בצל כנפיו של אביו, חותני הגה"ק בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, ואני זוכר היטב איך אביו הגדול כל-כך החיה עצמו בכך, וכל-כך נהנה עמו, באשר בנו עוזר לו ומכין את התלמידים קודם לשיעורים שלו, שהוא עוזר להם להיות מוכנים לשיעור של האבא, ובכך כבר היו מוכנים בשיעורים, משום שהוא כבר הראה להם את דרך התורה ואת דרך הלימוד.

הזכרתי שגיסו זצ"ל היה מגיד שיעור בישיבה, והבחורים שלמדו אצלו עלו ללמוד שנה לאחר-מכן אצל חותני, מרן ה'שבט הלוי' זצוק"ל, והיה אומר חותני בהנאה גלויה, כי השמחה הגדולה ביותר אצלו, שבנו רבי חיים מאיר הלוי הוא המגיד-שיעור של הבחורים האלו, כי הוא מכין אותם כראוי וכנכון בסלילת נתיבות הלימוד והעיון, ועל ידי שמלמד אותם דרך הלימוד האמיתית משך שנה שלמה, הרי באים אליו כבר בחורים מושלמים ותלמידי חכמים מופלגים, אחרי שנה שלמדו אצל בנו הגדול, ונהיו כלים מוכנים לקבל.

תמיד הכיר חותני זצוק"ל טובה לגיסו זצ"ל, על שעוזר לו בהכנת התלמידים ומשפיע עליהם ברוחניות ובגשמיות מדשן ביתו ומאוצרות גניזו. אביו זצוק"ל כל-כך נהנה לראות את הרבצת התורה שלו, וכך הוא זכה להעמיד תלמידים לאלפים ולרבבות במשך למעלה משישים שנה, עם כזו אהבת התורה ועם כאלו כישרונות ברוכים.

יש לציין את הריתחא דאורייתא שליהטה סביבותיו, בשעה שמסר שיעור בעיון, כאשר ביותר עלינו להדגיש את הנהגתו המיוחדת למסור את השיעורים בעמידה דייקא, אפילו בשעה שלימד לפני

זצוק"ל, בלי להרהר אחריו כמלוא נימה בשום פנים ואופן, וכששמע דבר מה יוצא מפיו בנושא מסוים, לא היה צריך יותר לכלום, כי היה ברור ומובן אצלו שהכל יהיה בדיוק כפי הוראת אביו הגדול.

החידוש בכך היה, שגם בדברי תורה לא נחשב בעיניו לכלום לעומת אביו הגדול זצוק"ל, על אף שבדברי תורה מותר על פי הלכה לחלוק בן על אביו, כדי לברר את הסוגיא לאשורה על כל פרטיה ודקדוקיה, אבל גיסי זצ"ל החמיר על עצמו גם בזאת, וכפי שרבים וטובים יכלו לראות תמידים כסדרם, בשעת השיעורים שמסר חותני זצוק"ל לפני תלמידי הישיבה, איך היה פונה אל אביו בדרך ארץ גדולה וביראת הכבוד שאין כדוגמתה, ומנסה - אחרי נטילת ובקשת רשות כמובן - לתרץ כך את הקושיא, והכל בכבוד ראש ובהכנעה רבה, חלילה שלא יראה אפס קצה של זלזול קטן בהשמעת סברא אחרת, מאשר השמיע אביו הק' בשעת השיעור.

עוד זאת עלינו לציין, איך היה גיסי זצ"ל שמח ומתייקר בזכייה הגדולה שנפלה בחלקו, להיות שליחו של אביו זצוק"ל בכל מיני נושאים, למלאות שליחותו ולעשות בקשתו. בכל פעם שהיה מזכיר את זכרו הטהור, היה מקדים ואומר ברטט של קדושה ויראה: 'אדוני אבי מורי ורבי', כשכולם מקבלים מושגים נעלים במצוות כיבוד אב. והרי ישנם כאלו שעושים מצווה זו בהכרח ובחוסר ברירה, שהרי התורה ציוותה לכבד את ההורים, ועל כן הוא עושה שליחותם בלי חשק, אבל אצלו ראה ראינו את השמחה וההנאה שזרחה על פניו המאירות, בשעה שזכה לקיים רצון צדיק ולמלאות שליחות אביו הגדול.

אצל גיסי זצ"ל זכינו לראות את דברי המפרשים, על סמיכות הפסוקים של מצוות כיבוד אב ואם למצוות שמירת שבת, שהרי בשמירת שבת הצטוונו לעשותה בשמחה, 'וקראת לשבת עונג', 'ישבעו ויתענגו מטובך', וזה בא לרמז שגם מצוות כיבוד אב ואם יש לעשותה מתוך קריאת עונג ומתוך ששון ושמחה. וזאת ראינו אצלו לאורך כל השנים והימים, שעמד לימין קדשו של אביו זצוק"ל בשמחה ובאהבה, שש ושמח לשמור לעשות ולקיים, וזהו לימוד גדול עבורנו.

להשיב לשואליו דבר

כמובן, שהיתה אהבה גדולה זו בין האב לבנו שוררת באופן הדדי, זה אל זה יעריצו ויכבדו בלב ונפש חפצה, כאשר חותני זצוק"ל היה מרבה לשבח ולפארו באוזני העם ובקרוב בני המשפחה, על דבר היותו אוצר כלי חמדה ומלא ברכת ד' בתורה ובהוראה, ובפרט על היותו מרביץ תורה לעדרי עדרים רבות בשנים, שדבר זה תפס אצל חותני זצוק"ל דבר ראשון במעלה ובמידה, כידוע.

שמעתי השבוע סיפור נאה שיכול להעיד על הכלל כולו: יהודי חשוב רצה לשאול שאלה בהלכה, ובירר מתי נמצא חותני זצוק"ל בבית ההוראה. נאמר לו כי בין השעה תשע לעשר בבוקר, יושב מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל בבית ההוראה, ויבוא באותה שעה.

למעשה, בדיוק באותו יום הזדרז חותני ללכת אל הישיבה, ועזב את בית ההוראה עוד לפני השעה עשר, כך, שבבוא יהודי זה לבית

ההוראה באותה שעה, כבר מצא את המקום נעול ונאמר לו כי הרב וואזנר כבר הלך למסור את השיעור בהיכל הישיבה.

בשעות הצהריים פגש היהודי את חותני זצוק"ל, וסיפר לו שהתעוררה אצלו שאלה מסוימת, ורצה לשאול את מוצא פיו בשעת הבוקר בבית ההוראה, אך כשהגיע שמה כבר לא מצא אותו. חותני אכן התנצל לפניו, שבדיוק היום היה מוכרח לעזוב קצת יותר מוקדם, ובפרט שראה שאנשים לא מגיעים לשאול, וכבר חשב שלא יבואו עוד אנשים, ואמר לו שאם הוא רוצה לשאול, יוכל לשאול אותו עכשיו.

אולם היהודי סיפר לחותני, שכבר אין לו מה לשאול לכאורה, כי אחרי שנוכח לראות שבית ההוראה כבר סגור, הלך אל בנו הגה"צ רבי חיים מאיר הלוי וואזנר זצ"ל והוא פתר לו את דבר שאלתו.

לשמע הדברים, נענה חותני זצוק"ל ואמר לו בבטחה: "אם שאלת את בני רבי חיים מאיר, הרי זה ממש כאילו שאלת אותי את השאלה, כי אני עומד בביטחון גמור מאחורי הפסקים שהוא נותן! מה שרבי חיים מאיר פוסק, כאילו אני פסקתי, ולכן באמת אינך צריך לשאול אותי את השאלה עכשיו, כי פי כפיו".

מכאן נראה עד כמה סמך חותני הגדול את ידיו על גיסי זצ"ל בעיניי עצומות, וכל זה מתוך הערכתו הגדולה כלפיו והכרת טובתו על כל עזרתו ועמידתו לימינו באהבה ובמסירות.

עוד אציין פרט חשוב בשולי אדרתו של גיסי זצ"ל: מידת הצדקה והחסד שפייעמה בקרבו - היתה מעוררת התפעלות כל פעם מחדש. איך מסר גופו ונפשו וכוחותיו למען כלל ישראל, בלי להתחשב כלל במיעוט כוחותיו ובגזלת זמנו היקר מסדר יומו העמוס לעיפה, בשיעורים ובלימוד התורה.

לדוגמה אוכל לציין את הנהגתו המופלאה, שבארבעת הימים שבין יום הכיפורים לחג הסוכות, לא נעל את דלתו לרגע אחד, כי המונים מתושבי בני-ברק היו מתדפקים על דלתות ביתו, להראות לפניו את ארבעת המינים שרכשו, כשכולם רוצים לקבל את חוות דעתו התורנית וההלכתית, ומעולם לא השיב פני שואל ריקם.

לכל נחשוב לרגע שהיה זה קל עבורו, לעמוד מבוקר ועד ערב בימים עמוסים וטרודים אלו של ערב החג, ולבדוק מאות ואולי אלפי סטים של ארבעה מינים, וכשביקשו ממנו לחדול בכך, ולפרסם שעות מיוחדות לקבלת קהל - לא הסכים לשמוע על כך, באמרו שאם יש יהודי שרוצה להראות לו את ארבעת המינים, כדי שיהיה רגוע ושליו ביו"ט סוכות שהרב ראה אותם ופסק שהם כשרים למהדרין, איך ייתכן שהוא ימנע זאת ממנו?!

כך היה משיב לשואליו דבר ד' זו הלכה, במאור פנים ובירידה לסוף דעתו של כל אחד, ובלבד שיהיו הבריות שמחות ורגועות כראוי וכנכון.

אהוב ונחמד על הכלל

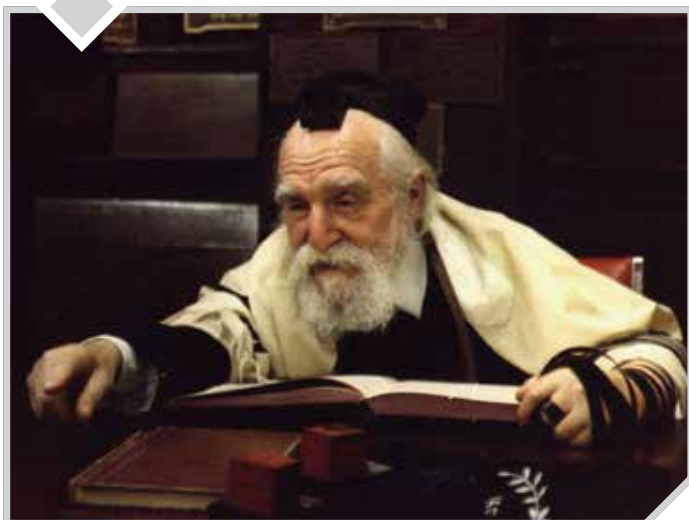
יש להאריך הרבה על מידת הענווה שהיתה כליילת המידות הטובות שלו. טוב לבו הזהב, כמה טובות וחסדים שעשה, על אף שהיה זה למעלה מיכולתו. כל-כך הרבה עזר וסייע לאנשים והכל עם ענווה

זכיתי ור' משה הגיע לבקרני פעמיים בממפיס, ואף התאכסן בביתי.
באחת הפעמים שהגיע לרגל פתיחת הישיבה שיסדתי, רץ לקראתו נער
צעיר וביקש לצלמו. אחד ממלווי של ר' משה הזדעק, וביקש ממנו לבל
יצלם ויטריד את ר' משה. ר' משה שמע זאת, ואמר לו: "הן נהנה הילד מכך
ומדוע להפריע לו מהנאתו?" ר' משה אף נעמד במיוחד למול המצלמה,
וסידר את בגדיו במיוחד בכדי להצטלם אצל הילד...

שיחה נדירה שנערכה עם הגאון רבי אפרים גרינבלאט זצ"ל, רב קהילת
'ממפיס טנסי' ומחשובי הפוסקים בארה"ב, על דמותו של רבו הגדול
בענקים, מרן הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל, בעל ה'אגרות משה'

הרב יעקב הייזלר

"אֲשֶׁר מִלְאֲתֵינוּ רוּחַ חֻכְמָה" (שמות כ"ה, ג')

ביקשנו מהרב גרינבלט לספר לנו, על גדלותו הנדירה והבלתי מצויה
במידות טובות, וכן על הבין אדם לחברו בשילוב הפשטות האופיינית
של ר' משה, אשר נודע טבעו בעולם כ'חד בדרא' בעניינים אלו.

בפתח השיחה הבהיר לנו הרב, כי להקיף את דמותו ואישיותו
הענקית של ר' משה זצ"ל - הרי זה כמעט ולא שייך, וודאי שלא
בשיחה אחת, שכן גדלותו הנדירה בכל מכמני התורה היא כמעט
לאו בגדר אנוש, וכן גדלותו בשאר התחומים - היא ממש נדירה גם
בין גדולי הדורות, אך בשיחה זו רק ננסה להציץ ולדלות מעט מן
המעט מגדלותו, ונתמקד בעיקר בשילוב הנדיר שבין גדלות עצומה
בתורה, לצד מידות תרומיות ונדירות.

"על מידותיו הנדירות הרי שאפשר לשבת לילות על גבי לילות,
ולשוחח ברצף ועדיין לא נגענו אפילו במקצת", אומר לנו הרב, "אך
נביא כאן רק כמה דוגמאות השמורות כעת בזכרוני".

"זכורני בימי בחרותי, כשהגעתי ללמוד אצל ר' משה בארה"ב, הייתי
מתפלל על מה שקורה בביהמ"ד, איך שכל אחד ואחד היה יכול
לגשת לר' משה בביהמ"ד בכל שעות היום בכל ענין שהוא, והוא
היה מתפנה מיד לכולם, אם כשזה היה סכסוך בין ב' אנשים, או כל
התייעצות בכל נושא שהוא. כשהבחין שנכנס מאן דהוא - היה קם
ממקומו במזרח, היה ניגש אליו אישית, מקדמו ב'שלום עליכם'
לבבי ושואלו אם יוכל לעזור לו,

"כשהבחין באשה העומדת בפתח ביהמ"ד ומעוניינת לשאול שאלה,
מיד רץ אליה ללא חשבונות של כבוד וכדו', ומאזין לשאלתה,
כשהוא מרחיב לה את התשובה עד שהבינה את התשובה על בוריה,
ולפעמים אף היה מדריכה באריכות. הוא היה כהפקר לכל, ממש לא
רואים בדורותינו כדבר הזה.

"במערב של הביהמ"ד היה שולחן גדול, לשם היו מתקבצים כל מיני

אנשים, בעיקר רוסיים או עניים וקשי יום, שם ישבו, אכלו ובילו
יחדיו. ר' משה היה ניגש מידי פעם לשאול על הצטרכותו של כל
אחד ואחד, והאם חסר להם אוכל או שתיה, ואף היה מידי פעם שולף
מכיסו שטרות כסף, ומבקש מהם שיקנו להם אוכל לשבוע. עד כדי
כך הם הרגישו קרובים לר' משה, שכשהיו מגיעים אליהם מכתבים
שקיבלו מבני משפחתם ברוסיה, פנו לר' משה באופן טבעי כתושב
רוסיה לשעבר, שיתרגם להם את המכתב שקיבלו מבני משפחתם
ברוסית, ואף יכתוב להם את התשובה בשפה הרוסית, כך זה נשנה
פעמים רבות מבלי שר' משה יתרגו עליהם ח"ו. היהודים הרוסיים
הרגישו כ"כ קרובים אליו ואף קבלו אותו כרבים הרשמי.

"היו כאלו שאף הגיעו אליו שיתרגם להם את המכתב שקבלו בשפת
האידיש, ור' משה בענוותנותו התפנה להם והיה מתרגם להם את
המכתב בסבלנות. פעם שאלתי אותו: הרי את שפת האידיש יודעים
הרבה אנשים, ומדוע צריך דווקא הראש ישיבה, שזמנו כ"כ יקר,
לתרגם להם את מכתבם? ר' משה ענה לי, שאם הם באים אליו -

עם הוילון, מכיוון שתמיד חיכה להזדמנות שיוכל לשמוע דברי מוסר, וכעת שניתנה לו ההזדמנות אז מדוע שיחמיץ זאת? ואכן מאז היה מגיע ר' משה בקביעות לשיחותיו של המשגיח בישיבה, כשהוא מקשיב לכל מילה בשיחה כאחד התלמידים, ללא שום חשבונות של פחיתות כבוד וכדו'."

צדקותו וחכמתו כאחד

הרב גרינבלט נזכר בסיפור מעניין, המעיד על צדקותו וחכמתו של ר' משה כאחד, כשהוא מוסיף לנו שסיפור זה עדיין לא נדפס בשום מקום:

"היה זה בחורף שנת תשי"א בפר' בשלח, וכמידי יום ביומו היו מגיעים לישיבה אנשים מכל החוגים והעדויות, זה לברכה וזה להסכמה על ספרו, השלישי מגיע לקבל המלצה מר' משה, וכך נשנה מחזה זה מידי יום ביומו. באחד הימים נכנס לביהמ"ד בן אדם הלבוש כעשיר, עם כובע וחליפה יוקרתיים וכו' כשכל הליכותיו מעידות על עשרו. ר' משה שראהו מרחוק, ניגש אליו וכיבדו בכבוד הראוי לו, ואף ביקש ממנו לשבת לידו במזרח. ר' משה שאלו לפשר בואו, והלה השיב כי היות והשבוע הוא פר' בשלח ויש בפרשה רש"י שמאוד קשה לו, וגם רב הקהילה שלו לא יודע לענות לו פשט ברש"י - אולי יוכל הראש ישיבה לעזור לו.

"כמובן שר' משה נענה מיד לבקשתו, וביקש ממני שאביא לו חומש ויתחיל ללמוד עם היהודי את הרש"י. ר' משה התחיל ללמוד עמו את הרש"י, במהלך הלימוד אומר לו ר' משה שאכן יש כאן רש"י קשה מאוד, ובשנה שעברה בלמדו זאת גם הוא התקשה בזה מאוד, ואם תואיל בטובך להגיע למחר, שאז כבר יהא לי יותר ברור הפשט ברש"י..."

"אותו יהודי נפרד מר' משה, בדעתו להגיע למחרת שוב. אדחכי מבקש ממני ר' משה שאחפש את מס' הטלפון של רב הקהילה של אותו יהודי, כשהשגתי לו זאת, נכנס ר' משה למשרד הישיבה, התקשר לאותו רב ושוחח עמו בטלפון כחצי שעה. אח"כ סיפר לי ר' משה: 'גיליתי שאותו יהודי הוא שונא ותיק של רב הקהילה, וכבר זמן רב הוא מחפש בתור אחד מעשירי הקהילה, דרך היאך לפטר את רב הקהילה ממשרתו.

"והנה הוא הגיע אלי אתמול, בכדי להכשיל את רב הקהילה שלו, שלא ידע כ"כ טוב את הרש"י בפר' בשלח, ובדעתו לפטרו ממשרתו, ע"י שאני אדבר בגנותו של הרב. לכן הראיתי לו כאלו גם אני לא יודע היטב את הפשט ברש"י, ומיד התקשרתי לרב הקהילה בכדי ללמוד עמו היטב את הרש"י, בכדי שלא ימצא שום סיבה לפטרו מרבנותו, אלא אדרבה, שיראה איך שאני גם לא יודע את הרש"י, וכשיגיע לרב הקהילה, הוא יראה איך שהרב שלו יודע יותר טוב ממני את הפשט ברש"י..."

"ואכן כך הווה. כשחזר לקהילתו, ניגש אליו הרב והסביר לו את הרש"י על בוריו, ולמחרת חזר אותו יהודי לר' משה, וסיפר לו, איך שהרב שלו כבר הסביר לו היטב את הרש"י, וכי כבר אינו צריך להטריח את ר' משה, ובכלל', סיפר לו היהודי, 'כעת נהפכתי לידידו

א"כ זה נהיה המצוה שלו, ומדוע שאמכור את המצוה לאחרים?... "היתה פעם אשה שהגיעה אל ביתו, וביקשה להכנס ולדבר עם ר' משה. כאשר נאמר לה שהוא עסוק וא"א להיכנס עכשיו, התעקשה האשה לדבר עמו, והסבירה כי היא מבקשת ממנו, כי יתרגם לה מכתב שהגיע מאחותה אשר ברוסיה. האדם אשר בפתח נדהם, ופסק לה חד משמעית: 'איך להטריד את הראש ישיבה בדברים כגון אלו!'. האשה התרעמה עליו וזעקה: 'הרי הוא מתרגם לי את המכתבים שמגיעים אלי, כבר יותר מעשרים שנה!...' זה רק סיפור אחד מני רבים, אשר 'במקרה' נודע לבני הבית לאחר עשרים שנה!" ר' משה נהג בכבוד גם כלפי חולי הנפש. באחד הימים, הופרע מהלכו של שיעורו ב'תפארת ירושלים' על ידי אדם הידוע כתמהוני, שישב וקרא ב'פרשת השבוע' בקול רם. אחד התלמידים ניגש אליו והעירו, כי הוא מפריע לשיעורו של ראש הישיבה, אך האיש התעלם לחלוטין ממה שנאמר לו, והמשיך לקרוא בקול. כמה תלמידים העלו בפני ר' משה את הצעתם כי ילוו את האיש החוצה מביהמ"ד. 'לא!', היתה תשובתו, 'הוא אינו מודע למעשיו, אלא אני אגביר את קולי'. וכך המשיך השיעור, כשר' משה מדבר בקול רם ככל יכולתו, ואילו האיש ממשיך בשלו, וקורא את הפרשה להנאתו עם טעמי המקרא ללא שום הפרעה!"

"לא יאומן כי יסופר, עד היכן הדברים מגיעים: היו אנשים ע"ה ופשוטים ביותר, שהיו מבקשים מר' משה כל שנה בערב סוכות, שיקנה להם את הד' מינים מכיוון שאינם יודעים לקנות, ואף שלא היה לו זמן לכך, לא השיב פניהם ריקם. כאשר נשאל מדוע הסכים, השיב: 'הכיצד אוכל לסרב ליהודי המבקש טובה?... ר' משה לא שלח אותם לשליח שהוא יקנו להם, אלא ר' משה בכבודו ובעצמו טיפל בזה ללא שום חשבונות וכדו'!"

נעמד בכדי להצטלם אצל הילד

"זכיתי ור' משה הגיע לבקרני פעמיים בממפיס ואף התאכסן בביתי. באחת הפעמים שהגיע לרגל פתיחת הישיבה שייסדתי, וזכרתי את יחסו הלבבי ומיוחד לכל בני הקהילה, ואיך שהוא בירך ב'צפרא טבא' את כל אחד ואחד אשר נקרה בדרכו, אף לילדים קטנים היה פונה ומברך אותם בלבביות מיוחדת, וממש כולם נקשרו אליו באהבה מיוחדת.

"כשיצא אז מביקור בישיבה, רץ לקראתו נער צעיר וביקש לצלמו. אחד ממלוויו של ר' משה הזדעק לעבר ה'צלם' הצעיר, וביקש ממנו לבל יצלם ויטריד את ר' משה. ר' משה שמע זאת, השתיק את מלווהו ואמר לו: 'הן נהנה הילד מכך ומדוע להפריע לו מהנאתו?', ר' משה אף נעמד במיוחד למול המצלמה, וסידר את בגדיו וגם את זקנו במיוחד בכדי להצטלם אצל הילד..."

"נזכר אנוכי כשהג"ר מיכל בירנבוים זצ"ל התמנה למשגיח בישיבה, והתחיל למסור שיחות בהיכל הישיבה, היו חוצים את הביהמ"ד עם וילון, בכדי שלא יפריע לר' משה להמשיך בלימודיו. ר' משה ניגש למארגנים ושאלם מדוע הם סוגרים את הוילון? והם ענו לו שאינם רוצים להפריע לו בלימודיו, ר' משה ענה להם שחלילה להם לחצות

אני זוכר שהייתי הולך אז לבית הכנסת של חסידי ברסלב, שם בקטמון, רק כדי להביט בזיו פניו של רבי שמואל כשהוא ככה מרומם ונשגב. אני לא יודע אם הבנתי יותר מדי ממה שדיברו שם, הייתי ילד, אבל המחזה הזה היה מחזה נשגב ונורא מאוד

הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א, המכונה בפי כל 'באבא נחום', בשיחה מרתקת על שמחת פורים אמתית, בקרב אנשי ירושלים של מעלה

הרה"צ רבי שמואל שפירא זצ"ל // באדיבות המצלם

יעקב א. לוסטיגמן

לקראת ימי הפורים שוחחנו עם המשפיע הרה"ח רבי נחום כהן, ושמענו מפיו מעט מזעיר מגודל מעלת ימי הפורים, וההתעלות הגדולה שאפשר להגיע אליה במהלכם. גם זכינו לשמוע כיצד נראו ימי הפורים בקרב אנשי ירושלים של מעלה, לפני דור דורים: ידוע מה שאמרו חז"ל, שבפורים אין בודקין אחר מי שפושט יד ומבקש מתנות לאביונים, אלא "כל הפושט יד נותנים לו", ובספרי החסידות פירשו זאת על דרך הרמז, שפורים זה יום כל כך גדול ונשגב, יכול כל אדם לנצלו לתפילה ולבקש מלפני המלך, מלכו של עולם, על עמו ועל עצמו, על ענייני הרוחניות וענייני הגשמיים. וכך אמרו צדיקים: "כל הפושט יד..." - כל מי שפושט יד בתפילה כאן למטה, בעולם הזה, "נותנים לו" - כלומר מלמעלה מן השמים נענים לתפילתו ונותנים לו כל מבוקשו.

ועל דרך זה אמרתי לפרש גם את מה שאמרו חז"ל: "משנכנס אדר מרבין בשמחה", ש"משנכנס חודש אדר" - כאן למטה בעולם הזה, אזי מלמעלה מן השמים "מרבין בשמחה", ומשפיעים על עם ישראל שפע טובה וברכה, כדי שלכולנו תהיה שמחה שלמה ואמיתית בעז"ה.

ובאמת, מי שזכה לראות יהודים קדושי מעלה, איך שהם עושים את ימי הפורים האלו בזמניהם ככל מצוותם וחוקתם, יכול אולי להבין מעט מזעיר את גודל קדושת ושגב נוראותיו של היום הנפלא הזה, פורים דפרזין ופורים דמוקפין, והשנה גם פורים המשולש, שמזכה אותנו בעוד יום אחד של שערי שמים פתוחים לתפילתנו, ולא רק במוקפין אלא בכל עיר ועיר, כמו שכתוב בהלכה שמי שאומר 'ועל הניסים' בעיר פרוזה ביום של 'מוקפיים', וכן להיפך, אינו צריך לחזור, כי הגם שאין זה יום פורים במקומם מושבו, עדיין במקום אחר זה כן יום פורים, וסוף כל סוף נעשו הניסים לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה, גם בפורים דפרזין וגם בפורים דמוקפין.

אני זוכר שהתגוררנו בילדותי בעיר העתיקה, עוד לפני מלחמת השחרור, והיה לנו שם שכן יהודי קדוש וטהור בשם רבי שמואל שפירא, שלאחר מכן נודע ברבים כאחד ממעתיקי השמועה של ברסלב, ונחשב למי שהיה בין הבודדים שהחיו את תנועת ברסלב, והרימו את קרנה לשם ולתפארה.

רבי שמואל שפירא דבק בדרך של ברסלב בעת שלמד ב'עץ חיים', ובאותם זמנים היתה התנגדות חזקה לברסלב, ואם מישהו העז לעשות צעד כזה ולהפוך ל'ברסלבר' - היו כל מיני 'נשמות טובות' שניסו לחנך אותו, כביכול, ולהחזיר אותו 'לדרך הישר'... גם רבי שמואל שפירא לא נמלט מהגורל הזה, והוא סבל רדיפות נוראיות, שאי אפשר לתאר בכלל. בין היתר הלכו גם לאמו, ואמרו לה שבנה השתגע ונהיה 'ברסלבר', ואם היא לא תאסור עליו ללכת לשם, אוי ואבוי מה יצא ממנו. אבל רבי שמואל לא נרתע, ואמר לאמא שלו: "מאמע! איך זאג דיר צו, אז דו וועסט האבן נחת פון מיר", (אני מבטיח לך שיהיה לך נחת ממני), ואכן עמד בהבטחה זו כשהיה לגברא רבא, והשפיע תורה ויראת שמים על מאות ואלפים. רבי שמואל, היה יהודי שקשה לנו להבין בכלל. כשגורשנו מהעיר העתיקה לקחו הירדנים את הגברים בשבי, ובין השבויים היו גם אבי מורי הרה"ח רבי לייב כהן זצ"ל, וכן רבי שמואל שפירא זצ"ל. כעבור תקופה של מגעים מדיניים, לחץ בינלאומי ומו"מ ממושך, סוף סוף נרשמה התקדמות של ממש, והירדנים החלו לשחרר את השבויים היהודים, אבל לא כולם בבת אחת, אלא הם שחררו אותם בכמה פעימות.

כשהשתחרר רבי שמואל שפירא מהשבי והוחזר לארץ ישראל, הוא לא מיהר לפגוש את משפחתו שהתיישבה בשכונת קטמון. למה? כי לא רחוק מהם גרה משפחת כהן, המשפחה שלי. כמו כל מגורשי

מוחלטת ובפה מלא, שהוא לא הקפיד על זולתו אפילו לרגע אחד קטן, לאחר שעשה לו דבר כזה? צריך להיות בעל מדרגה עצום כדי לא להקפיד על כך.

לא פלא שיהודי כזה, כשהיה מתבסס בפורים היה נראה כמו מלאך אלוקים. כי להגיע לדרגות כאלו, צריך לב נקי, וכל יהודי צריך להיות כל ימי חייו בתהליך של ניקיון הלב, להשתדל כל יום לנקות עוד קצת את הלב, לשפר עוד קצת את המידות. זה נקרא עובד ה' אמיתי! והניקיון הזה צריך להתבצע גם במהלך הפורים עצמו. כששולחים 'משלוח מנות', ויש מישהו שאולי קצת פגע או נהג שלא כשורה, ואין לך חשק לשלוח לו משלוח מנות - אדרבה, ההיפך הוא הנכון, להתגבר על המידות הרעות, להתגבר על היצר ולתת משלוח מנות דווקא למי שקשה, ולעשות את זה בשמחה, לשמוח שאנחנו זוכים לטהר את הלב שלנו מהיצר של נקימה ונטירה ח"ו. כשאדם מטהר את לבו, הוא זוכה למעלות נשגבות.

ואם אנחנו מדברים על פורים בירושלים של מעלה, באותן שנים, אני זוכר את רבי אברהם אהרונוביץ, שהיה יהודי בעל מדרגה, ובפורים היו ממנים אותו ל'פורים רב' בקלויז של חסידי באיאן, בבתי אורנשטיין בירושלים. פניו היו מאירות, ואמרו עליו שכל מה שהוציא מפיו ביום הפורים, כל ברכה שבירך וכל ישועה שהבטיח, הכל התקיים אחד לאחד.

היה שם גם את רבי נטע ציינווירט, מנקיי הדעת שבירושלים. ה'עוילים' מכיר את רבי נטע בעיקר מהסיפור עם הבחירות לנשיאות ארה"ב, כשהוא רצה לדעת מי הנשיא הנבחר כדי לכוון ב'שלא עשני גוי', שהוא לא רוצה להיות גם כמו אותו גוי עשיר ומפורסם שמכהן כנשיא ארה"ב, אבל האמת היא שאפשר היה ללמוד מכל דיבור ופעולה שלו, איך לעבוד את ה' בשמחה ובנקיות הדעת.

כשרבי נטע שמע 'מגילת אסתר', הוא היה נראה כמי שמרחף באוויר מרוב אושר וקדושה. כשהוא היה שותה יין ומתבסס - היו פניו מבהיקות באור מופלא. אני זוכר שפעם חל פורים בירושלים ביום שישי, ערב שבת קודש, והגעתי לבית הכנסת של 'באיאן' בבתי אורנשטיין.

אני כמובן שתיתי קודם לכן, ורבי נטע היה שם וגם הוא היה מבוסס כדבעי. כשאמרו קבלת שבת והחלו לשיר 'לכה דודי', הוא יצא בריקוד עילאי, והגיע לשיא ההתלהבות כשאמרו "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה". חלפו מאז כבר קרוב לשישים שנה, ואני בטוח בביטחון מלא, שכל מי שהיה שם באותו המעמד, בוודאי לא שכח אותו עד עצם היום הזה. זה נחרט בלב! אי אפשר לשכוח! יעזור ה' שנזכה כולנו להיוושע בדבר ישועה ורחמים, בזכות הימים הקדושים והנוראים הללו, ובזכות שמחה של מצווה, שנהיה תמיד שמחים, ולא יחסר לכל בית ישראל אף דבר, לא ברוחניות ולא בגשמיות.

העיר העתיקה, גם אנחנו השתקענו אז בקטמון, שתושביה הערבים ברחו ממנה והשאירו אחריהם בתים ריקים ומרוהטים כראוי, מה שהעניק פתרון ראוי למגורשי העיר העתיקה.

אמר רבי שמואל: "אם אני אשוב הביתה, הגב' כהן (אמי מורתי ע"ה) תראה שאני כבר חזרתי ובעלה עדיין נמק בשבי הירדני, ובוודאי יגרום לה הדבר צער גדול, ולכן עדיף שלא אשוב הביתה". במקום זאת הוא נסע למירון, ושהה שם כחודש ימים, עד ששמע שאבא שלי השתחרר גם הוא מהשבי, ורק אז שב לביתו...

אותו רבי שמואל, היה יהודי שקט מאוד. הוא לא הרבה לדבר. למרות שהיה מלא וגדוש בכל חכמה ומדע, פיו היה חתום וסגור באופן כמעט מוחלט.

אבל כשהגיע יום הפורים, הוא היה מקיים את מצוות היום ושותה יין עד דלא ידע, וכשנכנס יין יצא סוד - והוא היה שופע דברי חכמה וחסידות, אשרי עין ראתה אלה.

אני זוכר שהייתי הולך אז לבית הכנסת של חסידי ברסלב, שם בקטמון, ברח' 'השיירות', רק כדי להביט בזיו פניו של רבי שמואל, כשהוא ככה מרומם ונשגב. אני לא יודע אם הבנתי יותר מדי ממה שדיברו שם, הייתי ילד, אבל המחזה הזה - היה מחזה נשגב ונורא מאוד.

עד היום כשמגיע פורים, ואני רוצה להיזכר ולהתעורר קצת, אודות עוצם גודל קודשת שגב היום הנורא הזה, פורים כפורים, אני מעלה בזיכרוני את דמותו של רבי שמואל בפורים, וזה מביא לי התעוררות גדולה.

ואם כבר עסקנו ברבי שמואל, אזכיר כאן משהו שזכיתי לראות במו עיני: התלוויתי לרבי שמואל בדרך ונכנסנו ל'עץ חיים'. שם, ניגש אליו יהודי ואמר לו ככה: "אתם בטח זוכרים, רבי שמואל, שלפני כ-30 שנה, כשרדפו אותך על כך שהפכת לחסיד ברסלב, היה מישהו ששפך עליך דלי עם מים לא נקיים... נכון?"

רבי שמואל אכן זכר את אותו המאורע...

הוסיף אותו יהודי ואמר לו: "אני בוש ונכלם לומר זאת, אבל שתדע שאני הייתי אותו אדם ששפך עליך את אותם 'מים לא נקיים', והיום אני מצטער על כך צער רב, ומבקש שתמחלו לי בפה מלא, ואם צריך לפצות אתכם על אותו צער ועל הנזק הכספי שאולי נגרם, אני אפצה אתכם ככל שתשיתו עלי!"

רבי שמואל הזדעזע מהרעיון, ומיהר להרגיע את אותו יהודי: "חס וחלילה", אמר לו, "אני לא מקפיד עליך בכלל, ואפילו באותו זמן לא הקפדתי עליך, אפילו לרגע אחד קטן. מעולם לא הקפדתי עליך ואין לך שום סיבה לבקש את סליחתי, או לפצות אותי על מה שהיה..."

עמדתי שם נבהל ונרעש! הם לא אמרו מה בדיוק היה שם באותו דלי שנשפך עליו, היהודי ההוא רק אמר שזה היה 'מים לא נקיים', וייתכן שהוא נקט בלשון נקייה, כדי לתאר משהו הרבה יותר גרוע, אבל גם אם היה שופך עליו אפילו מים נקיים, איך יכול אדם לומר בוודאות

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אני זוכר בצעירותי, זכיתי להסתופף בצלו הקדוש והטהור של מורי ורבי, בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א. פעם בסעודת פורים ערך את שולחנו, והגאון רבי יצחק דוד גרוסמן, רבה של מגדל העמק, שמח ושימח את הנוכחים כטוב לבו ביין, ועלה לרקוד על השולחן, ומשום מה היה מישהו שדחף אותו מעט והוא מעד ונפל. הרבי זצ"ל שהבחין בכך הקפיד, ומיהר לרוץ למקווה ולטבול

איש החינוך הג"ר צבי פוקס, מסביר את גודל חשיבות הסיפור בנפלאות הפורים וביציאת מצרים, ושאר ניסים ונפלאות שעשה הקב"ה לעמו ישראל לאורך הדורות

יעקב א. לוסטיגמן

לרגל ימי הפורים ולקראת חג הפסח, בהם אנחנו עוסקים בזכירת הניסים והנפלאות שנעשו לאבותינו ולנו, ביציאת מצרים ובנס ההצלה של עם ישראל בתקופת מרדכי ואסתר, ביקשנו לשוחח עם המשפיע ואיש החינוך הג"ר צבי פוקס שליט"א, ולשמוע ממנו מעט על גודל מעלת ימי הפורים ועניין הסיפור בנפלאותיו של הקב"ה.

"בספרו 'אגרא דכלה' בפרשת עקב (ד"ה כי תאמר בלבבך) מביא רבינו ה'בני יששכר' דבר נפלא, שקיבל מצדיקי הדורות, פותח הרב פוקס, "אומר האגרא דכלה, כאשר נמצא אדם בשעת צרה חלילה, וזקוק לישועה מכל סוג שהוא, יש בכוחו להשפיע רחמים וחסדים משמי מרומים על עצמו ועל כל הנצרכים לאותה ישועה, על ידי שיספר מעשה מסיפורי הצדיקים, שאירע בו נס ומופת למישהו שהיה נצרך לאותו עניין.

"כך למשל, אדם שיש בביתו חולה חלילה וחלילה, יספר סיפורים מצדיקים קדמונים, שבברכתם או על ידי סגולות שנתנו, נושעו חולים ונרפאו. אדם שנמצא במצוקה כספית גדולה, יספר סיפורי צדיקים שבהם באה לאדם רווחה כלכלית, וכך על ידי הסיפור הזה הוא ממשיך רחמים וחסדים גלויים, ומחליץ את עצמו או את מי שזקוק לכך, מן המצר.

"כדברים האלו אומר גם רבינו ה'נועם אלימלך' בפרשת בא (ד"ה ולמען תספר), שעל ידי סיפור ניסים שעשה הקב"ה לאבותינו, הוא מעורר רחמים על עם ישראל, ולכן התעלל הקב"ה במצרים וציווה על בני ישראל 'למען תספר', כדי לעורר עליהם רחמים.

"לפי הדברים האלו מתרץ האגרא דכלה את השאלה שהוקשתה לו, על מה שאמרו חז"ל במדרש, שמדוע ייעצו אוהביו של המן וזרש אשתו לתלות את מרדכי דווקא על העץ? כי הם אמרו שאם הוא ירצה להרוג את מרדכי במים, הרי אלוקי ישראל כבר הציל את עצמו מהמים, ואם על ידי אש, הרי אברהם אבינו ניצל מכבשן האש, ואם על ידי חיות רעות - הרי דניאל ניצל בגוב האריות, ולכן רצו לתלות את מרדכי דווקא על העץ.

"לכאורה זה לא מובן, אומר האגרא דכלה, כי אם הקב"ה יכול להציל ממים ומאש ומחיות רעות, ומרעב וצמא ומכל סוגי המיתה, למה לא

יכול להציל גם מתלייה על עץ? וכי יועצי המן טיפשים מופלגים היו? "אלא הפשט הוא, שהם ידעו את הסוד הזה, שיהודי תמיד יכול להינצל מכל צרה, על ידי שיספר מעשה נס ומופת שאירע בדורות קודמים לאנשים שהיו בצרה דומה, ולכן אמרו אם נגזור על מרדכי מוות בטביעה, הוא יספר את מעשה ים סוף וינצל, ואם נגזור עליו מוות בשריפה, הוא יספר על אברהם אבינו בכבשן האש וכן על זה הדרך.

"לכן נתחכמו אוהבי המן לגזור על מרדכי סוג מיתה שלא היה קודם, על ידי תליה בעץ, והם לא ידעו שעל ידי כך הם מכינים את הקרקע לנס נוסף, שמעכשיו יוכלו היהודים לספר את סיפור ההצלה של מרדכי היהודי מהעץ אשר הכין לו המן, וכך לעורר על עצמם רחמים גם מסוג כזה של מיתה ל"ע".

בדרך לברון

"וכדי להבין את הדברים באופן שיתקבל יותר על דעתנו, כיצד פועלת הסגולה הזאת של סיפור מעשי ניסים שאירעו עם אבותינו, כדי לעשות את אותם ניסים גם עלינו, נספר סיפור מופלא ששמעתי מפיו של הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, אודות יהודי שהתגורר בעיירה בריסק, ושמו ר' ישראל.

"והיה ר' ישראל מן יחידה הסגולה שזכו לשני שולחנות, כשמצד אחד היה תלמיד חכם מופלג, ומאידיך היה עשיר, והיה תומך בכל קהילת

בריסק ביד רחבה.

"ביום מן הימים איתרע מזלו, ונקלע לקשיים גדולים בעסקיו, עד שירד מכל נכסיו ונותר כשהוא כמעט חסר כל.

"אחרי שחלפה תקופה, הזדמנה לו הצעה להיכנס בחזרה לעסקים ולהתעשר, אבל לשם כך היה עליו לגייס סכום אגדי של שלושת אלפים רובלים כהלוואה. הביט האיש סביבותיו ויפן כה וכה, וירא כי אין איש בכל בריסק, שראה פעם סכום גדול כל כך של כסף מונח בחבילה אחת, ובוודאי שאין שם מי שיוכל להלוות לו כזה סכום.

"הרצון לחזור לאיתנו הראשון לא נתן לו מנוח, ולכן הרחיב את מעגל החיפושים, עד שלבסוף אמרו לו חבריו, שאין לו שום סיכוי למצוא יהודי שיסכים להלוות סכום עצום שכזה, בוודאי לא אחרי שירד מנכסיו ומי יודע אם יוכל להחזיר את ההלוואה. 'רק רוטשילד יוכל להלוות לך כזה סכום', אמרו לו.

"הרעיון חלחל בלבו פנימה, ולאחר תקופה של התלבטות, החליט למכור מעט מהמטלטלים שעוד נותרו בביתו, הצטייד בכסף כדי נסיעה, צייד את נוות ביתו במעט כסף, שתוכל לכלכל את עצמה ואת ילדיהם בתקופה שייעדר, ויצא למסע בן שלושה חודשים עד שהגיע ללונדון הברייה, והחל לחפש את ביתו של הברון רוטשילד שהיה יהודי בעל צדקה.

"אמרו לו שבבית הברון אי אפשר להיכנס בלי תור, רק ביום שלישי בשבוע יש זמן מיוחד לחלוקת כספי צדקה, ואז הוא יכול לבוא ולבקש את עזרת הברון.

"המתין ר' ישראל בסבלנות רבה ליום שלישי, ובהגיע השעה המיועדת פנה לבית הברון, וראה שם עוד כמה עשרות ואולי מאות יהודים שבאו לבקש עזרה, כולם עניים מרודים, לבושים בגדי דלים ומרופטים, והוא שעדיין לבוש בבגדיו המכובדים, ועדיין יש לו כבוד עצמי, עמד שם נבוך ומבולבל ולא ידע כיצד יוכל להשתלב שם יחד עם כל הפושטים יד.

"לבסוף החליט להמתין בקצה הרחבה, כי הרי לברון רוטשילד לא חסר כסף, ובוודאי לא יגמר לו הכסף גם אם התור יהיה ארוך מאוד.

"והנה מתחילה קבלת הקהל. יושבים שם שני פקידים של הברון, כל אחד מהעניים ניגש אליהם, מסביר את מטרת בואו ומדוע הוא זקוק לכסף, והם נותנים לכל אחד ואחד מתנת יד. לאחד הם נותנים סך של חמש לירות ולאחר עשר לירות. אם מדובר בעניי הפושט יד כעניין שבשגרה, נתנו לו את הסכום הקטן, ומי שהגיע כי הוא מחתן בן או בגלל חולי חלילה וכדו', נתנו לו עשר לירות. אבל אף אחד לא מקבל תרומה גדולה יותר.

"עמד ר' ישראל בצד, ודמעות החלו לזלוג מעיניו, עד שנשטפו פניו בדמעות וכתפיו רטטו בבכי חסר מעצורים.

"החלוקה הסתיימה, והפקידים ראו את היהודי הלבוש בבגדים מכובדים, שעומד בצד ובוכה בכי תמרורים. נכמרו רחמיהם עליו ונגשו לשאול למעשיו ולרצונו.

"סירב ר' ישראל לספר להם, אבל אחרי שדובבו אותו מעט, אמר להם שהוא היה גביר גדול, אבל מזלו התהפך והוא התרושש מכל נכסיו, וכעת בא מבריסק ועד לונדון כדי לבקש מהברון רוטשילד הלוואה של 3,000 רובל, וכעת הוא מבין כמה גדולה היתה הטעות שלו, ולחיים הוא בזבז

את כספו ושיבר את עצמותיו בטלטולי הדרך משך שלושה חודשים, כדי לקבל נדבה של עשר לירות ותו לא...

"ביום שלישי, מגיע הברון כדי לעבור על החשבונות של הנתונות שנתנו ביום שלישי, אמרו לו הפקידים כשחמלה גדולה נשקפה מעיניהם. "אנחנו לא יכולים להגיע אליך, אבל ביום שלישי הוא מגיע לכאן, תבוא בשעה 12 בצהריים, ואנחנו נשתדל לאפשר לך לדבר עם הברון, ולשטוח בפניו את בקשתך. אולי יחוס וירחם ויחרוג ממנהגו, וייתן לך מתת נדיבה במיוחד, או ילווה לך את הסכום הדרוש..."

"ביום שלישי התייצב ר' ישראל בשנית, והנה הגיע הברון במרכבתו ההדורה, ופנה לסקור את ספרי החשבונות שבידי הפקידים. הללו הציגו בפניו את ר' ישראל שהחל לשטוח את בקשתו.

"הברון ראה כי לפניו אש הדור פנים, ומבין ריסי עיניו ניכר בו שגם תלמיד חכם הוא. 'אולי תתארח אצלי בשבת?', הציע לו ר' ישראל שכמובן נענה בשמחה, 'נדבר אחרי שבת על מטרת בואך', הפטיר הברון....

"סעודות השבת עברו על ר' ישראל בהתעלות מיוחדת במינה. הברון רוטשילד השתעשע עמו בדברי תורה, והוא מצדו כמובן הרבה בדברים, ותיבל במדרשי חז"ל המושכים את הלב ומרחיבים את הנפש, וגם הנעים בזמירות ובשיחה קולחת, וכמעשהו בליל שבת כך מעשהו בסעודת היום, ולאחר מכן גם בסעודה השלישית.

"לאחר תפילת ערבית והבדלה קרא הברון לו ר' ישראל וביקש שיספר לו על מטרת בואו. עיניו של ר' ישראל נתמלאו דמעות כשסיפר לברון על כך שירד מנכסיו וכמעט הפך לחסר כל, וכעת הזדמנה לפניו הזדמנות לחזור לאיתנו הכלכלי, אבל לשם כך דרושים לו 3,000 רובלים כהלוואה, ומבריסק עד לונדון לא נמצא אף אדם שיכול להלוות לו סכום כזה, לבד מהברון עצמו ולכן בקשתו שטוחה לפניו שינהג עמו לפני משורת הדין וילווח לו את הסכום הנדרש.

"הברון התעניין אודות מצבו הכלכלי בזמני השיא, וגילה שבשיא עושרו היו לו לר' ישראל עשרת אלפים רובלים....

"יצא הברון מהחדר, ושב כעבור דקות אחדות כשבידו חבילה של שטרות אותה הניח על השולחן. ר' ישראל הבחין מיד, שמספר הלירות המונחות על השולחן שוות הרבה יותר משלושת אלפים רובלים, והפנה מבט שואל לכיוון הברון.

"מצאת חן בעיני, אמר לו הברון, 'החלטתי לתת לך לא שלושת אלפים רובלים אלא עשרת אלפים, ולא בהלוואה אלא במתנה גמורה!'

"ר' ישראל לא ידע את נפשו מרוב שמחה. הוא הודה לברון בהתרגשות גדולה, והרעיף על ראשו ברכות לאין שיעור. לאחר ששבה אליו רוחו, הבחין בכרטיס ביקור שהניח הברון על ערימת הכסף ובו רשומים שמו וכתובתו של הברון....

"לשם מה הנחת פה את כרטיס הביקור?', אמר ר' ישראל, 'הרי אני כאן לפניך, איני זקוק לדעת את כתובתך כשאני כבר נמצא בתוך אחוזתך...'

"חייך הברון ואמר לו ר' ישראל: 'היות וכבר איתרע מזלך ואיבדת את כל כספך, חוששני שאולי תאבד חלילה שוב את הכסף, וכשתרצה לבקש ממני נתינה נוספת, תצטרך להיטלטל בדרכים שלושה חודשים בדרך ללונדון, ושלושה חודשים בדרך חזרה לבריסק. לכן השארתי לך את הכרטיס, ואם חלילה תזדקק שוב לנדבתך, תוכל לשלוח מכתב בדואר,

"אם כן", נשמע לפתע קולו של הרבי מנדבורנא, "אם הוא בא סתם כך ברשעותו לטפול עליך עלילות שווא, תהיה לו מפלה! אתה תראה שתהיה לו מפלה גדולה, ומרגע זה הסר כל דאגה מליבך!"

על הנס ופלא מברכתו של כ"ק ה'באר יעקב' מנדבורנא זי"ע

מאת: שמעון טיקוצקי

"ונהפוך הוא"

ה'קאווע שטיבל', חדר המשקאות החמים בבית המדרש הווילאמסבורגאי, מאובזר היה בשפע כמו כל בית כנסת אמריקאי שמכבד את עצמו. צנצנות קפה משוכב בשלל 'פירמות' וגדלים ניבטו מהמזווה, לרווחתו של כל יהודי שמגיע לבית ה'. בבחינת 'לנסך יין לגרונם של תלמידי חכמים'.

ר' ליפא ריינהולד (שם בדוי), אחד המתפללים הקבועים קם לרגע מהגמרא וצעד אל החדר, להכין לעצמו משקה חם. בדרכו הוא מבחין בשני יהודים שניכר שאינם מבני המקום.

"שלום עליכם", קרא לעברם במבטא חסידי אמריקאי חם, ומיד נקשרה ביניהם שיחה לבבית כדרכם של יהודים מארבע כנפות הארץ שלא הכירו לפני רגע.

"מהיכן אתם, לאן אתם משתייכים?"

"חסידי נדבורנה אנו", משיבים השניים, "תלמידי של הרבי ה'באר יעקב' זי"ע".

הדבר היה בסביבות שנת תשע"ב.

"הרבי מנדבורנה? מבני ברק?", מזדעק ר' ליפא, "הרי אני חייב לו הכרת הטוב עצומה, הוא הציל אותי ממבקשי רעתי!"

שני החסידים הנדבורנאים, שהתמלאו סקרנות לנוכח תגובתו של האיש, לא עצרו בעצמם. צעדו יחד עמו לאחד החדרים הסמוכים לבית המדרש. ר' ליפא לקח לגימה עמוקה מכוס הקפה המשובחת שהכין לעצמו, והחל לספר.

קירות החנות האמריקאית החדשה והנוצצת הצליחו לצעוק, בלי מילים, את התחושה שביקש בעל הבית לשדר ללקוחותיו: חדשנות, מקוריות, סטארט אפ. כלומר, אתם דורכים בחנות שמעולם לא הייתה כמותה.

אחרי חודשים ארוכים בהם התבשלו הדברים 'על אש נמוכה' במוחו של ר' ליפא ריינהולד, הגיע הרגע לפרוץ קדימה, לפתוח את החנות החדשה בתחום הטכנולוגיה המתקדמת, חנות בעלת קונספט ייחודי, שבאותם ימים כמעט שלא נראו כמותה.

אחרי 'קביעת מזוזות' חגיגת בראשותו של אחד מגדולי רבני העיר שליט"א, ובהשתתפותם של אנשי ציבור ועסקים יהודים ניו-יורקים

שהסבו סביב שולחן ערוך לתפארה, עמוס בעוגות טורט מצופות שוקולד ובקבוקי ויסקי משובחים כיד המלך, יצאה החנות לדרך. ההצלחה האירה פנים לר' ליפא. החנות החדשה משכה אליה לקוחות בהמוניהם. לא היה רגע דל. הקופות תקתקו, עסקאות נחתמו, דולרים ירקרקו נשאבו כבוואקום לחשבונותיו, הכול נראה ורוד ומבטיח. וכי מנין לו לדעת שבמרחק של כמה קילומטרים יושב מישהו, גוי אמריקאי, ועוקב אחר הצלחתו בעיניים חורשות רעה? מתברר שבכל זאת הוא לא היה היחיד.

במנהטן הסמוכה קיימת חנות נוספת, בעלת קונספט דומה, שבעליה לא מתכוון לשתוק לנוכח הצלחתו של מתחרהו החדש. באחד הבקרים ניתך מטר של דפיקות על דלת משרדו של ר' ליפא. היה זה מיסטר בונדמן, רואה החשבון של העסק. הדפיקות לא היו אופייניות לו. הוא לא נוהג לדפוק באגרסיביות שכזו. "אפשר להיכנס!", קרא ר' ליפא, מרגיש שהקריאה הזו מיותרת, הדלת נפתחה בלאו הכי.

"אתה מכיר את ארתור בילסון?", התפרץ הרו"ח למרכז החדר, אוחז בידו נייר ומעטפה קרועה.

"לא!", נענע ר' ליפא בראשו, "מעולם לא שמעתי את השם הזה". רואה החשבון הניח את המכתב על שולחנו של מעסיקו, כאומר 'הא לך'.

כעבור רגע פשט חיזורון עמוק על פניו של ר' ליפא. זה היה לא פחות מזימון לבית משפט, בעקבות תביעת ענק על עבירה חמורה בחוקי המסחר, כשהנמען הוא לא אחר ממנו, יום טוב ליפא ריינהולד, רחוב

פלוגי, שדרה אלמונית, ווילאמסבורג.

חוקי המסחר הקשוחים באמריקה, די בהם להעביר לחלה בליבו של כל אחד, על אחת כמה וכמה כשמדובר ביהודי שומר תורה ומצוות, שבאותם שנים זכו לזכוכית מגדלת' ויד מחמירה מאת השלטונות.

ר' ליפא ישב בכיסא המנהלים שלו, מרגיש כאילו ארס חריף מתפשט בכל גופו. הוא קם ממקומו, הביט בחלון המשרד, רק כדי לוודא שרכבי משטרה לא עצרו בחריקה בחזית החנות, ופולטים גדודי אנשי אף בי איי בעלי הבעת פנים רובוטית, אטומה, נכונים לעוט על משרדיו ומחשבו.

תסריטי אימים לא מופרכים החלו לרוץ במוחו. בעיני רוחו הוא כבר ראה את השם שלו 'ליפא ריינהולד' מצטרף לרשימה העצובה, של האסירים שומרי התורה והמצוות שנזרקו בתקופה ההיא לבתי הכלא האמריקאיים, לעשרות שנות מאסר בחדרון מעופש עם גויים שחורים.

מתברר שאותו גוי רע מעללים, ארתור בילסון, החליט להוריד את המתחרה היחיד שלו מהדרך, וכמו כל גוי 'טוב' הוא לא בחל בשום אמצעי, גם אם מדובר בעלילה שקרית שאין לה רגליים. "הוא יצטרך להתמודד שנים ארוכות עם חקירות המשטרה, יוציא את כל כספו כדי להוכיח שהוא לא עשה זאת, בדרך הוא יתמוטט כלכלית ויסגור את החנות", הרהר לעצמו.

בן רגע נדחקים הצידה כל התכניות העסקיות. ר' ליפא מוצא את עצמו יושב מול אחד מעורכי הדין הכבדים בניו יורק, שמאחוריו 'רזומה' של ייצוג בתיקי פשיעה כלכלית. אותו עורך דין הכיר דרך חבר משותף את מר בילסון, בדרך מתוחכמת הוא יצר אתו קשר, נפגש עמו לשיחת מרעים 'מקרית', במהלכה הוא פלט לו את האמת.

"כל המטרה שלי היא להפיל את היהודי, למוטט אותו כלכלית, אני לא ארפה ממנו עד שהוא יתרוסק".

"תקשיב, זה סיפור לא פשוט!", בישר עורך הדין לר' ליפא בפנים אפורות, "היריב שלך תפר לך תיק עב כרס, בישראל לך סיפור שקשה מאוד להיחלץ ממנו. החוקרים יכנסו לעומק התביעה, יבדקו ויפששו. תתכונן לקרב משפטי ארוך ויקר, שבמקרה הטוב אולי תצא ממנו נקי מנכסיך, עני ואביון אבל זכאי, במקרה הפחות טוב..." "תיזרק לכלא", השלים ר' ליפא את המשפט.

התקופה הבאה זרקה את ר' ליפא לקלחת של עורכי דינים והכנות משפטיות, ובכל זאת הוא נאלץ לתפעל איכשהו את העסק, שלא יקרס לחלוטין. באחד הימים עלה ר' ליפא על טיסה פנימית ברחבי ארצות הברית, כשפניו מועדות לאחת המדינות הפחות מפורסמות לפגישה עסקית, עם אחד הספקים.

במהלך ביקורו נפגש ר' ליפא עם ר' אהרן, איש עסקים מקומי שהיה עמו בקשר. יהודי מודרני, נטול זקן, אך בעל לב חם. הוא לא נזקק לתואר בפסיכולוגיה כדי לאבחן את המועקה שבלב ידידו, ר' ליפא.

"זה לא 'אתה', משהו קרה לך, תספר לי מה קרה?", תבע מיד לדעת. ר' ליפא לא כיחד ממנו דבר, סיפר לו על התסבוכת המשפטית המרחפת על חייו כצל שחור.

"מה הבעיה?", קרא ר' אהרן בקול עליז, "דבר עם 'הרבי שלי'". ר' ליפא התבונן בו בחיוך, הוא לא תיאר לעצמו שלפניו יש רבי.

"מיהו הרבי שלך?"

"הרבי מנדבורנה היושב בבני ברק", אמר ר' אהרן והצביע על התמונה הגדולה המתנוססת על קיר משרדו. ר' ליפא לא הכיר את הדמות הנשקפת מהתמונה, טרם זכה להכיר את הרבי מנדבורנה.

"אילו אני הייתי נקלע למצב כזה, מיד מתקשר הייתי לרבי מנדבורנה ומבקש את ברכתו ועצתו... לא פעם ולא פעמיים עמדו לי ברכות קודשו למגן ומושיע, אני מציע לך גם לעשות כן!".

תוך כדי דיבור נוטל ר' אהרן לידי את השפופרת, מקיש סדרת מספרים ומחייג ישירות לבית הרבי מנדבורנה בארץ ישראל, שיחה טרנס אטלנטית.

צליל החיוג נמשך כמה רגעים, בסיומו נשמע מענה אנושי. היה זה הגבאי לבית נדבורנה, הרה"ח ר' אברהם ישעיה קלפנר שליט"א.

ר' אהרן הציג את עצמו וביקש לשוחח עם הרבי, "יש כאן יהודי הזקוק לישועה דחופה", הסביר. הגבאי נכנס לקודש פנימה והעביר את הבקשה, לא עברו כמה דקות ועל קו הטלפון היה הרבי בכבודו ובעצמו.

"קח!", הושיט ר' אהרן את הטלפון לידידו, ר' ליפא, "הרבי על הקו". בקול רועד החל ר' ליפא לגולל את חיזיון האימים שהתרגש על חייו, מרגע הגשת התביעה השקרית ועד לרגע זה. הרבי ה'באר יעקב' מטה אוזנו לסיפורו של ר' ליפא מבלי לקטוע אותו.

"אמור לי בכנות", הוא פונה אליו לאחר שסיים, "האם באמת ובתמים לא היה מעולם שום דין ודברים עם אותו גוי? האם אין כל שמץ של אמת בטענותיו?"

"אין לי אתו מאומה, אני לא מכיר אותו בכלל!", משיב ר' ליפא חד משמעית.

הרבי שקע בשרעפי קדשו, במשך דקות ארוכות השתררה שתיקה בקו הטלפון.

"אם כן", נשמע לפתע קולו של הרבי, "אם הוא בא סתם כן ברשותו לטפול עליך עלילות שווא, תהיה לו מפלה! אתה תראה שתהיה לו מפלה גדולה, ומרגע זה הסר כל דאגה מליבך!".

במילים אלו השיחה הסתיימה. ר' ליפא שכאמור לא הכיר את הרבי מנדבורנה, עד לפני כמה רגעים, התחזק באמונת צדיקים וחש הקלה עצומה בליבו. הוא חזר לביתו בהרגשה אחרת לגמרי.

חלפה תקופה קצרה. באחד הימים מצלצל אליו אחד מעורכי הדין שלו ובפיו ידיעה מרעישה: "יריבך, ארתור בילסון נסע לסין לנסיעת עסקים. עם הגיעו אל נמל התעופה הוא נעצר מיידית על ידי הרשויות, דרכונו הוחרם והוא נלקח למעצר".

סיפר בהזדמנות הגאון רבי יוחנן הלוי וואזנער שליט"א: "ביום הפורים, כד הוי מר חמי בדיחא דעתיה מבשומי דפוריא, התחיל מרן בעל שבט הלוי זצוק"ל לעבור על כל מסכת ומסכת מששה סדרי משנה, ולומר ענין אחד מאותה מסכתא, ודברי מוסר הנלמדים ממנה"...

אסופה יקרה של מרגליות נצח מבארם של צדיקי הדורות, על ימי הפורים הבאים עלינו לטובה

הרה"ח ר' שמואל צבי גניץ

על גדלותם ורוממותם של ימי הפורים הבאים עלינו לטובה ולברכה, שח ואמר הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע: "מי נתלה במי, הוי אומר קטן נתלה בגדול (תענית ז') ומדאמרו על יום כיפורים שהוא יום כ-פורים הרי שפורים גדול יותר מיום הכיפורים".

הלא כה שח ודיבר בקדשו הרה"ק הדברי יחזקאל משינאווא זי"ע: יום הכיפורים הוא רק כ-פורים, כי ביום הכיפורים רק הכהן הגדול השיג את הקדושה הזאת, ובפורים יוכל כל איש מישראל להשיג הקדושה הזאת...

הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע אמר: "בפורים אפשר לפעול הכל, כי כבר מבואר בשו"ע (או"ח תרצ"ד): ש'כל הפושט יד נותנים לו'!..." הלך אחד וסיפר את החידוש הזה להרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע, נענה רבי יצחק ואמר: "אם כן, היום זה גם זמן תשובה! כי הרי הקב"ה הוא מפושטי יד, שימינו פשוטה לקבל שבים!"...

בשם הרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע אומרים: כי גדול יום הפורים מיום הכיפורים, שאילו ביום הכיפורים מצוה לענות את הנפש, ואילו בפורים חייב אדם להתבסס עד דלא ידע, כלום יש עיניו גדול בעולם מחסרון הדעת?...

עוד אומרים בשם הרה"ק מפשיסחא זי"ע, שידוע שפורים כפורים, ומה בכל זאת ההבדל? אלא שבפורים מתחפש היהודי לגוי והריהו שותה לשכרה, ואילו ביום הכיפורים מתחפש הגוי ליהודי, מתעטף בטלית ובא לבית הכנסת...

הקורא את המגילה ממצוות היום שנצטוונו באותו יום גדול, הינה מצת קריאת המגילה. מצוותה גדולה ורבה היא, אשר שגב ברכותיה והשפעותיה כבר הובאו עלי ספרי רבותינו הקדושים. במאמרינו זה ננסה להביא ילקוט אמרותיהם המעוררות, לצד עבודתם בקודש בעת קריאת המגילה בימי הפורים האלה.

קריאת המגילה - אין חקר לקדושתה ולסגולותיה, כפי שהביא סניגורן של ישראל הרה"ק מארדיטשוב זי"ע בספרו הקדוש 'קדושת לוי': "על ידי קריאתה מזדכך עולם הטבע, וסגולתה לקורא שיקבל עול התורה אפילו כשהאדם בגשמיות".

לפנינו נמצא מה שמובא בס' 'קב הישר' פרק צט אות ו: "ובמדינות פולין ראיתי מנהג הגון, שהן מלבישין כתונת לבן ונקיה ומכנסים לבנים קודם קריאת המגילה, והולכין לבית הכנסת בבגדי שבת ויום

טוב". וכ"כ ב'סוד יוסף' (פרק פ"ב): "ויזהר ללבוש כתונת לבן ובגדי שבת לעת ערב, קודם קריאת המגילה, ולא להמתין עד למחר".

סיפר בהזדמנות הגאון רבי יוחנן הלוי וואזנער שליט"א: ביום הפורים, כד הוי מר חמי בדיחא דעתיה מבשומי דפוריא. התחיל מרן בעל שבט הלוי זצוק"ל לעבור על כל מסכת ומסכת מששה סדרי משנה, ולומר ענין אחד מאותה מסכתא ודברי מוסר הנלמדים ממנה".

תמיד היו מוריקים גדולי ישראל ישועות וברכות, בעת שהטיבו ליבם ביין המשומר. סיפר הגרי"ש אונגר גאב"ד חוג חת"ס זצ"ל 'רשומים בשמך' עמ' נז: "הגה"צ רבי שמעון ישראל פאזען זצ"ל, אב"ד שאפראן, היה נוהג להתאכסן רבות בבית אבי זצ"ל.

"שנה אחת היה ביום הפורים בביתנו. ביום הפורים כשהתאספו שם אנשי הקהילה כולה עם אורחים רבים, והיו ששים ושמחים, היה הרב משאפראן יושב בחצר, והוגה בתורת ה'.

"אח"כ כשהסבו הכל לסעודה, נכנס הרב משאפראן אל החדר, לקח כוסות גדולות מלאות יין, שתה אותן ורשם על הריצפה שמות של רשעים צוררים כמו 'עמלק' ועוד, והחל מפזז ומכרכר בכל כוחו, ותוך כדי היה מוחק את שמות הרשעים, כך היה רוקד במשך שעה ארוכה, עד שצנח ארצה מעייפות, שנגרמה ע"י היין והריקודים הרבים.

"והיה זה פלא עצום, שאחר שינה מועטת נייער משנתו, והתיישב ללמוד כדרכו כאילו לא היה דבר, עד שהאיר המזרח ועלה השחר".

מספר א' מזקני החסידים והתלמידים של מרן ה'דבר חיים' מנדבורנה (הובא בס' כתר מלוכה): "רבינו ה'דבר חיים' זיע"א היה לעיתים מבקש לפני ימי הפורים, שה'שפיל' אשר יציגו בפורים יהיה בענייני השעה. בשנת תשי"ג, החלה להשתולל ברחבי ברית המועצות אחת העלילות הנוראות שידע העם היהודי בדורנו, פרשיה שכונתה 'משפט הרופאים'.

"היו אלו ימי מתח לעם היהודי כולו. הימים ימי שלטונו של העריץ הרשע סטאלין שר". התקשורת הסובייטית יצאה בהודעה מסעירה, על חשיפתו של קשר שנקשר על ידי חבורת רופאים, הנמנים ברובם על ארגון יהודי בינלאומי, שביקשו לשים קץ לחייהם של קציני צבא רבים ובכירים, וכבר הצליחו לחסל שניים מהם. רבים מהנמנים על ההנהגה הסובייטית ידעו שזו עלילת שווא, עוד אחד מתכסיסי מלחמת החורמה ביהודי רוסיה, אך ההסתה ברחוב ובכלי התקשורת הלכה וגברה מיום ליום. ההמונים כבר המתינו בקוצר רוח, ליום שבו יתקיים משפט הראווה ברופאים היהודים, שללא ספק יורשעו לבסוף, ואז למעשה, תחל ההתנכלות האמיתית ביהודים. פחד ורעדה אחזו בכל יהודי רוסיה שגרו כאן בארה"ק, ובאו בבקשה לרבינו ה'דבר חיים' זיע"א שיפעל לטובה, כי אחיהם וקרוביהם עדיין נמצאים שם, ומי יודע מה יהא עליהם. באותם ימים קרא רבינו לעוסקים על המלאכה בהכנת 'שפיל' לפורים, וביקש שיערכו אותו על סטאלין שר", ועל סילוקו מתפקידו.

"ה'פורים שפיל' נערך בשולחן הטהור בבית מדרשו של כ"ק ה'דבר חיים', כשרבינו אחוז כולו שרעפים. רק כעבור כמה ימים, ביום י"ז אדר תשי"ג, הודיעו בכלי התקשורת הממלכתיים ברוסיה, כי יומיים קודם לכן, בשעת לילה, חלה סטאלין שר" באורח חמור ואיבד את הכרתו, ורק למחרת בבוקר נמסרה ההודעה האמיתית כי סטאלין מת, ובאבוד רשעים רינה.

"מותו הפתאומי הביא, כמובן, לשחרורם של כל הרופאים היהודים שנעצרו, המשפט בוטל, רווח והצלה יעמוד ליהודים, ואכן החלה תקופה שבה שוחררו אסירים יהודים מכלאם, רבים מהם היו מבין אלו שנאסרו על קיום תורה ומצוות ושמירה על גחלת היהדות ברוסיה, וההתנכלויות ליהודים הן מצד השלטונות והן מצד המוני העם, פחתו במידה ניכרת.

"כדבר הזה היה גם בזמן ששררה אימת גזירת גיוס בנות, והמאבק אשר ניהל הציבור הירא לדבר ה', בראשית גדולי הדור לביטול הגזרה. רבינו ביקש שה'שפיל' בפורים יעסוק בנושא זה, שיש גזירה כעין זו וכיצד היא מתבטלת. ואכן זמן מה לאחר מכן, אכן התבטלה הגזירה, בחסדי מלך משען ומבטח לצדיקים".

הרה"ג ר' שלום מאיר וולך שליט"א, הביא פעם סיפור (גליון 'דרשו' ל' שבט תש"פ): באחד הבקרים של יום שגרת, מצלצל הטלפון בביתו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל. הרבנית הרימה את השפופרת. ביקשו את הרב. "הוא הלך להתפלל, יחזור בעוד חצי שעה", השיבה. "מדברים מלייקווד, רק רצינו למסור לרב, שאתמול בערב התארס הבחור האחרון מהשישה" □ הרבנית לא הבינה מה פשרה של ההודעה. על אילו שישה בחורים מדבר הפונה מעבר לקו? אך הבטיחה למסור את זה לרב. כשחזר, צהבו פניו. הוא נראה שמח במיוחד. הרבנית שאלה, לשמחה מה זו עושה? ורבי יעקב סיפר:

כמה חודשים קודם לכן, ביום הפורים באותה שנה, שהה רבי יעקב זצוק"ל ב'שיבת לייקווד. הישיבה ערכה 'משתה היין' והתכבדה בנוכחותו. כמובן שהוא הלהיב את הבחורים בדברים ובשירה. בני הישיבה ניצלו את המעמד, ומזגו כמה כוסות כדת היום. הם השתדלו שרבי יעקב גם הוא ייטיב לבו ביין עד דלא ידע.

בטוב לב המלך ביין נגשו שישה בחורים מבוגרים מהישיבה, והצהירו לפני רבי יעקב, שאם הוא יבטיח להם שהם יתארכו בזאת השנה, הם ישיגו סכום כסף שאותו ציפה לאסוף עבור הכוללים שתחת חסותו. משנכנס יין יצא סוד □ רבי יעקב הרהר, ולבסוף הבטיח: "בזאת השנה". וכל הקהל ענה יחד 'אמן'.

כבר למחרת הגיעו אליו ששת הבחורים ובידיהם הכסף. רבי יעקב, שזכרונו מאותם רגעים תחת השפעת הביסוס לא היה נהיר, החל להיזכר מה היתה שאלתם ובקשתם ומה הוא הבטיח להם. הוא נבהל ואמר להם: "ראו, את אשר נעשה לא ניתן להשיב, אתם הרי קיבלתם הבטחה. אך היות ואני אינני בוטח בהבטחתי, הבה ונערוך הסכם: אטול מכם את הכסף, אני אניח אותו במקום שמור, בעזר השם אתפלל שההבטחה תקום. אבל זאת אומר לכם - אם אפילו אחד מכם יישאר בחור בסוף השנה, הרי כל הכסף שבאמתחתי מושב לכם".

"הנה הכסף", אמר רבי יעקב לרבנית, ופנה אל הארון הצדדי בחדרו. "זהו פשרה של שיחת הטלפון שקיבלת אתמול. הבחור השישי בקבוצה התארכו, הווי אומר ההבטחה התקיימה, ולכן היה חשוב להם להודיע זאת, כדי שאוכל להעניק את הכסף לאברכי הכוללים".

ב'פורים שפיל' ראה מה שיתרחש כל השנה בשנים קדמוניות היה נערך "פורים שפיל" ע"י תלמידיו של כ"ק מרן בעל ה'דבר חיים' מנדבורנה זיע"א. ואמרו בשם מרן הסבא קדישא, הצדיק הנודע רבי מרדכי מנדבורנה זיע"א שאמר, שבהצגת פורים רואה הוא מה שיתרחש כל השנה הבעל"ט.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

Dirshu
דרשו ד' ועונו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יזמא טבא לר-בנו ספר המפתח למשנ"ב

לגלות את כל אוצרות
'המשנה ברורה'
והביאורים ומוספים
שבמהדורת 'דרשו'

כולל הפניות להלכות שהביא
'המשנה ברורה' בשער הציון,
ביאור הלכה, ובנידונים
בהקשרים אחרים בכל
ששת חלקיו

MAKOVER

א

אינדקס מורחב

30,000

ערכי 'משנה ברורה'

6,000

ערכים

700

עמודים

עכשיו בחניות הספרים • דרשו' 02-5609000 • להשיג במחיר מבצע במוקדי המבחן

המבצע הגדול

לרגל ההוצאה לאור של ספר 'המפתח'

מבצע ענק של 'דרשו' וארגון 'אחינו' תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו' **וזוכים בספרים שכבשו את העולם היהודי**

תרום 28 ש"ח להודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
סט 'דרש דוד'
חמישה חומשי תורה
וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמישה חומשי תורה בכרך אחד, חדש! ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח להודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
ספר 'דרש דוד'
וספר המפתח על המשנ"ב - חדש!

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על פסח / מסכת אבות, חדש! ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח להודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
של 'דרשו'
* 6 כרכים
וספר המפתח על המשנ"ב - חדש!

תרום 20 ש"ח להודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'לקראת שבת'
וספר המפתח על המשנ"ב - חדש!

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת השבוע מלוקטים מהמבחר של עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו' חדש! ספר המפתח על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל 02-5609000

1 הרמ"א לבש מסכה בפורים

המנהג להתחפש בימי הפורים, עם מסכות על הפנים ובמבחר מלבושים ססגוניים, הוא מנהג יהודי עתיק עוד מזמן הקדמונים, כמבואר בתשובת מהר"י מינץ (סימן טו), ומובא ברמ"א (או"ח סימן תרצו סעיף ח). וסיפר הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל (לב העברי, ירושלים תש"נ חלק א עמוד ד אות ב) על הרמ"א, שנפטר כידוע בגיל ל"ג (יש אומרים שנפטר בגיל מבוגר יותר), ונפטר בל"ג בעומר, ובשנת של"ג, וכתב ל"ג ספרים - וכשהספידוהו רצו לומר עליו ל"ג שבחים, ומצאו ל"ב שבחים ולא מצאו עוד שבח אחד להשלים למנין ל"ג, עד שסיפר זקן אחד, שהרמ"א נהג בפורים ללבוש מסכה ולהחליף בגדים, ועבר בכל הבתים להזכיר 'צו מעריב בזמנו' (להתפלל מעריב בזמן), כדי שלא ישכחו מפני טרדתם בסעודת פורים.

2 תחפושת בפורים - זכר לזנב של ושתי

אחד הטעמים המעניינים למנהג לבישת תחפושות, כתב בשו"ת 'כנסת יחזקאל', הוא זכר לכמה דמויות מהמגילה שכביכול שמו מסכות: א) המלאך גבריאל כיסה את המראה של ושתי ועשה לה זנב (מגילה יב, ב); וטעם זה כותב גם באליה רבא סי' תרצ"ו ס"ק טו, שהתחפושת היא זכר למפלת ושתי המלכה שצמח לה זנב; ב) אסתר כאילו שמה מסווה על פניה, וכיסתה את מוצאה כדי שלא ידעו שהיא יהודיה, וכל אחד חשב שהיא מאומתו (מגילה ז.ז); ג) מלאכי השרת התחפשו לבני המן, קצצו אילנות בגינת אחשוורוש והסבירו לו שכך ציווה המן; ד) אליהו הנביא התחפש לחרבונה סריס המלך, כמובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק ג) ובילקוט (סימן תרנט). ה) בדומה להנ"ל כתב ב'מחצית השקל', שהטעם שמתחפשים הוא על שם הפסוק (אסתר ח, יז) "רבים מעמי הארץ מתייהדים", ויש מוסיפים על פי פירוש הגר"א (מגילת אסתר שם) שאותם מתייהדים לא היו גרי אמת, ורק עשו עצמם כיהודים, וזכר לכך לובשים תחפושות ומסכות ועושים עצמנו כדמות אחרת.

3 למה לא כדאי להתחפש להמן

להתחפש לגויים, כגון להמן ואחשוורוש, דעת הגר"ח קנייבסקי שליט"א שאין בזה איסור משום חוקות הגויים, אך לא ראוי להתחפש לגוי. וסיפר בשם אביו הגר"י קנייבסקי זצ"ל (ארחות רבינו סימן קח), כי בישיבה שבה למד עשו כל שנה 'פורים שפיל' להמחשת סיפור המגילה, כאשר הבחורים הציגו את הדמויות. וכל שנה, הבחור שהתחפש להמן לא נשאר בלימוד, ועזב את הישיבה באותה שנה.

ותחפושות מענייני עבודה זרה, כגון בגדי כומר וכדומה, לדעת הגר"ח פלאגי זצ"ל (רוח חיים יו"ד סימן קעח ס"ק ב) אין לגשת עימה לפני העמוד, ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (אשרי האיש חלק ג פרק מח אות ו) אסור מן הדין להתחפש בתחפושת כזאת, משום "ושם אלוהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך".

Hadas Parush/Flash90

האם מותר להתחפש לליצן?

4

ב'ארחות רבינו' (חלק ג אות קד) מביא, שאחד פרסם שתחפושת ה'ליצן' היא המצאת הגויים בשביל חגיגהם להוללות, ואסור להתחפש בה בפורים, ולא הסכים הסטייפלער זצ"ל לדבריו, והתיר להתחפש לליצן כפי שנוהגים כבר מאות שנים, וכמובא במסעי החיד"א, והגויים הם שלקחו אותה מהיהודים, ואין בדבר איסור משום (ויקרא יח ג) "ובחוקותיהם לא תלכו", כמוזכר לגבי שטיחת עשבים בשבועות, שאף שהגויים נוהגים כך, שהם למדו את המנהג מהיהודים.

האם מותר לחסיד להתפלל בתחפושת של ליטאי?

5

מנהג העולם להתפלל עם תחפושת. אמנם לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל ('יבקשו מפיהו' פורים חלק ב שער ח פרק א סעיף ט) אין להתפלל בשעה שלבוש בתחפושת, אם אין ראוי לעמוד בפני המלך. לדעת הגר"ח קנייבסקי שליט"א (או"ח עמוד ריד) והגר"ר ניסים קרליץ זצ"ל (בנתיבות ההלכה פורים עמוד 205) - "אין ראוי".

וכתב הגר"ש הלוי וואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק י סימן יח) שחסיד בלבוש ליטאי או להיפך מותר, ודייק הגר"ר יוסף דב ספטימוס שליט"א (איגרת הפורים פרק ו הערה יג עמוד מב), שאם זו תחפושת לא מכובדת אסור, וכן כתב הגר"ר יהודה טשזנר שליט"א שלבוש משונה אסור. לדעת הגר"מ גרוס שליט"א (נקיות וכבוד בתפילה) מותר במסכה - שמקורו ברמ"א, ואסור בתחפושת; ומאידך, לדעת ה'לקוט יוסף' (תרצה כ) מותר בתחפושת ואסור במסכה, שכן הדרך לעמוד בפני גדולים ביום זה.

(נלקט מתוך מאמר בגיליון 'עומק הפשט' כי תשא תשע"ח)

הגבאי של הרבי ומקורבו, היה החסיד רבי יהושע טורובר ז"ל. הוא היה נשלח בשליחותו לכל מיני כתובות, ובשליחותו היה רבי יהושע מסדר הכל על הצד היותר טוב, אבל להפתעה כזו לא ציפה...

הגאון ר' יצחק דוד גרוסמן שליט"א על פורים וצדקה הגונה

"ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים" (אסתר ט', כ"ב)

רבי אשר מסטולין זצ"ל בנו של רבי אהרן הגדול מקרלין היה. נודע בצדקותו, ברוחב לבבו ובצדקת פזרונו, עד שהעידו עליו גדולי דורו כי מאשר שמנה לחמו. הוא היה זן, מכלכל ומפרנס להמוני עניים ואביונים שהגיעו לפת לחם.

הגבאי של הרבי ומקורבו, היה החסיד רבי יהושע טורובר ז"ל. הוא היה נשלח בשליחותו לכל מיני כתובות, ובשליחותו היה רבי יהושע מסדר הכל על הצד היותר טוב.

אבל להפתעה כזו לא ציפה: הרבי קורא לו ומפקיד בידיו מעטפה ובה כסף: "סור נא ליישוב פלוני ומסור זאת לידי משפחה פלונית".

שיש לרבי רוח הקודש - הוא ידע זה מכבר, אבל לא עד כמה. זו לו הפעם הראשונה שהרבי שולח אותו ליישוב כה מרוחק מסטולין עירם, אך כחסיד אמת לא שאל קושיות ושם לדרך פעמיו.

מיד עם בואו לאותה עיירה, לא נח ולא שקט עד שניגש לכתובת המיוחלת. הלילה היה קר וחורפי, והוא החליט לנקוש על הדלת. את מראה הזוועה שגילה לנגד עיניו קשה לתאר: עניות ושפלות מדרגה ראשונה. הילדים שכבו בבית רועדים מקור ונפוחי כפן. בחדר הפנימי שכבה האם עם העולל הרך בידיה. לא היה לה אוכל לפיות הילדים, ולא עצים לחמם את הבית עבור התינוק הקטן.

רבי יהושע נכנס הביתה כרוח סערה, הוציא מתרמילו את צרור הכסף, וציווה על הילדים לרוץ לרכוש עצים להסקה. הלך בעצמו לקנות מעט קמח, והחל בידיו ללוש את הבצק. תוך דקות אפה לחמים ועזב את הבית כשבני הבית אינם יודעים כלל מי הוא ומי שלחו לכאן.

לכך. בפורים יש סייעתא דשמיא מיוחדת לקיים את המצוה בהידור, גם ללא טורח גדול. החידוש בפורים הוא, שגם אם העני אינו הגון כל כך, הצדקה שלמה בתכלית ההידור, שהרי לעומת כל השנה - יש עכשיו מצוה לתת לכל מי שפושט יד; ואם כן, כל אדם בכל מצב הוא עני הגון וזכאי לקבלת צדקה.

ולמה דווקא בפורים מופיע ענין זה - שאין צורך לחפש אחר עני הגון? כי המן ביקש להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים, ואת מחשבתו הרעה ניסה לעשות באמצעות כסף שהעביר לאחשורוש. באים חכמינו ואומרים: כסף תחת כסף - כולנו היינו נתונים להשמדה, וכולנו נתונים לחיים ולשלום. זהו בעצם כופר נפש שכל איש ישראל זכאי וראוי לו.

רבי יהושע החליט שלא להישאר במקום, אלא לשוב לסטולין עוד הלילה. הוא נטל מקלו ותרמילו והחל לעשות את הדרך חזור, אך לא שיער את קבלת הפנים שמצפה לו. הרבי חיכה בפתח העיר...

"הרבי לא ידע מנוח מהרגע שהלכת", סיפרו לו מקורבי הרבי. "הוא התהלך אנה ואנה בחדרו אפוף שרעפים, ולא ניגש עדיין לתפילת ערבית!".

"נו, איך היה?", שאל הרבי בחשש, "האסט געטראפען? (מצאת?)". "אבער געטראפען (ועוד איך מצאתי)", השיב החסיד בלהט.

פני הרבי הווארו באור יקרות, והוא החל להתפלל תפילת ערבית במתינות ובקול גדול כדרכו. משסיים, אמר הרבי בשמחה של מצוה: "כדאי לטרוח בשליחות מצוה 999 פעמים בחינם, כדי לזכות פעם אחת לצדקה אמיתית!".

(מתוך 'אור השבת')

שונה הוא יום הפורים משאר המועדים שיש לבני ישראל. בימי הפורים יש לנו מצוה מיוחדת של מתנות לאביונים - מה שאין כן בכל החגים. אמנם יש בחג הפסח חיוב של "קמחא דפסחא", אבל בפורים הוא חלק ממצוות החג, כפי שכתוב במגילה (ט, כב): "ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים".

חז"ל כבר דנים בכך, שלעומת כל החגים, נותנים בפורים לכל הפושט יד. למה היה להם לחז"ל לחדד דבר זה?

חכמינו מלמדים אותנו, שהרבה צריך להתאמץ כדי לזכות לעשות צדקה הגונה.

עני הגון וצדקה ראויה - הם זכות מיוחדת משמים, ולא בכל יום זוכים

"אני כל כך שמח... שמונה חודשים לא קבלתי משכורת מישיבת פוניבז', עכשיו המשכורת שלי היא 'מאמונה', כמו במיר בליטא"

רק על ידי ההתבוננות הקבועה במציאות הבורא יתברך - אפשר להגיע למצב של 'לחיות אמונה'!

הרב בנימין בירנצווייג

"וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם..." (שמות כ"ט, מ"ו)

הכפילות של "אני ה' אלקיהם" המובאת בפסוק זה, כבר עמדו בה 'האור החיים' הק' ועוד מפרשים, ובארו לפי דרכם. והנראה כי כתבה לנו התורה הקדושה את יסוד מצוות האמונה, כי כבר פסק חבוקק הנביא: "צדיק באמונתו יחיה", מצוות האמונה היא לא רק ידיעה בעלמא, אלא זו החיות של האדם, לחיות אמונה, לחיות את מציאות הבורא יתברך בעולמו, לחיות בהתבוננות שמביאה לחיות את האמונה. זה אומרת התורה "וידעו כי אני ה'", אבל מי שמסתמך רק על ידיעה של הבורא, אזי ההרגל יכול לטשטש את ההתפעלות מידיעת הבורא, ולהפכו למקרי טבע, ולכן חוזרת התורה ומדגישה שהעיקר שהידיעה תהפוך למציאות של "אני ה' אלקיהם", שהידיעה תהפוך לאמונה חיה, וזה על ידי ההתבוננות הקבועה בנפלאות הבריאה ובמציאות הבורא יתברך, רק כך אפשר להגיע למצב של 'לחיות אמונה'!

פעם נכנס הגאון ר' שולם שבדרון זצ"ל אל ביתו של המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, וראה שהוא מלא שמחה עילאית. שאלו ר' שלום: "לשמחה מה זו עושה?", אמר לו המשגיח ר' יחזקאל: "בשנים עברו הייתי משמש כמשגיח בישיבת מיר בליטא, ומחמת הדחקות והעניות ששררה שם, היה מלתא דשכיחא שהיה מחסור בכסף ובמזון, ולא היה שום עסק להתפרנס בו אלא 'שכן ארץ ורעה אמונה' - 'איך אהב זעך גישייפט מיט אמונה' - העסק שלי היה אמונה.

"אבל באחרונה, אחר שעליתי לארץ ישראל, הציע לי הרב מפוניבז' שאבוא לשמש כמשגיח בישיבת פוניבז', והבטיח לי מתן שכרה בצידה בעין יפה. ובאותו זמן שקלתי האם לקבל את המשרה, אך חששתי מה יהיה עם האמונה, כי לתומי חשבתי שהוא משופע בנכסים ואין אצלו מחסור בכסף, ואם ישלם לי עתה משכורות מדי חודש בחודשו, לא אזכה עוד לסמוך ולבטוח בה' יתברך.

"אך הנה עתה, אני נמצא כבר שמונה חודשים בעבודתי בישיבה הקדושה, ועדיין לא שלמו משכורת, וכל משכורת היא מ'אמונה' ממש כמו בליטא... לכן אין קץ לשמחתי, כי איך לא אשמח כמוצא שלל רב, על שחזרתי לחיות מאמונה??..."

סיפר הגאון רבי בן ציון פלדמן זצ"ל, ששמע שכאשר היה הבריסקער-רב זצ"ל בירושלים, ובעת המלחמה כשהיתה אזעקה - הוא לא רצה לרדת למקלט. פעם אחת כשהיתה הפגזה קשה מאד, הפצירו בו מאד שירד למקלט, וירד.

כאשר חזרו לבית, ראו שבדיוק במקום בו יושב הגרי"ז בחדר לימודו

כשמרן ר' אהרון לייב זצ"ל היה בגיל 104, כששכב בתקופת מחלתו האחרונה בבית החולים, באחת הפעמים, כשמצבו הוטב לפליאת כל הרופאים וכלל ישראל, בזכות התפילות הרבות שנשאו לרפואתו, כשהוא פקח את עיניו אמר לו הרופא שטיפל בו: "הרב חי בנס!".

מיד ענה לו ר' אהרון לייב בשניות אופיינית: "גם אתה!..." משפט זה דובר אז בכל העולם היהודי! לאמור: אנחנו לא חיים אמונה! אנחנו מסתובבים בעולם בהרגשה שאנחנו חיים כי אנחנו חיים, ורק זקן בן 104 שכבר כמעט שהיה שם... וחזר להכרה - זה נס! כאן רואים ריבוננו של עולם! והאמת שבחינו אנו צריכים לראות נס ואמונה!

משפט נוסף ומכונן אמר מרן ר' אהרון לייב זצ"ל, כשיהודי שומר מצוות נכנס עם אחיו דוקטור לפיזיקה באוניברסיטה מפורסמת בארצות הברית, הדוקטור פנה לר' אהרון לייב זצ"ל וטען בפניו: "חיפשתי את הקדוש ברוך הוא ולא מצאתיו..."

ענה לו ר' אהרון לייב: "חפש אותו בבטן ותמצא! הקב"ה אינו משהו גשמי, שצריך לחפש אותו במיקרוסקופים שבמעבדה שלך... אין צורך לנדוד למרחקים, התבונן כאן בגופך ותמצא את הקב"ה, הבריאה מעידה על הבורא! הבגד מעיד על אורגו!"

מסופר על יהודי שעבר דרך העיירה ראדין, וכיוון שפגע במקום נמלך בדעתו לנצל ההזדמנות ולהיכנס אל החפץ חיים זצוק"ל. כשנכנס לביתו מצאהו אחר חזרתו מן המקווה כשהוא רוקד בשמחה סביב שולחן השבת

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בעניין מרבין ב'שמחה של מצווה'

"פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב" (שמות כ"ה, ל"ד)

כלל גדול בתורה ועבודה טמון בפסוק זה. 'פעמון' רומז לשמחה שבוקע מתוכו צלצלי שמע, ו'רימון' רומז למצווה ע"ד שאמרו חז"ל (ברכות נז. מגילה ו. סנהדרין לז.) אפי' ריקנין שבך מלאים מצוות כרימון. וללמדנו בא כי כך היא דרכה של מצוה שיהיה מתוך גילה רינה ושמחה, ובה יקיים 'עבדו את ד' בשמחה'.

כתב המלך

זה כבר ימים אחדים שמרן רבינו הגר"א זצוק"ל ממתין למכתב תשובה מאחיו, והנה הוא בא. הגר"א פותח את המכתב, ועיניו מצטטפות בדמע מרוגש.

הכל התחיל עם גודל 'חשקת התורה' של רבינו הגר"א שלא ידעה שובע, אי לכך שיגר מכתב לאחיו הגאון רבי אברהם זצוק"ל שיבוא לגור בעיר ויילנא בסמיכות אליו ובכך יכלו המה ללמוד בצוותא יחד בריתחא דאורייתא ולקיים את מאה"כ 'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד' מתוך אהבת התורה וחמדתה. משקיבל רבי אברהם את מכתב אחיו, חפץ בה אף הוא היטב, אך בסופו של דבר נאלץ לוותר משום מעשה שהיה. וכך היה מעשה, שמעו ותחו נפשכם:

שנה אחת היה מחסור גדול באתרוגים לסוכות ולא היה בנמצא באיזור כולו ולו אתרוג אחד. בערב יו"ט בפרוס החג הגיע אתרוג יחיד ומיוחד לשמחת בני העיר, אך דא עקא שמחירו היה רב מאוד למעלה מהישג ידם של בני העיר, ואפילו פרנסי הקהל לא יכלו להשיגו. ר' אברהם קיבל את הדברים בשבר לב, ומשסיפר דברים כהויתן לרבנית, נחרדה מאוד. איך יתכן סוכות ללא אתרוג, היו לא תהיה. היא הרהרה מעט ותיכף פנתה אליו ואמרה בעוז: אמנם עניים אנחנו, אך לא אפסה תקווה לאתרוג, לו אתה שמעני... נמכור את ביתנו שקבלנו בנדוניה, ובתמורתו נקנה את האתרוג לכבוד החג.

'אשת חיל מי ימצא'. רבי אברהם בשמוע עצתה הסכים לאלתר וצהל לקראתה. ולהלכה למעשה - הלך תיכף והחליף את ביתו עם מוכר האתרוגים ונתן לו דירתו בעד האתרוג המיוחל לשמחתם הגדולה ולשמחת בני כל העיר כולה, ונכנס יחד עם משפחתו לגור בצריפי בקתת עצי הקש של עניי העיר. רוחות החורף הקור והכפור אמנם פרצו לתוכה במרובה, אך כל זה היו להם כמאומה, לעומת אותה מצווה חשובה.

רבי אברהם ממשיך במכתבו, וכותב לאחיו הגר"א: עתה, לאור בקשתך שמחתי בה כמוצא שלל רב, אך כאשר בישרתי לאשתי אשר מעתה

יהא לנו דירה חמימה בוויילנא ולא נצטרך שוב לגור בצריפי השדה. פיה פתחה בחכמה, וענתה, כי בכל יום תמיד בעת שהיא יוצאת מבקתת הקש העלובה ועוברת ליד דירתם הרחבה לשעבר, היא נזכרת בערגה איך מכרו את דירתם זו עבור מצוות האתרוג, וזה גורם לה הנאה וקורת רוח מרובה כל כך 'עד שאין לה בכל העולם כולו הנאה יותר גדולה מזו, ועתה - כותב ר' אברהם - היאך אעשה לה הרעה הגדולה הזו לאלץ אותה לעזוב את העיר ולקחת ממנה שעשועי ותענוגי המצווה הגדולה הזו אשר מסרה בעדה את נפשה', אי לכך נאלץ אני לסרב להצעתך ואינני יכול לעזוב את העיר. (מקור: ספר שלמי תודה בהקדמה).

נוראות נלמדים ממעשה רב זה, גם את גודל המסירות נפש לקיים את מצוות ה', וגם גודל שמחה של מצווה מהו עד כדי כך 'עד שאין לה בכל העולם כולו הנאה יותר גדולה מזו'! שמחה פורצת גבולות ולוואי שנוכח גם אנו לזעיר אנפין ממנה. אך חידוש גדול נוסף יש ללמוד מכאן: אשר 'שעשועי המצווה' חשובים טפי ויותר ממצווה עצמה, והיינו, שעל אף לימוד התורה בחברותא של הני תרי צינתרא דדהבא עמודי התורה אשר עליהם עמדה עולם ומלואה - עכ"ז ויותר ר' אברהם על תורתם יחד בעבור שעשועי המצווה. הביטו וראו כמה רב כחה וכמה עצום 'שמחה של מצווה'.

ועוד מעשה שהיה:

הרה"ק ה'יסוד העבודה' מסלונים זי"ע עומד בבית מדרשו ביו"ט א' של סוכות, והנה רואה בתוך הקהל חייל יהודי ממחנה הצבא הרוסי אשר בפאתי העיר סלונים, ופניו מאירים באור גדול. אחר התפילה ניגש אליו הרה"ק ואמר לו 'ראה פניך מאירים כזה הרקיע מזהירים' הגידה נא לי מה מעשיך, נבון החייל וענה לו הלואי שיש בידי מעשים

טובים, לדאבוננו מחמת שירותי בצבא איני יכול לקיים מצוות כראוי. הרה"ק לא הרפה, אמור לי מה עשית דבר טוב לאחרונה. ענה לו החייל שלא עשה שום מעשה מיוחד כי אם זאת אשר אתמול בלילה בעת התקדש ליל חג בעמדות על משמרתו בביתן השמירה, נשבר לבו בקרבו ברצותו לקיים מצוות סוכה, אך איננו, ומשכך הייתה נפשו עגומה עליו 'למה אגרע' מכל בית ישראל המקיימים עתה בהידור את מצוות 'כל האזרח בישראל ישבו בסוכות'. והנה רואה הוא מרחוק הסוכות אשר בעיר סלונים הסמוכה, וכה בער לו ליבו בקרבו לקיים את המצווה עד אשר קם וסיכן את נפשו, הוא נטש את עמדת השמירה - דבר שסיכן את המחנה בכלל ואותו בפרט שבכך דמו בראשו, ואף רץ באישון ליל לעבר העיר אל הסוכה הראשונה אשר מצא, נטל ידיו, בירך שתי ברכות 'המוציא ולישב בסוכה' אכל כזית 'וברכת המזון', ורץ חזרה לעמדת השמירה.

ה'יסוד העבודה' התפעל מאוד מגודל דרגת מסירות נפשו, אך הגיב מיד, כי אם אמנם מצוה רבה היא שאין לתארה, אך עדיין אין זה סיבת הארת פניך באור יקרות, הרבה מסרו נפשם למצוות ולא זכו לכגון דא. אמור לי מה עוד עשית אתמול בלילה, התנצל החייל ואמר שלא הספיק לעשות שום דבר נוסף באותה לילה כיוון שמיד בעת שחזר 'בשלום' לעמדת שמירתו לא יכול היה להתאפק משמחה על שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ולכן פרץ בריקוד בשמחה כל אותו הלילה עד אור הבוקר. עתה משסיימתי את משמרתי באתי הנה לנטילת ד' מינים ולאמירת ההלל וההושענות.

הפטיר ה'יסוד העבודה' ואמר, 'עתה אמרת' עכשיו נתגלה לי סיבת מאור פניך. לאו דווקא מעצם המצווה כי אם בעיקר משמחת המצווה - 'שמחה של מצווה'. שבכך 'נהורא ישרי בה'.

א שמחה שיינט - שמחה יהודית אמתית מאירה פניו של אדם. וכך קוראים אנו במגילה את הכתוב 'ליהודים היתה אור'ה ושמחה' היינו שהשמחה גרם לאורה. וכפי שמעיד רבינו בחיי (חובת הלבבות שער הפרישות פרק ד) 'הפרוש צהלתו בפניו'. והיינו שלא רק חכמת אדם תאיר פניו (קהלת ח א) אלא שמח"ת אדם תאיר פניו, אך אכן בכדי להיות בשמחה צריך להיות חכם דיו.

מה נאים דברי השל"ה הקדוש בעניין זה, וז"ל. 'ראיתי בני עליה שהיו מנשקין המצות והמרור וכן הסוכה בכניסתו וביציאתו וכן ד' מינים שבלולב ואשרי מי שעובד ה' בשמחה'. עכ"ל. בעיני זכיתי לראות את כ"ק זקני מרן אדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע בהו"ר אחרי סעודת היום בפניא של שמחת תורה שהיה לוקח הד' מינים ופוצח עמהם בריקוד נלהב בתוך סוכתו תוך שמנשקם ומנענעם שוב ושוב אנה ואנה, ואח"כ הולך למקווה וחזר לנשק את דפנות הסוכה בשמחה עילאה, אשרי שזכיתי.

חידוש נפלא בעניין השמחה של מצוה מצאנו בדברי ה'שפת אמת' (שקלים תר"מ, תרמ"א), והיא שעניינה של קריאת פרשת שקלים לפני פורים אינה רק כי אם זכר ליאחד באדר משמיעין על השקלים, אלא טעם קריאתה בריש החודש שמרבין בו בשמחה הוא יען שבעת הבאת מחצית השקל בזמן שבית המקדש היה קיים שמחו כלל ישראל במצוותם זו והשתעשעו בה כ"כ עד 'שנשארה רישומיה לדורות

והותירה מצווה זו חותם לעולם עד עצם היום הזה'. הוא הסיבה אשר בגינה תקנו שבאחד באדר משמיעין על השקלים כיוון שהקריאה מעורר את הזמן ומתעורר אותה שמחה ישנה שהייתה בעת הבאת השקלים, ועל ידי שמחה זו נוכל לקיים כראוי את מצוות 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'.

וזהו מה שאמר רבן שמעון בן גמליאל (שבת קל). כל מצווה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה עדיין עושין בשמחה. היינו שאותה שמחה שהיה אז בעת קבלת המצוה עדיין מחלחלת בקרבנו עד עצם היום הזה ולכן עדיין עושין אותה בשמחה. זוהי כוחה של 'שמחה של מצווה', עכת"ד בהוספת אי אלו גרגירי שמחה.

וזהו שאמר שלמה המלך (משלי טו טו) 'וטוב לב משתה תמיד' היינו כיוון שעושה מצוותו בשמחה ובטוב לבב לכן נשארת שמחתה לתמיד. מסופר על יהודי שעבר דרך העיירה ראדין והיה זה ביום שישי בפניא דמעלי שבתא, וכיוון שפגע במקום נמלך בדעתו לנצל ההזדמנות ולהיכנס אל החפץ חיים זצוק"ל. כשנכנס לביתו מצא אחר חזרתו מן המקווה כשהוא רוקד בשמחה סביב שולחן השבת. לא נודע על מה הייתה שמחתו גדולה כ"כ או משום הכנה למצווה, או להיפך שע"י הכנה למצווה זכה לשמחה, או כפי גרסא במעשה (נתיבות הלכה ה' חנוכה) כי הייתה זו בעבור שקיים זה עתה מצוות 'בימו תתן שכרו' בכך ששילם לעגלון שהסיעו למקווה. כך או כך רואין אנו את שמחת החפץ חיים בעשיית המצוות. והיינו דכתיב (תהילים סח ד) 'צדיקים ישמחו יעלצו לפני אלוהים וישישו בשמחה'.

וכה עשו אבותינו בצאתם ממצרים שנא' (לעיל יב לד) משארותם צרורות בשמלותם על שכמם ופירשו חכמינו (מכילתא מסכתא דפסחא יג. ורש"י שם לעיל יב יד) שהיו אלא שיורי מצווה של מצה ומרור אותם אכלו במצרים, ומקשה עלה רב נתן (שם) וכי לא הייתה להם בהמה וחמורים לשאת את המצה והמרור, הרי צאן ובקר עלו עמם ומה ת"ל על שכמם. אלא, שהיו בני" מחבבין את המצוות, ועל כך נשאום בעצמם. ע"כ. היינו שטובים המה החמורים לסבול את שכמותם ענייני חומר וגשם ככסף וזהב (כדאמרו שג' מאות חמורים נשאו את מפתחות אוצרותיו של קרח), אך לא כן את שיירי המצוות של המצה והמרור, את זה נטלו בעצמם על שכמם. 'חיבוב המצוות' במלוא תפארתה.

מסופר. בעת שפתח מרן רבינו החת"ס לראשונה את ישיבתו הקדושה, היו כל הדרכים המובילים לפרעשבורג מלאים בצורבים צעירים שיצאו זה עתה לאלתר אחר חג הסוכות לבוא להיבחן על ידיעתם ע"י מרן החת"ס בכדי להיכנס לישיבה בפתחת זמן החורף. מחזה מפעים של הוי גולה למקום תורה.

באחת של אותם הימים ראה החת"ס מחלוננו קבוצה של בחורים שבאים לביתו להיבחן והנה רואה הוא אותם מתקרבים אל חצר הבית בו שכבו ענפי הסכך שהורדו זה עתה מסוכתו והנה כל הבחורים ייקרו וכיבדו את החפצא של מצוה ועקפו את הסכך, מלבד בחור אחד שזילזל בהם ועבר עליהם לקצר את דרכו. ומסופר אשר בעת המבחן עצמו גילה אותו

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

כעבור רבע שעה, קרא לי רבי חיים, ונתן לי 150 ש"ח ואמר לי: 'הנה חופה' • מדוע לא הלך רבי חיים שמואלביץ לברכת כהנים ההמונית בכותל המערבי? • השיעור שמסר רבי חיים קמיל מתוך השבון השמל

הרב ישראל ליוש

ביום ט"ו באדר יחול היא"צ של הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל ראש ישיבת 'אופקים'.

רבי חיים נולד בב' בניסן תרצ"ג בפולין. עלה לארץ ישראל בילדותו ולמד בתלמוד תורה 'יבנה' ובישיבת 'תפארת צבי' בירושלים, ולאחר מכן בישיבת 'סלבדוקה' בבני ברק.

לאחר נישואיו למד בישיבת 'מיר' בירושלים, ודבק מאוד בראשי הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל והגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל.

כמו"כ למד בחברותא עם הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל כשהגיע ללמוד בישיבה, והיה רבו המובהק.

בשנת תשל"ח נקרא לשמש כראש ישיבת 'אופקים' ולימים הפך לאחד מרבני הקהילה החרדית באופקים.

בתו היחידה נישאה להגאון רבי דב סלמון זצ"ל, ראש כולל 'עטרת שלמה' ורב בית הכנסת 'בית גבריאל' באופקים.

בסוף ימיו נחלשה מאוד ראייתו, וכמעט לא ראה כלל, אך המשיך לשקוד על התורה עד שארית כוחותיו כמזש.

וכבר הקשה עליו הרמב"ן: במה יפה כוחו של נס פורים, משאר ניסים שנעשו לישראל במצרים ובמתן תורה? מדוע רק מאהבת נס זה קיבלו את התורה מרצון? ותי' הרמב"ן שנס זה נתייחד מפני שיצאו בו ממיתה לחיים.

אלא שדבריו צריכים ביאור: הרי גם בנס קריעת ים סוף ושאר ניסי מצרים נושעו ויצאו ממיתה לחיים? ושוב, מדוע קבלו את התורה מרצון דווקא מאהבת נס פורים?

ומיישב רבי חיים קמיל נפלא: חלוקים ניסי יציאת מצרים מנס פורים. ניסי יציאת מצרים, היו ניסים שפרצו את גבולות הטבע, הם אמנם רוממו את ישראל לדרגתם הגבוהה כעם, אך הם היו אירועים חד פעמיים, וכלשון הרמב"ם (סוף מאמר תחית המתים) 'הנס לא יתמיד'. לעומתם, נס פורים, כידוע, היה בתוך מציאות הטבע, הקב"ה הנהיג את הטבע בצורה שהושיעה את עם ישראל מצרתם. נס זה, בהיותו במסגרת הטבע, הוא נס מתמיד. הנהגה תמידית זו שמפעילה את הטבע לטובת עם ישראל, בכל תקופותיו ובכל קורותיו, יש בו כדי להביא את ישראל לאהבת הנס, עד כדי קבלת התורה שוב מרצון.

אם כך, הפסוק "כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו..." מתאים מאוד לתקנת קריאת המגילה, שכן עניינה של המגילה, לחזק ולהדגיש את ברית האהבה והקשר עם הקב"ה, המנהיג את הטבע לטובת ישראל, והוא מתבטא בפסוק: "אשר לו אלוקים קרובים אליו..."

"הנביאים עם ב"ד תקנום וצוו לקרות המגילה בעונתה, כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה ותשועות שעשה לנו והיה קרוב לשוועתנו, כדי לברכו ולהללו, וכדי להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורה: 'כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו פה' אלקינו בְּכָל קְרָאנוּ אֱלֹהֵינוּ" (דברים)...

[רמב"ם, הקדמה לספר מדע]

שואל הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל: מדוע כאשר מבאר הרמב"ם את שורש מצוות קריאת המגילה, הוא נוקט פסוק העוסק בכח התפילה של עם ישראל? נכון יותר היה לו היה נוקט פסוק העוסק בישועת ישראל מפני אויביו, כגון: "אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשֵׁעַ פֶּה' מִגֵּן עֲזָרְךָ... וְיִפְחָשׁוּ אֲיֹבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל פְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ" (דברים לג כט)!

לביאור הענין, מקדים רבי חיים קמיל את דברי הגמרא המפורסמים, שבהר סיני כפה עליהם הקב"ה הר כגיגית, ובפורים הדר קבלוה מרצון, ורש"י מבאר שם: הקבלה מרצון היתה, מאהבת הנס.

רבותיו בישיבת 'מיר' החשיבו את רבי חיים קמיל כפאר גידוליה. ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל התבטא פעם: "כל ישיבת 'מיר' כדאית בשביל רבי חיים קמיל בלבד..." עוד היה רגיל לומר, שהוא מהדר לרקוד עמו בשמחת תורה, כי הוא רוצה לרקוד עם ספר תורה חי...

כשנשאל הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל מדוע אינו הולך להשתתף בברכת כהנים ההמונית בכותל המערבי, אמר: "בישיבה יש כהן תלמיד חכם ועמל בתורה כרבי חיים קמיל, בכותל המערבי איני בטוח שיש כמותו..."

הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, רגיל היה לומר שרבי חיים קמיל עיצב את דמותו, והיה עבורו מודל לחיקוי.

"אצל רבי חיים למדתי לדעת", אמר רבי נתן צבי, "שאין הבדל בין יום ולילה, אין ימים כאלו וימים אחרים, ימי שישי ושבתי, ימי בין הזמנים וימי חול המועד, כל החיים הם יחידה אחת של תורה! ראו אצלו שהתורה היא אויר לנשימה, פשוטו כמשמעו".

רבי נתן צבי סיפר, שפעם ישב ולמד עם רבי חיים, ולפתע הגיעה רעייתו מבית החולים, אחר לידת בתם היחידה, שנולדה אחר שנות המתנה ארוכות. רבי חיים בירכה בלבביות, הזדרז לעזור לה, נטל את התינוקת והניח את החבילות במקומן, ומיהר לשוב לתלמודו, בלי לדבר מילה נוספת.

אף בימי מלחמת ששת הימים, כאשר כל בני הישיבה היו במתח, והדי הפצצות נשמעו היטב במרחבי הישיבה, עקב שכנותה לקו הגבול, לא הפסיק רבי חיים ללמוד תורה בהתמדה, וכשהכל התעניינו בחרדה בנעשה ונשמע בקו האש, הוא אמר: "הידיעה שלי בלאו הכי לא תעלה ולא תוריד..."

בשנים הראשונות, אחר שעבר להתגורר ב'אופקים' ושירת בקודש כ'ראש הישיבה', היה עדיין בא לחגים לירושלים. פעם במוצאי אחד החגים, עלה לביתו אחד הרמז"ם מישיבת אופקים, מיד כאשר שב לביתו מירושלים, והוא תיאר את שראה: "הדלת היתה פתוחה לרווחה, המזוודות מפוזרות בחדר, ורבי חיים כבר ישב ליד השולחן והגה בתורה, שליו ורגוע, כאילו לא זה עתה מירושלים והוא כבר כך כמה שעות..."

בהזדמנות אחרת, נכנסו לביתו במוצאי שבת, רבי חיים ישב ולמד וסביבו שלולית מים גדולה, "מה זה?", שאל תלמידו. "נשבר איזה ברז", ענה בפשטות והמשיך לשקוע בלימודו, כאילו לא ארע דבר...

בכלל, היה ממעט לצאת מאופקים, והיה רגיל לומר, שהדרך הקצרה ביותר לחזור מירושלים היא בכלל לא לצאת אליה...

"זוהי הדבר אשר תעשה להם" ... (שמות כ"ט, א')
"הדא הוא דכתב (הושע יד ג): 'קחו עמכם דברים'... לפי שישראל"

אף אם נרצה, יקשה עלינו להשיג את דרגת ה"אלוקים קרובים אליו" של הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל. לא היה פרט מפרטי חייו, שלא ראו בו את ה"אלוקים קרובים אליו". ננסה בדלותנו, לספר מעט על קורות חייו המתומצתים במשפט קצר: "חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמיים".

"קשה מאוד", היה אומר רבי חיים קמיל, "להחמיר ולדקדק בכל מצוות ואיסורי התורה, ולהשיגם בשלמות. אלו מושגים השייכים לאנשים גבוהים מאוד". ועל כן, הוא החליט שבשני עניינים הוא יחמיר עד הסוף, וישתדל לקיימם עד הקצה האחרון. האחד: ביטול תורה - להחמיר שלא לבטל תורה... והשני, לשון הרע - להחמיר שלא לדבר אף אבק לשון הרע...

המתבונן ישתומם! הרי אין ספק שרבי חיים קמיל הקפיד על קוצו של יוד בכל התורה כולה, ובכל זאת בשני עניינים הוא החמיר יותר עד הקצה האחרון, את זה היה בכוחו להשיג... ביטול תורה ושמירת הלשון...

נחשוב! באיזה עוד ענין בסדר יומו, הוא יכול היה להחמיר פחות, אחרי שהחמיר שלא לבטל תורה!?

התמדתו בתורה, היתה סמל ודוגמא, אות ומופת למושג 'מתמיד'! משחר ילדותו היה קם לפנות בוקר והוגה בתורה, בימות הקיץ ובימות החורף, מעולם לא נרתע מהקור או מהחום. אחד הרבנים סיפר, שכאשר בא להתקבל לישיבת סלבודקא, שאל אותו ראש הישיבה הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, אם הוא יתמיד כמו הבחור 'חיים קמיל'?

אהבתו לתורה גברה על כל מפריע אפשרי, אף אם היו אלו כאבים עזים שהיו תוקפים את גופו מעת לעת, ואיש לא הרגיש בהם. רק כאשר כלו כל הקיצים, ביקש כדור הרגעה לכאביו, או אז הבינו שהוא מיוסר עד מאוד, וגם אז נטל כדור והמשיך ללמוד, כאילו לא ארע דבר.

לאחר פטירת רבי חיים קמיל, הוקם סניף כולל 'טהרות' באופקים. באחת מאספות האברכים, סיפר נשיא הכולל, הגאון הגדול רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, שסיפר לו יהודי יקר מירושלים, הראשון שהקים כולל ערב גדול בירושלים לפני עשרות שנים, ולשם כך קיבץ קבוצה נבחרת של טובי האברכים שהיו אז בירושלים, ושילם להם מילגה נאה עבור הלימוד ככולל ערב שהקים.

בכולל זה התנהל פנקס מיוחד, בו נכתב מידי חודש מצב ה'שמירת סדרים' של כל אברכי הכולל. "עתה אחרי עשרות שנים", סיפר אותו ראש כולל, "פתחתי את הפנקסים ונוכחתי לראות ששני אברכים מילאו את הסדרים במלואם ממש, ללא שום טענת אונס, לא של שמחה ולא חלילה של עצב, ושני אברכים אלו עלו ונתעלו ונהיו מגדולי הדור ממש, אחד מהם הלוא הוא רבי חיים קמיל..."

רבות וקרע שערי שמיים, ובכל זאת מצבו לא השתפר. כשהרגיש בכך ראש הישיבה, אמר על עצמו, שסיבת הדבר היא משום שאמנם התפלל על צרות חבריו, אך לא במידת הצורך, והיה חסר לו ב'נושא בעול עם חברו', לפיכך תפילת הרבים אינה מועילה לו.

מה נפלאה היתה תפילתו של רבי חיים קמיל, מעיד תלמידו הרה"ג רבי יוסף חיים הברמן שליט"א: "כמעט תמיד היה ניגש לפני העמוד לפסוקי דזמרה, וכמונה מעות היה מתפלל בקול רם, בניגון מושך הלב והנפש לדבקות בה'..."

"לעיתים קרובות היה ממשיך ומתפלל את התפילה עד חזרת הש"ץ [בגלל היותו כהן], והיתה זו הזדמנות להרגיש בחוש את מדרגתו בתפילה, כשהיה מדגיש מפעם לפעם פסוקים אלו ואחרים, ובפרט ב'אהבת עולם' קודם 'שמע ישראל'... זכינו ללמוד פרק בעבודת התפילה.

"לאחר כמה שנים כשהפסיק להתפלל תפילת שחרית בישיבה, הפצרתי בו כמה פעמים שחסרה לנו תפילתו, הוא שתק כדרכו, כשהוא טופח על שכמי בחיוך..."

גדלותו העצומה, לא היתה רק בתורה ובתפילה, כמסופר. הוא אף היה ענק שבענקים בחשיבה על הזולת, בראיית צרכיו ובהשקעה מרובה בעזרה לכל נזקק ונצרך.

פעם מסר שיעור, ובניגוד להרגלו מסר אותו מתוך הכתב. הדבר היה לפלא, הרי ראייתו חלשה מאוד, ובקושי מצליח לקרוא, ובפרט שמעולם לא היה נוהג להסתכל בדפים בשעת מסירת השיעור, מה

קרה שהפעם הסתכל בדפים בעת מסירת השיעור? בדרך חזור הביתה, שאל אותו תלמידו לפשר הענין. רבי חיים הראה לו שהדף שהביט בו בשיעור היה בכלל חשבון חשמל, והסביר: "הרב שדיבר לפני למד איתי יחד בישיבה, והוא היה נחשב

ליותר מבריק ומוכשר ממני, והוא מסר את שיעורו מתוך הכתב, אילו הייתי מוסר את השיעור בעל פה כדרכי, הוא היה נעלב מאוד, לכן לקחתי דף שהיה ברשותי ועשיתי עצמי כאילו אני גם מקריא מתוך הכתב."

וכדי להימנע מאיסור לשון הרע, הוסיף ואמר לתלמידו: "לא תוכל לדעת במי מדובר, כי דברו לפני ארבעה אנשים מתוך הכתב..."

אברך מהקהילה באופקים מספר: "פרנסתי הייתה דחוקה, והוצע לי לעסוק בשעות הערב בסידור חופות, כהשלמת הכנסה. שאלתי את מורי ורבי חיים קמיל האם להיענות להצעה. הוא שמע את שאלתי ולא השיב.

"כעבור רבע שעה, קרא לי רבי חיים, ונתן לי 150 ש"ח ואמר לי: 'הנה חופה'. לאחר מספר דקות שוב הוציא מכיסו עוד 150 ש"ח

אומרים: רבון העולם, הנשיאים חוטאים ומביאים קרבן ומתכפר להם, משיח חוטא ומביא קרבן ומתכפר לו, אנו אין לנו קרבן. אמר להם (ויקרא ד, יג): 'ואם כל עדת ישראל ישגו וגו'. אמרו לו עניינים אנו ואין לנו להביא קרבנות. אמר להם, דברים אני מבקש, שנאמר: 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ואני מוחל על כל עונותיכם. ואין דברים אלא דברי תורה, שנאמר (דברים א, א): 'אלה הדברים אשר דבר משה'. אמרו לו, אין אנו יודעין, אמר להם בכו והתפללו לפני ואני מקבל, אבותיכם פשעו ופשעו בכם לא בתפלה פדיתי אותם, שנאמר (שמות ב, כג): 'ואנחנו בני ישראל מן העבדה ויזעקו'. בימי יהושע לא בתפלה עשיתי להם נסים, שנאמר (יהושע ז, ו): 'ויקרא יהושע שמלתיו... בימי השופטים בבכיה שמעתי צעקתם, שנאמר (שופטים ו, ז): 'ויהי פי זעקו בני ישראל אל ה'. בימי שמואל לא בתפלה שמעתי להם, שנאמר (שמואל א ז, ט): 'ויזעק שמואל אל ה' בעד ישראל ויענהו ה'..." [מדרש רבה]

תשובתו של הקב"ה לעם ישראל, טעונה ביאור, מעורר הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל. הוא מביא להם דוגמאות שנענה לתפילתם של הדורות הקודמים, ואחת מהן - תפילתו של שמואל. הרי מעלתו של שמואל היתה גדולה עד מאוד, כי אמנם משה עלה עליו בנבואה, כפי שכתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (דברים לד י), אך בכוח התפילה מעלתו היתה גדולה יותר, כמבואר במדרש רבה (שמות טז ד) "משה ה'ה נכנס ופא אצל הקדוש ברוך הוא לשמע הדבור, ואצל שמואל ה'ה הקדוש ברוך הוא פא, שנאמר (שמואל א ג י): 'ויבא ה' ויתיצב', אם כן, מה הראיה מכך שנתקבלה תפילתו של שמואל, הרי עם ישראל אינם יכולים להגיע לדרגתו בתפילתם?

אלא, יסוד גדול בכח התפילה למד מכאן רבי חיים קמיל: התפילה אינה נמדדת לפי מעלת המתפלל, אלא כפי כח ההכנעה שמכניע עצמו בתפילתו. מתוך שמבין שאין לו על מי להישען אלא על אביו שבשמים, ומשום כך הוא נכנע יותר לקונו, גדלה מעלת תפילתו לפני הקב"ה, ואין מגבלה העומדת בפני תפילה הבאה מתוך הכנעת הלב.

וכך מבואר במדרש רבה (שמות כא ד): 'תדע לך שהרי משה רבן של כל הנביאים, פתוב בו מה שפתוב בעני, במשה פתיב (תהלים צ, א): 'תפלה למשה איש האלקים', ובעני פתיב (תהלים קב, א): 'תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו'. זו תפלה זו תפלה, להודיעך שהכל שוין בתפלה לפני המקום".

ויתירה מזאת, חז"ל הרבו להשביח את מעלת תפילת העני, משום שהיא באה מתוך שברון לב, והרי 'קרוב ה' לנשברי לב'.

מלבד הכנעת הלב, למד רבי חיים קמיל יסוד נוסף מתשובת הקב"ה לישראל, והוא: שמשקל התפילה נמדד כפי החשיבות שמייחס המתפלל לתפילתו. הקב"ה אומר לכלל ישראל: "בכו והתפללו לפני כשם שהתפלל שמואל הנביא", היינו ייחסו משקל וחשיבות לתפילה כפי שהדורות הקודמים התייחסו לתפילה, ובכך תיענו.

רבי חיים הטעים את דבריו בסיפור נורא, על אחד מגדולי ראשי הישיבות זצ"ל שנחלה מאוד לפני פטירתו, והציבור התפלל עליו

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

את סיפור הזה סיפר הגר"ד יפה לגרש"י בורנשטיין, כשהוא מבקש לספר על כך, שגם יהודים פשוטים לכאורה, שעובדים בעמל כפיים כדי לפרנס את משפחתם, יכולים להגיע לדרגה כזאת שבשבת הם באמת מנותקים מכל העולם, ועסוקים אך ורק בשבת קודש וענייניה.

שמע הגרש"י את המעשה, והחזיר לרבי דב יפה בסיפור משלו... שנים אחדות קודם לכן היה הגרש"י בארה"ב לצורך שליחות של מצוה, והימים היו ימי הקיץ, כך שכולם נסעו להרים, וגם הוא הוזמן לשהות באחד הקעמפים בשבת קודש, ולשאת שם דברים בפני המתפללים בבית הכנסת.

היה שם יהודי אחד, עשיר מאוד, ששהה בקעמפ יחד עם משפחתו. לפני כניסת השבת הגיעה אליו שמועה על אסון נורא שקרה עם מישהו מבני משפחתו, והבשורה המרה השפיעה על הקעמפ כולו והעכירה מאוד את האווירה. כולם התהלכו שפופי ראש, וחשבו שעומדת להיות להם שבת שחורה משחור.

והנה, רק פרשה שבת המלכה את כנפיה, בעוד הקהל מזמר את פיוט 'לכה דודי', פתאום נכנס אותו יהודי עשיר לבית הכנסת, ומתחיל לשיר ולרקוד, כשהוא סוחף אחריו את כל הקהל, מקים אנשים מהמקומות, ופשוט מאלץ אותם לרקוד יחד איתו לכבוד שבת המלכה.

התדהמה היתה גדולה, אבל לאנשים לא היתה ברירה, 'חתן השמחה' בלשון סגי נהור, הוא זה שבעצמו מנער אותם מאווירת הקדרות שירדה על הקעמפ כולו בגללו. הם שרו ושמחו יחד איתו, וכך נשתכח הכל והיתה שבת מרוממת מאוד.

אמר הגרש"י בורנשטיין לגר"ד יפה: "אכן כי כן, יהודים בני זמנינו מסוגלים לא רק לשכוח את עבודתם בשבת, אלא גם את תוגתם, ולהשתמש בשמחה של מצוה כדי לשכוח את כל העולם הזה, ולשקוע בקיום המצוה בשמחה אמיתית, שמחה שלמה..."

שמחה של מצוה, אם כן, היא אכן הפיתרון. בשמחה של מצוה אנחנו לא צריכים לשמור את הפה סגור. ההיפך הוא הנכון: לשיר, לשמוח ולרקוד, לשכוח מהכל ולקיים את המצוה מתוך שמחה שלמה, והקב"ה נאמן לשלם לנו שכרנו משלם, על כך שאנו ששים ושמחים בעבודתו.

ומה זה נקרא שהקב"ה 'משלם במזומן'? אני אספר סיפור שאירע בבני ברק ממש בימים האחרונים: היה זה במוצאי שבת פרשת משפטים, באחד מבתי הכנסת בעיר התורה והחסידות, התקיים כינוס של יהודים נכבדים ובעלי יכולת, שהתבקשו לתרום כסף לצורך פיתוח ושכלול בית המדרש, הרחבה ושיפוץ רציניים בעלות של כמה מאות אלפי שקלים.

לא היו משתתפים רבים, בגלל הגבלות הקורונה, אבל המעט שכן היו הגיעו כבויים, לא התלהבו מהרעיון ולא הבטיחו סכומים גדולים. לפתע קם אחד מהמארגנים, והתחיל לדבר מהלב.

ברור לכל שעיקר העיקרים של ימי הפורים זה השמחה, לשמוח בעצמנו ולשמח אחרים על ידי מתנות לאביונים, משלוח מנות וכדו'. בעניין זה של שמחה של מצווה והכח הגדול שיש לה, שמעתי סיפור מופלא משני גאוני וצדיקי הדור, ראש ישיבת 'קרית מלך', הגאון הגדול רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, והמשגיח הנודע של 'כנסת חזקיהו' הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל.

שני הצדיקים הללו, פגשו זה את זה בנסיעה שנסעו יחד מטעם 'קופת העיר' לציונו של הגר"א בוילנא, כדי להתפלל על התורמים. בדרך שוחחו רבות בדברי תורה, עד שנקשרה נפשם איש בנפש רעהו, והפכו לידידים בלב ונפש, ומיני אז כשנודמן לרבי דב יפה לשבות בבני ברק, היה שובת בביתו של הגרש"י בורנשטיין.

פעם אחת ישבו שני הצדיקים יחדיו לסעודת שבת, ובמהלכה סיפר רבי דב יפה מעשה שאירע באותה העת בכפר חסידים: היה שם יהודי חרדי שעובד לפרנסו כשרברב, והוזמן לביתו של יהודי אחר ביישוב כדי לתקן איזו תקלה. עשה את מלאכתו, גבה את שכרו ושב לביתו.

עברו כמה ימים, והנה באה שבת המלכה. היהודי שבביתו היתה התקלה התהלך ברחובה של עיר, והנה ראה את אותו שרברב צועד מולו. נזכר שאותו ברז שהוחלף, מטפטף מעט מים, ואם לא תטופל הבעיה עלולה להצטבר חלודה, ויגרם נזק משמעותי.

"סלח לי ידידי", פנה לאינסטלטור שהיה לבוש בבגדי שבת, "נישט שבת גרעדט, זה לא עניין לשיחה שבתית, אבל אני רואה אותך אז אני כבר אומר לך שתדע שהברז מטפטף קצת, וכדאי שתבוא באחד הימים הקרובים לטפל בוזה, לפני שתצטבר שם חלודה..."

ה'שרברב' הסתכל עליו כלא מבין: "אתה מדבר אלי? אני לא אינסטלטור!"

"מה זאת אומרת לא אינסטלטור? אתה היית אצלי בבית והחלפת ברז. לא? אני מבלבל ביןך למישהו אחר?"

"אני לא אינסטלטור!", פסק האיש את פסוקו, בירך את היהודי שכנגדו בברכת 'שבת שלום'... והמשיך הלאה לדרכו.

היהודי נותר מבלבל וגם נבוך. לא נעים להתנפל ככה על אדם זר ברחוב, ולבקש ממנו שיבוא לתקן את מה שהאינסטלטור שלך עשה בצורה לא מושלמת...

אבל במוצאי שבת נשמעו נקישות על דלת ביתו, והנה עומד שם האינסטלטור, ומבקש להיכנס פנימה כדי לתקן את הברז המטפטף...

שאל היהודי את השרברב: "אני לא מבין, זה היית אתה שפגשתי בשבת, או שזה היה מישהו אחר?" השיב לו השרברב: "אני הוא האיש שפגשתי היום, אבל אכן טעית ופנית לאדם אחר בגלל בעיות האינסטלציה... כי בשבת אני לא אינסטלטור! בשבת 'מלאכתך עשויה', אני לא צריך לתקן כלום, ולא לסדר שום דבר. בשבת אני צריך לשמור שבת. כל השאר לא מעניין ולא קיים בשבת. במוצאי שבת באתי לתקן את התקלה כדי שלא אכשל בעוון גזל חלילה..."

"מה זה לבנות בית כנסת?", הוא אמר, "זה לבנות בית לשכינה הקדושה. בית לתורה, לתפילה, בית לכבוד הקדוש ברוך הוא. בית מקדש מעט.

"אנחנו כולנו יהודים מאמינים בני מאמינים, כולנו יודעים שהקב"ה משלם לעושי רצונו מידה כנגד מידה. רבותי, אני לא צדיק ואין לי כח לברך אנשים בברכה ששווה יותר מכל ברכת הדיוט אחרת, אבל אני בטוח במאת האחוזים, שמי שיתרום עכשיו כסף לשכלול וההדרת בית ה', יזכה בעז"ה לראות ישועות גם בבית שלו, אם זה בבניין הבית, אם זה במשפחה שממלאת את הבית, אין לי ספק שתהיה לו ישועה בביתו!"

הדברים נאמרו באמת מתוך הלב, וכמו שאמרו חז"ל הם גם נכנסו אל הלב. קם אחד המשתתפים, יהודי בעל יכולת, והודיע שהוא מקבל על עצמו לשלם לא פחות מ-150 אלף שקלים, לטובת המגבית הזאת.

כמובן שהנתינה שלו עשתה רושם גדול על שאר הנוכחים, ובעקבותיו התחייבו גם המשתתפים האחרים על סכומים נאים, שאומנם לא הגיעו לשש ספרות, אבל היו נתינות יפות מאוד. לא עברו ימים אחדים, והאיש הזה מודיע לכל משתתפי הכינוס,

שאכן התקיימה בו הברכה שהובטחה לו. במשך כמה שנים הוא מחפש מגרש לבנות לעצמו בית, ובגלל שיש לו נסיבות שונות וצרכים שונים, הוא רוצה מגרש גדול ורחב ידיים שיוכל לבנות ליד הבית גם משרד וחניה ועוד כמה דברים הנצרכים לו, וכמה שהוא חיפש הוא לא מצא, רק מגרש אחד בשווי של תשעה מיליון שקלים, כשהוא היה צריך להשקיע עוד וכך להחזיר חלק מההשקעה.

זה היה סכום מדי גדול עבורו, ולכן הקנייה לא יצאה לפועל, וכעת אחרי שתרם 150 אלף שקלים, התברר לפתע שהבעלים של הקרקע מוכנים לחתוך את המחיר בשליש ולמכור אותה בשישה מיליון שקלים בלבד, בגלל משבר הקורונה שהצריך אותם להשיג כסף נזיל בתוך זמן קצר.

היהודי היה מאושר מאין כמוהו, הוא שילם 150 אלף שקלים, והקב"ה החזיר לו בכך שסוף סוף הוא מצא מגרש שממש ענה על כל הצרכים שלו, במיקום המתאים לו ועם כל הנתונים הנדרשים.

זה נקרא 'לשלם במזומן': בתוך ימים אחדים מהרגע שהוא תרם את אותה תרומה גדולה, הוא כבר זכה לראות ישועה שלפני רגע נראתה בלתי אפשרית.

המשך מעמוד 3 | הגה"צ רבי אברהם יעקב איצקוביץ שליט"א

מיוחדת, ענווה כזאת שלא רואים בכל מקום, ענווה ושפלות בך שהיתה לו, עם הסבלנות לכל אדם.

אין זה פלא שזכה לקבל חזרה כאלו אותות חיבה והערכה מאנשי עדתו ומתלמידיו הרבים, שהיו מחזירים לו טובה על טובתו ואהבה על אהבתו במידה גדושה, ובוודאי כי מאור פניו והנהגתו הרוממה תיזכר לכולם לנצח.

זכורני מלפני כמה שנים, שנסעתי ללונדון הבירה להשתתף בשמחת נישואי בנו עם בת הגה"צ רבי אפרים פאדווה שליט"א, גאב"ד ומרא דאתרא לונדון. היתה זו שמחה גדולה, בה השתדכו ביניהם שני הרבנים החשובים והנכבדים של העיר, ומשך כל ימי השבוע של השמחה - העיר לונדון צהלה ושמחה. ראיתי אז מקרוב את ההערכה וההערצה שרחשו אליו כל תושבי העיר, ושמחו בשמחתו בלב אוהב ואוהד באמת, ואף חילקו את ה'שבת אופרוף' בין התפילות לשני מקומות, בליל שבת התפללו בבית מדרש אחד וביום השבת התפללו בבית מדרש אחר, כי כולם רצו ליטול חלק ונחלה בשמחת בית צדיקים זו, בפרט אצל הרב הנערץ בקרב כולם בלי יוצא מן הכלל. לא בכדי זכה גיסי זצ"ל להלוך לפי רוחו של כל אחד בנעימת דרך ובפנים מאירות, כי מי שיקרא את ספרו הבהיר 'ראה חיים' על ענייני הנהגת הבית בשלום ובשלווה, יראה מבין השורות את חכמתו העמוקה להבין דבר מתוך דבר, ובפרט בחלק החמישי של השו"ע, בין אדם לחברו ובין איש לאשתו. כל המעיין בספר נפלא זה, רואה

איך הוא יורד בתבונה גדולה לדון ולדוש בבעיות הקטנות שאיש אינו שם על לב, והוא ברוחב בינתו נותן עצה ותושיה לכל דבר, קטן כגדול, ממש פלאי פלאים.

ובזאת אסיים עם עובדה נאה על חכמתו הבהירה, לכבד את הבריות ולהתייחס בכבוד לכל יציר נוצר: הגיע אליו אברך לשאול שאלה מסוימת שהצנעה יפה לה, אולם הוא לא שם לב והביא איתו גם את ילדו הקטן כבן עשר שנים. רבנים אחרים שנקלעים למצב כזה, כמובן אומרים לילד להישאר בחוץ ולהמתין עד לצאת האב מן החדר, אולם גיסי זצ"ל, שהיה רגיש ביותר לכבודו של כל בריה, ואפילו לנפשו של ילד קטן כזה, לא העלה על דעתו לרגע להותירו בחוץ סתם כך ולגרום לו אי-נעימות.

מה עשה בתבונתו הנרחבת? הוא פתח בשיחה עם הילד, ושאל אותו בחיבה מה הוא לומד כעת בתלמוד-תורה? הילד השיב שלומדים עכשיו מסכת בבא מציעא, וגיסי הוציא כרך גמרא מסכת בבא מציעא מתוך הארון והושיט לילד, באמרו: "תראה מה הגמרא אומרת כאן, ותסביר לי בבקשה איך המלמד לימד אתכם את הנושא הזה..." ובתוך כך שהילד מעיין בגמרא, הכניס את האברך פנימה ופסק לו פסקו בזריזות כדרכו בקודש, ואז שוב יצא אל הילד שעוד היה שקוע בגמרא ושמע את דבריו...

"יודע ד' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה", וזכר צדיק לברכה.

(מתוך המבשר תורני - תרומה תשפ"א)

או ארבע חתונות, ועל אף הקושי והטרחה שבדבר, הוא מעולם לא נרתע מזה. כמה פעמים ניסיתי להניאו ש'הראש ישיבה לא הרגיש היום כ"כ טוב, ובכלל שזה גוזל מזמנו הכ"כ יקר', אך הוא לא הסכים מלוותר לנסוע לחתונה, ותמיד אמר לי: 'איך אפשר לסרב ליהודי שהזמין אותי, ובפרט שהוא ומשפחתו מתכבדים בבואי לשמחתם? האם אוכל למנוע זאת ממנו?'. רק בשנים האחרונות, שכבר היה ממש חלש וחולה, אז פסק ממנהגו לנסוע לחתונות..."

הטוב של הרב שלי, ואני מעריך אותו בגין הבנתו המעולה ברש"י... "מכאן אנו מסיקים", מטעים לנו הרב גרינבלט, "על חכמתו וצדקותו כאחת של ר' משה, איך שברוחב דעתו הבין את מה שאותו עשיר מעונין לעולל לרב הקהילה, וכן על צדקותו של ר' משה, שפעל וטרח ואף התבזה עבור אותו רב, בכדי שח"ו לא יפוט ממשרתו הרבנית! "הנה לדוגמא, לא הייתה חתונה שר' משה הוזמן אליה, ולא נסע לשמח את החתן והכלה. לפעמים היה נוסע בערב אחד לשלוש

המשך מעמוד 11 | כ"ק ה'באר יעקב' מנדבורנא זי"ע

"ומני אז שוב לא שמעתי ממנו לעולם", סיים ר' ליפא ריינהולד את סיפורו באוזני שני שומעיו המרותקים. "כעת מבינים מפני מה אני חב לרבכם, הרבי זי"ע מנדבורנא, הכרת-הטוב עצומה כל כך!?"...
מקור: שמעתי מהרה"ח ר' יהודה לייב עקשטיין שליט"א, אחד משני החסידים ששמעו את הסיפור מפי בעל המעשה הרה"ח ר' ליפא ריינהולד בעצמו. תודות למכון 'דבר חיים' נדבורנא שהפנו אותי לסיפור מופלא זה ותשוח"ח להם.
 (המבשר תורני - תרומה תשפ"א)

זה היה הסדק הראשון במנהרה החשוכה. תוך כמה ימים התבהרה התמונה כולה. מר בילסון נתפס על ידי השלטונות הסיניים, כשהוא עובר על חוקי המסחר הנוקשים בסין, תביעה ממשלתית קשה ביותר נפתחה נגדו (תביעה אמיתית יש לציין...), כשהמשמעות המיידית היא מעצר בסין, עד לאחר המשפט והעונש שיושט עליו. מיותר לומר שבילסון נאלץ למשוך את תביעתו נגד ר' ליפא. מתוך ה'בירא עמיקתא' אליו נפל, לא היה לו את ה'לוקוסוס' להמשיך בתביעה כנגד מתחרהו היהודי. "בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל"...

המשך מעמוד 19 | הרב בנימין בירנצווייג

להיות במקום סכנה. צורב אחד נכנס להרה"ק רבי שלום מבעלז זצ"ל, וביקש ממנו עצה איך להתחזק באמונה בהשם יתברך. השיב לו הרבי תשובה רבת משמעות: "אינך צריך חיזוק, לך להתפלל!". בתפילה לה', כשעומד ומבקש כל צרכיו ומאמין שרק הוא יכול לספקם לו - זו ההתחזקות הכי גדולה באמונה, ככה 'חיים אמונה'.

נפל רסיס, ואילו היה נשאר בבית היה הרסיס פוגע בו. אמרו לו שזה סימן שבאמת היו צריכים לרדת למקלט, ובכך ניצל הרב מפציעה או מוות רח"ל. ענה הגרי"ז: "בדיוק להיפך, כל מה שהרסיס נכנס לביתי ולחדרי - זה היה בגלל שירדו למקלט, ואילו היו נשארים בבית - לא היה נופל הרסיס לתוך הבית".
 זה היה הגרי"ז זצ"ל מבריסק, הוא חי את האמונה, היה פשוט לו שאם היה נשאר לא היה קורה כלום! וזה כמובן רק לפי דרגתו הכבירה, אבל כל אדם ראוי וצריך לעשות את ההשתדלות, שלא

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

המשך מעמוד 24 | הרב ישראל ליוש

רבי חיים השיב שלא לעשות כן, והסביר שצורת ה'ישיבה' כוללת ארוחת צהריים, ובלעדיה תיראה הישיבה כ'בית ספר'... ראש הישיבה מספר שזמן קצר לאחר מכן, הגיעו לישיבה מספר תרומות לא צפויות בעילום שם, שנראה היה שידו של רבי חיים קמיל בענין...

ואמר: 'הנה עוד חופה'. "אחרי הסדר קרא לי שוב רבי חיים ונתן בידי סכום נכבד, תוך שהוא מברך אותי ומוסיף עלי חביבה ואהבה..."

ראש ישיבה בא לרבי חיים קמיל, וסיפר לו על הקשיים הכספיים בישיבתו, ובא להתייעץ האם לבטל את ארוחת הצהריים לבחורים המקומיים, ובכך קופת הישיבה תחסוך כסף רב.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

השמחה בפורים מזרזת הגאולה

הרמ"א מביא המנהג (או"ח תרצ"ו ס"ח, עיי"ש בעניין לא תלבש) להתחפש בפורים משום שמחה, ע"כ. ויש להוסיף רמז בדבריו שאין הכוונה כי אם לאותה תחפושת גשמי, אלא בעיקר לתחפושת רוחני שנתחפ"ש בשמח"ה, כלומר אף שאנו עדיין שרויין בגלות, והמן הוא היצ"ר עדיין מרקד בינינו וקשה להיות בשמחה, עכ"ז 'כח הפועל בנפעל' שע"י שנתחפש ונתאמץ להיות בששון ושמחה, נפעל שנהיה שמחים באמת, ויהא זה סופו של המן הרשע ועמלק, ונזכה לקץ הגאולה 'אז ימלא שחוק פינו'.

ונסיים בדברי הזוה"ק בפרשתן, דברים נוראים, שהאדם השרוי בעצבות מושך על עצמו דינים ה", ואם הוא בשמחה בנהירו דאנפין הוא מושך עליו חסדים ורחמים, ע"כ. לכן כשנהיה בשמחה - שתהא 'שושנת יעקב צהלה ושמחה'... נזכה לרחמים וחסדים גדולים ומרובים רפואות וישועות ויתקיים בנו מאה"כ ליהודים הייתה אורה ושמחה. כן תהיה לנו במהרה בימינו, אמן.

(קטעים מתוך שיחת גאב"ד חרדים)

בחור שדרך על הסכך ידיעות מקיפות ונרחבות אף יותר משאר חבריו, אך עכ"ז החתם סופר נמנע מלקבל את הבחור לשיבה ונימוקו עמו שבחור המזלזל במצוות אינו ראוי ללמוד בישיבה זו. בחור ללא חביבת המצוות - לא חביב בישיבתו הקדושה. גדולים מעשי רבותינו האמורים, אשר ניקח מהם מוסר השכל לעבודת ה'. ומינה נסיק כי ההידור הטוב ביותר בקיום המצוות הוא לא סוג התחפושת והמשלוח מנות, גם לא ה'רחיים של יד' במצות מצווה, אף לא הקושיק'ל של הלולב או הפיטם של האתרוג, וודאי לא הקרעפל'ך והבלינצע'ס של חג השבועות - אף כי ודאי חשובים המה, וכך אנו נוהגים ויסודתם בהררי קודש, אך עכ"ז הלוא המה הטפל של אותן מצוות היום. העיקר החשוב ביותר זה אופן עשייתן שתהא בשמחה - עבדו את ה' בשמחה, השמחה חשובה ביותר מכל שאר החומרות וההידורים גם יחד וכל אלו אינם מגיעים לקצו של י' ממעלת עשיית המצוה בשמחה רבה. ככה מקיימים 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' וכדאמר רבא (שבת פח.). הדר קבלוה בימי אחשוורוש, והיינו מתוך שמחה ולא באונס (וראה בשפ"א פורים תרמ"ז).

המשך מעמוד 9 | הג"ר צבי פוקס

ולציין שאתה הוא ר' ישראל מברסקו, אני כבר אזכור אותך, ואשלח לך סכום כסף נכבד בלי שתצטרך להטריח את עצמך...
"אומר רבי מיי"ל בידרמן שליט"א: זה הפשט בפסוק 'זכר עשה לנפלאותיו, חנון ורחום ה'". למה הקב"ה עשה שזכור את נפלאותיו ונזכיר אותם? כי הוא חנון ורחום, הוא רוצה לתת לנו שוב מאוצר מתנת חנים שלו, הוא רוצה להשפיע עלינו עוד רחמים וחסדים, לכן הוא נתן לנו את הכתובת, שנוכל לשלוח בקשה ולעורר את האהבה הישנה, והכתובת הזאת היא על ידי סיפור הניסים והנפלאות שאירעו עם אבותינו ועם צדיקי הדורות, וכך אנחנו מעוררים שוב את רחמיו של הקב"ה ביתר שאת וביתר עוז".

ריקוד על השולחן

"לכן חשוב לספר בפורים, וגם בפסח ובכלל בכל ימות השנה, לספר ביציאת מצרים, לספר את הנס שאירע בשושן הבירה ובכל מדינות מלכות אחשוורוש. אנחנו צריכים לספר עוד ועוד, להתחזק באמונה על ידי הסיפורים הללו, ולהשפיע עלינו ועל כל ישראל רחמים וחסדים גלויים.

"אבל חשוב מאוד לזכור לנצל את הימים הגדולים הללו, גם יום הפורים וגם חמישה עשר באדר והשנה גם בשישה עשר, פורים המשולש, אנחנו צריכים לנצל אותם גם ובעיקר להתעלות רוחנית.

"אני זוכר בצעירותי, זכיתי להסתופף בצלו הקדוש והטהור של מורי ורבי, בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א, ופעם בסעודת פורים ערך את שולחנו, והגאון רבי יצחק דוד גרוסמן, רבה של מגדל העמק, שמח ושימח את הנוכחים כטוב לבו ביין, ועלה לרקוד על השולחן. משום מה היה מישהו שדחף אותו מעט והוא מעד ונפל. הרבי זצ"ל שהבחין בכך

הקפיד, ומיהר לרוץ למקווה ולטבול.

"היה זה בבית המדרש שברח' רבי עקיבא בבני ברק, שם היתה דלת בצד בית המדרש, דרכה היה הרבי יורד לקומה התחתונה בה היתה לו מקווה קטנה, וכך הוא היה יכול לצאת באמצע הטיש או התפילה לטבילה מהירה, ובתוך דקות אחדות כבר היה ישוב בחזרה על מקומו.

"ואמר אז שההקפדה מקורה בכעס, והכעס מגיע מיסוד האש, ואת האש מכבים על ידי מים, ולכן אם קרה לעתים נדירות שהיתה לו הקפדה, ואפילו מזערית, הוא היה ממחר לטבול במקווה.

"על כל פנים, הרבי היה נזהר מאוד בכבוד התורה בכל ימות השנה, וגם בפורים לא היה בכך שום שינוי. אני זוכר שפעם הוא אמר לבחור אחד, שביום הפורים הוא מצפה ממנו שילמד גמרא במשך מספר שעות, והתרה בו: 'אם לא תלמד ביום הפורים מספר שעות גמרא, אל תבוא בכלל לטיש!'. כשהגיע הבחור לטיש אחרי שלמד כמה שעות, האיר לו הרבי פנים ושאל אותו בטון של קובע עובדה: 'נו... למדת כמה שעות גמרא...?'

"ובאמת זה לא היה ייחודי דווקא לימי הפורים, כי הדרישה שלו היתה בכל ימות השנה ללמוד 'גמרא מיט יראת שמים', והיה חוזר על זה בכל עת מצוא: 'גמרא מיט יראת שמים, גמרא מיט יראת שמים', לפחות דף אחד ביום, ובכל פעם היה מחלק ב'טיש' שיריים לבחורים, אבל היה שואל כל בחור אם הוא כבר למד דף גמרא, ורק לאחר שהבחור השיב בחיוב היה מקבל שיריים...

"בעניין זה אספר עוד עובדה, שהיה בחור אחד שלא למד גמרא וניגש לקבל שיריים, וכששאל אותו הרבי אם הוא למד גמרא השיב בשלילה... חיך הרבי ואמר שעבור כך שהחזיק במידת האמת, גם מגיע לו לקבל שיריים..."

סיכום שבועי ב' דף יומי בהלכה'

- ◆ מדוע לא אומרים 'ויהי נועם' בליל תשעה באב?
- ◆ בברית מילה הנערכת בתשעה באב - מי שותה את היין?
- ◆ מדוע לא רצוי לשהות בבית הקברות ללא צורך?

• בברית מילה הנערכת בתשעה באב, מברכים על היין, ונותנים לילד לשתותו. ויש להעדיף ילד שהגיע לגיל 'חינוך' לברכות הנהנין, אך לא לגיל 'חינוך' לאבילות על חורבן הבית.

• כשיש ברית מילה בתשעה באב, רשאים 'בעלי הברית', דהיינו, הורי התינוק, המוהל והסנדק, להחליף את בגדיהם לקראת הברית; ולדעת הרמ"א, רשאים אף ללבוש בגדי שבת.

• כשנערכת ברית מילה בתשעה באב שחל בשבת ונדחה ליום ראשון, רשאים 'בעלי הברית', דהיינו, הורי התינוק, המוהל והסנדק, לאכול מזמון 'מנחה גדולה' ואילך.

• פדיון הבן שהגיע זמנו בתשעה באב, כלומר, שיום זה הוא ה' 31 ללידה - יש לערוך את הפדיון ללא סעודה, ואף לברך 'שהחיינו', כנהוג; ורצוי לעורכו בסמוך לשקיעת החמה.

מהלכות תשעה באב

• מתחילת ליל תשעה באב, עד לזמן תפילת המנחה ביום תשעה באב, אין לשבת על כסא וכדומה, כי אם על הקרקע.

ומנהג בני אשכנז להחמיר בכך רק עד לחצות היום.

• לדעת השולחן ערוך, כל איסורי 'תשעת הימים' מותרים מיד במוצאי תשעה באב, למעט אכילת בשר ושתיית יין, שנהגו להחמיר בהן עד לסוף יום המחרת, י' באב. והרמ"א כתב, שמנהג בני אשכנז להחמיר במוצאי תשעה באב בכל איסורי תשעת הימים, אך רק עד לחצות יום המחרת.

• הפוסקים כתבו בשם האריז"ל, שאין לשהות בבית הקברות שלא לצורך הלווית המת וקבורתו, בשל כוחות הטומאה - 'החיצונים' - המצויים שם.

מנהגי התפילה וקריאת מגילת איכה בתשעה באב

• בליל תשעה באב, קוראים את מגילת איכה בציבור, והמנהג לשוב ולקוראה בבוקר. ואף מי שאינו מתפלל בציבור, יקרא את המגילה בלילה, וטוב שיקרא גם ביום.

ובלילה, מנהג רבים מבני אשכנז לברך על קריאה מתוך הקלף; אך על קריאה שלא מתוך הקלף, אין לברך. ובקריאה ביחידות, וכן על קריאה ביום, לכל הדעות אין לברך אף על קריאה מתוך הקלף.

• בשעת קריאת מגילת איכה ואמירת הקינות בלילה, נוהגים למעט את האור בבית הכנסת; ויש שנהגו למעט את האור כבר לפני תפילת ערבית.

• בליל תשעה באב שחל במוצאי שבת, אין אומרים 'ויהי נועם' לאחר תפילת ערבית, משום שאמירה זו נאמרה בעיקרה על הקמת המשכן, ואינה מתאימה ללילה שבו מתאבלים על חורבן בית המקדש.

• בתשעה באב אין אומרים 'תחנון', משום שיום זה נקרא 'מועד', ככתוב במגילת איכה: "קָרָא עָלַי מוֹעֵד", וכשיבנה בית המקדש במהרה בימינו, יִהְיֶה יוֹם זֶה לְיוֹם שֶׁל שִׂמְחָה.

• בתשעה באב, ישנה תוספת מיוחדת לתפילת 'שמונה עשרה', הפותחת במילים: "נחם ה' אלקינו את אבלי ציון וירושלים". הפוסקים נחלקו בנוגע למיקומה של תפילה זו לכתחילה ובדיעבד, ולהלכה - יש לאומרה ב'בונה ירושלים'; והשוכח - 'אמרנה בברכת רצה'.

ברית מילה ופדיון הבן בתשעה באב

• ברית מילה בתשעה באב, יש נוהגים לעשותה רק לאחר חצות היום, ויש נוהגים לעשותה אף לפני חצות, לאחר סיום הקינות, וכך מנהג בני אשכנז.

גליון 454
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

צדקה תציל ממוות

יהודי אחד שהיה בעל צדקה גדול, הפליג פעם בספינה, בדרך פקדה את הים סערה עזה, והספינה וכל נוסעיה ירדו למצולות ים. רבי עקיבא שראה את היהודי טובע, בא לפני בית הדין כדי להעיד שהאיש טבע, וזאת כדי שאשת הטובע לא תישאר עגונה ויהי מותר לה להנשא לאיש אחר. בטרם הספיק בית הדין לדון בענין, זומנה לו הפתעה גדולה: האיש שטבע שהכל סברו שכבר אינו בין החיים, בא והתייצב לפני רבי עקיבא. שאלו רבי עקיבא בפליאה: האתה הוא זה שטבע בים? "כן", השיב האיש. "ומי העלה אותך מן הים?" הוסיף רבי עקיבא לתמוה. ענה האיש: "צדקה שעשיתי, היא שהעלתי מן הים". שאל רבי עקיבא ומנין אתה יודע זאת? סיפר האיש: כשירדתי למצולות ים, שמעתי קול רעש גדול שהשמיעו גלי הים, אמר גל לחברו "הבא נרוץ ונעלה מן המצולות את האיש הזה, שעשה צדקה כל ימיו - ואכן העלוני הגלים וניצלתי.

שמע רבי עקיבא את הדברים ואמר: ברוך אלקים אלקי ישראל, שבחר בדברי תורה ובדברי חכמים שדברי תורה ודברי חכמים קיימים לעד, לעולמי עולמים, שנאמר (קהלת י"א - א') "שלח לחמך על פני המים... ברוב הימים תמצאנו", ועוד נאמר (משלי י' - ב') "וצדקה תציל ממוות".

(מדרש קהלת רבא י"א א')

פרשת השבוע

ואתה הקרב אליך את אהרן

(כ"ח - א')

מסופר על הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שפעם בשמחת תורה בשעה שבחורי הישיבה בראדין רקדו בהקפות עם ספרי התורה בהתלהבות רבה, ביקשו כמה מהתלמידים להרים את רבם הדגול והנערץ ולרקוד עמו בשמחה של מצוה כשהוא נישא על כתפיהם. אולם החפץ חיים סירב בתוקף להיענות לבקשת הבחורים לרכוב על כתפיהם. בתום ההקפות הסביר זאת החפץ חיים לתלמידיו, עליכם לדעת שאין זו מדה נאותה להרים בן אדם לגובה רב יותר ממה שהוא מגיע בעמידה טבעית שלו, ורמוז לדבר מצינו בדברי הכתוב בפרשת תצוה שנאמר שם "ואתה הקרב אליך את אהרן" ולא נאמר "ואתה הרם את אהרן". מכאן נמצינו למדים שאנו מצווים מן התורה לקרב אלינו את אחינו בני ישראל בכל הזדמנות, אך אין כל מצוה לרומם ולנשא אותם שלא לצורך.

ושכנתי בתוך בני ישראל

(כ"ט מ"ה)

מסופר על הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א. שבהיותו ילד קטן, ניגש אליו חסיד אחד ואמר לו: נפתלי הנני נתן לך זהוב אחד ואמור לי איפוא

דירתו של השם יתברך. מיד השיב לו הילד נפתלי: הנני נתן לך שני זהובים ואמור לי איפוא אינה דירתו.

חונתי את אשר אחון (ל"ג - י"ט)

אף על פי שאינו הגון (ברכות ז)

מעשה בעשיר אחד שהיה נוסע אל הרה"ק רבי זושא מהאניפולי זיע"א, וכדרך חסידים היה משאיר בכל פעם פדיון. פעם אחת כשבא אל הרבי לא מצאו בביתו. והרבנית אמרה שבעלה נסע אל הרבי שלו. מה? תמה העשיר גם לרבי יש רבי? כן, ענתה הרבנית. הוא נסע אל המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א. חשב העשיר בליבו, אם כן למה לי לנסוע אל התלמיד? אסע אף אני אל הרבי של ר' זושא. ומאז שהתחיל לנסוע למעזריטש, החלו נכסיו להידלדל. במר נפשו חזר אל רבי זושא מהאניפולי ושאל: מפני מה כשהייתי נוסע אל כבודו היו נכסי מוצלחים. ואילו כשהתחלתי לנסוע אל המגיד ממעזריטש התחלתי להפסיד? אמר לו רבי זושא: אומר לך, באמת אני איני רבי אלא יהודי פשוט כמון, כשאתה היית נתן פדיון ליהודי פשוט, גם הקב"ה נתן ליהודי פשוט. אך כשאתה התחלת לבדוק למי אתה נתן, אף הקב"ה התחיל לבדוק למי הוא נתן.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:12 ת"א: 6:14 ר"ת: 6:50

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:59 ת"א: 5:14

והתחיל לשוחח עמו בדברי תורה, נדהם להיווכח שבחור זה אינו יודע מאומה, לא תלמוד לא מקרא, אמנם הוא ירא שמים עד למאד, אך ללא כל ריח של תורה. רבי ישעיה אינו יכול להבליג על רגשותיו והוא מתמה בקול, "בחור ישיבה כל השנים, ואינו יודע יותר מצורת האותיות". ברוך מרדכי שומע את הדברים ונענה כדרכו: "וכי האשמה תלויה בי, שלא נתברכתי בכשרונות? ברוך שעשני כרצונו". ראה רבי ישעיה את תמימותו וברוב רחמיו הציע לו להיות למשמש בית מדרשו, ובשכר זה יאכל על שולחנו וידאג לכל צרכיו, ברוך מרדכי שמח על ההצעה והודה לרב בהכנעה ובנשיקת כף ידיו. רבי ישעיה שידך לברוך מרדכי כלה יתומה עניה שהסכימה לקחת בחור ירא שמים אף שאינו תלמיד חכם, ובחנותו השתתפו לכבודו של רבי ישעיה כל גדולי ירושלים, והגה"צ רבי ישעיה בורנשטיין שנתכבד בסידור הקידושין, שימח את החתן - כלה במשך כמה שעות, כאילו היו ילדיו.

ביום י"א מרחשון תרכ"ז נסתלק הגה"ק רבי ישעיה ברדקי לשמי מרום, ברוך מרדכי נשאר ללא משען, ולאחר שהתייעץ עם אשתו החליט כי אין לפניהם ברירה והוא חייב לחפש מקצוע שממנו יתפרנס. בפרוטות האחרונות שנשארו לו קנה לו את ה"ציוד" המלא - מקל וחבלים על שכמו וארבעה פחים, ומידי יום ביומו היה שואב מים ומביאם לבתי הלקוחות, שנים רבות עסק במלאכה זו, אך את מנהגו לא עזב: רק שלש שעות ביום עסק במלאכה, ואת שארית זמנו היה מבלה בבית המדרש, יושב לו במקום קבוע ומתנוועע על גבי כל ספר הבא לידו: לפעמים גמרא, לפעמים ספר "שאגת אריה ולפעמים ספר תהלים. דבר אחד חרה להם לבני הזוג כל הימים, מדוע סירב הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זיע"א להשתמש בו בתור שואב מים, ואמר: "ברוך מרדכי לא יביא את המים לבתינו", באחד הימים פגשה זוגתו שידעה על שברון לבו של בעלה התמים את הרבנית מבריסק, ניגשה אליה והביע את מר ליבה בפניה: "בעלי עדיין מגיע לצדקתם של שואבי המים האחרים - ומדוע הנכם מסרבים להעסיקו כשואב המים בביתכם?" הרבנית ששמעה והבינה למר לבה, הפטירה קצרות: "בעלי הוא מבין גדול באנשים, ועדיין לא קרה שמישהו יערים עליו, ואם הוא אינו רוצה בבעלך לשואב מים, בוודאי הוא יודע מה שעושה".

פורים שנת תרנ"ג בירושלים, קהל גדול של חסידים ואנשי מעשה נדחקים בביתו של ה"תורת חסד" הגאון הצדיק מלובלין זיע"א, כדי לשמוח יחדיו בשמחת היום, כל גדולי התורה מעדת החסידים התכנסו לשם. כוסיות יין נלגמות בזו אחר זו - כמצוות היום, ויין רב נשפך שם כמים בשעה שכל אחד נדחק אל הרב להושיט לו יד ולהתברך ב"לחיים". בין הקהל הגדול נדחק גם ברוך מרדכי שלנו, וגם הוא ניגש אל הרב לברכת "לחיים" ולתימהון כולם פונה אל הרב ואומר: "רבי! היום מלאו שבעים שנה ליום בו נכנסתי לבריתו של אאע"ה". הקהל כולו פורץ בצחוק והשמחה גדולה, אולם הרב כלל אינו שוחק, ואומר: "אם כן הרי מגיע לך כוס יין גדולה" ומיד נמוג לשואב המים ספל יין משובת, ובעל ה"תורת חסד" בעצמו הגיש את הספל לברוך מרדכי, שעל אף גבורתו הידועה לא היה מסוגל לשתותו, אך ברוך מרדכי אינו יודע התחכמויות, וכשהרבי מצווה מוכרחים לשמוע בקולו, וכיון שנכנס היין בקרבו, כבר לא ידע "בין ארור המן לברוך מרדכי", והתחיל להשתולל, קפץ על השולחן ופיזז וכרכר כמטורף. נוכחותו של שואב המים השיכור שלכאורה הפריעה את השמחה הטהורה, שוב לא מצא חן בעיני החסידים, והם ניסו לדחפו ממול עיני הרב.

נכנס יין יצא סוד - רוח קדשו של הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א מסופר על הגגיד רבי ניסן שהיה בצעירותו מתלמידי ה"חתם סופר" זיע"א, שרק לאחר שנים רבות אחר נישואיו, זכה לבן זכר. בבריתו שנערך בפורים נתכבד ה"חתם סופר" להיות המוהל, והיה ניכר בפניו כי הוא שרוי בשמחה עילאית. כאשר גמר את מעשה המילה והגיש לפיו של הנימול אצבע טבולה בין כנהוג, התבטא ה"חתם סופר" שלא כדרכו: "נכנס יין - יצא סוד". כל הקהל ידעו כי יש דברים בגו, אך לא היה בהם איש אשר יהיו לשאול את רבם הקדוש לפשר הדברים. שם נאה מענינו של יום קראו לילד - ברוך מרדכי - ענין שהשלים את השמחה הגדולה, למחרת חזרו ההורים לביתם והענין נשכח מהר. אט אט התבגר ברוך מרדכי והיה לבחור ישיבה, כל רבותיו העידו עליו כי ירא שמים מרבים, ולומד בשקידה רבה, אך לדאבון לב כל מכיריו יגע ולא מצא. בכל מבחן יצא הוא הגרוע ביותר מכל חבריו, על אף שקידתו הגדולה היה לקוי בהבנתו ובתפיסתו, והיה שוכח מהרה את תלמודו שקנה ביגיעה רבה ויהי לעם הארץ גדול. באיזה מין קללה קולל בחור זה? היו תמהים עליו חבריו ומגידי השיעור, וברוך מרדכי עצמו, שהבחין בכך לעיתים קרובות, היה מתבטא: "וכי אני הוא האשם בכך, שלא נתברכתי בכישרונות? - ברוך שעשני כרצונו!".

היה זה בצום גדליה, ברד עז ניתן על פני העיר פרשבורג, ורחובות העיר נעשו למקווה מים, ברוך מרדכי הולך לבית הכנסת, והנה הוא מבחין ברב העיר ה"חתם סופר" כשהוא מתבוסס בבוץ ובשלוולית מים, ברוך מרדכי אינו מהסס אפילו לרגע, הוא נוטל את רבו על כתפיו ומעבירו לבנין הישיבה. "במה אברכך?" - שואלו ה"חתם סופר" "יברכני רבי, שאנצל מן הגאווה השיב. "כן יהי רצון" - נענה הרב. "אמן" - נענה אחריו הבחור כשדמעה מתנוצצת מעיניו. השנים עוברות במהירות ללא כל שינוי במהותו של ברוך מרדכי, הגיע לגיל שמונה עשרה ועדיין אף שידוך לא הוצע לו, בין ילדי פרשבורג הוא נודע בשם "עם הארץ חסיד", עם הארץ - על כי אינו יודע ללמוד כלל, וחסיד - על כי הוא מתפלל בכוונה ובדמעות שלישי, ועל היותו יושב כל היום ליד הגמרא הפתוחה ומנענע בשפתיו. אותה שנה שנת תר"א, בכלל לא האירה ההצלחה פנים לבחור, בבית החרושת של אביו פרצה שריפה גדולה, אביו יצא נקי מנכסיו, וברוך מרדכי נשאר בעירום ובחוסר כל, מה עושה בחור תמים כמוהו במצב זה? רבו בעל ה"חתם סופר" נתבקש בינתיים לישיבה של מעלה, משום כך נכנס לרב העיר בימים ההם, הגאון בעל ה"כתב סופר" זיע"א, ותינה לפניו את צער, הרב שמע את מרי לבו והציעו לעזוב את הגולה ולעלות לירושלים. "שם קרוב לשער השמים, בוודאי ישופר גורלו, וגם ימצא זיווג הגון לו" - עודדו הרב. ההצעה מצאה חן בעיניו ואכן עלה לירושלים, הוא הגיע בשעת לילה מאוחרת, חשיכה אופפת את בתי העיר, וברוך מרדכי מחפש מקום להניח את רגליו העייפות, והנה הוא מבחין באור הבוקע מאחד הבתים, הוא נוקש על הדלת, ובעל הבית פותח לו בלי לשאול כלל מיהו הדופק.

האורח מתקבל בסבר פנים יפות ובעל הבית שהיה הגה"ק רבי ישעיה ברדקי זיע"א מכניסו בצל קורתו, הוא כיבד אותו בכוס חמין מחיה נפשות, שאלו פרטים קצרים מהיכן הגיע ועל משפחתו, וסידר לו מיטה למנוחה עד לתפילת שחרית. בתחילה נתרגש רבי ישעיה בשמעו את ה"קריאת שמע" שקרא ברוך מרדכי בחרדה ובהתלהבות סמוך למיטתו, אולם למחרת כאשר ישב איתו אל השולחן ל"פת שחרית"

צישל ונמשל

העיקר הם התחוננים מעומק הלב השבור

משל לרועה צאן אחד אשר רעה את צאנו בכר המרעה, וכשהתעייף הניח ראשו על מצע הדשא ונרדם. הכבשים פנו אנה ואנה, עד שמצאו פרצה בגדר ונכנסו אל השדה הסמוכה, שם היה מרעה דשן וטוב, ואכלו בכל פה, אלא שהיו אלה שדותיו של שר העיר, וכאשר ראו עבדיו כבשים זרות רועות בשדותיו, החרימו את הכבשים והניחו אותן בין עדרי השר. כאשר התעורר הרועה משנתו גילה לתדהמתו כי כל הכבשים נעלמו. שאל וחקר ונודע לו את אשר אירע. חשב הרועה בלבו מה לעשות כדי לרצות את השר. סיפרו לו ידידיו כי כבר קרה מקרה כעין זה בעבר, גם אז נכנסו כבשים אל שדות השר, ואכלו מהיבול המשובח, אלא שאז הגיש בעל הכבשים לשר שק סוכר במתנה, והשר סלח לו והשיב לו את הכבשים. שמח הרועה, ואף הוא הודרו והעמיס על שכמו שק סוכר ופנה אל בית השר. כאשר הגיע אל הבית, נודע לו כי השר יצא וישבו רק למחרת, על כן הניח הרועה את שק הסוכר בחדרו של השר, ומשם יצא לדיר ונטל את הכבשים שלו ופנה לדרכו. כאשר חזר השר לביתו ושמע מה קרה, קצף מאד וביקש שיביאו אליו את הרועה. הגיע הרועה ונעמד כשהוא רועד לפני השר. שאל אותו השר בכעס: איך העזת להיכנס אל ביתי ולקחת את הכבשים מתוך העדר? סלח לי אדוני השר – השיב הרועה בגמגום – עשיתי כאשר עשה קודמי, הבאתי שק סוכר ונטלתי את הכבשים. "שוטה שכמותך" צעק השר האם אני וקוק לשק סוכר שלך? העיקר הם הבקשות והתחוננים שביקש קודמך, וכאשר שמעתי את תחונניו, סלחתי לו כי ראיתי שהוא מתחרט באמת ובתמים.

כך הוא הנמשל: אנו שבים בתשובה לפני הקב"ה ומכים על חטא כפי שעשו קודמנו, אולם איך לא נבין כי העיקר הם התחוננים מעומק הלב השבור.

(בשם המגיד מדובנא זיע"א)

אך הנה נושא הרב את עיניו הטהורות לעבר ברוך מרדכי וקורא בקול: "מדוע הנך משתולל זקן? קדושת פורים! דרך ארץ!" הלא טוב יותר כי תפסיק את השתוללותך ותאמר לפני הקהל איזה דברים טובים בהלכה או באגדה! בקהל הושלך הס, עיני כולם הביטו אל הרב ללא נדנוד של עפעף "וכי מה רוצה הרב מברוך מרדכי השיכור?" "באיזה ענין רוצה הרבי שאומר?" נשמע קולו של שואב המים. "סלקו את המחוצף, גם בפורים יש גבול להשתוללות" – נענו כמה קולות מבין הקהל. אך כרגע שוב נשמע קולו של הרב: "אמור בענין דיומא" "עניני פורים – חה... חה... חה... הרי על כך ישנה מסכת שלמה ומגילה שלמה – ומה יש לי עוד להוסיף?" שאל ברוך מרדכי, "ומה אמרת הגמרא במגילה?" שואל שוב רבה של לובלין, וכהרף עין מתחיל ברוך מרדכי לפרש את דברי הגמרא בשטף, דפי גמרא שלימים נפלטים מפיו מבוארים בטוב טעם ודעת, הוא עומד על השולחן, כל הקהל מצטופף כמוכה תימון, איש אינו זו ממקומו, וכולם מקשיבים לפיו המפיק מרגליות דף אחרי דף עם פירוש רש"י ותוספות, קושיות הראשונים ותמיהות האחרונים. הנאספים פוקעים מסבלנותם: אי שמים! האם אנו בחלום או בהקיץ? האם זהו שואב המים ההונגרי או סתם דיבוק או גלגול שנדבק בנשמתו, ורבים עמל עתה להוציאו ולגרשו למנוחתו בעלמא דקשט?

אך הרב אינו מרפה, הוא מושך את ברוך מרדכי מענין אחד למשנהו, שואלו במסכת שבת – ושואב המים עונה לעומתו בדיוק נמרץ, ושוב שואלו ממסכתות יבמות ובבא מציעא – והוא משיבו בבקיות עצומה בכל חזרי תורה, מפרק הרים ומיישר דרכים. הקהל נדהם למול המגיד ולמול דבריו, ומעיני רבה של לובלין נגרות דמעות. ברוך מרדכי שהיה שתוי עד כדי אבדן חושיו, נפל ארצה אחרי דרשתו בת השעתיים, החסידים הניחוהו מיד ב"עזרת הנשים" של בית המדרש שם ישן מספר שעות, העיר ירושלים נעשתה כמרוקחה, כחץ מקשת פשטה השמועה כי רבי מרדכי הינו גאון אדיר, וכי כל ימיו הולך שולל את העולם כולו שחשבוהו לעם הארץ דאורייתא.

במקצוע ה"מכובד" של שאיבת מים, לא נתנוהו יותר יהודי ירושלים לעסוק, לבו התפלץ והוא חלה את חוליו, התלמידים שנהרו אליו מאותו פורים והלאה, ניסו להקל עליו ולמלא את מחסוריו, אך הוא לא שת לבו על כך. שבעים שנה של עמל וצניעות נעשו בבת אחת לרוח – וכי איך יתנחם? שבעים שנה שמר ברוך מרדכי על סודו בכוחות עילאיים ועתה גילה היין את סודו, שכן אמרו חז"ל "נכנס יין – יצא סוד". ומרן ה"חתם סופר" ראה את כל זאת ברוח קדשו ביום היכנסו בבריתו של אאע"ה, וכבר אז התבטא: נכנס "יין" – (שבעים) יצא "סוד" (שבעים), נכנס היין וגילה את הסוד בן שבעים השנה.

הרבנית מברייסק שמעה גם היא על גילוי סודו של ברוך מרדכי ונענתה: הלא לפני שנים כבר אמרתי שבעלי הגאון הוא מבין גדול באנשים, פעם אחת הביט בפניו וידע מי הוא, ולא היה ברצונו להשתמש בגאון כמותו לשאיבת מים. כאשר נפטר רבי ברוך מרדכי לבית עולמו, סיפרו מקובלי ירושלים אחר מיטתו, כי היה אחד מל"ו הצדיקים שבדורו.

צ'ין אדם לחברו

כל בני ישראל שווים

מסופר על הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א (יומא דהילולא כ"א אדר) ששב פעם לביתו לאחר זמן רב של שהות בגלות בעיירות שונות, שכן זו היתה דרכו בעבודת הקודש. כשעמד הרבי במבוא העיר, שמע שני אנשים אומרים איש לרעהו: "הילד אלעזר חולה מסוכן הוא". "מצבו כבי רע" - נענה השני ונאנח. לרבי אלימלך היה בן בשם אלעזר, וחשב שמדברים הם אודות בנו, ונבהל מאד. התחיל ללכת במהירות רבה לכוון ביתו, כשכולו דאגה וחרדה לילד. תוך כדי הליכה פגש אנשים נוספים מבני עירו, והתברר לו כי אלעזר החולה אינו בנו, כי אם בנו של הבלן המקומי. נחה מעט דעתו של ר' אלימלך, אבל מיד התנוצצו בקרבו רגשות חרטה ובושה. התחיל להתאונן ולנוזף בעצמו: "איזו תועלת צמחה לך מהליכתך לגלות במשך זמן כה רב, אם עדיין קיים אצלך הבדל בין בנך לבין בן של יהודי אחר?" החליט מיד לשוב שנית לגלות.

קידוש השם של רבי יוסף חיים

מסופר על הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א (יומא דהילולא י"ט אדר), כי בבואו בשנת תרי"ג לירושלים הלך לכותל המערבי בליווי יהודי אחד, בדרך זרק עליו ערבי בעל חנות תפוז רקוב, החזיר לו ר' חיים ואמר לו באידיש תודה רבה. הערבי לא הבין דבריו והיה סקרן לדעת מה אמר, ובהיות שר'

חיים עדיין לא ידע שפה ערבית, פנה הערבי אל מלווהו שיאמר לו מה אמר הלה? הוא גילה לו כי הוא הודה לך ואמר תודה רבה. התפלא הערבי ושאל, מה לזריקת התפוז על פניו ול"תודה רבה"? השיבו ר' חיים בתרגום מלווהו, אני מודה לך שזרקת בפני תפוז ולא אבן. התבייש הערבי ממעשהו, ומני אז חילק כבוד לרבי חיים בכל פעם שראה אותו עובר ליד פתח חנותו.

לא לפגוע בכבודו של אדם

מסופר: על אחד מתלמידי הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א (יומא דהילולא כ' אדר) שהזמין אותו לסידור חופה וקידושין. כשהגיע זמן החופה נודע לרבי שלמה זלמן מי יהיו עדי הקידושין, ונסתפק לגבי כשרותו של אחד העדים. התלבט רבי שלמה זלמן מה לעשות, מצד אחד הרי חייבים העדים להיות כשרים על פי גדר ההלכה, ומאידך כבר הזמינו את אותו אדם להיות עד, ואם יטלו ממנו כיבוד זה עלול הדבר לפגוע בכבודו. בשעה זו בא לידי ביטוי ענוותנותו ופקחותו של רבי שלמה זלמן, הוא ניגש אל העד ואמר לו בחיובו הידוע: אני מבקש מכבודו שיהיה מסדר קידושין במקומי, ואילו אני אהיה עד. הלה ניסה לסרב ואמר כי אינו ראוי לאיצטלא זו, אך רש"ז עמד על כך והפציר בו עד שנתרצה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ו אדר

הרה"ק רבי אברהם אבלי אב"ד קאליש ב"ר חיים הלוי (מג"א - תמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מויטומיר (אור המאיר - תק"ס)

הרה"ק רבי יוסף מפיטסבורג ב"ר ישכר בער (תשכ"ו)

יום ראשון ט"ז אדר

הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה מלעלוב (תרמ"ג)

הרה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא ב"ר משה (תרמ"ג)

הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי ("פני מנחם" מגור - תשנ"ו)

יום שני י"ז אדר

הרה"ק רבי אברהם מפראהביטש ב"ר שלום שכנא (אחיו של הרה"ק מרוזין - תקע"ו)

יום שלישי י"ח אדר

הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר ב"ר פינחס (תר"ל)

יום רביעי י"ט אדר

הרה"ק רבי דוד ב"ר צבי אלימלך מדינוב (צמח דוד - תרל"ד)

הרה"ק רבי יעקב שמשון ב"ר חיים מקאטוב (תר"מ)

הרה"ק רבי אברהם מפאריסאב ב"ר יהושע אשר מפאריסאב (תרע"ב)

הרה"ק רבי מאיר חיאל הלוי מאוסטרובצה ב"ר אברהם יצחק (תרפ"ח)

הרה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זוננפעלד (תרצ"ב)

יום חמישי כ' אדר

הרה"ק רבי יואל ב"ר שמואל (הב"ח - ה"א ת')

הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך ב"ר חיים יהודה לייב (תשנ"ה)

יום שישי כ"א אדר

הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ב"ר אליעזר ליפמן (תקמ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גבאי אודר" רספורט יוסף חיים על המצוות.

השארת ספר פתוח (א')

- א) לא ילך אדם לחוץ, ויניח הספר פתוח.
- ב) יור"ד סימן רע"ו, סעיף א')
- ב) ידוע מחכמי האמת שיש מלאך ושמו ש"ד, והוא שומר דפין [ר"ת ש"ד] ומשכח תלמודו של המניח ספר פתוח ויוצא. (ש"ך שו"ע יור"ד שם, ס"ק א')
- ג) יכול לכסות הספר ולצאת. (ב"ח וש"ך שם)
- ד) אפילו אם לא מכסה כל הספר, אלא מקצתו, וזה לשעה קלה, מותר, דלא הוי בזיון, כיון שיש היכר בזה שמכסה חלק מהספר, והיותר טוב לסגור הספר לגמרי. (שו"ת שלמת חיים, סימן שע"ז)

לזכות ה"ה פינחס צבי

בן פייגא מלכה הי"ו

להודות ולהלל ולהמשיך להתפלל

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת תְּצִוָּה - פּוּרִים

"וְאָנִי תְּפִלָּה" (תהלים קט, ד)

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחת- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה יענת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קנסב בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מדוע? כדי שנדע שלא מפסיקים לצעוק לה' יתברך- לעד ולעולמי עולמים, גם אחרי תחיית המתים.

המשנה ברורה כותב: "פורים ניתן לנו כדי לזכור שה' יתברך אוהב ושומע כל איש בעת צרתו, וכאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו, יענהו".

אם נתפלל "בְּכָל קְרָאנוּ אֱלֹו" (דברים ד, ז), התפילה תתקבל. **אם לא נפסיק לדפוק על הדלת, בסוף יפתחו לנו.**

בספרי החסידות מובא, שאם יש לאדם מחסור, זה משום שלא התפלל על זה בכלל, או משום שלא התפלל על זה מספיק.

בגמרא (מגילה י"ב ע"ב) מובא: "מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני". בן יאיר- בן שהאיר עיניהם של ישראל **בתפילתו**. בן שמעי- בן ששמע אל **תפילתו**. בין קיש- שהקיש על **דלתי רחמים** ונפתחו לו- **הכל בזכות התפילה**.

סיפר הגר"מ שפירא זצ"ל: פעם הייתי אצל מרן החזון אי"ש. אדם נכנס אליו וסיפר שי לו צרות לא מהעולם הזה ובכה בפני החזון אי"ש. אמר לו הרב: "אני לא מכיר אף בעיה שאי אפשר לפתור אותה בעשר דקות. התפילה היא מטה עוז ביד האדם לשנות את טבע הבריאה!"

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

בזוהר הקדוש מובא: "יומא דכפורי כיומא דפורי". קטן נתלה בגדול, **הוי אומר שיום הפורים גדול מיום הכיפורים.**

למה? מה העבודה של פורים בכלל?!

הרי ביום הכיפורים אנחנו לא אוכלים ולא שותים. אנחנו נמצאים רוב היום בבית הכנסת ועוסקים בתשובה ותפילה. אנחנו מתעלים להיות דומים למלאכים.

ואילו ביום הפורים, לך תחפש מישהו אחרי מנחה. אנשים רבים כבר שתויים, עד שלא מבדילים בין טמא לטהור...

הרמב"ם בספר המצוות אומר: "וציווה לקרוא את המגילה בעונתה כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה, ושהיה קרוב לשוועתינו ולהודיע לדורות הבאים שאמת הוא מה שהבטיחנו בתורה: "כִּי מִי גֹוִי גָדוֹל אֶשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרָבִים אֱלֹוִי פֶה' אֶלְקִינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֱלֹו" (דברים ד, ז)".

התפקיד של פורים הוא להעביר לדורות הבאים את הידיעה, שכאשר אתה חלילה נמצא במצב של מצוקה או רובצת עליך גזירה קשה, והפיתרון לא נראה- דע לך, למרות העוונות שלך ולמרות הפשעים שלך אתה יכול לצעוק להקב"ה, והוא יענה לך. הוא יוציא אותך מהצרה שלך.

גם אם חתמו גזירה בשמיים להשמיד להרוג ולאבד, **אם אתה לא תפסיק לצעוק, הקב"ה יקרע את הגזירה.**

יבוא יום ואנחנו נגנוז את ספר תהילים, ושאר ספרי הנביאים. הכל עתיד להתבטל, חוץ ממקרא מגילה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

צמני לבת		
ע"י	כנסת לבת	צאת לבת
י"ג	17:00	18:12
ת"א	17:17	18:10
מ"סכ	17:17	18:10
כ"ל	17:19	18:12

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בַּהֶלְכָּה – בְּשׂוּלֵי גוּיִם - חֶלֶק י"ז

האם בורגול המגיע לארץ לאחר שעבר תהליך חצי בישול במפעל של גוים יש בישולי גויים?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בורגול המגיע מחוץ לארץ, שעובר תהליך חצי בישול במפעל על ידי גויים ולאחר מכן מייבשים אותו בחום באופן שמגיע לצרכן בצורה שהוא לא ראוי לאכילה כלל, מותר שיהודי כעת יבשלו שוב ואין בזה איסור בישולי גויים. ונראה, אף אם כעת היהודי לא מבשלו שוב אלא מכין אותו לאכילה על ידי נתינתו במים קרים בלבד, מותר. **מקורות:** הגר"ח ב"בן איש חי' (פרשת חוקת אות יז) על פי דברי מרן בשו"ת 'אבקת רוכל' (סימן ל) שבישול הגוי אינו נחשב לכלום, הואיל והתייבשו ושוב לא היו ראויים לאכילה, אלא ע"י הבישול של הישראל שנעשה לאחר מכן. וכן העלה להלכה הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל ('הליכות עולם' ח"ז עמוד קיג). ע"ש. לעניין נתינתו במים קרים, נלענ"ד היות ומי שעשאו כעת ראוי לאכילה הוא יהודי. ובספר 'בישול ישראל- פאלק' (עמוד רחצ) העלה להקל, במה שאפשר להוסיף עליו מים קרים או פושרים ולהמתין כמה דקות, הדבר נחשב כנאכל כמות שהוא חי. כעת הגיע לידי תשובה שטרם יצאה לאור (שו"ת 'תורת מאיר' סימן ח) מאת אחי הרה"ג מאיר יצ"ו שהעלה להחמיר בזה, היות וחיזין כאשר נותן את הבורגול במים קרים נעשה ראוי לאכילה, וא"כ לא פקע מעשה בישול הגוי בחו"ל ואסור. וכן העלה בספר 'חלקת בנימין' (סימן קיג ס"ט ביאורים ד"ה יש מתירין) ועוד. ואחר המחילה אין כאן איסור, היות וחשיב נאכלת כמות שהוא חי, ומצוי כיום לרוב שנותנים את הבורגול תוך מים קרים ומפזרים אותו בהרבה סוגי סלטים ועולים כך על שולחנות מלכים ונאכל בשופי ולא ע"י הדחק, וממילא אין בו איסור בישולי גויים.

קוסקוס יש בו משום בישולי גויים היות ועולה על שולחן מלכים (המאכל מובא בחתונות ובסעודות חשובות). אף על פי כן, אם עבר בישול במפעל על ידי גויים ולאחר מכן יבוש חזק, באופן שאינה ראוייה כעת לאכילה ונעשה גרגירים יבשים, וכך נמכר לצרכן, וחוזר לקדמותו רק על ידי עירוי מים רותחים והמתנה, מותר כעת שיהודי יערה את המים הרותחים ויכינו לאכילה. אולם אין להתיר שגוי יערה כעת את מים רותחים ויכינו לאכילה.

יש מי שמתיר שגוי יערה מים רותחים על קוסקוס כדי להכינו לאכילה. וטעמו, כיוון שכבר הגיע מהמפעל כשהוא מבושל כל צורכו, ואינו טעון בישול נוסף. **מקורות:** שו"ת דברי דוד ח"ג (יו"ד סימן יז אות ח) ח"ד (יו"ד סימן יח אות יד). וע"ע בספר דרכי תשובה (יו"ד סימן קיג סק"ד). ושוב ראיתי בשו"ת ושב ורפא ח"ב (סימן כח) שהעלה להקל במאכל קוסקוס הנעשה על ידי אידי מים רותחים.

דְּאָגָה לְכַבּוּד הָרֵב

פעם נודע למרן הגאון ר' אברהם ישעיהו קרליץ זצ"ל ('חזון אי"ש' זיע"א) כי בעלי בתים בשכונה שסמוכה לתל אביב החליטו להעביר מכיסאו את רב השכונה והרב בעצמו לא ידע על כך דבר. התוכנית היתה שלאחר תפילת ערבית ייגשו אליו הגבאים ויודיעו לו על ההחלטה. החזון אי"ש שהכיר את הרב, סבר שאין זה נכון להדיחו, ויתר על כן זוהי דרך ביזיון לעשות כן, ויש לשמור על כבודו.

באותו יום בין מנחה לערבית לימד הרב כמנהגו בכל יום, את דף הגמרא בפני בעלי הבתים. הוא אומנם התפלא על כך, שמשום-מה הסבו לשולחן גם כל הגבאים, וגם היו יותר אנשים מהרגיל בכל יום. הרב ניסה להסיח דעתו מעניין זה והמשיך להסביר את הסוגיה. לפתע נשמע רחש מהקהל. לתדהמת הנוכחים שהכירו, נראה 'חזון אי"ש' בבית המדרש כשמקלו בידו. מרן 'חזון אי"ש' התקרב לשולחן. בקהל עבר זרם לחישות על מהותו של האורח הדגול, שהגיע מבני ברק. בגמר השיעור הביע מרן בפומבי את סיפוקו והתפעלותו הרבה מידיעותיו ועמקותו של הרב, ולא הסתפק בכך, אלא ניגש אל הרב לאחר תפילת מעריב להודות לו בקול רם על שיעורו. כעת לא נותר לגבאים הנרעשים ולבעלי הבתים הנדהמים, אלא להתפזר בשקט לבתייהם לאחר התגודדות קצרה. (מעובד מתוך 'הלמות עמלים')

לְחֹשׁ אֶת הַזּוּלָּת

הגה"צ רבי אריה יהודה לייב חסמן זצ"ל שימש כאב"ד וראש ישיבת 'שטוצין'. כמנהלה הרוחני של ישיבת חברון החדיר בתלמידיו כי צריך לחשוב ולהרגיש את האחר. באחת הפעמים נכנס רבינו להיכל הישיבה לאחר סדר שלישי. האולם היה ריק, שכן בני הישיבה נסעו אל חתונת אחד התלמידים. רבינו ראה בקרן זוית בחור יושב ולומד.

הרב ניגש אליו ושאל אותו: "מדוע לא נסעת עם חבריך לחתונה?" השיב בחכמה: "ראיתי, שהישיבה ריקה וחשבתי לעצמי, שלא יתכן, שלא יהיה אפילו אחד שישב וילמד תורה. לכן החלטתי להישאר וללמוד תורה". אלא שרבינו לא התפעל מדברי החכור. תגובתו היתה: "ואם אחיך היה מתחתן, האם גם אז היית נותר ללמוד? משמע ממעשיך, שעדיין אינך מרגיש, שהבחור שמתחתן אחיך הוא!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מקוד 9076926

שאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב אברהם שטיינר מקרסטיר זצ"ל

האדמו"ר הרב אברהם שטיינר מקרסטיר זצ"ל - נולד בי' שבט ה'תרמ"ג (1883). אביו הגאון לפני פטירתו ציווה על רבינו למלא את מקומו באדמו"רות וכן ציווה עליו שיעשה כמפעליו וירחם על עניים ואביונים וכל מי שצריך עזרה וישועה. ואכן רבינו המשיך את דרך אביו בקודש בפעולות הצדקה והחסד.

ביתו היה פתוח לעוברים ושבים. הצדיק קיבל את כולם בסבר פנים יפות. נהנו ממנו עצה ותושיה. דאג ליתומים ואלמנות. אולם לא ארכו הימים ולאחר פחות משנתיים ימים רבינו התבקש לבית-עולמו. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו שלא בדרך הטבע.** נפטר בי"ח אדר א' ה'תרפ"ז (1927). חי כ-44 שנים. ציונו ליד אביו באוהל בעיר קרסטיר.

אביו: האדמו"ר הרב ישעיה שטיינר מקרסטיר (מייסד חסידות קרסטיר. התפרסם כבעל מופתים ותמונתו משמשת עד היום כסגולה כנגד העכברים ולשמירה מכל מרעין בישין).
אמו: מרת שרה (בת ר' יצחק יונה). **אישתו:** מרת בלומה יהודית (בת רבי מיכאל זשירקר).
ילדיו: בנים לא היו לצדיק כי אם בנות: מרת רבקה צירל (נישאה לר' מאיר יוסף רובין מקרסטיר הי"ד - נרצח ב-ט"ו סיון ה'תש"ד), מרת מלכה (נישאה לר' נפתלי גראס), מרת הענשא מרים (נישאה לר' מנחם מנדל כהנא אדמו"ר בהומא). **מרבתינו:** אביו, ר' ישעיה.

ל אחד מהחסידים הוותיקים היו שני חתנים שהיו נוסעים לאביו של רבינו (הצדיק ר' ישעיה מקרסטיר) יחד עם חותנם, שהיה חסיד אדוק ברבינו ולאחר פטירת אביו היו נוסעים לרבינו. באחת הפעמים הגיעו לרבינו. בשבת קודש בבוקר לאחר התפילה והקידוש שעשה רבינו בביהמ"ד פנה לחדרו לאכול שם על יד השולחן (נקרא בלשון החסידים השולחן המיוחד), אשר אוכלים שם קצת בשר וטועמים שם מכל האוכל המיוחד המוגש בשבת קודש לקיים מצוות עונג שבת.

לחתניו של החסיד הזה לא היו בנים. הם היו כבר אצל אביו של רבינו וביקשו ממנו שיברך אותם בבנים. אולם לא נושעו בזה, ושני חתניו ישבו אז בחדר הזה ליד התנור, ולא ישבו על יד השולחן סמוך לרבינו ורק חותנם ישב שם. בתוך כך לקח רבינו עצם של עוף הסמוך לאגפיים של העוף, שהם שני עצמות תאומות, ואמר למשמשו: "תן את השיריים הבשר והעצמות האלו לשני האברכים שיושבים על יד התנור, והם יחלקו את זה ביניהם". וכן עשה משמשו ונתן להם את זה ואמר להם מה שאמר רבינו, שהם יחלקו את זה ביניהם.

והנה, אחד מהם אמר לשני: "האדמו"ר ר' ישעיה היה רבי. אבל הרבי החדש צעיר בימים, אני לא אוכל זה, תאכל אתה". השני לקח את הבשר והעצמות ואלו אותם בתור שיריים. **לשנה הבאה נולד אצל זה תאומות, ולשני שלא רצה לאכול מהשיריים, לא נולדו לו ילדים באותה שנה ולא נושע!**

לשנה הבאה הזדמנו עוד פעם לרבינו בשבת קודש שלושתם יחד (החותן ושני חתניו), ואז החסידים סיפרו על המופת בקול רם. בשעה שרבינו ערך את שולחנו הטהור נכנסו הם גם כן לחדרו של רבינו. כשישבו שניהם על מקומם, דיברו החסידים, שהיו בפנים בינם לבין עצמם על המופת הזה. לאחר מכן כשכבר הלכו כל האנשים לחוץ, שאל רבינו את הרבנית: "מדוע היום היה רעש בשולחן, ועל מה התלחשו החסידים?" הרבנית ענתה לו: "העולם מדברים ומספרים עכשיו מהמופת שלך, שנתת בשנה שעברה השיריים של הבשר לשני האברכים, ואחד לא רצה לאכול והשני אכל, ונולדו לו תאומים".

כאשר שמע האדמו"ר את דבריה, הרים את ידיו לשמיים ואמר בזה הלשון: "מה? האם זה מופת? כשרוצים לתת ילדים ושפע טוב ליהודים, מושטות ידיים כלפי מעלה עד עולם האצילות, ומחלקים ילדים למי שרוצים - וכמה שרוצים". (בתי אבות קרסטיר, בית אברהם דף רל"ב)

○ יפר ר' יעקב דוד אבאלס מווייטצן, שפעם רבינו נסע דרך ווייטצן במונית ועמדו על ידי תחנת דלק למלא בבזין על אם הדרך. נודע אז לכמה אנשים, שרבינו יושב בתוך המונית. הם באו לראותו ולדבר איתו ולתת לו קוויטל. בתוכם היה איש אחד חסר בנים ל"ע, וביקש מרבינו בבקשתו בפתקא, שיבטיח לו שיהיה לו בנים זכרים בעזר השי"ת.

ענה לו רבינו על זה: "נו, עכשיו אנחנו גם כן באנו והגיענו להנה כדי לקנות 'בנזין' על כן תשתדל לקנות ולשלם הבנזין הזה כמה שצריך לנו עכשיו, והשי"ת יעזור לך ויהיה לך אי"ה בן. (שכן המילה 'בנזין' הוא רמז, 'בן' - באידיש 'יהוה'). וכן היה, שנולדו לו בנים בעזרה"ת שכן צדיק גוזר והקב"ה מקיים. (בתי אבות בית אברהם דף רמ"ז)

איש אחד אלמן עם יוצאי חלציו התגורר בחצר אחת עם שופט העיר. אותו שופט הציק להם מאוד, עד שממש לא יכלו לסבול אותו. פעם אחת נסעה בתו לר' אברהם מקרסטיר וסיפרה על הצרה. שאל אותה הרבי: "מי מדליק נרות אצלכם?", ענתה הבת, שהיא מדליקה. אמר לה ר' אברהם: "תקני חבילה חדשה של נרות, ובכל שבוע תוסיף נר אחת מקופסא זו, וביום שיאזלו הנרות בקופסא, ייפסקו הצרות מהגוי". ואכן כך עשתה. בכל שבוע הדליקה עוד נר.

כאשר הגיע סוף כל סוף השבוע האחרון ואחזה בנר האחרון אמר לה אביה: "הנה הרבי אמר שנפטר מהצרה, ועדיין לא שמענו כלום והוא עדיין מצר לנו מאוד". יצא אביה לתפילת שחרית (ערב שבת בבוקר). כשחזר, עצר אותו השופט ואמר לו: "למה לנו להיפרד כשני שונאים? בוא נתפייס", שאלו היהודי: "מה קרה כעת?", אמר לו השופט, שהתעלה ונתנו לו משרה גדולה יותר במקום אחר, והוא עובר היום לגור לשם, והיתה למשפחה הרווחה. דברי הרבי אכן התקיימו במלואם.

מידה כנגד מידה

הכריע באומץ ובגבורה: המשפחה הנזקקת שביתה עלה בלהבות, יקרה בעיניו יותר מכל שעון יוקרתי. הוא וידא, שהוא יכול לבטל את עסקת הרכישה, והעביר למשפחה את 200,000 השקלים שבידיו.

בנוסף עלה בידו לשכנע גם את אחיו, שיתן גם הוא 200,000 ש"ח נוספים, ובכך הושלם הסכום, שאפשר את הצלת המשפחה ושיקום ביתה!

כידוע אצל בורא עולם אין שכחה. שלוש שנים לאחר מכן, בתחילת שנת ה'תשע"ז, פרצה שריפת ענק במבואות ירושלים. היא התלקחה ביערות שסביב המושב 'בית מאיר', ועד מהרה פרצה אל המושב פנימה, והחלה שורפת ללא הבחנה: מכוניות עלו באש, גינות נאות עלו בלהבות, בתים נשרפו כליל. בניסי ניסים הצליחו כוחות ההצלה לחלץ את בני האדם מהישוב, אולם הנזק היה אדיר, עשרות בתים הפכו לעיי חרבות שרופים עד היסוד...

בין הבתים הניצבים בישוב, נמצא גם ביתו של אותו נגיד. הוא לא היה בישוב באותו יום, אולם בני ביתו שהו בבית. הם חולצו יחד שאר תושבי הישוב, והותירו מאחור בית יפה ומהודר. רגע לפני שעזבו, העיפו מבט לעבר הבית וסביבותיו, כשליבם מבין, שכנראה זו הפעם האחרונה, שהם רואים אותו עומד על תילו, שכן האש שורפת הכל...

יום וחצי היה היישוב סגור ומסוגר, תושביו הוברחו ורק כוחות הכיבוי וההצלה פעלו בו. לאחר מכן ניתנה הרשות לתושבים לשוב ולהיכנס אל הישוב. אז ראו הכל את היקף האסון - עשרות בתים שעלו באש, נזק עצום ובלתי נתפס.

רק בית אחד שרד: בית משפחת הלפרין! הבית מימינו היה שרוף כולו, גם הבית משמאל, גם הבתים ממול. האזור כולו שרוף לחלוטין, כל הבתים ניזוקו למעט ביתה של משפחת הלפרין.

הבית לא ניזוק אף לא בשריטה קלה. האש הגיעה אל הגדר המקיפה את החצר, ופשוט דילגה אל הבית הבא. ביתם היה להם לשלל, הבית היחיד שניצל כולו!

לא מעט אנשים באו למקום, בוהים במחזה הפלאי. כיצד יתכן שבית שעמד במרכז הישוב האש לא ניזוק, בשעה ששאר הבתים שמסביבו הפכו למאכולת אש.

מכאן ניתן לראות, מהו כוח הצדקה שניתן באותה השעה למשפחה שביתה נשרף, וכי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם. בשעתו, הוא הציל את ביתה של אותה משפחה, והנה, בורא עולם הציל עכשיו את ביתו.

אכן, כוחה של צדקה יש בו לחולל פלאים והתורם - אינו ניזוק לעולם ורק ירויח ממעשה זה.

להלן סיפור, המעובד מתוך 'פניני פרשת השבוע' שנלקח מתוך הספר 'האמנתי ואדברה' ובו ניתן לראות כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם. ולהלן הסיפור:

שעוני יוקרה מאוספים נדירים, הוא תחום יקר למדי. הוא מגלגל מיליונים רבים בכל שנה. ברחבי העולם ישנה קבוצת אנשים, שהתחביב שלהם הוא איסוף ולעיתים סחר בשעוני זהב או מותג יוקרתיים, בעיקר נדירים והיסטוריים.

מובן באילו כי אילו העוסקים בתחום זה חייבים להיות אנשים אמידים במיוחד, שכן מחירם של שעונים כאלה נע מעשרות אלפי שקלים ועד מיליונים...

אחד מנגידי משפחת הלפרין המפורסמת, נמנה על חובבי שעוני הזהב היוקרתיים. ביום מן הימים נחשף לשעון זהב יוקרתי העומד למכירה. הוא בירר על השעון, עמד על טיבו, נדירותו, ייחודיותו ואיכותו. כששמע שמחירו עומד על 200,000 ש"ח - הבין כי מדובר במחיר מציאה עבור שעון שכזה, וביקש לרכוש אותו. החברה המוכרת התחייבה, כי השעון יסופק תוך שלושה חודשים, ולו לא נותר - אלא להמתין לבואו...

התקופה חלפה, וביום בו יצא לקחת את השעון, קיבל הנגיד שיחת טלפון מידידו, שסיפר לו על טרגדיה נוראית. משפחה קשת יום, קרה קצר חשמלי והוביל לשריפת ענק. מאכולת האש שרפו את הבית ואת תכולתו. הארונות, הבגדים, הריהוט, הציוד - הכל עלה בלהבות.

בחסדי שמים אין נפגעים בנפש, אולם הנזק הכלכלי אדיר, מוערך בכ-400,000 ש"ח. מניין תביא משפחה נזקקת סכום כזה!? הנגיד שמע, ושקע בהרהורים. למעשה יש לו ברגע זה 200,000 שקל ביד. הסכום המיועד לרכישת השעון היוקרתי, שהוא מצפה לו כבר שלושה חודשים.

הוא אינו מחויב לוותר על חלומו לרכוש את השעון, אולם איך יערב לו לרכוש שעון בסכום כזה, אשר יכול לכסות חמישים אחוז מהנזק של המשפחה האומללה שכל ביתה עלה בלהבות!?

דקות ארוכות התלבט. היצר הרע אמר לו: "את השעון הזמנת, והוא שלך. תרכוש אותו כמתוכנן, ואחר כך תיתן תרומה יפה, אפילו הגונה, כמה אלפי שקלים. מה קרה? האם כל עולה של המשפחה המסכנה הזו מוטל עליך?".

ואילו היצר הטוב לא ויתר, ושב והעלה בעיני רוחו את דמעת המשפחה על ילדיה, נטולי בית, זרוקים ברחוב ללא כל צרכים בסיסיים. "הסכום שבידיך יכול להציל אותם, להציל איך בעד שעון מיותר אתה על הצלת משפחה!?", כך אמר.

היה עליו להתמודד בהכרעה קשה ביותר. בסיכומו של דבר

לע"נ	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל
	הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
	אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
	אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	ר' עוליאל ישעיה בן סטה מקנין זצ"ל
	יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותון ע"ה	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
	סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	חווה בת יעקב צבי ע"ה
	סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
	יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
	ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
	מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
	אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

גליון
באר
הבדשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תצוה

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת תצוה

- א גם מחר - המשכת שפע ימי הפורים לכל השנה.....
- ה כתית למאור - ה'כתית' אינו אלא לצורך ה'מאור'.....
- ז מזונותיו של אדם קצובין - שטות היא להתייגע לריק.....
- יא אבנט ומצנפת - ללמדנו על חובת השמירה וגדר לראש וללב.....
- יב ונשמע קולו - שמירת הדיבור והזהירות מלשון הרע ורכילות.....
- טו אורה זו תורה - על ידי עסק התורה יינצל מן הייסורין.....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת תצוה

גם מחר – המשכת שפע ימי הפורים לכל השנה
 הנפלאות שזוכים להם בימי הפורים הקדושים¹, אלא
 ישאירו בו חותם דקדושה לכל השנה².
 בתיב במגילה (ט כח), 'וימי' הפורים האלה לא יעברו
 מתוך היהודים, ואמרו צדיקי הדורות כי בא
 הכתוב לרמוז על עבודת האדם להשריש בעצמו את
 'הפורים' לבל יעברו ממנו כל השפעות הקדושה
 בה אמר הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע (הובא בשפת
 אמת' ויצא תרל"ה ד"ה ויפגע) לפרש בלשון הכתוב
 (תהילים מט כא) 'אדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות

א. מתנה טובה זכינו בהאי שתא, כשעיצומו של יום הפורים דמוקפין חל ביום השב"ק (ונוגע לכל העולם כולו, וכדלקמן),
 ובהצטרפות האורות הגדולים הללו של שבת ופורים גם יחד בודאי שניתן לפעול בשמים ממעל לאין גבול ושיעור.
 ואל נהיה כאותו שוטה המאבד מה שנותנים לו, הזדמנות גדולה ומופלאה שאינה מצויה כל יום, ואף לא אחת
 בשנה, אלא פעם בכמה שנים...

וכמו שכתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (לשבת זכור) כי לגבי פורים אמרו 'כל הפושט יד נותנים לו', וגדולה היא
 השבת שעליה נאמר (משלי לא כ) 'כפה פרשה לעני' - שהיא נותנת את ה'יד' גם לאלו שכבר אין להם יד... וממילא
 אין לך איש שאינו יכול לפשוט ולבקש...

הוסיף הרה"ק ה'נתיבות שלום' (עמ' קה-קו) כי הגם שכל הפושט יד נותנים לו, אך יש אדם אשר השגותיו מועטות
 ומצומצמות למיעוט דעתו, וגם כאשר עומד ומבקש אינו מתפלל אלא על דברים קטנים וחסרי ערך, אמנם, מה רב
 טוב בהגיע יום השב"ק, שהרי בכחה של השבת להרבות 'דעת' באדם, וכדכתיב (לא יג) 'לדעת כי אני ה' מקדישכם',
 ממילא כבר ידע האדם מה היא הישועה האמיתית שעליה יפשוט יד ויקבל, ועל כגון דא כתיב (תהילים סט יד) 'ואני
 תפילתי לך ה' עת רצון אלוקים רבב חסדך ענני באמת ישעך'...

ועוד בזה, כי מצוי הדבר אשר לגודל טרדות יום הפורים ורוב ההתעסקות במצוות היום - אין לאדם יישוב
 הדעת לנצל את הפורים כדבעי, 'לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו', אך בשב"ק שהוא יום מנוחת שלום
 ושלוה השקט ובטח הרי הוא מיושב בדעתו, ויש לו זמן ופנאי לפעול ישועות גדולות לטוב לו כל הימים.

והדבר ברור ופשוט שיום זה אינו שייך רק לבני המוקפין, אלא לכל העולם כולו, וכמו שנפסק להלכה שצריכים
 בני העיירות הקוראים ב"ד להרבות במשתה ושמחה גם בט"ו. וכבר הבאנו מה שאמר הרה"ק ה'עטרת צבי' מזידיטשוב
 זי"ע שבשושן פורים אפשר לפעול יותר מפורים עצמו (ולא היה אותו צדיק דר בעיה"ק ירושלים...). וכך אמר הרה"ק אדמוה"ז
 מסאדיגורא זי"ע 'עיקר פורים הוא שושן פורים, כי ירושלים היא באמצע העולם (תנחומא קדושים י), לב העולם, וירושלים
 מוקפת חומה מימות יהושע בן נון וכו', וכתוב (מלכים א' ח מח) והתפללו אליך דרך ארצם'. והוסיף עוד ואמר "שושן
 פורים הוא גבוה מפורים, כי שושן פורים הוא בט"ו לחודש עת מילוי הלבנה'.

ומכלל דבריו ש'הכל מעלים לירושלים' ונטפלים לירושלים יש ללמוד כי גם יום ט"ז שהוא יום משתה ושמחה
 בעיה"ק ירושלים אף בו יש הארת השמחה לכל העולם כולו, והרי לנו ג' ימים לילה ויום רצופים בקדושת הפורים,
 והחוט המשולש לא במהרה ינתק...

ב. סיפר הגה"צ רבי יענקלה גלינסקי זצ"ל במתק לשונו, פעם נכנסתי אל הקצב דמתא לקנות בשר, והנה כל האטליז
 בוקה ומבולקה, הארונות והשולחנות מוזזים לקרן זוית, ממש 'ונהפוך הוא'... הקצב ועוזריו רוכנים על הארץ
 ובודקים בחורים ובסדקים. שאלתי מה אירע, וספרו לי שה'עזר כנגדו' של הקצב הגיעה לאטליז לסייע, והורידה
 את טבעת היהלום ששוויה מסתכם בהון עתק מאצבעה, ועתה, שוד ושבר, נעלמה הטבעת, והכל עסוקים בחיפוש
 אחריה. יצאתי החוצה והבחנתי בחתול היושב בתוך פח האשפה ועוסק ב'ליקוט עצמות' ובאכילת שיירי בשר שנזרקו
 מהאטליז אל הזבל, לפתע נגלה לנגד עיני איך שהחתול הרים חפץ נוקשה, משמש בו והריח אותו מכל צדדיו,
 והשליך אותו ושב לנבור בתוך הפח, הסתכלתי היטב וראיתי שהיה זה הטבעת בכבודה ובעצמה. רציתי לזעוק אל
 החתול, אוי טיפש שכמותך, היה בידך טבעת יקרה אשר בדמי שוויה היית יכול לקנות בשר ערב ומשובח שיספיק
 לך לכל 'אריכות ימים ושנים', והשלכת אותו כי היה עדיף לך בשר סרוח... אך כך הוא טבעו של חתול, וסיים רבי
 יענקלה את דבריו, אכן אנחנו בני אדם שיש בנו דעת, אל נשליך טבעת יהלום עבור בשר סרוח...

באר הפרשה - פרשת תצוה

נרמז, שאדם הזוכה ליקר והארה ולרוממות והתעוררות כבהמות נרמז... הוסיף הרה"ק ה'שפת אמת' (משפטים ואינו מלינה אצלו שתהיה בר קיימא, הרי הוא נמשל תרס"ב ד"ה אשר תשים), שהעיקר הוא להשריש אצלו לזמן

ולדין ייאמר, ימים גדולים ונעלים כאלו אשר 'טבעת המלך' בידינו, לכתוב ולחתום עלינו ועל זרענו ועל כל היהודים כטוב בעינינו, אל נהיה כאותה חתול הרץ אחר 'בשר סרוח' ושאר הבליים, אלא נחזיק בכל עוז ב'טבעת' ונצל כל רגע ורגע מימי הפורים, ומן השמים ימלאו בקשותינו.

ג. וזכור יזכור כי עדיין אנו עומדים בחודש אדר בו עלינו להרבות בשמחה לגודל מעלת החודש. וכבר איתא ב'שפת אמת' (ליקוטים ר"ח אדר) לבאר הלשון 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' ולא אמר משהגיע או משבא אדר, אלא פירוש נכנס - בגוף האדם, משנכנס עניין חודש אדר בגופו של אדם אז מרבין בשמחה, וללמדנו כי צריך להכניס את ה'אדר' ולחיות אותו בכל ימי החודש, ואז נזכה להרבות בשמחה.

מנהג צדיקי בית זידיטשויב היה שלא לומר 'תחנון' בכל ימי חודש אדר, וטעמים עמם בדרכי הרמז והסוד (וברור שאין הדבר שווה לכל נפש, ואין הדברים אמורים אלא לאותם צדיקים והמהלכים לאורם ולא לכל אחד). פעם נדברו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשויב זי"ע עם הגה"ק הישועות יעקב זי"ע, שאל הישועות יעקב את ר' אייזיק מה טעם מנהג זה, ואבקש שהרבי יגלה טעם עפ"י נגלות התורה ולא על פי החסידות ותורת הח"ן. ענהו הרה"ק מזידיטשויב, הרי זה פסוק מפורש... אך הישועות יעקב לא זכר היכן ומהו הפסוק האומר כן... ענהו הרה"ק, כתיב (אסתר ט כב) 'והחודש אשר נהפך להם מייגון לשמחה, ומאבל ליום טוב', הרי לך, שכל החודש 'יום טוב' אריכתא, ושפיר יש טעם עפ"י נגלה שלא לומר בו תחנון. ואף שאין הכל נוהגים כן לענין תחנון, מכל מקום הוראה יש כאן, שכל החודש זמן גבוה ונעלה הוא, ויש לנצל כל יום ויום בו כיום טוב ומועד, לשאוב ממנו רוח הקודש והתעלות בעבודת ה'.

ובספר 'שיח שרפי קודש' (פורים כ) הביא בזה"ל. הרה"ק ה"ר אברהם מסוכטשוב זי"ע היה רגיל לספר בפורים מעשה מן קראקאווער פיאק (השיכור מקראקוב) ששתה יי"ש ונשתכר שתי שבועות קודם פורים ושתי שבועות אחר פורים, כי אמר שבאמת קשה על המן הרשע, שהי' רוצה להרוג ולאבד את כל היהודים ח"ו, איך קבע זמן רק על יום אחד, אולי כמה וכמה מהיהודים מטמינים את עצמם בתוך בורות שיחים ומערות, ולא יוכל להרוג אותם ביום אחד, והי' צריך להגביל זמן עכ"פ לכל חודש אדר, כמו שנפל לו הפור בחודש אדר. והה"ק הר"א מסוכטשוב ז"ל הי' מפליא קושיא זו, ותירץ בשם הפיאק הנ"ל, אשר גם בזה עשה המן רשעות, וחשב אולי לא יוכל להרוג אותם והיפך יהי' - כמו שהי' באמת, ויעשו ישראל אותו היום יו"ט, יהי' להם יו"ט רק יום א', ולא לשמוח כל החודש, ואמר הפיאק אני יודע כוונת המן הרשע שכוונתו למעט שמחתנו, אבל באמת השמחה הוא בכל החודש לכן הנני שותה שתי שבועות לפני פורים ושתי שבועות לאחר פורים, והבן עכ"ל. ולענייננו - אין כאן הוראה לדין לקיים 'עד דלא ידע' בכל החודש, אבל זאת נזכירה, לקיים 'ידע' את קדושת וגדולת כל החודש, לנצלם כראוי וכיאות.

ורמזו בשם הגר"א דהא איתא בגמרא (מגילה יג:) שכשהפיל המן פור הוא הגורל ונפל בחודש אדר שמח שמחה גדולה, אמר, נפל לי פור בירח שמת בו משה ולא היה יודע שבז' באדר מת ובז' באדר נולד, וצריך ביאור, מדוע שמח כשראה שבסופו של דבר עלה גורלו לי"ד בו והרי בז' מת משה, אלא מכאן, שיום זה משפיע על כל החודש, ואם לרע אמרו כן, עאכ"כ שכשנהפך לטובה, וודאי שכל החודש 'בר מזל טוב' הוא...

ד. וכבר כתב הרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (ד"ה משנכנס) בזה"ל, מרבין בשמחה, כי 'בשמחה' עולה מספר 'שנה' (355), ר"ל שהשמחה המתעוררת אז באדם ממשכת שמחה וחדוה לכל השנה, עכ"ל. ומעתה מי הוא שלא ירצה לשאוב שמחה ויששון לכל השנה כולה ממעייני השמחה הפתוחים לרווחה, והכל תלוי בעבודתו בימים האלו.

ה. כה כתב הרה"ק ה'אמרי אמת' (תרפ"ו), חנוכה ופורים הם יו"ט של חול, ואין בהם הבדלה, ויכול הכח להישאר לתמיד, וזהו שנאמר (אסתר ט יג) 'ינתן גם מחר וכו' לעשות כדת היום' היינו שישאר למחר, עכ"ל.

הוסיף הגר"י הוטנער זצ"ל, דמהאי טעמא גופא לא תקנו חז"ל 'הבדלה' במוצאי פורים, למען לא 'נבדיל' ונפסיק את הפורים... אלא נמשיכו לאורך ימים.

וכך רמזו לה בדברי הגמ' (מגילה ב.) 'ואימא שיתסר ושיבסר' ולא יעבור, שתפקיד ימי שיתסר ושיבסר (ט"ז וי"ז אדר) הם לראות ש'לא יעבור' - שהשפעת הקודש של הפורים לא תעבור מקרבו כאילו לא היה כלום... ומאיך האיש הרוצה ש'לא יעבור' עצתו היא 'ואימא שיתסר ושיבסר' - ש'ישקיע' בימים אלו, כי הינם מסוגלים להמשיך את הארת הפורים לכל הרוצה....

באר הפרשה - פרשת תצוה

ג

דכתיב (כה לה) 'ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' ובצאתו...'. והעיר הרמב"ן, מדוע צריך שישמע קולו גם ביציאתו, והלא אינו עושה או שום עבודה שיתחייב עליה משום מחוסר בגדים, אלא שבא לרמוז, דעיקר תפקידו של אדם הוא לשמור שהאורות החג יישארו אצלו אף בצאתו מן הקודש - בצאתו מהחג, כי מה לו לאדם שנכנס לשרת בקודש ואין נשאר בו כלום בצאתו, דבכהאי גוונא לא יצא ידי חובתו בכניסתו¹.

ובך איתא ב'אמרי נועם' (לר"ח אדר) דמה שאמרו (מגילה ז): 'קם רבה ושחטיה לרבי זירא', כי את התיבה

הערב והחשיכה (וזהו 'בל ילין', זמן השינה והלינה), שגם אז יהיה קבוע בלבו רושם החג. ומבאר בזה את דברי המדרש בפרשתן (תנחומא ח) 'ושם דרך אראנו בישע אלוקים (תהלים נ כג), רבי מנחם בר יוסי אומר אלו שמדליקים נרות לרבים במבואות האפלים', שנרמז בזה, למי שמדליק את 'הנר' וקובע בעצמו האורות החג גם לימים החשוכים והמבואות האפלים, זוכה לראות בישועת אלוקים².

הזביח בן הרה"ק ה'בית ישראל' ז"ע (תשי"ב) מפרשתן דכתיב גבי ה'פעמונים' שב'מעיל' של הכה"ג,

1. ראה נא בנוהג שבעולם, מעמידים בכל ארץ ועיר בניין גדול שמשמם מעבירים את זרם החשמל (עלסטר"ק) והנה אפשר שיעמוד אדם בסמוך ממש לאותו הבניין וחשכה לו, לעומתו יש המקבלים 'אורה' אף במרחק גדול מאד, וההפרש ביניהם, כי הללו התחברו לאותו זרם ב'חוטים' ועבותות (חוטי חשמל) ע"כ יש בביתם אורה ושמחה.. והנמשל, אם 'יתחבר' ל'פורים' עצמו (וימשוך חוטים) עד ביתו ומקומו תאיר לו הארת החג למרחק מרחקים...

2. בנועם שיחו סיפר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שבשב"ק אחת ישב בסעודת מרעים עם אחוזת מרעיו, לפתע נכבו האורות בבית והיה צורך גדול להדליקם [כנראה מחמת הקטנים דחשיבי כחולה שאין בו סכנה, עי' או"ח שכ"ח י"ז], מיד הלכו לחפש אחר ערל שיעשה עבורם את המלאכה בשבת, לאחר זמן רב הצליחו למצוא גוי שהסכים לעלות אל ביתו, ובהיותו שם סיפרו לו שנאבדה להם טבעת וברצונם לחפש אחריה, כשכוונתם לרמז לו [שלא בלשון ציווי] שזקוקים הם לאורה כדי לחפש אחר האבידה [ולא היה חשש של הנאה ממעשה שבת, כי הנרות היו דלוקים, ונר לאחד נר למאה, עי' שו"ע רעו ד], אך הגוי טיפש היה, וכשמוע את דברי החברים התחיל לעזור להם לחפש אחר האבידה, וכמה שניסו לרמז לו לא עלה בדעתו להדליק האור, ורק הואיל בטובו לעודדם לבל ידאגו ובודאי ימצאו את האבידה, ויהי כאשר ראו שהגוי אינו קולט מה שרוצים ממנו טיכסו עצה כדת מה לעשות, והציע אחד מבני החבורה לומר לו שנותנים לו במתנה את בקבוק הבירה הנמצא במקרה, וכיון שיצטרך לחפש אחר המקרה בודאי ידליק את האור, וכן עשו, ואכן עצתו הצליחה, ואכן הדליק הגוי את האור ומשראה את המקרה ניגש בהתרגשות והוציא את בקבוק הבירה ושתה את כולו בהנאה, ויהי כאשר סיים לשתות יצא החוצה וכיבה אחריו את האור, כי שוב לא היה זקוק לו עוד...

ומכאן למד ר"י שני דברים, א. שדרכם של הגוים אטומי לב שאינם חושבים על אחרים כלל, ולא ידליקו את האור כי אם לצורך עצמם בלבד, ב. שכאשר יסיימו בהנאת גרונם יסגרו את האור כבתחילה ולא יתנו לאור להמשיך להאיר, אבל יהודי אינו כן, אלא לעולם מסייע ומדליק גם עבור אחרים, וכן בשעה שהאור דלוק מניח אותו לדלוק ואינו סוגרו לאלתר, והוא משכיל לנצל שעת הכושר וזמנים טובים כדי להאיר לעצמו בימות החול ובשאר ימי המעשה. ואכן, כשיתייגע לפתוח פתח כחודו של מחט תחילה, יפתחו לו מן השמים שערים רחבים כפתחו של אולם.

ח. וכמו שפירש הרה"ק רבי אלעזר מריישא ז"ע מה שאמר המן הרשע לאחשוורוש, שלא ינזק אם יהרוג את ישראל (מגילה יג): 'דמפקי לכולא שתא בשדה"י פה"י' (ראשי תיבות - שבת היום פסח היום, שעושים כל ימיהם כחגים ואינם משלמים מס למלך מאחר שאינם עוסקים במסחר ואינם מרוויחים), ובודאי ליכא מועדים בכולא שתא, אלא, שבני ישראל עם קודש עסוקים וטרודים עם המועדים בכל ימות השנה, וזמן רב לפנייהם יתכוננו לקראתם בהכנה דרבה, ולאחריהם יעסקו בקנייני החג, 'וממש כל השנה עבודתם וטרחתם רק לקיים מצוות' (הובא בספר דבש השדה אות יד), ועי"ז יונקים ונהנים מן השפע הגדול לאורך ימים.

משלו משל, למי שמילא את רכבו עם געז (דלק), אך 'חכם' זה נשאר על עמדו באותו מקום, ואף אחרי שהגיעו אחרים ורצו למלאות געז (דלק) לא זז הלה ממקומו, מששאלו אותו מאי האי, השיב בטפשותו, שברצונו להישאר כאן תמיד ועל ידי שיכניס עוד ועוד געז יסע הרכב מהר וטוב יותר, לגלגלו עליו השומעים ואמרו לו כי אם ישאר

באר הפרשה - פרשת תצוה

הכי כתיב במצות מלחמת עמלק, שאמר משה ליהושע (יז ט) 'וצא הילחם בעמלק מחר אנכי ניצב על ראש הגבעה', ובמגילה (אסתר ה ח) כתיב 'מחר אעשה כדבר המלך', עוד כתיב שם (ט יג) 'ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום', וכן כאשר לחם דוד המלך עם עמלק כתיב (שמואל א' ל יז) 'ויכם דוד מהנשף ועד הערב למחרתם' [וכן קבעו לקרוא פרשת מחיית עמלק פעמיים, חדא בשבת זכור ואידך ביום הפורים, וגם עיקר יום הפורים נקבע ליומיים, י"ד וט"ו אדר]. עוד חזינן שנאמר בפילות בלישנא דקרא (יז יד) 'כי מחה אמהה את זכר עמלק', והיינו טעמא, דלא סגי במחיית עמלק לשעה, אלא שתהא המחיה לדורות גם ביום מחר שהוא לאחר זמן^ט, וגם שיהא תמיד חוזר ומוחה אותו שוב ושוב, ובפרט שמלחמה זו קאי על

(ויקרא א ה) 'ושחט' מתרגם אונקלוס 'ויכוס' [ואפשר לפרשה גם מלשון נכסים], וזאת העידו חז"ל על רבה שקנה את ימי הפורים בין נכסיו בלקיחה גמורה, שהשריש בנפשו את אורות החג כיתר כל תמוט לעולם. וכמאמרם (ביצה טו:) 'הרוצה שיתקיימו נכסיו, יטע בהן אדר', היינו שהרוצה לראות ברכה בעמלו בגשמיית וברוחניות צריך לנטוע ולהשריש בנפש את החודש אדר, וזה יסייע בעדו להאיר את החשיכה בכל ימות השנה.

והדברים אמורים ביותר לעניין פורים וענין מחיית עמלק, שעיקרו אינו ליומו בלבד כי אם לכל תקופת השנה, לעקור את חלקו של עמלק זה הרע אשר בקרבו של האדם, ולהשריש בלבו אהבתו ויראתו, וכן אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, שמשום

במקום אחד לא יועיל לו כל הגעז שבעולם, כי הלא מטרת הגעז ברכב היא כדי שיוכל האדם לנסוע למחוז חפצו ולעשות צרכיו, נמצא שרק אחר שיעזוב את מקומו יעזור לו הגעז להגיע למרחקים. והנמשל מובן, שהזוכה לזמנים גבוהים, וכן השומע אמרות טהורות ופנינים יקרים ואינו משתמש בהם להלכה ולמעשה, אזי הוא דומה לאותו טיפש שמילא את רכבו עם דלק ונשאר במקום אחד ואינו עושה כלום, אך החכם עיניו בראשו, וממלא אסמיו בשפע רב, ארחות חיים ותוכחת מוסר, ועם אוצרות אלה נכנס לתוך ימי המעשה ומתגבר על כל הנסיונות לבלתי יוכל השטן זה היצר הרע להתגבר ולשלוט עליו.

ט. שנה אחת במשתה היין ניגש חסיד אחד בגילופין אל הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, ובכה לפניו שברצונו לעשות תשובה, נענה הרה"ק ואמר לו 'בא הנה מחר...' ויש בדבריו משנה תוקף וכוונה עמוקה, דלא סגי במה שהאדם מתעורר לתשובה ביום הפורים עצמו, אלא ינתן גם מחר להתחזק בתורה ועבודה.

כעיי"ז היה אצל הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע, שיהודי בכה לפניו במשתה היין שילמדו דרך תשובה, הקשיב הרה"ק לדבריו ואמר לו 'שמע בקולי, פנה נא למנוחתך, התפכח מיינך, אז תבוא אלי ואלמדך דרך תשובה, ויהא רעוא שיזכר לך באותה שעה מה שדברת אלי היום...'

וכך מספרים על יהודי עני ואביון ש'נדבק' לגביר העיירה אשר בשם ר' בערל נקרא, וכידוע שביום השב"ק יש להם לעשירים 'פנאי' וזמן הרבה לשמוע את אשר בפי העניים, הואיל ואינם עוסקים בעסקיהם באותו היום, העני ביכה את מצבו הקשה בפני העשיר וביקש ממנו 'נדבה הגונה', אמר לו ר' בערל (העשיר) נו נו, יש על מה לדבר, הכנס אלי מחר ונדבר, לאחר זמן הוסיף העני לבקשו, ר' בערל, אולי תוכלו גם לתת לי 'הלואה' הגונה בתשלומים נוחים, אמר ר' בערל, נו נו, נדבר למחרת היום, לאמ"כ, הציע לו העני, אולי תצרף אותי כ'שותף' בעסקיכם... אמר לו ר' בערל, נו נו, אין הדבר מופרך כלל וכלל, נראה למחר כדת מה לעשות, העני יצא מביהמ"ד כשהוא רואה את עצמו כ'חצי' גביר... והמתין בכלות הנפש למחרת היום, ואכן, ויהי ערב ויהי בוקר יום ראשון ניצב העני הכן במשרד (אפיס) של העשיר, ובידידות פנה אליו, רבי בערל, נו, יזכר לך עתה אתמול אשר דברת, הבה לי ממתת ירך, תן לי הלואה כפי שדברנו, ונא הזדרז להביא 'שטרי שותפות' לחלוק יחד עמי את עסקיכם, ענה לו העשיר, היום כבר לא 'שבת', היום יום ראשון, כלומר, כל ה'הסכמות' שהסכמתי היו רק ב'דמיון' ובדיבורים, עברה השבת, הגיע יום ראשון והכל כ'עורבא פרח'.

כיו"ב, ייאמר לנו לענין רוחניות, ביום השבת וק"ו ביום הפורים, יושב לו האדם, ומזמר ניגונים יפים - זמירות שבת, הוא מחשב בלבו ומוחו קבלות טובות, ומדמה דמיונות כך וכך אעשה, בענין פלוני אוסיף להיטיב מעשי וכו', ויהי בוקר של יום ראשון, תמה עליו כביכול הבורא, היכן ומה אירע עם כל הבטחותיך וניגוניך היפים והנפלאים, מדוע אין רואים כל שינוי בסדר יומך, והאדם עונה כביכול, היום כבר לא 'שבת', היום יום ראשון, לא הייתה הכונה

כל חר וחר בדיליה, ובמר ליבם שואלים 'מה נשתנה', מדוע באתה אלי הרעה הגדולה הזאת, אמנם באמת, כל אותם ייסורים לא נועדו אלא לזכך את האדם בעולם הזה בכדי שיקבל כל שכרו בעולם הבא, והקב"ה מצפין ומצרף להם את הטוב הראוי להם בעוה"ז עבור הקרן שיהיה קיים להם לעוה"ב. וראיה לדבר, ממש רבינו ע"ה ארון כל הנביאים, כי מי לנו גדול ממנו, ועם כל זאת היה מעונה ומדוכא ביסורין שונים כל ימיו, דמיום

מלחמת היצר, וצריך האדם לעמוד תמיד על משמרתו, והכח לעמוד איתן במלחמות אלו מקבל האדם בפורים.

כתית למאור - ה'כתית' אינו אלא לצורך ה'מאור'

בפרשתן (כו כ), 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך'. איתא מהנה"ק ה'חתן סופר' ז"ע (בן בתו של החתם סופר) לפרש ע"ד המוסר, דרבו המתקשים ומתנסים במסכת יסורים, קושי והסתרה,

'למעשה' ובפועל, אבל לא זו הדרך ישכון בה אור, אלא 'ינתן גם מחר ליהודים', גם למחרת הפורים עלינו להחזיק את ההתעוררות, לאחר זמן לאורך ימים ושנים טובות.

י. משל נפלא אמר הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל, עיר אחת היתה יושבת בבקעה למרגלות הר רם גבוה ונישא, והנה כאשר באו לפתוח בה חנות גדולה לספק כל צרכי התושבים הלכו לתור אחר מקום גדול ורחב ידיים, ולא מצאו אלא בראש ההר... בדלית ברירה הקימו שם את החנות, ומני אותו היום ואילך נאלצו בני העיר לכתת רגליהם לעלות ולטפס במעלה ההר, עד שהתעורר איש אחד 'בעל חסד' עצום בגופו ובממונו, ובליבו החם רכש מכספו רכב גדול (הנקרא 'טנדר'), והכריז בקול גדול, כי שלוש פעמים ביום, בוקר צהריים וערב, הוא אוסף את אנשי העיר ונוסע אל החנות, כל המעוניין יצטרף אליו חנם אין כסף. שמחו כולם על ה'רווח והצלה', ואכן בכל יום ויום היה נוסע ג' פעמים, ורכבו מלא עד אפס מקום...

עם הזמן התקלקל ה'מזגן' (עירקאנדיש"ן) ובימי החום הוכרחו הנוסעים להזיע כהוגן, ולא עוד אלא שכיסוי (ריפוד) הכסאות שברכב נקרע מעת לעת, ועל הכל נחלש ה'מנוע' (מאטאר) מרוב יגיעה ועמל שנים, ובקושי הצליח ליסע לאטו כשהוא 'כורע תחת משאו', והיו הנוסעים יוצאים 'לעזור' לרכב ולדחוף אותו עד שיחזור לחיים...

באסיפת ז' טובי העיר שנערכה באותה תקופה לדון בענייני העיר וטובתה עלה על ה'שולחן' ענין הרכב זכור לטוב... והתעוררו כולם ששורת הדין נותנת לקנות רכב חדש ומפואר לאותו צדיק כהכרת הטוב על כל פעלו המבורך במשך שנים למען אנשי העיר, אולם הלה מיאן נחרצות באמרו 'מרכבה' זו היא 'חפצא' של גמילות חסדים, ואין בידי להיפרד ממנו.... וככל שניסו להפציר בו העלו חרס בידם. עד שקם חכם אחד ואמר, הבה נחליף את המנוע הישן בחדש, גם נרפד את המושבים הקרועים, נשפץ את כל הרכב מבפנים, רק את ה'פח' המקיף את הרכב מבחוץ נשאיר כאשתקד, ולא יכיר בעליו שעשינו כאן איזה דבר וחצי דבר, בלילה ההוא נטלו ממנו את המפתח (עם 'תירוץ' כלשהו), נכנסו העסקנים לתוך הרכב הרכיבו ותיקנו כל הנדרש מבפנים, ואילו כלפי חוץ לא היה שום סימן לאותה 'התחדשות'...

בבוקר התיישב הנהג על מקומו, וכאשר ראה שהרכב מלא באנשים ביקש מכמה שירדו לדחוף מאחור, אך המה אמרו לו אין צורך בדבר, סובב את המפתח והדלק את המנוע.... צחק אליהם כי מכיר הוא נפש 'בהמתו' ולא תצלח לנסיעה... אך הם בשלהם, ואכן שמע בקולם וראה זה פלא הטנדר זינק במהירות כאילו יצא היום מ'בית היוצר'... אחר כמה רגעים ביקשו ממנו להדליק את המזגן, אמר להם כבר עידן ועידנים שהמזגן 'מת'... הפצירו בו מה אכפת לך לנסות... לחץ על הכפתור ואוויר קר וצונן קידם את פניהם... ממש מעשה ניסים... עד שהסבירו לו מה ש'עוללו' באישון ליל...

על דרך זה ממש, הקב"ה מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית, וממלא אותנו בכוחות חדשים, ורק כלפי חוץ נראה כקנקן ישן... אך במקום לנסות להדליק את הלב הרי אנו אומרים והלא אמש היה הלב יבש... כבר זמן רב שאין אנו 'יכולים' להתגבר... אין לנו אלא 'לנסות' ואז נראה עד כמה כל הכוחות הם דשנים ורעננים... והדברים אמורים ביותר בעבור עלינו ימים הפורים הקדושים, כמבואר ב'קדושת לוי' שכל טבעי העולם משתנים בעת קריאת המגילה, ועדיין למחרת פורים הננו מיואשים מעצמנו, וממתינים ש'ידחפו' אותנו לעלות כאותו בעל רכב ישן וזקן, אין לנו להמשיך בהרגלנו הישנים, רק 'לזוז' ולהתחדש, לנסות ונראה כי הכל מתעלה ונוסע כלפי מעלה מעלה, שהרי הקב"ה מילא אותנו מאוצרותיו הקדושים, ואם 'הגוף' נשאר כמות שהיה אבל 'מבפנים' הכל חדש...

באר הפרשה - פרשת תצוה

כי מכל אלו נבנה להיות 'משה רבינו' אב לנביאים, וזכה מה שלא זכה ילוד אשה מעולם, להיות כמה פעמים מ' יום בשמים ולקבל התורה מפי הנבורה... וזה מוסר השכל לשאר בני אדם שלא יבעטו ביסורין" וידעו כי זה הוא צורך השלימות², לטוב להם בעתיד³.

וזהו המכוון בפסוק - 'ואתה תצוה', קאי על תולדותיך ומאורעות חיך המה מצווים ומלמדים לבני ישראל, ואומרים להם 'ויקחו אליך' ממך יקחו מוסר, 'שמן זית' - אלו בני ישראל שנמשלו לזית, וכדאיתא במדרש

היוולדו עד בואו אל פרעה (לאחר שמונים שנה) נתנסה ביסורים שונים ומשונים, לא עברו ג' חדשים מלידתו וכבר הושלך היאורה, משם נלקח אחר כבוד (ל"ע) להתגדל על ברכי פרעה הרשע, לאח"כ הוצרך לברוח ולעזוב את בית אביו ואחיו בני ישראל למדין, וגם שם לא ישב בכבודו של עולם, כמו שנאמר 'כי גר הייתי בארץ נכריה', וגם כשכבר נתמנה להיות מנהיגן של ישראל אמר 'עוד מעט וסקלונני' (לעיל ז' ד)... 'מחני נא מספרך' (להלן לב לב, ונתקיים בו שאכן לא נזכר שמו בפרשתן) וכדומה תלאות רבות, אבל כל זה לא היה לטובתו,

יא. מספרים על אחד מגדולי הצדיקים בדורות הקודמים שסבל רבות מהרבניות (מחמת כמה הרפתקאי דעזו עלה), פעם אחת מצאו אותו מהלך ברחוב העיר - לאחר שלא נתנה לו להיכנס אל הבית, כשהוא משורר ומזמר, לאחר זמן הסביר למקורביו, הנה כתיב במגילת אסתר (א כב) 'להיות כל איש שׁוֹרֵר בביתו', ויש שנוהגים לחזור ולקרוא 'להיות כל איש שׁוֹרֵר בביתו', ומאחר שלא נתקיים בי שׁוֹרֵר בביתו (מלשון שררה), אזי לכל הפחות 'אקיים' שׁוֹרֵר... (מלשון שירה), ה' ישמרנו מנסיונות כאלו וכיוצא בהם... אך הוראה לדורות למדנו בדבריו של אותו צדיק, שגם אם נמצא בתחתית שפל המצב עדיין צריך להיות בשמחה מתוך האמונה הטהורה בה' שהכל בהשגחתו ית' ולטב עביד. יב. וכך כתב הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (פורים אות ג) 'מי שמשיג האמת הוא מאמין באמונה שלימה שמאתו לא תצא הרעות, שגם בחי' הסתרת פנים הוא גם כן טוב', וזהו שנאמר (תהילים קטז יג) 'כוס ישועות אשא', ונקט 'ישועות' בלשון רבים, כי הן ה'רעה' והן הטובה הם באמת 'ישועות' ולטובתו. עפי"ז ביאר במאמר חז"ל (מגילה ז:) 'סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו', שבא לרמז על מי שנדמה לו שההסתר פנים הוא חושך ולילה שלא יצא ידי חובתו, שלא הגיע לתכלית עניין הפורים לגלות את ההסתר שגם הוא בבחי' יום, שבבוא העת כשתצמח הישועה יתברר למפרע כמה טובה הייתה גנוזה בזה ההסתר, וכמו בנס פורים ש'הסתר הטבעת' וכל אותה גזירה קשה קירבו את ישראל לאביהם שבשמים יותר ממ"ח נביאים, וזכו לתשובה מאהבה ולגאולה. ועל כך נאמר (אסתר ח טז) 'ליהודים היתה אורה' - שזכו להכרה וראייה חושית שגם ההסתר היה לטובה.

והן הן דברי חז"ל (שם) 'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', כי 'המן' רומז על הצרה והרעה, ואילו מרדכי מרמז על הטובה ועל הישועה הנגלית, וחייב איניש 'לבסומי' באמונה כ"כ עד שלא ידע החילוק בין רעה לטובה, אלא הכל יהיו שווים בעיניו לגודל אמונתו שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

בדרך צחות ייאמר, 'מעשה' באחד שנכנס לבית הכנסת בפנים נפולות וכולו אומר צער, שאלו אותו מדוע שרוי הוא בצער, השיב שזקוק הוא להעביר 'כותל' ממקומו, ונזכר שזקנתו אמרה לו בילדותו כי שתיית חלב מרובה מזינה היא את הגוף ונותנת כח הרבה, על כן שתה כוסות חלב לרוב וניגש לדחוף את הקיר, ולא זו אפילו כמלא נימה... למחרת נכנס שוב לביהמ"ד אך 'פנים חדשות באו לכאן', כולו אומר ששון ושמחה, ניגשו אליו ידידיו ושאלוהו, נו, הצלחת להזיז את הכותל... עד שהינך מאושר כל כך, נענה להם, היום שתייתי כוס 'וודקה' וכבר איני רואה שעומד כותל לפני... לדידן ייאמר, איש איש וה'כותל' שלו... הבה 'נשתה' את האמונה עד שלא נראה את כותל הקשיים העומד לנגדנו... אלא נראה כי מאת ה' היתה זאת...

וכבר אמרו לרמז במנהג ישראל להמשיך סעודת פורים לתוך הלילה (עי' רמ"א סי' תרצ"ה ס"ב), שצריך להמשיך מסעודת הלב בחיזוק האמונה בימי הפורים לתוך הלילה... לשאוב חיזוק באמונתך בלילות שגם הם כולם שווים לטובה.

יג. על כן יאמרו המושלים, לגוי ערל שהשתוקק להשתתף בליל הסדר בבתי בני ישראל, בשמעו שהם יושבים מסובים כבני מלכים ואוכלים ברבורים ושלי ודגים ושותים יין אשר נשפך כמים, מה עשה, התחפש ולבש בגדי יהודים ובליל פסח נכנס לבית המדרש וקיווה שבסיום התפילה יזמין אותו אחד הבעה"ב לביתו, וכך הוה, אחד המתפללים הזמינו לביתו, בהתרגשות גדולה הלך אחרי מיטיבו ונכנס עמו לביתו, ויהי בכניסתו אורו עיניו מאור

מזונותיו של אדם קצובין – שטות היא להתייגע לריק
 בפרשתן (כו ב), 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו
 אליך שמן זית זך כתית למאור, וברש"י,
 'כתית למאור ולא כתית למנחות' (מנחות פו.). וביאר
 הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"ט ד"ה כתית) דהנה אמרו
 בגמ' (מגילה ו:): 'ואמר ר' יצחק אם יאמר לך אדם יגעתי
 ולא מצאתי אל תאמן, לא יגעתי ומצאתי אל תאמן,

(שמו"ר לו א) שכשם שאין שמן זית יוצא אלא על ידי
 כתישה כך אדם כשמדוכא ביסורין נעשה 'זך' קדוש
 וטהור¹¹, 'כתית' כשכותשין אותו עוד יותר היינו 'למאור',
 שבכדי שיתעלה ויגדל עוד להיות מאור לעולם צריך
 עוד כתית הדק היטב, ואז זוכה להיות ממזכי הרבים
 'להעלות נר תמיד' לזכות רבים לדורי דורות (הובא ע"י
 המענה שמחה זי"ע בקונטרס 'שלום אסתר' עמוד התורה)¹².

הנרות שהאירו בכל הבית, והתענג מריח המאכלים הערבים שעלו בנחיריו, כשהוא בטוח שבעוד זמן קצר יגישו לפניו סעודת שלמה בשעתו, אך הבעה"ב לא התחיל כלל את הסעודה רק ניגש ברחימו ודחילו לקדש על כוס ראשון, באותה שעה היה האורח בטוח שהנה זה יין שלפני המזון ותיכף יתחילו את הסעודה, אך מה רבה היתה אכזבתו כאשר נטלו ידים ונתנו לכל אחד כרפס פחות מכזית טבול במים מלוחים, ואז במשך שעה האריכו באמירת הגדה מהא לחמא עניא עד גאל ישראל, כאשר בכל אותו זמן חשב הגוי שנפשו יצאה בדברם (בפרט שלא הבין מאומה מדבריהם), אך בכל זאת התאפק והמתין עד שיסיימו את אמירת ההגדה, בסוף הכריז בעה"ב שהולכים ליטול ידים לסעודה, אולם במקום לחלק לכל אחד חלה גדולה קיבלו לחם עוני ושברי מצה, בלית ברירה התאזר בגוי בסבלנות והמתין עד שיגישו את הבשר והדגים, אולם במקום כל אותם מטעמים נתנו לו מרור וכורך, ויהי כראותו כי כן קם בחמתו ממקומו וברח מן הבית, כשהוא כועס על היהודים המרמים את העולם ומשקרים שהם אוכלים סעודה דשנה בליל הסדר. והנה דבר פשוט שאם היה הגוי מתחזק לעוד רגע כמימרא היו מגישים לפניו כל המעדנים והמטעמים על שלחן מלכים, כי רק אחרי המרור והזמנים הקשים זוכים לקבל אור עליון.

והנמשל פשוט לכל מבין, עמוד עמוד והתחזק בעת החשיכה, כי אדרבה גודל החשיכה מורה כי עוד מעט קט ותפרוץ לרוב, טובותיך מוכנים לך מבעד למסך, ובקרוב ירווח לך, מדוע תהיה כאותו גוי שמילא כריסו ב'מרור' ודייקא אז ברח כשהמרור בקרבו... אל תהיה שוטה המאבד מה שנותנים לו, המרור הוא ההכנה לשולחן עורך שבקרוב יבוא ויגל לבך.

יד. והנה שמן הזית אגור וטמון בתוכו (ואינו כדוגמת היין שאינו בתוך הגפן, אלא לאחר סחיטת הענבים יוצא משקה שמשנתה להיות יין) אלא שאינו מתגלה ויוצא אלא רק על ידי שכותשים אותו, ועל דרך זה ממש נמשלו ישראל, שהאור שבהם נמצא בכל עת בתוככי קרבם ונפשם, אך יוצא חוצה על ידי הייסורים.

עוד איתא במדרש (רבה לו סא) לבאר דמיון בני ישראל לשמן זית, כי טבע השמן שלעולם אינו מתערב במשקה אלא הוא צף למעלה, כך בני ישראל אינם מתערבים באומות העולם. וגם זה לחזק כל בר ישראל באשר הוא, אף אם נתרחק עד מאד ומרגיש שירד מטה מטה, הרי מיד כששם על לב אפשר לו לצוף למעלה, כי נשמת ישראל אינה מתערבת בטומאה, ותמיד יש לאל ידו לשוב בתשובה מעליא. ואף אם הוא כתית שהוא מוכה ומדוכה בעוונות ובנפילות, מכל מקום יתחזק שברגע אחד קט בידו לשוב ויחזור להיות למאור להאיר לארץ ולדרים עליה.

טו. ואדרבה, אם רואה אדם שיש מסביבו מניעות ומפריעים לעבודתו יתב"ש ידע שאין זה מראה על 'ריחוקו' מהשי"ת, אלא דייקא על קירבה עצומה לבורא עולם. כמשלו הידוע שהמשיל מרן הבעש"ט הק' זי"ע לאב ששלח את בנו לדרך רחוקה לארמון המלך לחזות בנועם זיו פניו. יצא הבן לדרכו והלך ימים ארוכים ועדיין לא ראה כל פתחון של אור, כי לא מצא שום סימנים מארמון המלוכה, והתחיל לחשוב לתת ראש ולשוב לביתו, אך אז התחזק שאם כבר הלך כל כך הרבה, וודאי שהוא כבר קרוב מאד אל מחוז חפצו, והמשיך ללכת עוד ועוד, לפתע ראה המולה גדולה ואלפי חיילים עומדים שם וחרבותיהם שלופים בידם, מיד נפל עליו אימתה ופחד, ובבהלה גדולה חזר במרוצה אל בית אביו כשכולו רועד, ובקול בוכים סיפר לפניו על כל התלאות שעברו עליו, וכל יגיעותיו היו לריק כי לא היה שם שום אות מן המלך, נענה האב ואמר לו בצער 'אם כבר עברת את כל הקשיים, הרי כבר הגעת למקום אשר שם יושב המלך ממש, מדוע חזרת', ומה שראית שומרים רבים, אין זה אלא סימן ששם נמצא המלך... כי הם שומרים עליו. והנמשל מובן, דדייקא כשהוא נתקל בנסיונות, והוא מתקשה להמשיך בעבודתו, יתחזק ויתגבר על עצמו כי שם נמצא המלך.

באר הפרשה - פרשת תצוה

יגעתי ומצאתי תאמן, הני מילי בדברי תורה אבל במשא ומתן סייעתא הוא מן שמיא, והיינו שמציאת והשגת התורה והיראה תלויה ביגיעתו ועבודתו של האדם^{טז}, משא"כ בעסק הפרנסה אין ה'מציאה' תלויה ועומדת ביגיעתו כלל וכלל^{טז}, אלא הכל יבוא לידו לפי קצבתו מן השמים^{טז} - המרבה לא העדיף והממעיט לא החסיר^{טז}.

טז. ואל תאמר כבדה עלי העבודה ואין בכוחי לעשותה, כי לא עליך המלאכה לגמור, ואין הקב"ה מבקש מהאדם אלא שיעשה כפי יכולתו, והקב"ה ישלים ויסייע בעדו. ובזה ביאר הרה"ק ה'שפתי צדיק' (אות מא) בעניין נרות המנורה, שהטבת הנרות ונתינת הפתילות והשמן אינם כשירים בזר אלא צריכים להיות על ידי כהן, ואילו הדלקת הנרות עצמם כשירה בזר (יומא כד:), ולכאורה איפכא מסתברא... אלא הא גופא רצה הקב"ה להשמיענו, אין מוטל עליך אלא מה שבידיך - תחילת דבר וההכנה, אך גמר המלאכה היא ביד הקב"ה...

יז. הגר"א ז"ע (דברי אליהו, אסתר) אמר רמז נפלא ב'טעמי המקרא' במגילת אסתר בכתובים המספרים אודות הנערות שנקראו לבוא אל המלך אחר הריגת ושתי, כי על התיבות 'ובהגיע תור נערה ונערה' (ב יב) הטעם הוא קדמא ואזלא (ובתרגום ללשון הקודש משמעותו, קידם והלך), ואילו על 'ובהגיע תור אסתר בת אביחיל' (שם טו) הטעם הוא מונח, מונח, מונח, מונח - ד' פעמים, ומבאר בטעם הדבר, שבא לרמז כי כל הנערות מיהרו ללכת אל המלך - מתוך רצונם לזכות בתואר ה'מלכה', ואילו אסתר ניגשה אל כל הענין ב'ניחותא' רבתי, אדרבה, היא עשתה עצמה כחולה השוכבת על ערש דווי עד ש'ותלקח' בעל כרחה.

אמנם פוק חזי מה עלה בסופן של כל אותן הנערות שמיהרו כל עוד נשמתם באפם - שילחוהו לנפשם בידיים ריקות כלעומת שבאו - לא מלכה ולא 'משנה למלכה', ואילו אסתר שהלכה בניחותא היא היא נבחרה למלכת העולם. מעתה יש ללמוד לדידן, כי היודע ומכיר שממילא הוא וכל גורלו נתונים בידי ה', מדוע ימהר ויגיע לריק, אל יבהל ואל יחשוב שבמהירות ופזיזות ירוויח משהו - יגדיל קצבתו או יקדים ישועתו לבוא, אלא הכל בכל מכל יעלה ויבוא לכשיעלה רצון מאת הבורא יתב"ש.

עוד מצינו אצל אסתר, שציוותה להשיב אל מרדכי וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלושת ימים לילה ויום גם אני ונערותי אצום כן' (ד טז), והנה לכאורה על פי 'דעת בני אדם' היה לה לאסתר שלא לצום, שהרי היתה צריכה למצוא חן וחסד בעיני המלך אחשורוש, וידוע שפני המתענה שלושה ימים משתנים לרעה, וכתב ה'אבן עזרא' - 'אסתר בטחה באלוקיה על כן התענתה ולא בטחה ביופיה', ואף על פי כן 'נשאה חן בעיניו', ללמדך ש'חן וכבוד יתן ה'', ואין תלוי כלל בהשתדלות...

שמעתי בדרך צחות לבאר את הנוסח (בסליחות) 'השתדלו והרבו תחינה ובקשה' השתדלו והרבו - היכן ובמה יש להרבות ב'השתדלות' להצלחה בפרנסה ובשאר עניינים, בתחינה ובקשה - באופן של תפילה, שבכך מותר וצריך, אבל לא בהשתדלויות אחרות.

יח. אימרא יאי אמר כ"ק אדמו"ר מפיטסבורג זצוק"ל להמליץ בלשון שאומרים בסדר 'קדושה' - משרתיו שואלים וכו' לעומתם משבחים ואומרים, כי הנה המאמין בה' אשר שפע פרנסתו נקבע כבר בר"ה, ואין איש בעולם שיכול לגרוע ממנו אפילו שוה פרוטה, כשיראה אחד פותח ממולו 'בית עסק' בדומה לו ממש אינו כועס וזועף, שהרי ברור לו שהלה אינו מפריע לו כלל, אדרבה, הוא שמח ושש שעוד יהודי מתפרנס כהוגן. ועל כן משרתיו אלו עושי רצונו ית', בראותם לעומתם - אלו המתחרים עימם ופותחים עסק כנגדם הרי הם משבחים ואומרים שיר ושבח להקב"ה על שהזמין ליהודי את פרנסתו...

שמעתי מבנו של הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל, שהנה אביו ר' זלמן הקים בעשר אצבעותיו מפעל בו אפו חלות ומיני מזונות ומכרם לצורך פרנסתו ונקראת בשם 'מאפיית בריזל', באותם הימים היה מפעלו של ר' זלמן יחיד ומיוחד, עד שבאחד הימים 'בגד' בו אחד מעובדיו, פסק מלעבוד אצל 'בריזל' ופתח מאפייה לעצמו, מה עשה ר' זלמן, לא כעס ולא רגז, לא קצף ולא תבע אותו, אדרבה, עלה לבקרו בביתו, ונתן לו עצות מתוך נסיונו הרב, כיצד ישיב את 'סחורתו' עד ש'יצא שמו כאמן מומחה ויגדלו רווחיו. באותה שעה כבר לא יכלו בני משפחתו להתאפק, ובאו אל אביהם וטענו בפניו, אילו היינו רואים שהנך 'רק' נמנע מלמחות בפניו על 'חוצפתו' ועל 'גנבתו'... החרשנו, כי זאת נבין שאין רצון אבינו לקחת חלק במחלוקת, ולא לעמוד ב'דין תורה' לפני הדיינים, אבל, מדוע הינך עוזר לו ומסייע בידו בנתינת עצות להגדיל ולשכלל את מאפייתו ה'מסגת גבולך'. השיב להם ר"ז, הרי הכסף שנקצב עבורי בר"ה יגיע בכל מקרה, והוא אינו מפסיד לי כלום, אלא מאי, שהלה מקל מעלי מטורח העבודה שלא אצטרך

והנה, רבים מהפכים הדברים, והיינו, בעבור השגת פרנסתם יכתתו עצמם (מלשון כתיבתה וכתישתה), וישברו גופם ונפשם להביא טרף לביתם, גם יכתתו רגליהם מעיר לעיר וממקום למקום ביגיעה יתירה (יתר על גררי ההשתדלות...). ואילו בנוגע להשגת תורה ויראת שמים יסמכו על ה' העושה לי כל צרכי²... ולזה כיוונו חז"ל בדרשתם, כתיב - היגיעה שהאדם מייגע ומכתת עצמו תהא רק למאור, כלומר לדברי תורה ויראת ה' (שהרי

להתעסק עם קונים הרבה... וכי אין מגיע לו שאסייע לו אחר שהוא עוזר לי... וכי אתנהג ככפוי טובה' ח"ו... מעתה אין תימה כיצד לא משה השמחה מפניו של אותו חסיד ותמיד היה מתהלך ב'שמייכעל' (בת שחוק), כי האמונה בהקב"ה נוסכת באדם שלווה ושמחה עד אין קץ.

יט. איתא בגמ' (כתובות קד.) 'בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר, רבש"ע גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהייתי (מהעולם הזה) אפילו באצבע קטנה'. וכבר הקשו שהרי מצינו שרבי היה עשיר גדול עד מאוד, וכמו דאיתא (סנהדרין לו.) 'מימות משה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד', וכיצד העיד על עצמו שלא נהנה אפילו באצבע קטנה. ופירשו בזה, שרבי אמר על עצמו שכל 'הנאות' שהיו לו וכל רוב עשרו לא הגיעו אליו מיגיעתו ואפילו באצבע קטנה, אלא הכל היה מאשר נפסק עליו בשמים, ואין שום שייכות בין ה'השתדלות' להשגת הממון.

כ. הרה"ק 'קדושת לוי' זי"ע עיכב פעם יהודי אחד בלכתו ברחובה של עיר, והחל לעוררו בענייני מוסר ויראת שמים, הלה שמייהר לעסקיו אמר לרבי אבקשכם רבי קדוש, עזבוני כעת לנפשי כי ממחר אנכי לעסקי הרבים, אמר לו הרבי לא מחכמה שאלת על זאת, כי כל העסקים ורווחיהם הלא כתובים הם בספר מראש השנה, ולא תפסיד מאומה מהנקצב לך אף אם תתמהמה עמי, ואילו מה שמדבר אנכי עמך בענייני 'יראת שמים' הרי השגתם תלויה בידך, כי 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים' (ברכות לג:), ואם לא תעבוד להשיגם לא יהיה לך 'יראת שמים'.

כדברים האלה אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (שש"ק ח"א אות תפ"א, הובא בליקוטי הרי"ם ערך פרנסה) כי יש שני דברים שהעולם טועה בהם ומהפך אותם, הא'. הוא עניין הפרנסה ש'מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה', והב'. הוא ענין היראה שהרי 'מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה' (דברים י יב) וכן אמרו 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים'. והנה בענייני הפרנסה - אשר בידי שמים הוא, כל אחד רודף אחר פרנסתו, ומחשב עצות יומם ולילה - לעשות כך או כך וכו'. ואינו משליך על ה' יהבו. וטעות גמור הוא, כי הכל כבר מוכן ומזומן מראש מקדם, ואילו בענייני יראת שמים משליך הכל על ה', וסומך שה' יהא בעזרו, להטות לבבינו ליראה אותו, ואינם אלא טועים - יהפכו נא הדברים ויטיבו לעצמם.

על 'היפוך יוצרות' זה כבר רמז הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה ליקוטים אבות) בדברי המשנה (אבות ה ט) 'שלי שלך שלי עם הארץ', פירוש שהעם הארץ אומר על 'שלי' דהיינו יראת שמים שהיא שלו - שהרי עליו מוטל להשיגה (ש'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים) 'בוא ויאמר לבורא עולם - 'שליך' היא, הנני סומך עליך אבי שבשמים שבוודאי תעזרני ותסייעני להיות בכלל ה'יראים', ואילו ב'שליך' היינו בענייני גשמיית שהכל תלוי בידי שמים וכבר מזונותיו קצובין לו, אומר 'שלי' הוא, בידי הדבר, ולכן יעבוד מבוקר ועד ערב, יהפוך עולם ומלואו להשיג פרנסתו, ומדוע יגע לריק ואינו סומך על ה' שהוא הממציא לו הפרנסה.

כא. הנה כתב רש"י (בפרשת תרומה, כה ה) על 'עצי שיטים - ומאין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומא (תרומה ט), יעקב אבינו צפה ברוח הקדש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר והביא ארזים למצרים ונטעם, וציוה לבניו ליטלם עמם כשיצאו ממצרים'. ולכאורה יש להקשות, מדוע הוצרך יעקב לכל זה, והרי כשם שהוריד להם הקב"ה מן מהשמים, ושמלתך לא בלתה, כך היה יכול להביא להם עצי שיטים בדרך נס, אלא ללמדנו כי רק בענייני גשמיית יש לסמוך על הקב"ה שיספק כל צרכינו, אבל בענייני רוחניות עלינו להשתדל בעצמנו, להתייגע ולהמציאם.

בענין זה, נזכיר פרפרת נאה, הנה אמרו חז"ל (תענית כט.) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'. והנה אמרה תורה (שמות יג יג) 'וכל פטר חמור תפדה בשה', ויש בו כדי לרמוז, דכאשר נולד לאדם חמור והוא מתחיל לראות ברכה בעמלו - וולדות לחמוריו, הרי אפשר שיחשוב כי מעתה מובטח הוא שפרנסתו תבוא לו ברווח ובשופי, וח"ו ישכח שבכל עת הינו נצרך לחסדי ה' ורחמי שמים, לאידך גיסא, בענין חינוך הבנים, שהקב"ה ציוונו לחנכם לתורה וירא"ש, כדכתיב (דברים ו ז) 'ושננתם לבניך' ונאמר (משלי כב ו) 'חונך לנער עפ"י דרכו'. בזה ימצאו רבים הסומכים ובוטחים על השי"ת שידריכם בדרך הישרה - וחושבים לעצמם, מדוע עלינו להשקיע כל כך הרבה בחינוכם.

המנורה רומות לתורה), ולא כתית למנחות - בענייני פרנסה (הנשפעים מכח השולחן והמנחות) שבוה לא יתייגע ולא יכתת עצמו כ"ב, שהרי לא תועיל לו יגיעתו ולא כלום להוסיף לעצמו מאומה יותר ממה שנקצב לו, ומה בצע שיטרח לחינם וללא תועלת²².

הנה כתיב (ירמיה יז ו) 'ברוך הגבר אשר יבטח בה'²³ והיה ה' מבטחו²⁴, ולכאורה צ"ב, שנראה ככפל לשון - שהרי הבוטח בה' מבטחו בה', וביאר הרה"ק מקאריין זי"ע בשם הרה"ק רבי מענדיל המגיד מבאר זי"ע (אמרי פינחס שער אמת ואמונה אות נא) כי כל איש

לכן אמרה תורה בענין פרנסתו וקנייני-עולם שלו 'וכל פטר חמור תפדה בשה', תיבת בשה עולה ב'ראשי תיבות' ה'כל בידי שמים, שיזכור שכל פרנסתו היא אך ורק מאת ה'. לאידך במצות פדיון הבן אמרו (במדבר יח טז) 'ופדויו מבן חודש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים', חמש ר"ת ח'וץ מ'יראת ש'מים, לרמז שעל האדם להשקיע הרבה בחינוך צאצאיו, לחנכם ולהדריכם ללכת בדרך האמת, ולא לסמוך על ה' בלא שהוא עצמו יעשה חלקו. כנגד שני דברים אלו אמרו (ביצה טו:): 'הרוצה שיתקיימו נכסיו (ל' רבים - הרוחניים והגשמיים) יטע בהן אדר', שבו אמרו 'משנכנס אדר מרבים בשמחה', 'בשמחה ר"ת ה'כל בידי ש'מים ח'וץ מ'יראת שמים, וממילא יתקיימו שניהם. כב. ידוע מה ששנו חכמים בלשון המשנה (אבות ו ו) 'כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, שנאמר (אסתר ב כב) 'ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי', וכבר תמהו המפרשים בטעם הדבר, מהי חשיבות אמירת דבר בשם אומרו עד שעל כן מביא גאולה לעולם, וביותר יש להקשות שהנה גאולת ישראל מגזירת המן הרשע היתה בשעת הסעודה שעשתה אסתר ואמר לה המלך 'מה שאלתך אסתר המלכה ותנתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעשי', ואין לזה שום שייכות למה שסיפרה אסתר בשם מרדכי על שני סריסי המלך שומרי הסף המבקשים לשלוח יד במלך, ואיזה גאולה באה לעולם על ידי שאמרה דבר בשם אומרו [ומה ששילם המלך שכר למרדכי על הצלתו, לא היה לא זאת שציוה על המן להרכיבו על סוס המלך... אך אח"כ חזר מרדכי לשקו ולתעניתו כי עדיין לא נתבטלה כלל הגזירה].

ומבאר המהר"ל, שכאשר רצה הקב"ה להביא את הגאולה ושעל ידי זה יתגלה כי הוא מלך על כל הארץ, והוא מסובב כל הסיבות ועושה כל המעשים - לא רצה להביאו על ידי מי שיתלה את הגאולה בעצמו, ויאמר שהוא גרם לביטול הגזירה ובזכותו ועל ידו שינה אחשוורוש את דעתו, על כן נעשתה הגאולה רק ע"י אסתר שאינה תולה עשיית החיל בכוחה ועוצם ידה, וכמו שראינו שהיא מודה על האמת שגילתה לאחשוורוש בשם מרדכי, וממילא רק על ידה אפשר לסבב את הישועה, כי היא תכיר שאין זה בזכותה אלא רק מכוחו של הקב"ה. והדברים אמורים לגבי 'גאולת' האדם מכל צרותיו, וכן לענין פרנסתו ושאר צרכיו, שכלל שידע שאין בו כח משל עצמו כלל, וכל עסקי ההשתדלות אינם מעלים ואינם מורידים, אלא רק השי"ת 'הוא הנותן לך כח לעשות חיל' אזי תבוא לו הגאולה ושפע סייעתא דשמיא בכל ענייניו.

ורמזו לה בהלכות הפורים 'כל הפושט יד נותנים לו', כי הנה, האוחז דבר מה בידו הרי הוא קומץ ידו וסוגרה לשמור על מה שבתוכה, לעומת זאת הפושט יד מראה שאין לו כלום משל עצמו, ועל כן נותנים לו, כי כל ישועתו של אדם באה לו בשעה שיודע שאינו יכול לעזור לעצמו אלא נזקק הוא לישועתו ית'. אמור מעתה, כי לאו דווקא בפורים, רק כיו"ב בכל השנה, כל עוד שיכיר האדם שאין לו משלו, ישפיעו עליו מן השמים שפע רב פי כמה וכמה. כג. וכך פירש המלבי"ם את טעמו של מרדכי הצדיק שלא רצה לקבל את הבגדים ששלחה לו אסתר ולהסיר שקו - 'כי לא רצה להפסיק רגע מתחנונים, שזה כעוזב בטחונו בה' וסומך על עזרת בשר'.

כד. בהקדמת הספר 'ויגד יעקב' מביא בנו הרה"ק ה'ויחי יוסף' מעשה שהיה עם אביו המחבר הרה"ק הויגד יעקב זי"ע, וז"ל, פעם אחת בהיותו במרחץ טאצמאסדארף והלך בליל שב"ק אחר הסעודה לחוץ לשאוב אויר צח עם סיעת מרחמוהי, ובאו להמעין של מי הרפואה, ותחת אחד השיחים ענה א' (או הוא ז"ל) כי טוב היה כעת לשתות ממי המעיין, אבל שבת הוא ואי אפשר להביא כוס, ולא יכלו לשתות, וע"ז סיפר כ"ק אאמו"ר העובדא הידועה מהבעש"ט הק זי"ע שהובא בספה"ק נתיב מצותיך (נתיב היחוד שביל ג אות א), שפעם אחת נסע מרן הקדוש אור ישראל הבעש"ט עם תלמיד אחד במקום שמם שאין שם מים, ובכמה פרסאות לא נמצא שם מים, והתלמיד צמא למים, ואמר לרבינו, רבינו הקדוש נצמאתי מאד, ולא השיבו, ואח"כ כשראה התלמיד צרתו שבא לסכנת מות חזר ואמר - רבינו צמא אני מאד והנני בסכנה, והשיבו, מאמין אתה שברגע שברא הקב"ה העולם ראה כל זה הצרה שיש לך והכין לך מים לשתות, ולא השיבו תיכף, עד שנתיישבה דעתו ואמר, רבינו הקדוש אני מאמין באמת, והשיבו,

אנשים הם, יש מי שנושא עינו אל האמצעים שדרכם תבוא ישועתו ועזרתו, ולהם הוא 'מצרף' את תפילתו, זה האיש אינו נושא השמימה אלא את לבו, אבל דוד המלך אמר, 'אליך נשאתי את עיני', לא רק את ליבי הרימותי אליך, כי גם עיני נשאתי אליך, לא שמתני מבטחי בשום 'חשבון' כי ממקום פלוני ופלוני יבוא עזרי, רק גם עיני נשואות אליך... (וכדמרגלא בפומיה דאינשי - הקב"ה א"צ עצות מאיתנו היאך להביא הישועה) ^{כ"ה}.

אבנט ומצנפת - ללמדנו על חובת השמירה וגדר לראש וללב **בפרשתן** (כח ד), 'ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפור ומעיל וכתונת תשבץ מצנפת ואבנט', כתב הרמב"ם (פ"ח מהל' כלי המקדש הי"ט) וז"ל, המצנפת של כהן גדול או הדיוט ארכו שש עשרה אמות, והאבנט רחבו כמו שלוש אצבעות וארכו שנים ושלשים אמה,

מישראל אכן בוטח בהשי"ת שיזמין לו פרנסתו, אלא שבמחשבתו סומך שפרנסתו זו תבוא על ידי סיבה. כגון, החייט יחשוב שיזמין לו השי"ת להרוויח ע"י שארון גדול יזמן אצלו תפירת בגדים נאים, החנווני יסמוך שהקב"ה יזמין לידו קונים טובים שירוויח הרבה בסחורתו וכן כיו"ב. נמצא שיהודי זה בטחוננו על השי"ת אבל המובטח שלו הוא על דבר אחר (כלומר שסמיכתו ומשענתו על הסיבה הלעיל). לפיכך אמר הכתוב 'ברוך הגבר אשר יבטח בה', אך לא די בזה, אלא אף 'והיה ה' מבטחו' - שמבטחו על ה' ולא בסיבה פלונית... ואף אם הוא אכן 'משתדל' לפרנסתו, אך אין מחשבתו נסובה שמשם תבוא פרנסתו (בספר אור המאיר בהעלותך ד"ה ע"ד ששמעתי הביא זאת בשם הבעש"ט).

וכך כתב ה'מלבי"ם' על הפסוק (תהילים קכג א) 'אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים', כי שני מיני

המתן מעט, ונסעו משם דרך מועט וראו שגוי אחד נושא שני כלים מים על כתיפו, וכשבא אצלם נתנו לו איזה פרוטה ונתן לו לשתות, ושאל מרן לגוי, מה זה שאתה נושא כאן מים במדבר שמם, ואמר, השר שלי נשתגע, ושלחני אחר מים אל מעיין אחד, ואני נושא את המים ג' פרסאות ואיני יודע למה, ואמר מרן להתלמיד, ראה השגחתו יתברך, ברא בשבילך שר להשתגע, והמציא לך מים, וכל זה צפה השגחתו יתברך ברגע של בריאת העולם... ככלותו לספר זה המעשה בא פתאום גוי וכוסו בידו לשתות ממי המעיין, וע"י זה שתו גם הם. ושאלו אותו מה לו כי בא עכשיו בחצות הלילה להמעין לשתות מים, והשיב כי כבר שכב לישון, ופתאום נצמא מאד למים עד שהוכרח לקום ולבוא לשתות, ויהי לפלא. כי גדול כח הבטחון שהשי"ת מזמין למלא משאלות האדם קודם שיהיה לו הבטחון כדי שמיד בבטחו בו תבוא הישועה לידו.

כה. מסופר על עני ו'נצרך' שעמד לפני נישואי בנו ולא היה בידו אפילו פרוטה לפרטה, דברה לו האשה, שהיות ואחיו הגביר הגר במרחקים נתן לו לפני כמה שנים נדבה הגונה על כן מן הראוי שיצא לדרך ויבקש מאחיו שיעניק לו בשנית לצורך הכנסת כלה, קיבל האיש את עצתו והכין עצמו לנסיעה הארוכה. כאשר עמד לצאת הניח ידו על המזוזה לנשקה ונעמד שם כשהוא מכונס בהרהוריו ובמחשבותיו [וכל' הרמב"ם (מזוזה ו יא)], 'וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו של הקב"ה ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיותו בהבלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם, ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים'], והודיע לב"ב 'חזורני בי', הנני נשאר בבית וישועתי תבוא הביתה, ולתמיהתם הסביר א"ע, עמדתני לצאת לדרך רחוקה ולסבול טלטולי הדרך וכל הקשיים וכל זה במטרה אחת - להגיע למקום מגורי אחי ולחלות פניו לעזר וסיוע, והרי 'מי ערב' בעדי שהוא עדיין בין החיים, וגם אם תמצוי לומר שהוא חי שמא ירד מנכסיו, ולא אקבל ממנו מאומה, ואף את"ל שעשיר הוא, מאן יימר שליכו פתוח כבראשונה, אולי נאטם ליבו ולא יתן לי כלום, ונמצא שיש כאן ספק ספק ספיקא, גמרותי בלבי, להניח כל הספיקות ולתפוס את הוודאי, שהקב"ה הוא חי וקיים, ולו הכסף והזהב, והוא טוב ומיטיב לרעים ולטובים, מוטב לי להעתיר בתפילה בצפייה לישועת ה' מאשר לנדוד בדרכים ולסמוך על אחי שאין כאן אלא צד רחוק שיתן לי. לא עברו ימים רבים, והנה נכנס אל ביתו שר הצבא ואמר לו כי מתעתד הוא לצאת למלחמה על שונאי המלך, ואינו רוצה לטלטל עמו את צרור כספו הרב, איש נאמן אתה וברצוני להפקידנו אצלך, אם אשוב בשלום תחזירנו לי, ואם אמות במלחמה הרי הפקדון שלך. ואכן הקול נשמע שנהרג אותו מפקד והתעשר החסיד מאוד. נסע לרבו לספר לו כל המאורע, ומיד כשנכנס אמר לו הרבי, אכן הקב"ה הוא חי וקיים, ולו הכסף והזהב, והוא טוב ומיטיב לרעים ולטובים...

ובוודאי לא באנו לומר, שמי שזימנה לו ההשגחה להשיא צאצאיו ע"י הרחקתו נדוד מעתה ימנע מכך ויפסיק ממנהגו, כי אם כך גלגלו מן השמים הרי עליו לקבל הנהגת ה' באהבה, באמונה ולקיימה בשמחה ככל מצוות ה'

באר הפרשה - פרשת הצוה

(ל"ט כה) 'ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים על שולי המעיל סביב', ולכאורה צריך ביאור, הרי היו הרימונים והפעמונים זה לצדו של זה, ומדוע אמר ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים, הלא כמו"כ היו ג"כ הרימונים בתוך הפעמונים.

ומבאר האלשיך הק' (בפרשתן) וז"ל (בשינוי) אך הוא מוסר אבינו שבשמים ללמדנו דעת כי אין טוב משתיקה. כי הפעמון הוא כעין זוג בענבל המקשקש בתוכו (רש"י כאן) וכצורת הלשון המקשקשת תוך הפה, והזוג ההוא המקשקש משמיע קולו בבואו אל הקודש, ולכן הוא משל ורמו הרמוז על דיבור הפה, והרימונים... הם כעין כפיות חלולות סתומות אשר לא ישמע קולם - הם רמוז על השתיקות והעדר הדיבור. ובאה התורה לומר לן שעל הפעמון - הדיבור, להיות 'בתוך הרימונים' - בין שני שתיקות, ולא שיהיו הרימונים בתוך הפעמונים כלומר שתיקה אחת בין שני דיבורים, ולכן נברא האדם עם 'פה אחד' ושתי עיניים (ושתי אוזניים) לרמוז לו שמחצה ממה שהוא רואה (ושומע) יגיד בפיו¹².

בפרשתן (כ"ח לב) 'והיה פי ראשו בתוכו, שפה יהיה לפיו סביב מעשה אורג כפי תחרא - וברש"י, למדנו שהשריונים שלהם פיהם כפול', וביאר הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע כי השריונים כלי מלחמה הוא (עי' שבת סב.), וללמדנו בא, שבמלחמת היצר יוכל להתגבר רק ע"י שיהיה 'פיהם כפול' - בשמירה כפולה ויתירה שלא לדבר דיבורים שאינם נצרכים (סידור לב שמה).

מקיפו ומחזירו כרך על גבי כרך, עכ"ל [ור"ל, שהיה מניח את האבנט על מקום הלב ומסבבו פעם אחר פעם, וגם ה'מצנפת' שעל הראש שארכה ט"ז אמה היתה עשויה כרך על גבי כרך]. והנה בשאר בגדי כהונה קי"ל שצריכים להיות כמידת הכהן לא פחות ולא יותר, ואם אינם 'כמידתו' אינם כשירים לעבוד בהם, עד כדי שאם עבד בהם כך עבודתו פסולה (רמב"ם שם ה"ד), מעתה יש להקשות מה נשתנו האבנט והמצנפת שעשויים הרבה יותר מכפי מידתו, מדוע לא נעשה האבנט כמידתו של כהן - שיהא מקיפו פעם אחת ותנו לא, וכן לגבי המצנפת.

ומבאר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (אזניים לתורה פסוק ל"ט) כי באה התורה ללמדנו, שצריך האדם להרבות בשמירה יתירה על הראש - מקום העיניים, ועל הלב, וכדכתיב (במדבר טו ל"ט) 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', וכן נאמר (משלי כג כו) 'תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה', ולא די בשמירה בעלמא, אלא צריך לעשות משמרת למשמרת, להוסיף גדר על גדר וסייג על סייג, להרחיק אותם מן העבירה, ולשעבד תאוות ומחשבות ליבנו ואת הראש לעבודתו ית"ש, וכל המוסיף בהרחקות ובגדרים הרי זה משובח.

ונשמע קולו - שמירת הדיבור והזהירות מלשון הרע ורכילות בפרשתן (כ"ח לב), 'ועשית על שוליו רימוני תכלת וכו' ופעמוני זהב בתוכם', וכן נאמר בפר' פקודי

אשר הוא מקיים בשמחה וגילה, אבל יש לך לדעת כי גם מדרגה כזאת מצינו לפעול הישועה בריבוי האמונה - ממקומו...

כו. וכמו שהעמיס הרה"ק מרוזין זי"ע בדברי הגמ' (מגילה יח.) 'מילה בסלע משתוקא בתרין', שהמדבר מילה אחת מתוך שתיים שהוא שותק אזי שווה מילה אחת שלו סלע ויש לה ערך רב, שהרי אינו מדבר אלא כפי הנצרך. הוא היה אומר, הנה לחתן נותנים 'דורון דרשה', אבל הרבה יותר מכך ראוי הוא לקבל על השתיקה. הרה"ק רבי זאב וולף מסטריקוב שלח אגרת לרעהו בפורים, ובתוך הדברים כתב לו שרצה לשלוח לו דבר תורה כ'משלוח מנות' (וכידוע שהרמ"א כתב את ספרו מחיר יין כמשלוח מנות לאביו), אבל לא היה מועיל לו כי קי"ל שצריך לשלוח 'שני מינים', ואם יכתוב דברי תורה אין זה אלא מין אחד.. על כן גמר בדעתו לשתוק, וכבר אמרו 'מילה בסלע משתוקא בתרין', ונמצא ששלח לו שני מינים... (שם ושארית, שער אגרות הרי"מ, יז)

רמז נאה רמז היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע בדברי המשנה במסכת תמיד (א א) 'מצאו נעול יודע שיש שם אדם פתוח יודע שאין שם אדם', הנועל פתחי פיו, ואינו מדבר כל מה שליבו חפץ, הרי 'בידוע שיש שם אדם', אך אם פיו פתוח - כלומר, שאינו שם על לב מה שמוציא מפיו בידוע שאין שם אדם - אינו נחשב כאדם, אלא כ... בפולין היו אומרים שכמו שיש 'זולל וסובא' המרבה באכילה גסה ושתייה שלא כדת, כן יש זולל וסובא באדם המדבר ומדבר בלא מחשבה יתירה, ומרבה בדברים של לשון הרע, רכילות ושאר דיבורים אסורים שסופם מי ישורם (אמרי נועם, הרה"ק מוואלבראז).

צריך האדם להיזהר בלשונו, שאף ש'מאן לך רב ממושה' - מי לנו גדול ממושה, ואמר זאת לצורך הצלת ישראל מ"מ לא נמלט מן העונש (כמובן שאין אנו מדברים כלל ממושה רעיא מהימנא, אלא רק ללמדנו בא).⁷ על פי זה פירש ה'ש"ך' על התורה שזהו שאמר לו הקב"ה 'ואתה תצוה את בני ישראל' - שהא גופא תצוה אותם עד כמה צריך להיזהר בלשונם, כי מות וחיים ביד הלשון.

עוד נאמר בפרשתנו (כח טו-ב) ועשית חושן משפט... וישפה, ובמדרש (תנחומא ויצא ו) הביאו שהוא נוטריקון 'יש לו פה ושוק' - שהרי ישפה הוא אבנו של בנימין שידע ממכירת יוסף ולא הגיד. ולכאורה צריך ביאור דאם מעלתו שהוא שותק הוה ליה לקראו 'אין-פה', ומבאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ליקוטים ד'

והנה אמרו חז"ל (ערכין טו.) מעיל מכפר על לשון הרע, אמר הקב"ה יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול⁸, ולכאורה צריך ביאור, כי מן הנראה היה שיורו להביא בנגד שאינו משמיע קול כלל, להורות ל'בעל הלשון' שיפסיק מלהשמיע קולו בדיבורים האסורים, ובוה יתכפר לו. מכאן אמרו, שאכן, לא באה התורה לאסור על האדם מלדבר, אדרבה יפתח פיו⁹, וידבר רק דיבורים מותרים נקיים מכל רבב¹⁰.

והנה לא נזכר שמו של משה רבינו ע"ה בכל הפרשה, וידוע מה שכתב בבעל הטורים (ע"פ הוה"ק פר' פנחס רמב.) דהטעם הוא משום שאמר משה רבינו ע"ה 'מחני נא מספרך אשר כתבת' (להלן לב לב) וקללת חכם אפילו על ידי תנאי באה ונתקיים בזה, ומכאן למדנו עד כמה

כז. עוד איתא בגמ' (שם) 'קטורת מכפרת על לשון הרע, אמר הקב"ה יבוא דבר שבחשאי [היא מעשה הקטורת הנעשית בחשאי ובסתר, שהיתה נעשית במזבח הפנימי והיו הכהנים אסורים להיות שם בשעת עבודתה] ויכפר על מעשה חשאי' (ועיי"ש בביאור הטעם שיש ב' מכפרים). ומבאר המהר"ל (דרשה לשבת שובה) כי המספר לשון הרע הרי הוא מתרחק ונכרת מהקב"ה, וכמו שדרשו בגמ' (ערכין טו:) ממה שנאמר (תהילים יב ד) 'יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות', ותיקונו על ידי מעשה הקטורת, שהיא חוזרת ומקשרת אותו לאביו שבשמים, שקטורת הוא מלשון קשר. והדבר נורא עד כמה חמור עוון לשון הרע, שבאותו זמן נעלה 'אחת בשנה' כשנכנס הכהן הגדול לקודש הקדשים בעיצומו של יום הכיפורים, לא מצא על עוון חמור יותר לכפר אלא על בעלי הלשון, והיינו, שהם נצרכים לכפרה הגדולה ביותר...

כח. איתא בגמ' (יומא עו:) אמר רבא חמרא וריחני פקחין - ששתיית יין והרחת מיני בשמים הם החכימו אותו. וביאר הגה"ק רבי חיים פאלאג'י זי"ע, דהנה איתא בגמ' (כריתות ו:) שכשהיו שוחקים את סממני הקטורת היו אומרים הדק היטב היטב הדק מפני שהקול יפה לבשמים, לעומת זאת 'הדיבור רע ליין', שאם מדברים בשעה שמכינים את היין פוגמים בטעמו ועל כן עדיף לשתוק באותה שעה, נמצינו למדים ש'חמרא' מורה על שתיקה ואילו 'ריחני' מרמז על דיבור, זהו שאמר רבא חמרא וריחני פקחין - כלומר לדעת אימתי לשתוק ואימתי לדבר זהו החכמה הגדולה ביותר.

כט. סיפר הרה"ח ר' משה בנצלוביץ זצ"ל משישי חסידי גור בדור האחרון, והיה משמש כאיש החברא קדישא בביה"ח בבני ברק עד סוף ימיו. בבחרותו עלו הוריו להשתקע בארץ ישראל (לפני המלחמה), בימים ההם סבל מכאבים עזים בשיניו, בימים שהרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע ביקר באר"י, רצה ר' משה להזכיר את עצמו אצל הרבי אך משום מה ביקש מבנו של הרבי - הרה"צ רבי מאיר זצ"ל הי"ד, שיזכיר אותו לפני אביו. אמר לו רבי מאיר שיעמוד במקום פלוני שהרבי עתיד לעבור שם, וכאשר יעבור שם הרבי יזכיר לו את כאביו, וכן הוה, ויהי כשמוע הרבי את האזכרה, נענה ואמר 'רעדט מען נישט קיין לשון הרע' (א"כ פוסקים מלדבר לשון הרע), כאומר לו, שאם מתיישר באחד מאברי הפה סימן הוא לו שעליו להתחזק בשמירת הלשון, ואכן קיבל על עצמו מאז שלא לדבר שום דברים אסורים ונעלמו לו יסוריו וכאביו.

פעם נכשל בשמץ לשון הרע באמצע הלילה, ומיד חזר והרגיש בכאבי שיניים, והיו לו יסורים אלו לזכרון שיפסיק לדבר דברים אסורים, כי אחר שקיבל על עצמו לשמור פיו ולשונו הוטב לו ועד שעלה השחר נעלמו הכאבים כלא היו, ועד שנות זקנה ושיבה היו שיניו לבנות כחלב וללא שום פגם.

ל. הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע אמר שצדיק אוהב את הצנעא, וכל 'פרסום' הוא צער ויסורים עבירו, לכן משה רבינו ע"ה שמסר נפשו בשביל כלל ישראל ואמר מחני נא וגו' זכה עי"ז לשכר ושמו אינו מופיע בפרשת תצוה, ונחסך ממנו ענין הפרסום ממנו.

באר הפרשה - פרשת תצוה

מקום שנכתב 'קולו' בתורה כתיב 'קלו' חסר חוץ מבפסוק זה שנאמר 'קולו' מלא, וביאר הרה"ק האמרי יהודה' מבערו'אן זי"ע שבא הכתוב לרמוז, כי בבואו אל הקודש לשרת לפני ה' בתורה ובתפילה צריך להיות 'קול מלא' מתוך התלהבות וחמימות ברעש גדול, אכן בשאר הדיבורים והקולות בדברי חול די בקול חסר'...

פרשיות) העיקר החשיבות היא שיש לו פה ובידו כוח לדבר ואעפ"כ שולט עליו ופיו ברשותו, לבלום לעת הצורך. ולכן נקראת האבן בשם 'ישפה', כי אם אין בידו לשלוט על פיו אין לו פה, כי פיו אינו שלו אלא אדרבה הוא של פיו'א.

עוד בפרשתן (כח לה), 'והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקודש', ואיתא ב'מסורה' שבכל

לא. ויש שרמזו כן בפסוק (תהלים קטו ה) 'פה להם ולא ידברו' דמי שיש לו פה אכן 'לא ידברו', אבל מי ש'כן מדבר' אין לו פה, והוא ע"ד אמרתם השנונה של בני פולין בתפארתה - מי שמדבר יתר על המידה, אין לו 'פה', אלא 'חור' מיותר בגולגולתו, משם נשפכין חוצה כל השטויות שבמוחו, ועל ידי דיבורו הוא מחורר חור אף במוחו של השומע אותו ומאזין לדברתו חסרת המחשבה.

עוד אמרו בדרך צחות, דלעולם תמיהה רבתי היא, לשם מה הללו דורשים יומם ולילה, ומדוע לא סגי להם לחשוב במוחם כל אלו ה'פנינים' היוצאים ושפועים מפיהם, אלא מאי תען ותאמר, כי ברצונם שרעיהם ישמעו וידעו 'הגיגיהם' מה הם - והרי הללו אינם יודעי מחשבות... מעתה עליהם לבקש את רשות של בידידם האם הם מעוניינים לשמוע כל זאת...

לב. ו'מתן שכרו' בצידו שיהיו 'תולדותיו' כיוצא בו', שכאשר יראו את אביהם בוער בתורה ובתפילה ובמצוות ה' אזי יחקקו היטב בליבותם, ומעצמם ירצו אף הם לילך בדרכי אבות. וכמו שמסופר על הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע שבהיותו בימים קדומים ברוסי' ירד לטבול במקוה טהרה ומצא שהמים צוננים, תמה הח"ח ושאל את ה'בלן' מה יום מיומיים, אמר לו הבלן, לא ידעתי, הרי זה עתה שפכתי מים חמים מהסיר (מיחם) שהסרתי מעל גבי האש, שב הבלן לבדוק ומצא שהמים שבסיר לא היו רותחים כל צרכם אלא פושרים, על כן לא היה בכוחם לחמם את המים, וזה כלל גדול, כי אם המים בסיר רותחים אז יש בכוחם לחמם את המים הקפואים עד שיהיו פושרים, אולם אם הם עצמם פושרים אזי לא יחממו כלל וישארו המים צוננים. וכן לענייננו שאם האב 'רותח' יוכל 'לחמם' גם את בנו, אך אם האב 'פושר' יהיו יוצ"ח 'צוננים' רח"ל.

וכבר איתא בגמרא (סוכה נו:) 'מעשה במרים בת בילגה שהמירה דתה והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים, כשנכנסו יוונים להיכל, היתה מבעטת בסנדלה ע"ג המזבח ואמרה, לוקוס לוקוס עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל... וכששמעו חכמים בדבר קבעו את טבעתה וסתמו את חלונה (סתמו חלונה של משמרת - רש"י)...', והקשו שם, שאם הבת חטאה מה אביה וכל משמרתו חייבים שסתמו חלונם שלא יוכלו יותר לשרת בקודש, ומתריצין בגמרא 'כדאמרי אינשי שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה' - שפת הינוקא בשוק אינה אלא או של אביו או של אמו, ובביתו למדה. והנה ברור ומוסכם שלא היה אביה מבעט במזבח ומטיח דברים כלפי מעלה, אלא שמרים בת בילגה זו היתה רואה שאביה עובד את עבודת הכהונה מתוך קרירות, ולא כנאמר 'בבית אלוקים נהלך ברגש', על כן יצא ממנה מה שיצא שהיתה מבעטת ומטיחה דברים רח"ל, ועל כן קולר האשמה תלוי על צוואר אביה על שלא הכניס בביתו חמימות והתלהבות לעבודת הקודש, שאם כן לא היה יוצא מזרעו כך...

אגב גררא, עוד נימא בה מילתא בעניין חינוך הבנים, והוא 'מעניינא דיומא', כה היה אומר מרן הגר"ש וואזנער זצוק"ל בשם הרש"ר הירש זצ"ל, הנה מצינו ב'מגילה' שאסתר המלכה נשארה בנאמנותה למרדכי היהודי - ועם כל נסיונותיו של אחשוורוש להוציא מפיה מי היא ומאין מוצאה, עמדה איתן, ו'לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי ציוה עליה אשר לא תגיד' (ב י), והדבר אומר דרשני - כיצד עמדה לאורך זמן בנאמנות כזו על אף שהותה זמן רב כל כך בבית הרשע - בהיכלו של אחשוורוש, בכל זאת לא נטשה את מחויבותה לדודה ממש 'כאשר היתה באמנה איתו', היאך קרה הפלא הזה... וביאר, שהתשובה לכך נאמר בהמשך הקרא - 'ובכל יום ויום מרדכי מתהלך בחצר בית המלך לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה', בין והתבונן, מרדכי מגיע מידי יום ביומו עד חצר בית המלך, לא בשביל להזהירה שלא תעבור על ציווי אלא לדעת את שלומה ומה יעשה בה. מסירות וחמימות כזו משמרת את החינוך הטהור לעולם ועד, וממנו נלמד לימינו אנו - ברוב חמימות ומסירות לתלמידים והבנים נזכה שיהיו משומרים, וילכו בדרכי יושר על אף כל הנסיונות וקושי דור האחרון...

ומפורש אמרו חז"ל (בר"ר צב א) 'אין לך אדם בלא יסורים, אשריו לאדם שיסורים באים עליו מן התורה', והיינו, ש'אדם לעמל יולד', אך אשרי האיש 'שיסוריו בתורה', יסורים וקשיים הללו מצילים אותו מיסורים וצרות אחרות^{לד}.

ורמז ליה ה'ישמח משה' (פרשת בשלה, פר' המן) בלישנא דקרא (בראשית ג יט) 'בזעת אפך תאכל לחם', דלתיבת לחם יש שתי משמעויות, חדא כפשוטה, ואידך כמדרשה דקאי על התורה, ככתוב (משלי ט ה) 'לכו לחמו בלחמי'. והנה, אין איש שנפטר מגזירת 'בזעת אפך תאכל לחם', אלא שבירו הברירה לבחור על איזה לחם יתייגע ויזיע. כי אם יהא כל עמלו בתורה יזכה לפרנסה בהרחבה ולא יצטרך לעבוד קשה על פרנסת מטה לחמו^{לה}.

אולם אף המתנסה ביסורי הגוף והנפש רח"ל אינו נפטר מחמת בן מלימוד התורה^{לו}, וכמו שפסק

אורה זו תורה - על ידי עסק התורה יינצל מן הייסורין בפרשתן (כו ב), 'ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור', וברש"י, שרק טיפה הראשונה היוצאת מן הזית היתה כשרה למנורה (מנחות פו.), ביארו בה בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע שהרי המנורה רומזת ל'תורה' (ב"ב כה:), ולכן היו סוחטים רק 'טיפה אחת' לצורך הדלקת המנורה (והיא הנסחשת בנקל מאד, בלא 'דוחק') - כי העוסק בתורה אינו צריך ל'כתית' שוב ושוב, ולא יסבול יסורים, כמאמרם (ברכות ה.) 'כל העוסק בתורה יסורין בדילין הימנו'. ועל ידי לימוד התורה ייפטר מכל מיני דחק וצער^{לג}.

ובך פירש הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע דברי חז"ל (ברכות ו:) 'אגרא דכלה דוחקא', וברש"י, 'שבת שלפני הרגל, שהכל נאספין לשמוע הלכות הרגל'. וביאר הרי"ם אגרא דכלה - השכר על לימוד התורה שלמדו באסיפת העם, דוחקא - שיתבטל מהם כל הדוחקים והיסורים.

והדברים מפורשים בדברי 'בעל הטורים' על הפסוק (בראשית מד ל) 'ונפשו קשורה בנפשו', וז"ל, קשורה ב' במסורת, הכא (ונפשו קשורה בנפשו), ואידך 'אולת קשורה בלב נער' (משלי כב טו) וכו', מפני שאולתו קשורה בו צריך שתהא נפשו קשורה בנפשו של אביו לחנכו.

רמז נתנו בהא דאיתא בבן האשה השונמית שמת (מלכים ב' ד כט-לד), שבתחילה שלח אלישע את גחזי משרתו עם משענתו להחיות את הילד, וגחזי עבר לפניו וישם את המשענת על פני הנער ואין קול ואין קשב וישב לקראתו ויגד לו לאמר לא הקיץ הנער, ויבא אלישע הביתה והנה הנער מת מושכב על מטתו וכו', ויעל וישכב על הילד וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וכפיו על כפו ויגהר עליו ויחם בשר הילד, והרי שאי אפשר 'להחיות' את הילד על ידי משענת... כי אם על ידי 'ויגהר עליו' - ש'מחמם' אותו על ידי שמתקרב אליו ומגלה אהבתו אליו...

לג. ועל דרך שאמרו בגמ' (עירובין נד.) 'חש בראשו יעסוק בתורה וכו', חש בכל גופו יעסוק בתורה, שנאמר (משלי ד כב) ולכל בשרו מרפא, וכשם שהתורה מביאה רפואה לעולם, כך פוטרת היא משאר מיני צער.

לד. סיפר בעל המעשה, כי לאחרונה זכה בס"ד להשיא את בנו, ומאחר שחשש מ'ולמלשינים' ומ'מלכות הרשעה'... שלא ישביתו את שמחתו (עקב המצב כאן בארה"ק) על כן ביקש מאברך בן עלייה שישב וילמד ברציפות ובלא הפסק כלל בכל משך זמן השמחה, מתוך אמונתו בכוחה של תורה להיות כחומת אש להגן ולחצוץ מעין רעה ומלשון הרע... ואף הבטיח לו שכר משלם. ואכן ב"ה החתונה עברה על מי מנוחות גם ברינה ובצהלה, אך לקראת סוף החתונה בשעה 10.45 בלילה הופיעו 'אורחים' ודרשו לפזר את ההתקהלות ה'אסורה'.

ויהי ממחרת הגיע ה'מחותן' לשקול את הכסף לידי האברך כמדובר, אלא שהאברך לא אבה לקבל את הכסף באמרו שאינו זכאי לקבל שכרו, כי למגינת ליבו, בשעה 10.45 איקלעו לידו טרדות גדולות, ובאונס גמור נאלץ להפסיק את לימודו... וראו בחוש היאך התורה מצילה מן השעות הרעות, כי אין שמירה כתורה (שהרי באותו רגע ניתנה הרשות להשבית את שמחתו).

לה. הרה"ק בעל ה'דברי יששכר' זי"ע מביא שהיה מרגלא בפומיה דאביו, כאשר נכנס אחד לבקש ברכתו להצלחה בענייני הפרנסה, שמוטב לו להשקיע עצמו בתורה, ועל ידי זה יזכה לברכת כל ישראל האומרים בכל יום 'על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באורייתא וכו' יהא לנא להון ולכון וכו' ומזוני רויחי'.

לו. הרה"ק ה'ישועות משה' מויז'ניץ זי"ע היה מדקדק בלשון שאנו מבקשים ב'ברכת החודש' (ומקורו ב'צלותיה דרב' ברכות טז:) 'שתתן לנו חיים ארוכים, חיים של שלום, חיים של טובה, חיים של ברכה, חיים של פרנסה, חיים

באר הפרשה - פרשת תצוה

פ.ח.) 'הדור קבלוה בימי אחשוורוש', כי עמלק וזרעו הם המעכבים גילוי כבוד שמו הגדול בעולם, וכמו שאמרו 'אין הכסא שלם ואין השם שלם עד שימחה זרעו של עמלק', ולאחר מפלת הרשע נתגלה יותר מלכות ה' בעולם, ובאיבוד כח הרע מתחזק כח הטוב, וכלשונו 'ובבל עת שיש מחיית עמלק מתעורר אח"כ אהבת התורה בישראל', וכן כתב 'לכן אחר מחיית עמלק יש קבלת התורה, וזה מתעורר בכל שנה', כי בפורים יש בחי' מחיית עמלק, והרי זה שעת הכושר ל'הדור קבלוה' באהבה וברצון.

הרמב"ם להדיא (הלכות ת"ת א ח) 'כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין'. ואין בריה בעולם שבידה להיפטר ולהשתמט מחובה זו, ואדרבה אין לך חביב לפני המקום כת"ת הנלמד מתוך הדחק ויסורים, דמשתכחין בצערא דילהון ועסקין בחדוותא דקוב"ה, ובאותה שעה מתפאר השי"ת עם ישראל לפני הפמליא של מעלה. ועוד שלימוד התורה מתוך הדחק מסוגל להתקיים בידו, וכפי שאמרו במדרש זוטא (קה"ר ב ט) שהעיד שלמה על עצמו 'תורה שלמדתי באף - נתקיימה לי'.

ויה"ר שימי הפורים אכן לא יעברו מתוך היהודים, ונוכה לשפע רב^ל, אורה שמחה^{לח} וששון ויקר, כן תהיה לנו בב"א.

והזמן מסוגל ביותר להתחדש לעבודתו ית"ש ולקבלת התורה, וכמו שביאר הרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע (פורים תרמ"א ד"ה מה, תרמ"ב ד"ה עיקר) דברי הגמ' (שבת

של חלוץ עצמות וכו', חיים של עושר וכבוד חיים, שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים, והנה בכל הבקשות אנו אומרים 'חיים של', אכן לגבי אהבת תורה ויר"ש אין מבקשים חיים של אהבת תורה, אלא חיים שתהא בנו אהבת תורה, וצריך ביאור שינוי הלשון.

אלא כי לא הרי אהבת תורה כשאר העניינים הנזכרים, וכגון לעניין עושר וכבוד, כי בוודאי יש חיים גם בלא עושר וכבוד, אלא שאנו מבקשים שבנוסף לעצם החיים נזכה גם לעושר וכבוד, משא"כ לגבי תורה - הרי חיים בלא תורה אינם חיים, על כן אנו מבקשים על חיים 'שתהא בנו' אהבת תורה... (כלומר שרק כך החיים נחשבים 'חיים', עם אהבת התורה). עפ"ז ביאר את תפילת דוד המלך ע"ה (תהילים קיח יז) 'לא אמות כי אחיה', ולכאורה הרי זה כפל הלשון בלא צורך, שאם אכן 'לא אמות' אזי 'אחיה', ומה צורך יש לבקש במפורש 'כי אחיה'. אלא, שכך התפלל דוד, לא אמות, אך איני מסתפק בחיים שאינם חיים, אלא כי אחיה בחיים האמיתיים. והפטיר, כי לפעמים קוברים בן אדם שהוא בן עשרים רק בהגיעו לשבעים שנה... הא כיצד, אחר שעזב את הישיבה בהיותו כבן עשרים חדל ללמוד, ומאז הוא מסתובב בעולם בלא חיות, עד מלאות ימיו ושנותיו כשהוא בן שבעים שנה... ולמדנו בדבריו, עד היכן החיוב על כל יחיד לעסוק בתורה ואפילו בעל ייסורים, שכשם שהחולה זקוק לרוח חיים ולנשימה כך הוא זקוק לסם החיים האמיתי...

לז. ידוע שפעם נענה הרה"ק ה'חזוה' מלובלין ז"ע בעת עריכת השולחן בליל שב"ק, גילו לי תורה מן השמים ולא גילה לסובביו מה נאמר לו, וכך נשנה הדבר ביום השב"ק, ורק לעת רעווא דרעווין גילה, שכך אמרו לו בפסוק בפרשתן (כח יג) 'ועשית משבצות זהב' - זאלסט זיי מאכן קאסטענעס פון גאלד (משבצות הוא מל' ריבוע, ותיבת ריבוע מתפרשת ג"כ כתיבה, וזהו אומרו - עשה תיבות מלאות זהב לבני ישראל).

וכך היה אומר הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל בשם הרה"ק ה'בית אהרן' ז"ע - רבש"ע, תן לבניך עשירות, ואין לחשוש שזה יבטל אותם מעבודת ה', שאם כן כבר היה היצה"ר מביא עשירות לאדם מזה זמן רב...

לח. כה אמר הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן טשערנאוויץ ז"ע על דברי חז"ל (תענית כט.) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', כי לא ידענו באיזו מין שמחה מדובר, והרי גם על הרעה והקושי אמרו (ברכות נד.) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה' ואמרו בגמרא ולקבלינהו בשמחה, אמנם, לא כן הוא, כי אף אם יש לקבל את הרעה בשמחה, מ"מ בוודאי אין לומר עליה 'מרבין'... ואם אמרו על זה החודש 'מרבין בשמחה' בוודאי הכוונה על הטוב הנגלה לעיני בשר, טובה וברכה מרובה לכל בני ישראל בב"א.

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: יום הפורים

פרשת תצוה

בס"ד | גיליון מס' 320

כיצד בוטל הצורך בניתוח לפני שנקבע בפעם השלישית?

ואתה תצוה (כ"ז כ)

זהו גילוי מרטיט כל לב! הנה כי כן, לפנינו יום הפורים, זהו יום בו אנו לא רק מתפללים ומבקשים, זהו יום בו ניתן לנו משמים הנח לגזור, לקבוע, להכריע במו פינו! אנו לא רק מבקשים, אנו אומרים למלך, כביכול מצווים עליו לאיזו ישועה אנו זקוקים, מה אנו צריכים לשנות בחיים, ויש לנו את הכח ליצור את השינוי!

בדבריו הוא מדגיש, כי על אמירה זו להיאמר בכל הכח והכוונה, בכל רצון הנפש. לא רק להתפלל מהשפה ולחוץ, ללחוש תפילה וללכת הלאה. ביום הפורים זה הזמן לצעוק מכל הלב, לבקש מעומק הנשמה, להקיש על שערי שמים בעוצמה כבירה בלי ויתורים, ולהילחם - ממש כך - כדי לזכות שביום הזה ניושע וניגאל, איש מצרותיו ובעיותיו ברוחניות ובגשמיות, כי עכשיו הזמן לפעול, זה הרגע הנכון, זו שעת הרצון!

גם בשמה של פרשת השבוע מרומז עניין זה, כפי שמביא הרה"ק בעל ה'דברי שמואל' מסלונים זי"ע, שהמילה 'תצוה' היא ראשי התבות של המילים 'צעקת ה'דל ת'קשיב ו'תושיע'. כלומר, גם בשם של פרשת השבוע הנוכחית יש את הסגולה העילאית הזו, לצעוק לה' בכל הכח, לעמוד לפניו כדל נטול זכויות ולצעוק לישועתו, וההבטחה ברורה כי הוא יקשיב וישוע!

אחים יקרים, אין מי מאיתנו שאינו זקוק לישועה, אם במלחמת היצר והנסיונות התכופים, אם בבעיות הבריאות והנגיף המחולל מהומות, אם בקשיים חינוכיים והשאפה הנכספת לזכות בנחת מילדינו, אם בהתמודדות בפרנסה ומינוס מלחיץ. לפני עת הרצון בפורים, הבה ניקח דף קטן ונרשום עליו את כל משאלותינו, שמות אנשים שאנו רוצים להתפלל עליהם, בקשות לישועות שאנו זקוקים להם, כדי שביום הפורים נזכר על מה להתפלל, ותקובל תפילתנו ברצון.

הבה ננצל את עת הרצון הזו בכל הכח, נשתמש בה בעוצמה. זה הזמן להרעיש עולם ומלואו, לשאוג אל ה' שירחם עלינו ויגאל כל איש ממצוקתו האישית, ואת כולנו יחדיו מהמצוקות האופפות אותנו. הבה נסתער על יום הפורים בבכי ובתחנונים מעומק הלב, הבה נפעל בשעת הכושר העילאית הזו בפינו ובתפילתנו, וככל שנעשה זאת בכוונה - כך נזכה לראות במוחש כי כל הפושט יד ומבקש - נותנים לו משמים שפע ברכה וישועה, שמחות ונחת עד בלי די!

נס כפול, תפילה אחת!

את הסיפור העוצמתי הבא, קיבלנו מפי בעל המעשה, הרב משה מנחם לימאי הי"ו מירושלים, שתיאר לנו בפרוטרוט את כל פרטי הסיפור. וזה דבר המעשה:

היה זה במוצאי תשעה באב תשע"ג, ר' משה יצא מהכותל המערבי בדרכו לשוב לביתו, ואז תקפו אותו כמה ערבים שונאי ישראל, שגמרו אומר לנסות לרוצחו

מתוך שמחה וטוב לבב, בלבבות נרגשים ובהתרוממות הרוח, צועדים אנו לתוך ימי הפורים. אלו ימים בהם דגל השמחה מונף אל על, כל לב יהודי נרגש ומאושר, השמחה פורצת גבולות, וקולות של מוסיקה מקפיצה עולים מכל פינה. זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, וכולנו שמחים ומאושרים, נכנסים לימי הפורים בריקוד עליוז...

שמחת הפורים, פנים רבות לה. השתיה כדת, משלוחי המנות המעוצבים, הנתינה זה לזה, התחפשות הסגוניות, כל אלה הם מרכיבים היוצרים את הפסיפס המופלא של שמחת הפורים. וכשאנו ניצבים בתוכה, בוערת בליבנו משימה אחת: לנצל. לנצל את היום, לנצל את השמחה. לחוות כל רגע ורגע במיטבו, ולצאת מיום הפורים ברכוש גדול. הן כולנו יודעים שזהו יום מיוחד ועילאי, יום של שמחה בכל העולמות. אז איך מנצלים אותו היטב ויוצאים ממנו עשירים ברוחניות ובגשמיות?!

וביתר שאת: הן כולנו יודעים שהשמחה הזו, היא שמחה על הנס העצום שעשה לנו בורא עולם, כאשר נגד כל הסיכויים - 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים'. כיצד נוכל לנצל את שעת הכושר העילאית הזו בה ה' פותח את שערי ומרעיף עלינו אהבה ורחמים עד אין קץ? כיצד נוכל למנף את שמחת הפורים להשפעת שפע של ישועות, בכח הימים ההם, אולם בזמן הזה? וכיצד נוכל לפתח את הימים האלה למעין של שמחה לכל ימות השנה, ולפעול בעזרתו את כל מה שאנו זקוקים לו?!

הבשורה היא שזה אפשרי, וזה תלוי רק בנו. ימי הפורים הם עת רצון מתמשכת, השעות של פורים הן זמן בו 'כל הפושט יד ונותנים לו' - גם משמים. כל מי שמבקש, כל מי שמתחנן, כל מי שמתפלל - ביום הפורים יש השפעה של ישועה, יש אווירה של שמחה, ויש אפשרות לצעוק אל ה' בכל הכח ולהיושע תשועת עולמים!

לתפילה יש כח נשגב בכל ימות השנה, וביום הפורים על אחת כמה וכמה. תפילה בפורים היא 'ניצול הזדמנויות', כניסה לפני כסא הכבוד בעת רצון, שימוש ברגע ייחודי של שמחה פורצת - כדי לפרוץ את כל שערי שמים, ולהביא בזעקת התפילה ישועה גדולה, כל אחד ואחד במה שהוא זקוק לו. ואף יותר מכך - - -

בספה"ק 'שם משמואל', שמות עמוד קצ"ו, מובא גילוי מרטיט אשר לולא נכתב בספר - מי היה יכול ליטול אחריות לומר כדברים האלה. אולם כך מופיעים הדברים באותיות בוערות באש השמחה, לבשרנו על כח התפילה ביום הפורים:

'כל איש משכיל ישים אל לבו... ובכל פורים יכול כל איש ישראל לאמור למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, דרך אמירה וציווי כעין הצדיקים גוזרים והקדוש ברוך הוא מקיים, לתלות את המן מתוך לבו... ואז בוודאי אמירתו תעשה פירות, וזהו שאמרו חסידי קדמאי שבפורים יכול כל איש להיושע!'

שעת רצון בטוחה!

עוד לפני יום הפורים, וכח התפילה הנשגב הטמון בו, ממתינה לנו עוד עת רצון ייחודית ונעלית, בערב יום הפורים - הוא יום תענית אסתר. יום מיוחד זה, בו גואה זכותם של מרדכי הצדיק ואסתר המלכה, כולל בתוכו סגולה עילאית יוצאת דופן, אותה חושף בעל הקב הישר' בספרו, ומבטיח שזו שעת תפילה שפועלת, ומביאה את הישועה הנכספת, וכלשונו:

'וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר, יקח פנאי לעצמו ביום תענית אסתר, ויאמר פרק כ"ב שבתהלים... ואחר כך ישפוך שיחו לפני השם, ויבקש בקשתו בזכות מרדכי ואסתר, אשר בזכותם ייעתר לו הקדוש ברוך הוא, ויפתח לו שערי רחמים, ותקובל תפילתו ברצון!'

מדהים! הלא כמה אנו זקוקים לעת רצון, הרי לכל אחד מאיתנו יש דאגות שמטרידות אותו. כל אחד מאיתנו מתמודד עם בעיות משלו, עם ילדים שישנם או שטרם זכו בהם, עם שמחות שמתעכבות מלבוא, עם בעיות בריאות, עם פרנסה לוחצת, שלום בית מעורער, וכן הלאה. יש לנו פיתרון שה'קב הישר' מבטיח שהוא פותח שערי רחמים, והוא לומר מזמור כ"ב בתהלים ביום תענית אסתר, ואחר כך לבקש את הבקשה הנכספת, והדבר מבטיח שהתפילה תתקבל!

אחים יקרים, הבה ננצל את עת הרצון הזו. נתפלל לה' בכל לב, נזכיר את זכות מרדכי ואסתר, נאמר מזמור כ"ב בכוונה עילאית, ונבקש את כל משאלותינו. בעזרת ה', עוד השנה, ניושע כולנו בזכות התפילה ביום תענית אסתר, הקדוש ברוך הוא יקבל את תפילתנו ברחמים וברצון!

לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד חזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקח"ש בשנת ה'תשס"ג - י"ג בסיון תש"ד

הונצח לעילוי נשמת איש חסד רב פעלים ותומך התורה
ר' שרגא פייבל ז"ל ב"ר אברהם אליעזר ז"ל זילברשטיין
נלב"ע י"א אדר תשנ"א, 30 שנה לפטירתו

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

באכזריות. הם הרימו את ידיו בכח רב, דקרו אותו כמה פעמים בגבו ובחזהו, והותירו אותו שותת דם. הוא החל לרוץ כשגופו הולך ומאבד דם, ובשלב מסוים נפל ארצה, איבד את ההכרה.

הוא הובלה לבית החולים, ובמשך כחודש היה מורדם, עבר כמה ניתוחים שנועדו לרפא את הפציעה, ובדרך נס הצליח להשתקם ממנה כמעט לחלוטין ושוחזר מבית החולים. אולם כאן לא תמה סאת ייסוריו...

התברר, כי בעקבות מתקפת הטרור שעבר, החלו זיהומים תוקפים את גופו, כל פעם במקום אחר. אולי היה זה מחמת הדקירות האכזריות שעבר, אולי עקב הטיפול החפז שקיבל כדי להציל את חייו, ואולי תוצאה של חודשי הרדמה ושיקום. כך או כך, אם עד אותו יום היה ר' משה איש בריא לחלוטין, הרי שחייו הפכו מסכנת של זיהומים, שכדי להתגונן מפניהם נאלץ ליטול תרופות שונות ומשונות, והומלץ לו לעבור ניתוח מקיף שינקה את גופו מהזיהומים כולם ויאפשר לו לשוב לחיים.

את הניתוח המדובר, שהוא מורכב למדי, וכולל חדירה לאיברים הפנימיים של הגוף וניקוי כל פסולת מהם, מבצעת מנתחת בכירה מאוד, הנחשבת למומחית הגדולה בארץ לניתוחים שכאלה. הוא החליט שכדאי לו לחכות עד שיתפנה לו תור לניתוח אצל המנתחת הבכירה הזו, ואכן - נקבע לו תור ל... עוד שנתיים וחצי!

30 חודשים חלפו עליו בהמתנה, שנתיים וחצי של ציפיה, לקראת הניתוח הגורלי והמכריע כל כך. לאורך כל תקופת הביניים נאלץ להיעזר בטיפולים תומכים, כשהוא מייחל לרגע בו ינותח בהצלחה וחשש הזיהום יסור מעליו. התקופה הארוכה עברה עליו באיטיות מרגיזה, ולבסוף - הגיע היום הגורלי, המרגש כל כך, היום בו ינותח בס"ד וישבו לחיים!

הוא השכים קום, התפלל בכוונה עצומה ובהתרגשות אדירה, שתה כוס קפה, והתייצב בבית החולים. לבש את חלוק המטופל, נכנס לחדר הניתוח, עלה למיטה, ורגע לפני ההרדמה ביקשה הרופאה לוודא כי הוא בצום ב-12 השעות האחרונות. הוא קפץ ואמר ששתה כוס קפה בבוקר...

פני המנתחת התכרמו, והיא הודיעה על ביטול הניתוח. 'זה חייב להיות אחרי צום של חצי יממה לפחות' - פסקה בנחרצות. ר' משה התאכזב עד אין קץ, אולם עד מהרה גילה כי מדובר היה בנס של ממש: בטעות נדירה, התיק הרפואי שהוצמד לו היה תיק של אדם אחר. לו היה נכנס לניתוח - היה מתבצע ניתוח אחר ממה שהוא זקוק לו, ה' ישמור ויציל! שתיית הקפה בבוקר ש'שברה' את הצום - הצילה אותו מניתוח מיותר שאחריו מי ישרנו!

ואחרי הנס הזה, נאלץ ר' משה לקבוע מועד נוסף לניתוח, כששוב נזרזה עליו המתנה של כמעט 3 שנים. הפעם, לאחר 3 שנות המתנה, כבר ידע היטב כי חל איסור לאכול ולשתות לפני הניתוח, וצם כהלכה יממה שלימה. בעלותו אל שולחן הניתוחים, הדגיש באוזני המנתחת כי לא אכל ולא שתה, רק הוא מצונן קמעא וחש מחנק קל בדרכי הנשימה...

הוא לא האמין מה קרה: שוב פסקה הרופאה שאסור לנתח בצורה כזו, והכריזה על ביטול הניתוח. כן כן, כעבור חמש וחצי שנות המתנה לניתוח - הוא מבוטל, בפעם השניה. ר' משה פכר את ידיו בייאוש, לא האמין למשמע אוזניו. האומנם? האם שוב יאלץ להמתין עוד שלוש שנים עד להזדמנות הבאה להיפטר מהזיהומים שבגופו?!

הוא יצא מבית החולים בצעדים כושלים, וכשנכנס לרכבו - פשוט פרץ בבכי מר. 'רבנו של עולם, עלה קול בין יבבותי, אני כבר מבין שאין לי רפואה אחרת זולתך, מלך רופא כל בשר ומפליא לעשות. הן פעמיים עליתי על שולחן הניתוחים והורדתי ממנו, אין לי על מי להישען אלא עליך...' - ובאומרו זאת, החל לבכות מעומק הלב והתפלל לבורא עולם כי הוא ישלח דברו וירפאהו, יסיר מעליו כל זיהום ופגע וכל מחלה ונגע, ויחון אותו בחיים בריאים ונפלאים כפי שהיו לו עד לפני כשש שנים!

דקות ארוכות ישב ובכה, לא חש בחלוף הזמן. התפילה שעלתה ממעמקי לבו היתה כנה ואמינית, תפילה שיש בה זקת הנשמה והישענות מליאה רק על כוחה של התפילה. הוא חש כי ה' יתברך מראה לו פעם אחר פעם כי כל דרכי הרפואה לא יועילו עבורו, ועליו לפנות לכתובת המתאימה - לבורא עולם, ולהשליך רק עליו את יתבו. ולפיכך היתה תפילתו נרגשת ומתחנת, כששעה ארוכה שכח מכל הנעשה סביב ורק התפלל לרפואתו בכל הכח!

כששב הביתה חש מאושש ומחוזק, התפילה נסכה בו כוחות חדשים. כעבור כמה שבועות, בבדיקה תקופתית שערך מעת לעת, התברר כי באורח פלא כל תאי הזיהום נעלמו מגופו כלא היו, פשוט התאדו מאליהם, בלי ניתוח, בלי הרדמה, בלי התאוששות - תאי הזיהום פשוט נעלמו ממנו, נעלמו ואינם, הוא בריא כאחד האדם!

ר' משה, המספר לנו את סיפורו - מבקש להוסיף לבל נטעה: הן ברור שהתפלל לרפואת עצמו גם קודם לכן, לאורך ששת השנים שקדמו לביטול הניתוח השני. אולם מתברר, כי לתפילה הנישאת מתוך לב של אדם שמרגיש שהוא כבר לא סומך על אף אחד - רק על בורא עולם, לתפילה כזו יש כח יעילאי, שובר מחיצות ופורץ מחסומים, ודווקא התפילה הזו היא שהביאה את הישועה הנכספת!

אחים יקרים, זה כוחה של תפילה מעומק הלב, תפילתו של יהודי הנשען על אבא שבשמים. הבה נצל כל הזדמנות של תפילה לפרוק את אשר על ליבנו, להתפלל בכוונה ומעומק הרגש, להיזרר מדיבור או כל עיסוק אחר בשעת התפילה, ולהתרכז ברגעים הנשגבים בהם אבא שבשמים מאזין לנו. נשפוך לפניו שיחנו, כי הוא יתברך שומע תפילת כל פה, וימלא את משאלותינו במידה טובה ישועה ורחמים!

פורים שהביא פורים...

נוהג היה הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל לצאת למסעות ברחבי העולם, לשאת דברים חוצבי להבות ולקרר יהודים לאביהם שבשמים. על פי הזמנת קהילות יהודיות ברחבי תבל, היה נוטל את מקל הנדודים ויוצא לדרך, עובר מעיר לעיר וממדינה למדינה, ומעודד רבבות יהודים להתחזק ולהתעודד, להאמין באבא שבשמים ולשאוף לעשות את רצונו.

באחד ממסעותיו הגיע לקייפטאון שבדרום אפריקה, שם התאכסן אצל יהודי נחמד אחד, מבוגר למדי, ששמח על הזדמנות לארח את אותו צדיק, ומה עוד - שזו היתה הזדמנות עבורו להכניס קצת אור ושמחה לביתו, שכן לא זכה לילדים משלו. הוא אירח את הרב בכבוד מלכים, והרב בירך אותו שיזכה להיפקד בזרע של קיימא, וביתו יימלא קול צהלת ילדים משחקים.

אולם החודשים הוסיפו לחלוף, ודבר לא קרה. האיש לא זכה להיפקד, וצערו נשקף מתוך עיניו, לאור השנים הארוכות העוברות עליו ועל רעייתו בהמתנה ממושכת לישועה המבוששת מלבוא. ואז הגיע יום הפורים...

אחד היהודים היקרים בקהילה בקייפטאון, שיתף אותו בסיפור שהתרחש בקהילתו של הרב פינקוס באופקים, כאשר יהודי שלא זכה להיפקד בילדים ניצל את יום הפורים לתפילה נרגשת מעומק הלב ובזכותה נושע באותה שנה. האיש המליץ למארח לאמץ את השיטה ולנצל את יום הפורים לתפילה מעומק הלב ובדמעות שליש, אולם המארח התקשה לראות את עצמו מיישם את העצה - שכן בטבעו הוא מאופק, מתקשה לבכות, בוודאי שלא במקום תפילה ציבורי...

ואז הגיע יום הפורים. האיש התייצב לתפילה בבית הכנסת המקומי, ולפתע חש רגש עז מצייף אותו, והוא החליט לנצל את ההזדמנות. כשנעמד לתפילת שמונה עשרה חש כי כל שערי שמים פתוחים בפניו, ולפתע החל לבכות בדמעות של ממש, כשהוא כלל לא שם לב למתרחש מסביבו...

המניין בבית הכנסת סיים תפילת שמונה עשרה, המשיך בחזרת הש"ץ, עבר לקריאת התורה וכבר החל בקריאת המגילה. רק בפנינת בית הכנסת ניצל אותו יהודי, גופו מתנוועע בדבקות ופניו רוטטות בבכי. טליתו רטובה מרוב דמעות, והוא עודו עומד וזועק לאבא שבשמים: 'אבא, הבטחת כי כל הפושט יד נותנין לו, אני פושט את ידי ומבקש ממך שתזכני לגדל ילדים שמחים ובריאים שיעשו את רצונך, הושיעני נא!'

בבית הכנסת הרעימו הרעשנים באזכור כל 'המן', ובסיום התפילה פרצה שירת 'ושנת יעקב' עליזה מפי כולם, כשחלק מהקהל מביט בו ברחמים. אולם הוא לא שת לבו אליהם, כולו שקוע בתפילתו הרועמת ובזעקתו הנרגשת למי שמפתח של חיה בידי, שהגיע הזמן להושיעו, שגם הוא רוצה לזכות לגדל ילדים!

כשסיים את תפילתו, בית הכנסת כבר היה ריק מאדם, הכל מיהרו לבתיהם לקיים את מצוות היום, וגם הוא מיהר לחפש מקום בו יוכל לשמוע את קריאת המגילה... אבל הוא חש הקלה, כי הרגיש שניצל את היום המסוגל, הוא נקש על שערי השמים בעוצמה, הוא הפיל תחינתו לפני מלכו של עולם מכל הלב, ובעזרת ה' הוא גם ייוושע!

ואכן, הלא יאומן קרה: כעבור פחות משנה, הוכתה קהילת קייפטאון בהלם, בשעה שהתבשרו שהאיש זכה להיוושע, ובגיל מבוגר מאוד הוא חובק בן בכור. כל הקהילה היתה כמקרה, הכל חגגו את השמחה בהתרגשות אדירה, כאילו זכו בפורים נוסף - בזכות הפורים הקודם... האיש השקיע את יום הפורים במקום הנכון, וזכה בישועה למעלה מדרך הטבע!

ללמדנו, אחים יקרים, שאנו ניצבים בימי הזדמנות, בשעות יקרות מפז. יום הפורים הניצב לפנינו הוא עת רצון שמימית פלאית של 'מה בקשתך וינתן לך', כל יהודי יכול לפשוט את ידו ולקבל. כל מה שכדאי כל כך לעשות, הוא לנצל את שעת הרצון, להתדפק על שערי שמים, לשפוך שיח בדמעות ובכוונה, להתחנן מעומק הלב!

הן כולנו זקוקים לישועה, איש איש במה שמעיק עליו. דמעות רוחחות של פורים, תפילה וזעקה מעומק הלב - בכוחן להושיע, בכוחן להשפיע. ככל שנצל יותר את שעת הרצון זו, ככל שנמנף את פורים לתפילה נרגשת מעומק הלב על כל מה שמעיק עלינו - כך נזכה לראות בקיום הפסוק 'וישח המלך... את שרביט הזהב', מלכו של עולם ייעתר לתפילתנו, יקשיב לרחשי ליבנו וישפיע עלינו שפע ברכה ושמחה, ישועה והצלחה, לכל ימות השנה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

ורכב ואמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה במגלה

תכניתו המחכמת של המן הופרה

"ויבז בעיניו לשלח יד במרדכי לבדו כי הגידו לו את עם מרדכי ויבקש המן להשמיד את כל היהודים אשר בכל מלכות אחשורוש עם מרדכי" (ו' ט)

פרש הכתב סופר:

אף שיכול היה המן להרג את מרדכי על כך שעבר על מצות המלך, בכל זאת: "ויבז בעיניו לשלח יד במרדכי לבדו", ומדוע: "כי הגידו לו את עם מרדכי" - וכיון שמתוך שנאחו העזה בקש להסית את המלך: "להשמיד את כל היהודים אשר בכל מלכות אחשורוש", תוך שמוש בתואנה השקרית (להלן פ"ח): "ואת דתי המלך אינם עשים ולמלך אין שוה להניחם", חשש המן פן אם יהרג את מרדכי עתה, ימנע המלך מלמלא את מבקשו להשמיד את כל היהודים. זאת משום שסיק מהריגתו שהסבה האמתית לבקשתו להרג את היהודים היא רק בשל היותם: "עם מרדכי" - שונאו. ואכן, כאשר לבסוף בעצת קורבני לא נמנע המן מלדרש לתלות את מרדכי על העץ, התגלגל הדבר שגמולו הושב לו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ.

על עבדה זו אנו מודים בתפלת 'על הנסים':

"המן הרשע בקש להשמיד... את כל היהודים... ולשם כך נמנע בתחלה מלהרג את מרדכי, אולם: "ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו וקלקלת את מחשבתו..." - בקב שגרמת לו לומר למלך לתלות את מרדכי לפני שישמיד את כל היהודים, וכך הגיע סופו: "ותלו אותו ואת בניו על העץ".

כתב סופר מגלת אסתר

טוב שיק אחד - מאלף השתדליות

"ותבואנה נערות אסתר וסריסה ויגידו לה ותתחלק המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שוקו מעליו ולא קבל" (ד ט)

יש להבין את הנהגתו של מרדכי: הלא לכאורה ההשתדלות הטובה ביותר שהיה עליו לעשות כדי להביא לבטול הגזרה, היא להביא לידיעת אסתר את זממו של המן כדי שתשפיע על המלך לבטלה. ואלו מרדכי מלבד שלא נהג כן, אף כשבקשה ממנו אסתר להסיר את שוקו מעליו כדי שיכול לבוא לפניה - סרב?

באר הגאון מוילנא:

ידע מרדכי שפדי לבטל את הגזרה - טובה שעה אחת של תפלה בלבד שיק, יותר מההשתדלות הטובה ביותר, ועל פן סרב להסיר שוקו מעליו.

באר נוסף לכך אמר רבי אברהם: שדאל משה סלמון 'הרב מתרוקוב':

חשש מרדכי פן אם יראו אחיו היהודים כי הוא מסיר את שוקו כדי לשוחח עם אסתר המלכה, יתלו את יתבם באסתר ויסירו דעתם מהתפלה ומהתשובה. לפיכך בפר להעביר לה את הדיעה על הגזרה באמצעות התו, בלא ידיעתם של ישראל.

באר הגר"א על מגלת אסתר: 'שפתי חיים' מוגדים ב' עמ' קפ: 'תביות הקדש' עה"ת ומוגדים עמ' קכה

רזי אמונים

מרמזו אמן לימי הפורים

ראש דברך - אמן

'אדר' - ראשי תבות: 'אמן דבר ראשון, כעין שגאמר (תהלים ק"ט ס): "ראש דברך אמת", וכן אמרו חכמים (דב"ר ז א): "אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים".

גם אני אודך - פורים, בהקדמה

נס מרדכי ואסתר

'אמן' - ראשי תבות: 'נס מרדכי אסתר'. כפי שאמר המגיד מקוצניץ (נר ישראל - פנות הנפה), כי בסדר אלף-בית, האותיות שאחר 'א.מ.ו.' הן: 'ב.ג.ד.ה.ו.ז.ח.ט.י.כ.ל.מ.נ.ס.ע.פ.צ.ק.ר.ש.ת'.

גם אני אודך' עם

מרדכי חנף את אסתר לענות אמן

"ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דוד כי אין לה אב ואם" (אסתר ב ב)

כתב הרמ"א (או"ח סכ"ז): "ע"פ דברי הגמרא סנהדרין ק"ב: "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא". וכך דרש רבי אליהו כהן מאיזמיר בעל 'שבט מוסר' את הפתוב שלפנינו: מרדכי היה "אמן את הדסה" - מחנכה מסטנוחה לענות אמן, וזאת: "כי אין לה אב ואם" - שילמדוה, כפי שמחבתת הלהקה.

מנחת אליהו פרק לב

נראה כי אף לאחר שעזבה את בית מרדכי המשיכה אסתר להקפיד על כך, שהרי הפתוב מעיד עליה (להלן פסוק ט): "ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו".

יד בני אמונים הרב יעקב דב מרמון שליט"א

לא להרפות מן התפלה עד לישועה המלאה

"וישב מרדכי אל שער המלך והמן נדחה אל ביתו אבל ויחפוי ראש" (ו' י)

"וישב מרדכי" - ששב לשקו ולתעניתו" (מגלה טו א). ספר הצדיק רבי זאב איזלמן:

"היה זה בעצומה של מלחמת תש"ח. באחד הימים השנה הפונה בין הצדדים הלוחמים. הגר"ז מבריסק נצל את ההפוגה כדי לצאת מביתו ולשאף קמעא מאוירה הצח של ירושלים.

בדרכו פגש באחי. כשהתענגו מפיו על המצב השורר בעיר, נענה כי אמנם יום האתמול היה קשה במיוחד, שכן ההפגזות היו בו חזקות מתמיד, אך היום, ברוך ה', טוב יותר...

מששמע זאת הגר"ז הגיב ואמר: 'אתמול אכן היה המצב נורא, אך דוקא היום זקוקים אנו לרחמים מרבים. שכן בעוד אמש הכל התעוררו להעמיר בתפלה בעקבות המצב הקשה, הרגיעה השוררת היום מסיחה את דעת ההמון וגורמת להם לשוב לסדר יומם. מכך באמת יש לדאג...

הוסיף ואמר הגר"ז: 'זהו מנהגו של עולם: כאשר רוח לאדם קמעא מצרותיו, הרי הוא נרגע ושמוח, אולם באמת אל לו לשמח בטובם תבא עליו הישועה השלמה. שהרי כך נהג אף מרדכי היהודי: אף כי רוח לו בשעה שהחל המן לפל לפניו, בכל זאת לא שש ושמח, אלא המשיך להתפלל בשק ובתענית עד שהשלמה הישועה...'

דברי הגר"ז עולים בקנה אחד עם פרושו של המלבי"ם לעצתה של זרש להמן (להלן ט): "אם מצרע היהודים מרדכי אשר החלות לנפל לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו", כיון שמרדכי הוא מצרע היהודים אשר כחם בתפלתם, לא יפסיק הוא מלהתפלל עד שינשע לחלוטין. לפיכך "לא תוכל לו", אלא אם פן: "נפול תפול לפניו" - עשה עצמך כאלו נפלת לפניו לגמרי, וכאשר יסבר שנושע מצרותו ויחדל מתפלתו, אזי תוכל לשוב ולנצחו.

מלבי"ם אסתר ו' יג: 'שאל אביד ויגדף ח"ג עמ' ק

תפלתו של מרדכי נענית מיד

"אם מצרע היהודים... לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו; עודם מדברים..." (ו' יג-ט)

דרש רבי משה חיים אפרים מסדליקוב:

במסכת תענית (כה ב) מבאר כי שבת הוא לצבור פאטר תפלתם נענית מיד עם סיומה, וזאת אשר הבהירו חברי המן: "אם מצרע היהודים... לא תוכל לו", ומדוע? משום שחביבותו פה גדולה לפני המקום, עד: "כי נפול תפול לפניו" - עודם מדברים" - ישועתם באה אליהם מיד עם סיום תפלתם.

דגל מתנה אפרים דרוש לפורים

פסק הרמ"א (או"ח קכ"ז): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה: אמן, יש לו חלק לעולם הבא".

וכתב רבי אליהו הכהן האייתמרי מאיזמיר, כי מן המגלה למדנו שאף מרדכי נהג כן כלפי אסתר, לה היה כאב, ולכך רמז הפתוב (אסתר ה ט): "ויהי אמן את... אסתר כי אין לה אב ואם", בתיב: 'אמן' - חסר וא"ו, משום שלא היה לה אב שילמדה זאת, למדה מרדכי לענות 'אמן' (מנחת אליהו לא).

"קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הגלויים עליהם - ולא יעבור!" (אסתר ט כ)

על הנסים - 'בימי מרדכי'

הודאה על הנסים

בימי החנכה ובימי הפורים תקנו לנו להפסיק בתוך ברכת הארץ כדי להוסיף הודאה על הנסים שהתרחשו באותו היום. מקור חיוב ההזכרה הנו במסקנת הגמרא בשבת (כד א) 'יש להזכיר הודאה מיוחדת על הנסים בברכת המזון.

בגמרא (שם) הסתפקו בענין הזכרת היום בברכת המזון, ופרשו התוספות (ע"ה ד"ה מהו) שבתפלה היה פשוט לחכמים ליש להזכיר 'על הנסים' כיון שהיא נאמרת בצבור והרי יש מצוה לפרסם את הנס, אולם הסתפקו לגבי ברכת המזון הנאמרת בין האדם לבין עצמו. ובישפת אמת (שם) הוסיף ופרש כי תפלה נאמרת בכל יום, אולם ברכת המזון תלויה באכילת פת.

ומכל מקום פסקו הש"ח ערוך והרמ"א (שם ד; והר"ד א) שיש לאומרו. הן בחנכה והן בפורים. נפתחה ההכרעה באמירת: 'על הנסים' וכו', וההמשך שונה מענינו של יום. נסח 'בימי מרדכי' הנאמר בפורים הוא קדום והוא בשנויים קלים כבר בדברי האגונים (סדר רב עקום גאון פורים, וראה 'מחזור ויז'ר' אג).

בשונה מבקשת 'עלה ויבא' הנאמרת בימים שהקרינו בהם מוסף, ועל פן בתפלה תקנו לאומרה בברכת העבודה (רצה), ובברכת המזון בברכת 'בונה ויושלים' - שאף בה אנו מתפללים על חזרת העבודה; הזכרת 'על הנסים' אינה באה אלא כהודאה, ועל פן בתפלה אנו מוסיפים אותה בברכת ההודאה, ואף בברכת המזון תקנו לאומרה בתוך הודאה, ונדה' לך' (ע"פ דברי הגמרא שם).

'בימי אחשורוש' או 'בימי מרדכי'?

המגלה נפתח ב: 'ויהי בימי אחשורוש', אך תפלה זו נפתחת ב: 'בימי מרדכי ואסתר', ומדוע?

האמיר יעקב מסדיגורא פרש:

בשונה מכל המועדים שתקנו כזכר ליציאת מצרים, וכל מהותם היא קדש מעשרם, ימי הפורים היו בתחלתם ימים רגילים ורק לאחר הנס השתנה מהותם לימי קדש; לפיכך בפתיחת המגלה, כאשר ישראל שבאותו הדור היו שקועים בחטא ואף נהנו מסעודתו של אותו רשע, נחשבו הימים כ"ימי אחשורוש", ורק לאחר ששבו בתשובה וקבלו עליהם על המצוות באהבה, הוטבה מהותם והם נעשו בבחינת 'ימי מרדכי' (אמיר יעקב בתחלת מאמרי פורים).

עוד יש לפרש כי בא הדבר למדף שתכלית כל המאורעות שכביכול התרחשו בין אחשורוש לבין עצמו, לא היתה אלא לטובת ישראל; כדגמת המשתה שערך לכל שריו ועבדיו, אשר במהלכו הרג את ושת' ועל התגלגל הדבר שהמלכה אסתר תחתינה וכל ד' פה נצלו ישראל. וכן מארעות רבים ונוספים שכאשר לבסוף התרחש הנס, התגלה כי אף הם היו חלק בלתי נפרד ממנו. ולמוד: יש בדרך לדורות; כי אף מארעות רבים שהתרחשו במהלך ההיסטוריה בין אמות העולם לבין עצמם, תכליתם האמתית היתה לטובת ישראל, כפי שהתברר הדבר בנוגע להלקם, וכדברי הגמרא (במות סג א): 'אפלו משפחות הדרות באדמה, אין מתברכות אלא בשביל ישראל... אפלו ספירות הבאות מגילא אספיא, אין מתברכות אלא בשביל ישראל' (לקוטי פנינים למגילת אסתר והגשפ' לר"ח וולף עמ' ט, וראה רמב"ם מלכים טז ד).

ארבעה פנגד ארבעה

אמר רבנו הגר"א:

אנו מודים בתפלה זו על ארבע פגות שהיו להמן הרשע בגורתו: 'להשמיד, להרג, ולאבד... וישללם לבו', 'להשמיד' - כנגד התורה, שאקט להשמיד את ישראל בכך שיעקרו מהם את התורה. 'להרג' - כנגד הנפש, שבקש לטל את נפשם. 'לאבד' - כנגד הגוף, שבקש ללכות את

זכרם לגמרי שאף הגוף לא ייאר. 'ישללם לבו' - כנגד המזון שבקש לטל מהם.

אך הקדוש ברוך הוא הפר את עצתו והשיב את גמולו בראשו, ואדרכה: במקום שתאבד התורה, נוספה עליה מכוון עוד מגלה - מגילת אסתר, ובמקום אבד הגוף, נצטוו הם להברי' את גופם במשתה ביום זה, ובמקום אבד נפשם נצטוו הם בשמחה ששרשה בנפש. ותחת שיאבד את מונום, נצטוו הם במשלוח מנות ומתנות לאבינוים, כלומר שלא יהיה אדם מישראל שישחר לו מזון ביום זה (באר הגר"א אסתר ג א).

גזרה על המזון - לטובה

בהזכרת המלים 'ישללם לבו' יש שבח מיוחד על גדל הנס, שהרי לכאורה אם נגזרה גזרה על נפשנו, מה אכפת לנו ממזוננו? אלא שאילו לא היה עוד על המזון, היינו יכולים לסמוך על כך שנשחד את המלך לבטל את הגזרה. וכפי שמצינו בגמרא (פסח נה ב) שאף כשגזרה המלכות לאבד את ישראל, נצלו הללו בנתינת שחד, אולם אחשורוש בן לזכספס בן ישרא, ואף בכספו של המן מאס (אסתר ג א), וזהו: 'ישללם לבו', שמתוך שאחשורוש בן לזכספס, לא היה ליהודים פתח הצלה בידי אדם, ורק תשועת ה' היא שהצילה אותם מן הגזרה (ד"רשות חתם סופר ח"א, לקוטי פורים [נדפס בסוף הספר]).

מחשבה שהיפרה מתחלתה

מלשון התפלה: 'והשבות לו גמולו בראשו' - 'בראשו' לשון תחלה, משמע שכבר בתחלת מחשבתו של המן טמונה היתה הפרת מחשבתו, וכיצד?

באר מהר"ץ דושינסקי:

במד"ש (אסתר נה ב) הובא: 'אמר לו הקדוש ברוך הוא לתן להשע: אי שוטפה שבעולם; אני אמרת להשמידם כביכול ולא כלתה, שאמר (התלים קו כט): 'ויאמר להשמיד לולי משה בחירו עמד בפני לפני להשביח חמותו מהשחית, ואתה אמרת להשמיד להרג ולאבד?'

נראה כי 'טעותו' של המן שכנה במרומים היתה בכך ש: 'בקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים'. ממה שכזו אין לה כל סכני שתתקם, כדברי המד"ש, וזו משמעות: 'והשבות לו גמולו בראשו', שכבר בתחלת גזרתו הטמין הקדוש ברוך הוא את מפלתו (תהלות ממר"ח תהלים כזד).

'הרחמן' למי ששכח 'על הנסים'

הרמ"א (אור"ח קפז ד) פסק שמי ששכח לומר 'על הנסים' בברכת המזון, יוסיף בתוך בקשות הרחמן: 'הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה', וכו'. ותמהו המפרשים, הלא מבאר בגמרא (שבת לב ב) שאין לבקש על נס, כיון שהנס מנכה מזכותיו של האדם?

רבי יעקב אורנשטיין בעל 'תשועות יעקב' חדש לפי זה, שאף שאין להתפלל על הנס, שונה הדבר בנס שנגרם מחמתו קדוש ה'. שכן מנס שכזה, לא רק שאין מנפים לאדם מזכותיו, אלא אדרבה מוסיפים לו זכות על כך שבקש שם שמים על זה (תשועות יעקב עה"ת לך לך).

הגר"ש וואזנר זצ"ל הוסיף וברא זאת על פי דבריו הדיונים של הרמב"ן בסוף פרשת בא, שמשמרת הנסים הנעשים שלא כדרך הטבע, היא להראות לכל שאף הנהגת הטבע מסורה בידי הקדוש ברוך הוא. לפי זה יש לומר שאיננו מבקשים על הנסים עצמם, אלא שכפי שבאותו הדור התחזקו כולם באמונה כאשר הנהגת ה' המחוללת נגלתה לעין כל, כך בדרונה כאשר האמונה הולכת ונרפית, איננו מבקשים על עצם הנס, אלא שתתקם תכליתו ויתחזקו כלם באמונת ה' (שבת הלוי מוסרים, חנה דרש ראשון ב).

פורים א-שריף

בדברי ימי הדורות ידוע על כמה וכמה 'ימי פורים' שתקנו בקהלות שונות, לזכר נסים מיוחדים שנעשו בהם לבני אותה קהלה. בספור שלפנינו נספר על אחד מאותם 'פורים' אשר נהג היה עד לדורות האחרונים ביום כ"ג לח' שבט בקרב יוצאי טריפולי - לוב, וידוע בשם 'פורים א-שריף' על שם הנס שנעשה בו.

המעשה ארע לפני כשלוש מאות שנים. באותם ימים היה השלטון נקנה בכת הארוע, וכך היו מחוזות נתפסים בידי אנשים אלימים ומשללי רסן אשר פעלו בשלטון ככל העולה על רוחם. בטריפולי אשר בלוב נתפס השלטון בידי אדם גס ורע מעללים בשם חאלייל ביי, אשר השתמש בשלטון למלוי תאוותיו, תוך בזוזו ואותי שלזה בעריצות ובאלימות.

לשם מלוי תאוותיו זקוק היה אותו הזול לקחת מזהנים גדולה. לשם כך לא הספיקו המזכרים המגומים שהטיל על האכלוסיה המקומית והעיקו עליהם עד לבלי נשוא. השליט היה זקוק להשלמת הכנסה; והוא חילק את כלך דרך בלתי הגיונית בעליל; הוא העסיק מיזמתו 'שודדי' שם אשר מעת לעת היו מפליגים מחופי טריפולי ומשתלטים על אניות סוחר שעשו את דרכן בלב ים, חומסים את כל שללן ומעשירים באמצעותן את אוצרותיו של השליט.

יתרוננו הגדול עשרת מונים על כחות צבא טריפולי, הן בכמות והן באיכות, אמור היה להובילו לנצחון תוך זמן קצר, אולם למרבה הפלא הוא התקשה להשיגו. מגני העיר נלחמו כאריות, וההפגזות ההדדיות הלכו והתמשכו, כאשר במשך כל אותו הזמן לא פסקו יהודי טריפולי מתעניותיהם ומתפלותיהם, ולא חדלו מלשפך תחנה לפני היושב במרומים שסייר מעליהם את חרב המשחית.

בראות א-שריף כי ההכרעה אינה נראית באפקס, ומתוך תאוותו להשיג נצחון בכל מחיר, החליט לנהג בתחבולה מתחכמת: בחשכת ליל הוא שלח אלפים מחיליו כשהם מחפשים בבגדי האויב אל תוככי טריפולי, אלא שבחסד שמים התגלתה המזומה מעוד מועד. החילים התגלו בדרך לא דרך, ואלצו לברת חזרה אל מחנה א-שריף תוך שהם מותירים אחריהם שכל ארץ של הווגים ופצועים.

גדודי א-שריף המתשים לא יכלו לשאת את העלבון. ורוחם נפלה, ורבים מהם נפוצו לכל עבר. א-שריף נסה לגייס את אחרוני נאמניו לקרב מאסף, אולם גם הפעם נחל כשלון חרוץ, וביום כ"ג לח' שבט נמלט בעור שניו אל המדבר, וליהודים היתה אוזרה ושמחה וששון ויקר.

היה זה נס של ממש, שבו נצחו חילוי הרבים של א-שריף בידי לוחמי טריפולי המועטים. לאיש מבין יושבי טריפולי, יהודים פנקרים, לא היה ספק כי אך כת התפלה הוא זה שעמד להם בעת צרתם, ושם שמים התקדש ברבים.

לזכר אותו הנס תקנו יהודי טריפולי לחגג לדורות את יום 'פורים א-שריף' ביום כ"ג שבט שבו נצלו מאלבדון שזמם עליהם אותו רשע. ביום זה נוהגים בני טריפולי לחגג במשתה ושמחה, משלוח מנות אשל לרעהו ומונתו לאבינוים, ובשבת שלפניו אי נהנו הם לשתור פיות מחד בשמי מי כמורף, שבו תאר הנס לפסיו. הפיוט חבר על ידי הדן הנועד רבי דוד טיאר זצ"ל לזכר המאורע.

טראבאסל של מעלה גליון לב עמ' 92

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה	
18:51	18:11	16:59	ירושלים
18:49	18:13	17:15	תל אביב
18:50	18:12	17:07	חיפה
18:52	18:13	17:17	באר שבע

פרשת תצוה | שושן פורים • ט"ו אדר תשפ"א • גיליון 711

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

שלילי על פני הסתרה וחוסר יחס, מה שנקרא בשפת המחנכים "תשומת לב שלילית".

כך זה גם בין חברים ואוהבים, כאשר השיחות לא נושאות פרי והמריבות והוויכוחים מגיעים למבוי סתום, לעתים נוצר "נתק" שבו אחד מהצדדים מפסיק להתייחס לשני. והכאב גדול לשני הצדדים. הם היו מעדיפים שיחות קשות ומריבות על פני שתיקה רועמת.

ובגלל שזה הכלי הקשה ביותר לאבא ולמחנך - דווקא בגלל זה מתגלה בו האהבה הגדולה ביותר, מתגלה בו הציפייה העמוקה של המחנך שהבן יבין את המסר ויהפוך את הריחוק לשיא הקרבה ואת ההסתר לתכלית הגילוי. וכן אצל חברים ואוהבים - אם האהבה היא אמיתית - הנתק הזה כל כולו אומר רצון ובקשה להתקרבות ולחידוש הקשר ביתר שאת וביתר עוז. זהו נתק שכל כולו אהבה וחיבור.

הימור מסוכן

גזירת המן הרשע, שהייתה שיא הסתר הפנים כמו שלימדו אותנו חכמינו, באה אחרי סדרת תוכחות ועונשים של מאות שנים. עשרות פרקי נבואה מוכיחים את עם ישראל החל מימי הנביאים שהיו דורות רבים לפני החורבן, דרך גלות עשרת השבטים ועד לחורבן עצמו, ולגלות הקשה שבעקבותיו. אחרי שכל זה לא עזר, והקדוש ברוך הוא כבר השתוקק וציפה לקרבה מחודשת לחידוש הקשר והאהבה - אז השתמש הקדוש ברוך הוא ב"נשק יום הדין" - הסתרה נוראית ומפחידה שכמוה לא היה סימות עולם.

אבל הסתרה היא גם הימור, כי יש בה סכנה גדולה מאוד. הסכנה הגדולה שבהסתרה היא שהחנך יפרש את ההסתרה כדחייה, כאילו המחנך כועס עליו או שונא אותו, ובמקום קירוב יקרה כאן ניתוק סופי ומחלט. המחנך צריך הרבה אָמָן בתלמיד כדי להשתמש בהסתרה, והתלמיד צריך הרבה אָמָן במחנך ובאהבה האינסופית שלו אליו כדי לעמוד בניסיון ההסתרה ולהפוך אותו

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

מחנך לחיים

שהרגיש המחנך הרחום.

איום מפחיד או כלי עוצמתי?

מה הקשר של כל זה לפורים?

לאור הדברים שכתבנו, נחשוף עומק חדש בקשר לנס פורים. אחד ה"אָמָים" החמורים ביותר בתורה הוא הָאָמָים: "ואנכי הסתר אסתיר פני". כל רצונו הוא קשר עם ה' וכל רצונו של ה' הוא לגלות לנו את פניו - "אר ה' פניו אליך, ישא ה' פניו אליך". לכן הדבר הקשה ביותר הוא הסתר הפנים.

אבל בפורים, כפי שנסביר, מתגלה שהסתר הפנים הוא לא עונש ולא

הרחקה חלילה - אלא הוא "כלי חינוכי" בו ה' משתמש כדי לקרב אותנו, כי זו כל כוונתו: תמיד רק לקרב! בפורים מתגלה שההסתרה היא לא שנאה, אלא היא האהבה בהתגלמותה.

נתק שכולו חיבור

הסתר הפנים הוא הכלי הקשה ביותר לאבא ולמחנך. כאשר הגערות והעונשים לא עוזרים, וכאשר המחנך מתאכזב שוב ושוב, לבסוף הוא פשוט מתעלם מהבן והתלמיד ולא מתייחס אליו. זה כואב לבן וכואב שבעתיים למחנך. כי זהו כלל ידוע בחינוך, שהילד מעדיף שיצעקו עליו וייתנו לו עונשים מאשר שלא יתייחסו אליו כלל. הרצון ליחס כל כך עמוק אצל האדם שהוא מעדיף יחס

הזכרונות המתוקים ביותר

אצל אנשי חינוך אמתיים אין עונשים. גם במה שאנחנו קוראים 'עונש', כלומר פעולה שהמחנך נוקט לנוכח התנהגות של החניך שאינה במקום - אין כוונת המחנך בפעולה זו "להוציא את העצבים" או להתנקם בתלמיד, לגרום לו לסבול, וכדומה. כי מחנך כשמו כן הוא כל כולו מקשה אחת של חינוך. כל מעשיו נובעים תמיד מאהבה וכל כוונתו היא תמיד תועלת החניך, להדריך ולכוון וליישר אותו כדי שצליח בחיים.

לפעמים אין לתלמיד מספיק שְׂכָל להבין את זה בגיל הצעיר, אבל מי שזכה למחנך אמתי בחיים - כשיתבגר תמיד

יזכור בערגה לא רק את הטיוילים והפרסים, אלא גם את הגערות ואת ה"עונשים". הוא יעריך את המחנך שלו בעיקר דווקא על היחס שלו אליו בזמנים הפחות נעימים, כאשר הוא, התלמיד, לא התנהג יפה, כאשר היה צורך לגעור בו ולהעניש אותו, הוא יזכור את המבט חָסָר הַסָּבָר אבל המלא באהבה, את השיחות העוקבות היוצאות מן הלב, ואת העונשים שעוררו אותו להבין את חומרת מעשיו ולהשתנות בעומק אישיותו.

אלה יהיו הזכרונות המתוקים ביותר כי בהם התגלתה האהבה הגדולה של המחנך לתלמידו. לאחר שנים יבין החניך שהכול היה לטובתו, ושהכול נבע מאכפתיות אינסופית, הוא יבין שעד כמה שהוא הרגיש צער כילד בגלל הגערות והעונשים - זה כאין וכאפס לעומת מה

מחכה לך
מתנה

באגף הכאמון.

בדיחות הדעת

מאתים ושמונה בנימי היו להמן הרשע, מהם נתלו רק עשרה, מדוע? רחמנות על הבעל-קורא, אם היה צריך לקרוא מאתים ושמונה שמות בנשימה אחת היה נחנק.

ועוד בדיחה לכבוד פורים:

מדוע הלשין מרדכי לאחשוורוש על בגתן ותרש, וכי מה היה אכפת למרדכי שירעילו את אחשוורוש הגוי? אלא שבגלל הלשנתו נתלו שני גויים - רווח נקי של גוי אחד.

העלון מוקדש להצלחת יהודית תהילה בת גמרה יוגב דוד בן נינט

אימתר בן אורית לזרע של קיימא

להקדשת העלון: 02-5308000

אם אימו של יוסי תכפה עליו לתת לאורח את המשאית, ייתכן והשקט ישוב לשרור בחדר. אבל בתוך השקט המלאכותי הזה, עלולה להיפגם העצמאות שיוסי מנסה לגבש לעצמו. אם "חובת הוויתור" בכוח תמשך על יוסי, הוא ייהפך ל"צל" של עצמו.

עצמאי ומוותר

מניין יוסי ילמד לוותר? אל דאגה. כאשר אנחנו ההורים נראה לו תמיד דוגמה אישית של וותרנות ושל נכונות אמיתית לתת לאחרים ולהיטיב עמם, וכאשר תמיד בהזדמנויות שונות לספר סיפורים על ילדים וותרנים ועל ידי מבצעי עידוד של וותרנות מצד יוסי, ילמד גם יוסי לוותר. לסיכום, ה"לא" של הילד, הוא אינו ביטוי של מרד, הוא ביטוי של "עצמאות".

אליבא דאמת, כל עצמאות, במידה מסוימת- היא מרד. אלא שכאן המרד די עדין וגם בלתי נמנע. חבל לנו לנסות להתנגש ברצון של הילד לגלות את עצמאותו ובטח שאסור ללעוג לו, או להשפיל אותו בשעת מעשה כמו להגיד לו: "אתה מתנהג כמו תינוק", "אתה ילד רע" וכדו'.

תהליך ההבראה של ההתנהגות המרדנית, תוך כדי גילוי העצמאות של הילד הוא עניין שלוקח זמן ועל כן עלינו להתאזר בסבלנות.

הרב אבוחצירא- יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק ג'

הורים יקרים, בשבוע שעבר דיברנו על "מחלת הילדים" של הגיל הרך המתבטאת בעיקר: בסירוב כללי לדברי ההורים, מרדנות ועקשנות, הבאים לידי ביטוי ב"לא" של הילד. על כל פעולה הוא יגיד לנו "לא". לא רוצה להתלבש, לא רוצה להתקלח, לא רוצה לאכול וכדו'.

אסור לנו להתרגש מהתנהגות הילד. אך באותה מידה, אסור להזיח אותה. יש לטפל ב"מחלה" ולסלקה, אך לא בבהלה, לא בלחץ, (לא מתים מזה) אלא מתוך מתינות ועבודה ארוכה. "תהליך ההבראה" ממחלת הילדים של המרדנות בגיל הרך, הינו ממושך וכולל עבודה, איפוק, תמיכה, הבנה ובעיקר סבלנות.

"לא רוצה"- משמע אני קיים

ראשית דרכו של האדם בעולם כרוכה בתלות מוחלטת, שהיא ההפך הגמור מעצמאות. כאשר הילד נולד, מתרחשת אומנם הפרדה פיזית מן האם, אך בפועל נותר התינוק תלוי כל כולו במי שמטפל בו. בכל יום שעובר, התינוק חותר לכיוון ההתבדלות המוחלטת ממי שמטפל בו. בתחילה אומנם הוא נדהם לגלות כי הוא ואימו אינם ישות אחת, אולם אחר כך הוא אפילו מתחיל ליהנות מן הגילוי הזה.

"ניצני עצמאותו" באים לידי ביטוי כבר בשלבים הראשונים לחייו, כאשר הוא מסרב למה שמכתיבים לו, לדוגמה: כאשר הוא קומץ את השפתיים, כ"הבעת סירוב" להכניס את הבקבוק לפיו - הוא חווה בכך עצמאות. כאשר הוא מסרב לאכול, הוא בעצם משדר לנו: "אתם רוצים שכעת אני אוכל, אך לי יש רצונות משל". בהמשך חייו, הוא כבר מפתח לעצמו אפשרויות שונות על כל עניין ומקרה בכדי לגלות בהם את עצמאותו. הצהרת העצמאות של הילד כאשר הוא אומר "לא" היא הביטוי של יכולתו לבחור ולהשתמש ב-"כוח הבחירה". כוח הבחירה, היא האפשרות שה' יתברך נתן לנו, להיות אנחנו עצמנו ולא "שיכפול" של מישהו אחר, ואפילו אם המישהו האחר הזה הוא ההורים.

מלחמת העצמאות

השאיפה לעצמאות, נטועה בילד מרגע "שננער ממעי אימו". שהרי- "לפתח חטאת רובץ". היצר הרע של

"הייתם כא-לוהים יודעי טוב ורע" קשור בו והוא עסוק בלהדביק את קצב ה-עצמאות שלו. בגיל הזה ה"אני" של הילד תופס מקום של חשיבות ממדרגה ראשונה. הילד ניתק מאימו והוא רוצה להרגיש "ישות בפני עצמה". כשאנו מדברים על מרדנות בגיל הרך, אנו מדברים בעצם על "העצמאות" של הילד. מרדנות- היא מילה נרדפת לעצמאות. בגיל הזה הילד רוצה להיות עצמאי הוא רוצה "לבד" כי כך הוא מכיר את ה"אני" שלו. העצמאות ניכרת בעיקר על ידי השלילה והדחייה- שהיא בעצם המרדנות עליה אנו מדברים. שהרי, אם הילד יעשה את כל מה שנדרש ממנו, היכן ניכרת עצמאותו?! ולכן הוא מסרב.

המשפט "אני לא רוצה" נאמר על ידו בכל אפשרות. המרדנות של הילד, מגלה את ה"אני" שלו ובונה את האישיות העצמית שלו.

תקופת "הגיל הרך", היא תקופת "בין השמשות" לא יום ולא לילה, פעם רוצה ופעם לא. פעם אוהב ופעם שונא, הילד נתון למצבי רוח משתנים ועליו להתאזר בסבלנות, להשתדל לא להפריע לו בזמן "ההתקפה", להעניק לו חום ואהבה, להתפלל עליו הרבה ובעיקר להפנים שהמחלה הזו עוברת בד"כ לבד כאשר הוא גדל בצורה בריאה, ולהורים שבע"ה לא עושים טעויות בחינוך.

עצמאי או וותרן

והנה סיפור להמחשה: יוסי בן השנתיים יושב עם אימו בחדרו ומשחק, לפתע נכנסים אל החדר אורחים- השכנה ובנה בן השלוש. האורח הצעיר מתקרב באיטיות אל הצעצועים, חומד לו אחת מן המשאיות של יוסי והוא כבר משחק בה בהנאה. יוסי הקטן מתקומם, "זה שלי!" הוא צועק וחוטף בכח את המשאית, שני הילדים פורצים בבכי. אימא של יוסי מסמיקה, השכנה מנסה להתנצל ושתייהן תוהות בקול: מה קרה ליוסי? הרי בדרך כלל הוא "ילד טוב". יוסי אכן ילד טוב. הוא אינו בעל מידות רעות, הוא אינו רכושן או לא יודע לוותר. יוסי פשוט מבקש להביע את עצמאותו.

בשמירה על חפציו, הוא מבטא את הצורך שלו להגדיר את הטריטוריה שלו ואת הדברים השייכים לו כדי לחוש את עצמו כעצמאי.

הזמן חוג בית- ללא עלות
מסבחר תלמידי הרב שלום ארוש

אזכרות, חנוכת בית
הרצאות וערבי התחזקות
נושא על פי בחירתכם- שלום בית, אמונה
סדנאות, העצמה אישית, ליקוטי מוהרן וכו

— 058-4180994 —

חוג בית
זו מתנה

בכנס את הברכה לביתך!

ילדון חידודון

על מי ובאיזה הקשר נאמר: "הם לא עשו אלא לפנים, אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמם אלא לפנים?"

תשובה פרשת יתרו: תשובה: בפרשתנו (רש"י כ"ו, כ"ג) ז'ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערוותך עליו וברש"י והרי דברים קל וחומר, ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיון אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך לא תנהג בהם מנהג בזיון חבירך שהוא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיונו על אחת כה וכמה.

זוכה פרשת יתרו: נדב דדון, ירושלים

al5308000@gmail.com | 02-5812252

מזל החודש דגים - שמחה -

אדר

על ידי שמחה

נפתח הלב.

(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

מתנות התודה המופלאות שקיבלתי

שיש לי, על הרצון שלא התממש, על החלום שלא התגשם, הודתי והודתי ולסיום אמרתי את פרק "מזמור לתודה פעם אחר פעם.

הנחתי לעניינים והמשכתי את מרוץ החיים.

לאחר תקופה של שנה ויותר, יום אחד הגיע אבא, אסף את כל בני המשפחה ושאל את החידה: "מי יודע מה נולד לנו במשפחה?"

אחי הקטנים סייד זעקו: "בן, בן, אנחנו רוצים עוד בן". ואני סן הצד קראתי: "בת!".

אף אחד לא צודק, תמהנו בליבנו, איך ייתכן? אז מה זה יכול להיות??

ואז אבא גיל לנו את החידה המסתורית.

ילדים יקרים, הקב"ה שלח לנו מתנה נפלאה, זוג תאומות בנות מתוקות.

קריאות השמחה וההתרגשות גאו ועלו מפיו ומליבי.

תפילתי התגשמה, תודתי התקבלה זכיתי לישועה מכופלת וכפולה. ושמחה רבה במשפחה...

אמרתי תודה והתברכתי בתאומות מתוקות.

אני אחות בכורה, בת יחידה, אחרי יש ארבעה בנים חמודים ומעיינים. כיום אני בת 12.

אבל החלום שלי מאז שאני קטנה זה שתהיה לי אחות, אפילו אחת. בכל מאווי חלמתי על האחות, איתה אשחק, בה אטפל, יחדיו נשתעשע, ואולי היא תהיה התינוקת שלי ורק שלי.

אך עם השנים נחלתי אכזבה, כי בכל פעם שאבא היה מגיע לבשר לנו על התינוק החדש, התשובה הייתה: "נולד לנו בן נוסף..."

לפני כשנתיים בערך קראתי בעלון חוס של חסד על סיפורי התודה לילדים, קראתי איך ילדים מודים ונושעים, מודים ותפילתם מתקבלת, מודים ורואים ישועה.

חשבתי לעצמי: "אם הם יכולים ודאי גם אני יכולה לפעול עבורי ישועה."

כך עשיתי את חוק התודה. תודה להשי"ת על משפחתי הנפלאה והמבורכת, על הורי ואחי היקרים ועל כך שמאוד רציתי אחות ותמיד קיבלתי עוד אחת.

הודתי על כך שחסרה לי האחות ועל הקושי

פטרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון

פורים מסתור

בכל שורה רוחבית מצאו מילה הקשורה לפורים, מיחקו אותה, מהאותיות שנשארו, הרכיבו פסוק הקשור לזמן.

המילה:

כ	א	כ	ס	ה	ת	י	ר
ה	ע	ש	ה	מ	ל	נ	א
י	מ	ג	ש	י	ל	א	ה
מ	ר	ש	ד	ר	כ	י	ה
מ	ל	ש	כ	ו	ח	ש	נ
מ	פ	ש	צ	ב	ת	י	ה
ק	ת	ר	ר	ש	ו	י	ש

הפסוק:

תפילה לפני שתיית היין בפורים

ממורנו הרב שלום ארוש שליט"א

בשלמות את קלפת המן עמלק. שלא אתגאה ולא ארגיש עליונות על שום אדם בעולם. שאזכה על ידי שתיית היין לזכה משמחו, שאזכה ליין המשמח ואזכה על ידי היין של פורים, לבוא לתוך שמחה גדולה וחדוה רבה ועצומה מאד, לתוך שמחה של פורים. ואזכה להיות בשמחה תמיד בכל לב ולשמח גם אחרים. ותצילני מלא זכה משממו! ותצילני מעצבות ומהמדמה, שעל ידו בא שממון שהוא שגעון, שהוא השכרות. ותצילני מין המשפר ושיבטל ממני פגם עץ הדעת בשלמות. שאזכה על ידי שתיית היין הזה, לברור המדמה ולתקון המדמה, שיהיה המדמה נכלל בקדשה ונתהפך מהרה לטוב. שאזכה לאמונה ישרה דקדשה בשלמות. שאזכה לבוא ליראה עלאה דעלאה, שאזכה על ידי שתיית היין להתעורר מהשנה בגשמיות וברוחניות. ותשמרני שלא אפל לשנה בגשמיות וברוחניות. ותרחם עלינו שלא תזיק לנו שתיית היין הזה, לא בגוף ולא בנפש. ונזכה להכניע ולגרש ולעקר ולבטל מאתנו קלפת המן עמלק וזהמתו הגדולה, ולמחות שמו וזכרו מן העולם. ולהמשיך עלינו קדשת מרדכי ואסתה, קדשת שער החמשים. ונזכה להמשיך שמחת פורים על כל השנה כלה, לשמח תמיד בה' יתברך בשמחה וחדוה רבה מאד באמת. שנזכה לקדשת וטהרת ה'פרה אדמה' ולקדשת פסח באמת, ולא נכשל במשהו חמץ כל ימי הפסח.

2x { ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

* יש לומר תפילה זו בכונת הלב אמתית ולא לשתות אפילו טיפת יין ללא אמירת הלשם יחוד.

* אפשר לשתות כוס נוספת, בתנאי שיודעים ומרגישים שנחזיק מעמד וזה רק יועיל לנו ולא ח"ו ההיפך.

* כל התיקון הוא רק על ידי שתיית יין בלבד ולא שום משקה חריף אחר.

פורים שמח!!!

באדיבות- מוסדות
"חוט של חסד"

הכנה לשתיית היין ביום פורים הקדוש, תפלה נוראה
שיש לומר לפני כל כוס וכוס:

הריני מקשר את עצמי בשתיית היין הזה, ביום פורים הזה, לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא מברסלב זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא שם הוי"ה ברוך הוא אות יו"ד באות ה"א באות וא"ו באות ה"א ביחודא שלים בשם כל ישראל.

הריני מוכן ומזמן לעשות רצון ה' יתברך לשמע לדברי חכמים, אשר צוו לשתות יין ביום פורים, כדי לזכות להכיר אותו יתברך ולדעת אותו יתברך. ויהי רצון מלפניך י-ה-ו-ה א-להינו וא-להי אבותינו שאזכה על ידי שתיית היין הזה לזכה נעשה ראש'. שאזכה להיות מקשר תמיד עם ראש בני ישראל, שאזכה לתקון המוחין, ונחני מאתך חכמה בינה ודעת, לדעת שכל מארעותי הם לטובתי. ואזכה לעלות על ידי השתיה של פורים לשכל עליון וגבוה מאד ולהמתיק את כל הדינים שבעולם, ואזכה שיהיו לי תמיד מוחין דגדלות, שאזכה לדעת שאין עוד מלבדו, לחיות את אפסיותי, שאזכה לענוה, למחילת עוונות ולתקון הברית והיסוד. שאזכה על ידי שתיית היין הזה לעלות אל בחינת זכרון, לזכר את מעשה עמלק. לעלות אל מקום ששם כלו טוב. ותצילני מלא זכה נעשה רש', שלעולם לא יהיו לי מוחין דקטנות, ולא תהיה לי עצבות, ותבטל ממני

הסדרה שלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

אסתר המלכה

המלך הפנימית נוכח בית המלך" - בכל מקום שכתוב "המלך" סתם זהו הקדוש-ברוך-הוא, "ותעמוד" - אין עמידה אלא תפילה, "נוכח בית המלך" - נוכח בית המקדש.

ואף כשעמדה ממש לפני אחשוורוש, היא לא ראתה אותו כלל ולא פנתה אליו בדבריה, כי ידעה שכל הגזרה היא מלמעלה והוא בסך הכל 'בובה' על חוטים, שפירושו ששום דבר לא תלוי בו והוא לא קובע כלום, ולכן אין טעם לפנות אליו. ואדרבה, אם תפנה אליו ותסמוך עליו, עלולה המפלה לבוא דווקא על ידי כך, שהרי זהו כלל באמונה, שכאשר אדם סומך על איזה דבר מלבד ה' יתברך, מפלתו תהיה דווקא על ידי אותו דבר שסומך עליו (חובות הלבבות). לכן שמה לגד עיניה רק את ה' יתברך, ורק אליו היא פנתה.

מכאן לומדים הנהגה כללית לכל אחד, שכאשר יש לו איזה עסק עם בשר ודם, לא יסמוך עליו כלל, רק על ה', כי אם יסמוך על אותו אדם, אזי דווקא ממנו תבוא מפלתו. לכן, אשה שרוצה להשפיע על בעלה באיזה עניין, תדע שהלב שלו ביד ה', כמו שכתוב (משלי כא): "לב מלך ביד ה'", ובמקום לפנות אליו, תפנה אל ה'. אם תנסה האשה לפנות אל הבעל ולשנות את דעתו או התייחסותו לאיזה עניין, ותסמוך על כך שתדע איך לשכנע אותו או לרצות אותו לשמוע בקולה, אזי נכונה לה מפלה והמצב עלול להחמיר עוד יותר. אלא צריכה לסמוך על ה' ולהתפלל תפילה קצרה, שה' ייתן לה לדעת שהכל בגזרתו יתברך, ושה' ייתן לה את מבוקשה שהיא צריכה לקבל דרך בעלה, ואז בוודאי תהיה לה הצלחה בפיוס ושכנוע.

ביטול הכפירות היה על ידי הבחינה של אסתר, כך בכל בית, העיקר תלוי דווקא באשה, וזה דבר שראויים בחוש, שכאשר האישה היא חזקה באמונה ופונה אל התפילה, אזי זה מאיר בכל ביתה ובני הבית גדלים כשהאמונה מושרשת וזורמת בדמם, ובוודאי כולם מקיימים את התורה מאהבה.

והנה אסתר המלכה בכל ענייניה, מהנהגותיה הכשרות והצנועות עוד בהיותה בבית מרדכי, ועד להנהגותיה המופלאות בעת שהיתה כלואה בכלוב הזהב, בארמון המלך אחשוורוש, ניתן ללמוד ממנה תילי תלים של הלכות - מה היא אמונה; תפילה; מסירות נפש; ביטחון; צניעות; חכמת חיים ועוד ועוד. ואנו ננסה לעמוד על חלק מהמידות הנפלאות הנלמדות מאסתר.

אסתר המלכה היתה דבוקה באמונה בשלמות, היא לא ראתה את אחשוורוש כלל, ורק ה' יתברך היה לגד עיניה. וכשכתוב (אסתר ח): "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותיפול לפני רגליו ותברך ותתחנן לו..." - אין פרושו שהתחננה לפני המלך אחשוורוש, חס ושולם, אלא מדובר על תפילותיה ותחנניה לפני מלכו של עולם.

וכן מובא בזוהר הקדוש (בהר קט): "ותעמוד בחצר בית

אחת הנשים הגדולות ביותר שהיו בכל הדורות היתה אסתר המלכה. רבינו הקדוש מברך (לקוטי מוה"ר י'), שמרדכי ואסתר בדרום היו כמו משה בדורו, שכשם שמושה היה הצדיק שבדורו, ובו היה תלוי ביטול חרון-האף שבא בגלל פגם עבודה זרה, דהיינו גאווה וכפירות, כך מרדכי ואסתר בדרום היו ביחד "הצדיק שבדור", שבהם היה תלוי ביטול העבודה זרה והכפירות, והם שביטלו כל חרון-אף והגזירה הנוראית שהיתה תלויה על ראשם של ישראל באותו הדור.

ומבואר שם עוד, שאף שבאמת תיקון העבודה זרה נעשה על ידי שניהם ביחד, דהיינו גם על ידי מרדכי וגם על ידי אסתר, אך בעיקר הוא תלוי באסתר, כי הבחינה של אסתר היא יותר גבוהה מהבחינה של מרדכי, ועל ידה בעיקר התבטלו הכפירות ונתרבתה האמונה, וזכו ישראל לקבל את התורה מחדש מאהבה. לכן נקראה המגילה על שמה דווקא - "מגילת אסתר", ולא "מגילת מרדכי" או "מגילת מרדכי ואסתר", כי עיקר הנס והישועה היה על ידה.

וזאת צריכים לדעת, שכל אישה ובעלה יש להם את הבחינה הזו שהם הצדיק של ביתם, ועליהם מוטל לבטל כל הכפירות ולהרבות את האמונה בביתם, וכשם שעיקר

הרה"ק ר' אלכסנדר זיסקינד - יסוד ושורש העבודה זיע"א י"ח באדר

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

שמדובר בהגר צדק הגרף פוטוצקי הי"ד בעלילת שוא, ויום הגרדום נקבע ליום גנוסיא שלהם שחל ביו"ט שני של גלויות. יהודי העיירה חששו לפרעות ולא יצאו מבתיהם. אולם רבי אלכסנדר זיסקינד שם נפשו בכפו ויצא למקום ההריגה, עודד את הקדוש ברגעיו האחרונים וענה אמן על ברכתו "המקדש שמו בריבים".

על אף שלא היה נמנה על עדת החסידים, אך היה מאוד נערץ עליהם, וכמו שרואים שהתכתבו עמו גדולי החסידות, וכמו שמואב בספר קול שמחה לבית פשיסחא האיגרת ששלחה אליו, בחיבה רבה ובהערצה רבה, וכך כותב לו הרה"ק ר' שמחה בונם מפשיסחא זיע"א: "לכבוד יד"ן ולבני הרב הגאון החריף המפורסם החכם השלם שמו נודע בשערים: "כבוד שמו מו"ה אלכסנדר זיסקינד נ"י".

אחר שזה שנים עד ביאת גואל אשר כבוד תורתו שוכן בתוך חדרי לבבי ורעי במצפוני מורשי רעיוני, אדברה אליו הפעם כמו אל לבי, כתיב בתוך עמי אנכי יושבת וכתוב מרחוק ה' נראה לי, ...וברוך ה' שהחיינו וקיימנו שיעלה זכרוננו לפני אדון כל אולי חנונים נהי' להוציאנו מאפילה לאורה בעזה"י לא נשכח כבוד תורתו מלבינו ומלב אנשי חברתינו לזכרון לטובה וה' ברחמי יתן לו שמחה וחיים וכתובה וחתימה טובה לו ולנאשי ביתו ולכל עירו:

וכה כותב הוא בהקדמה לצוואתו: בני אהובי, הגם שכבר חברתי חיבור מעניין עבודת יוצרנו ובוראינו ית"ש ויתעלה זכרו לעד, שקראתי שמו: "יסוד ושורש העבודה, ולא ללמד בשבילכם לבד יצאתי שם, אלא על הכלל כולו, שעל כל איש מעם קדוש הישראלי חיוב לקיים בכל מה שכתוב שם כפי שבארתי שם טעמו ונימוקו בכל כוונה וההתנהגות הנזכר שם. זכותו תהא מגן וצניעה עליו אכ"ר.

הרה"ק רבי אלכסנדר חיי בשנות ה'ת"ק, עלה ונתעלה במעלות התורה והקדושה, ולא הסיח דעתו אפילו רגע אחד מדביקות בבורא. נוהג היה לעסוק בגמילות חסדים עם עניים, ואף היה לווה כסף מגברים עשירים לצורך כך.

מסופר עליו שלא עבר עליו חצות לילה בשנייה, וכך גם ניתן ללמוד מתוך הנהגתו בספר הק' "יסוד ושרש העבודה" שהינו ספר חובה לכל מבקש ה'.

הגר"א מווילנא זצוק"ל התבטא עליו: "רבי אלכסנדר זיסקינד גדול כספרו, וספרו גדול כמוהו". וכ"כ התבטא עליו סגורן של ישראל ר' לוי יצחק מברדיטשוב בהסכמה לספר כי חזקת המחבר היא "שיכנסו דבריו בלב שומעיהם.. להחזיק במוסר ה' ויראתו".

חיבה מיוחדת היתה לר' אלכסנדר לארץ ישראל, ואף שלא זכה לעלות אליה בעצמו, היה מכתת רגליו על מנת לאסוף כסף עבור יושבי ארץ הקודש, ואף מסופר שבשלב שהעביר כסף ארץ ישראל ישב בתפיסה למשך שנה וחצי, שכן במדינתו נחשבה העברת כספים למדינה זרה עוון חמור, אך רבי אלכסנדר לא שת לבו לסכנה, וכשנודע הדבר לשלטונות נתפס ונידון למאסר. רק לאחר כשנה וחצי עלה בידי יהודי הוראדנא לשחררו. משנשתחרר, המשיך בעבודת הקודש של איסוף הכספים. כאשר העירו לו על הסכנה שבדבר, אמר: "אין עניי ארץ הקודש צריכים לרעוב בגין סכנה זו".

וכן כתב בצוואתו לבניו: "בני אהובי, תשוקתכם יהיה בתמידות ליסע לארץ הקדושה. ובוודאי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו...".

וכן מסופר עוד על מסירות נפשו שיום אחד ידון יהודי (י"א

קו האמונה
02-6444250

ישנו עם אחד
מפוזר ומפורד
והתשובה שלנו:

אהבת חיים

אני אוהב כל יהודי

Love every Jew

רכישות מוצרי "אני אוהב כל יהודי"
050-9931931
נא להתקשר בין השעות: 09:00-15:00

"וציוונו לקדש שמו ברבים"

הגאון הקדוש רבי אלכסנדר זיסקינד, בעל 'יסוד ושורש העבודה' (יום פטירתו יח באדר), השיג רישיון מיוחד לבקר את האסיר היהודי, ר' אליעזר, בבית האסורים. שם עווד אותו וחזק את רוחו לבל ייכשל חלילה...

"הצילו! הצילו!"

ר' אליעזר שמע את הצעקות ונחרד. הוא עצר את עגלתו והביט סביב לראות מי זועק לעזרה. מצד ימין ראה בור פתוח והבין שמתוכו בוקעות הקריאות לעזרה.

רץ ר' אליעזר לשפת הבור וראה גויה צעירה שנתקלה בבור הפתוח ונפלה לתוכו. מיד לאחר שנפלה הגויה, החלו קירות הבור מרזרפים חול בקילוח איטי אבל קבוע אל תוך הבור. ברור היה שאם לא יוציאו אותה משם בעוד דקות ספורות - היא תיחנק למוות ותיקבר בעודה בחיים.

ר' אליעזר החל לסייע לה לעלות מתוך הבור, אולם ניסיונותיה של הגויה לטפס על קירות הבור גרמו להאצה בחול שנשפך לתוך הבור והיא נחנקה ומתה בתוכו.

היה זה ימים ספורים לפני חג הפסח שנת תק"ן. חברת גויים שעברה במקום ראתה יהודי עומד מעל בור ובתוכו גויה מתה, והסיקו את המסקנה ה"מתבקשת" מהימים הללו בלוח השנה: היהודי הרג את הגויה לצורך עירוב דמה במצות של היהודים...

בו במקום נמסר ר' אליעזר לידי השלטונות ואלו כלאו אותו עד לבירוז גזר דינו. השופטים ערכו משפט ראווה ולאחר 'הצגה' של משפט צדק חרצו את דינו למיתה. אבל ברירה אחת הותירו לר' אליעזר:

אם יואיל להמיר את דתו ולהתנצר - יישאר בחיים. יהודי קהילת הורודנא ששמעו על גזר הדין השתדלו להמתיק אותו ולפדות אותו ממוות לחיים. אך מאמציהם עלו בתוהו.

הכמרים סירבו לוותר על הטרף השמן שהזדמן לידיהם בהיסח הדעת, להציע ליהודי להמיר את דתו או להישירף חיים - ולא הותירו שום אפשרות למשא ומתן.

הגאון הקדוש רבי אלכסנדר זיסקינד, בעל 'יסוד ושורש העבודה' (יום פטירתו יח באדר), השיג רישיון

מיוחד את האסיר אליעזר, בבית עווד אותו וחזק את רוחו לבל ייכשל חלילה וימיר את דתו, אלא ימסור את נפשו בגאון ובשמחה על קידוש השם ויזכה למדרגות הנשגבות השמורות למקדשי שמו יתברך ברבים.

בנוסף לימד בעל 'יסוד ושורש העבודה' את הנידון למוות את הברכה המיוחדת שיש לברך בעת גדולה שכזו: ברכת קידוש השם. בנוסף לדיני הברכה, לימד אותו רבי אלכסנדר כוונות שיכוון בעת הברכה.

פסק הדין נקבע ליום השני של חג השבועות שנת תק"ן.

יהודי הורודנא הסתגרו בבתיהם בחשש, שמא לאחר הוצאת גזר הדין אל הפועל יתפרזו הגויים חמוסי המוח בעיר ויעשו בהם שפטים.

בעיצומו של חג השבועות, בעת תפילת מוסף, חמק הגאון רבי אלכסנדר זיסקינד מבית הכנסת החוצה.

הוא עמד מרחוק - תוך סכנת נפשות נוראה שמא יבחין בו אחד מגויי האזור ויעשה בו שפטים - וחיכה לשמוע את הברכה המיוחדת מפי ר' אליעזר שעומד למסור נפש על קידוש השם.

בהגיע האות הובל ר' אליעזר אל המדורה הגדולה, ובקולי קולות זעק את הברכה הנדירה: "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו לקדש שמו ברבים" - - -

מרחוק עמד בעל 'יסוד ושורש העבודה' ולחש בכל כוונת לבו: 'אמן!'

מוכן היה ה'יסוד ושורש העבודה' להכניס את עצמו בסכנת נפשות עצומה ובלבד שיזכה לענות 'אמן' אחר ברכתו של ר' אליעזר ב"ר שלמה ה"ד.

לגילוי.

ויכוח על בגדים

בשביל זה היה צורך בצדיקים נוראים כמו מרדכי ואסתר שלא התבלבלו משום הסתרה.

המן גזר להשמיד את כל היהודים ביום אחד בלי להשאיר שריד ר"ל הל"ת. אין גזירה קשה מזו. כאשר התפרסם דבר הגזירה מרדכי קרע את בגדיו ולבש שק ואפר ואילו אסתר שלחה לו בגדים. ושאלת השאלה המעשה של מרדכי מובן, אבל מה אסתר רוצה וכי היא חשבה שאין לו בגדים?

הרבי מקלויזנבורג מבאר שאסתר בעצם אמרה למרדכי שבעת צרה וגזירה קשה - נוראה ככל שתהיה - זה לא זמן לשק ואפר אלא זה דווקא הזמן לשמוח ולהתחזק בכך שה' אוהב אותנו ושהכול לטובה. ולדברי האדמו"ר אסתר סברה שצריכים ללבוש בגדי שבת ולרקוד ברחובות ואפילו לעשות גלגולים וכל מיני שטויות מרוב שמחה!

והיא עוד טענה כלפי מרדכי שהמעשה שלו עלול לסכן את עם ישראל, כי כפי שכתבנו, אם עם ישראל ישכחו כמה ה' אוהב אותם ויפרשו את הגזירה כאילו ה' מאס בהם חלילה - אז באמת עם ישראל בסכנה נוראית. אבל אם יציאו בריקודים, אז כולם יתחזקו בהרגשה שאין כאן עונש אלא יש כאן אהבה גדולה שמתגלה דווקא בגזירה הזו כמו תוכחה של אבא אוהב - וזה עצמו יבטל את הגזירה.

ה"טירונו" של אסתר

ומאיפה אסתר קיבלה את ההבנה הזו, ואת ההתייחסות והכוחות האלה? הכול מתחיל בחיים האישיים של אסתר. החיים של אסתר היו קשים מאוד. לאחר שנים של יתמות מאב ואם היא נלקחת בכוח ובאכזריות לארמון של אחשוורוש, למקום שהיה ההיפך הגמור ממהותה ומאמונתה. היא מבלה את כל חייה במקום החשוך ביותר שיכול להיות עבור צדקת בסדר גודל כזה.

אומר על כך רבי נחמן מברסלב שמרדכי היה הולך בכל יום לבית הנשים כדי לחזק את אסתר ולהפוך לה את ההסתרה לדעת. להסביר לה שכל ההסתרות הן קריאות חיבה מה - כדי שלא תשכח שה' אוהב אותה. וכך היא התחזקה במשך שנים של הסתרה.

ובזכות זה רק אסתר הייתה יכולה לראות את האור שבתוך החושך הגדול של גזירת המן הרשע ולגלות את ההסתרה. רק אסתר ידעה היטב מה לעשות בעת כזאת: להתחזק בידעה חד משמעית שה' אוהב אותנו תמיד כי אבא עושה רק טוב לבנים שלו!

נמצא שהחזיקים הנפלאים שמרדכי חיזק את אסתר במהלך שנים ארוכות של הסתרה - לבסוף הושיעו את כל עם ישראל, והפכו את החושך הנורא לאורה ושמחה וששון ויקר, והגזירה הקשה הפכה לאת ולסמל לדורות, לזיכרון מתוק, לאור נפלא שלא היה כמוהו, לאור גדול יותר מכל החגים והמועדים, לאור של גאולה גדולה!

בברכת שבת שלום ומבורך

**שתיקה בשעת התפילה וקריאת התורה
מסוגלת לכל הישועות**

מוסר הפרשה חידושים לפרשת שבוע

כולם מתפללים

בפרשתנו (שמות כט א) כתוב שהכהנים מצויים להביא פר ושני אלים, ובתורה כתוב: "וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְקַדֵּשׁ אֹתָם...". ומובא במדרש (רבה לח, ד) על פסוק זה: "הדא הוא דכתיב 'קחו עמכם דברים'". ופירש העיץ יוסף שהמדרש דרש לשון "הדבר" על התפילה, משום שאף אהרן לא נתרצה אלא ע"י תפילה כמו שנראה בהמשך.

"לפי שישראל אומרים: רבון העולם, הנשיאים חוטאים ומביאים קרבן ומתכפר להם, משיח (הכוונה לכהן משוח) חוטא ומביא קרבן ומתכפר לו, או אינו לנו קרבן? אמר להם: 'ואם כל עדת ישראל ישגו' וגו'. אמרו לו: עניים אנו ואין לנו להביא קרבנות, אמר להם: דברים אני מבקש שנאמר 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ואני מוחל על כל עונותיכם, ואין דברים אלא דברי תורה שנאמר 'אלה הדברים אשר דבר משה' (דברים א, א). אמרו לו: אין אנו יודעים ללמוד, אמר להם: בכו והתפללו לפני ואני מקבל אתכם. אבותיכם כשנשתעבדו במצרים - וכי לא בתפילה פדיתם אותם, בימי יהושע - לא בתפילה עשיתי להם ניסים? וכו'". והאריך במדרש שבהרבה מקומות נענו ע"י התפילה ע"ש, וסיים המדרש "אף כאן הוא אומר 'וְזֶה הַדָּבָר' לפי שלא התרצה הקב"ה לאהרן אלא ע"י התפילה, שנאמר: 'ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו ואתפלל גם בעד אהרן (דברים ט, כ)".

מדברי המדרש אנו לומדים גודל מעלה התפילה, שמלבד מה שהיא מועילה להיצל מכל צרה, וע"י תפילה

נתקיים לאהרן זרע הכהנים, הנה היא גם עומדת לישראל לכפר על עונותיהם בכל דור ודור. ומעיקרא הקב"ה העמיד את התפילה לישראל במקום הקרבן, שמי שאינו יכול להביא קרבן, ואפילו ללמוד אינו יודע - יתפלל ויתכפר לו. ועוד מובא במדרש, שהתפילה מסורה בידי כל אדם. גם מי שטען שאין לו כסף לקרבנות, לכולם יש פתרון - להתפלל. זהו דבר גדול שמסור ביד כל אחד ואחד, ואין כוחו אלא בפה. הקב"ה מקבל תפילת ההדיוט כתפילת הצדיק. הרב חסמן בספרו "אור יהל" עמד על דברי המדרש הנזכרים לעיל, כי לכאורה יש כאן פליאה עצומה, הרי ישראל יודעים שכהן משיח מביא פר ומתכפר לו, ונשיא מביא שיעור ומתכפר לו, ובאותה פרשה כתיב קודם לכן: "ואם כל עדת ישראל ישגו", ועם ישראל טוענים: "אנו אין לנו קרבן?" וכשמשיב להם הקדוש ברוך הוא פסוק זה, עונים הם עניים אנו, וכו', מה תשובה היא זו? האם קרבן אחד של פר אחד אין בידי כל ישראל להביא? והלא מקובל בידינו שאין ציבור עני, ומה זאת? אלא ודאי שבעניות רוחנית הדברים אמורים - עניים בדעת, עניים במעשים טובים, וכמו שמצינו להלן שאומר להם הקב"ה: קחו עמכם דברי תורה, והם משיבים: אין אנו יודעים דברי תורה. ולומדים כאן מוסר עצום, את רוממות עני התפילה, שאף אם ישראל עומדים במצב שפיל כזה, אומר להם הקדוש ברוך הוא "בכו והתפללו לפני ואני מקבל".

זאת ועוד, הקדוש ברוך הוא ממשיך ומביא להם ראיות: "בימי יהושע לא בתפילה עשיתי להם ניסים? בימי שמואל לא בתפילה שמעתי להם?" - ממי מביאים לאותו דור

כנינים חסידות ברסלב

עֲלֵשׁוּ הַהֲתַחֲלָה שֶׁל הַגָּאֹלָה וְיִתְקַן כָּל הָעוֹלָמוֹת הָאֵלֶּה מִפְּאֵרֵי, כִּמּוֹ שְׂמֹאכֵן מִרְמֵי דְבִרְיֵי הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבְנֵי זְכוּרֹנוּ לְבִרְכָה (בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב', סִימָן ע"ד), בְּעֵת שֶׁאֲמַר הַתּוֹרָה עַל פִּסְקֵי מִפְּאֵרֵי וְלֹא 'לֹא יִרְאוּ פָנַי' ר"ק, שֶׁהוּא רָאִישׁ תְּבוּת פִּזְרֵי"ם, שֶׁאֲמַר אָז, כִּי מִתְחַלֶּה הָיָה כָּל הַהֲתַחֲלוֹת מִפְּסָח, שֶׁהוּא יִצְיָאת מִצְרַיִם, וְעַכְשָׁיו... וְכִי אֶפְסֵק בְּאַמְצַע וְלֹא סִימָן דְּבִרְיֵי, וְהוּא דְּבִרְיֵי הַבְּנֵי, שֶׁעֲלֵשׁוּ הַהֲתַחֲלָה מִפְּאֵרֵי. (שיש"ק א-כז).

מוֹהַר"נ תָּהִי נֹהֵג בְּפִאֲרֵים לְשִׁתּוֹת לְשִׁכְרָה, וְהִיא מְקַיֵּם בְּפִשְׁטוּת צִדְקָה מִכִּמְנֵי זְכוּרֹנֵם לְבִרְכָה שֶׁאֲמַר (מְגִילָה ז'): "חִיב אָדָם לְבִטּוּי בְּפִאֲרָא עַד דָּא יַדַּע בִּין אַרְרֵי הָקָן לְבִרְיֵי מְרַדְכִי". (שם ב תקעא)

אָמַר מוֹהַר"נ: "סֵדֶר הָעֲבוּדָה בְּעֲבוּדַת הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁבְּיָוֵם הַפְּאֵרִים קָשָׁה עָלַי הֲרֵבָה יוֹתֵר מִסֵּדֶר הָעֲבוּדָה בְּיָוֵם הַפְּאֵרִים" (שם - ג קלט)

ראיה על גודל יכולת התפילה - מיהושע ומשמואל! מאותן תפילות קדושות ועולות יש ראיה לתפילת דור עני בדעת, שאינו יודע אפילו ללמוד תורה? והתשובה - אכן כך היא התפילה, תפילת ההדיוט יכולה להיות שווה לתפילת יהושע ושמואל. וכן איתא במדרש (שמו"ר כא, ה): נאמר "תפילה למשה" ונאמר "תפילה לעני", שניהם בלשון שווה, שהקב"ה שומע לתפילת העני כמו לתפילת משה רבינו.

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

משה (אה"ע ח"ד סוף סימן ז') הבית היהודי (להגר"א זכאי חלק ט' עמ' 274), ודעת מרן הרב עובדיה שניתן להכשיר פלסטיק בהגעלה. ולבני אשכנז - כלי פלסטיק דינם כחרס ולכן יש לקנות מחבת חדשה לפסח.

מחבת לצליה (פלנציה) - מכיון שמחבת זו עשויה לצליה בלי רוטב, חייבת הכשרה בליבון על ידי ברר עד שהכלי מאדים וניצוצות ניתזין ממנו, ומכיון שכיום הכלים מאד עדינים ויש חשש שהאדם לא יכשיר את הכלי כראוי, ולכן אין לה הכשר לפסח וצריך לקנות מחבת חדשה לשימוש בפסח.

מנגל שפועל על גז - אם יש אפשרות לחממו למעלה מ 400 מעלות צלזיוס, ינקה את המנגל והרשת היטב ויפעיל את המנגל על החום הגבוה ביותר במשך כחצי שעה, ומכל מקום אף בזה ראוי להחליף את הרשת לפסח.

רשת המיוחדת לצליית כבד - אינה צריכה הכשר כלל, מכיון שלא משתמשים בה לשום תשמיש אחר מלבד לצליית הכבד.

סכ"ם צלחות וכוסות - הסכ"ם שעשוי ממתכת, ובלע ברותח מכלי שני, שהרי יוצקים מהמיים שהוא הכלי הראשון, אל הצלחות והסכ"ם שהם כלי שני, לכן ניתן להכשירם על ידי שמערים עליהם מים רותחים. צלחות - אם הם עשויים מחרס או פורצלן אין להם הכשר כלל, וכלי פלסטיק וזכוכית ביארנו לעיל.

1. כללים אלו ניתנים למי שלא מצא מקום שבו יכול לעשות הגעלה כדין וצריך להגעיל בביתו, אמנם מכיון שיש פרטים רבים בהגעלת כלים, לכן לכתחילה יש להקפיד ללכת למקום שבו מגעילים כלים על פי ההלכה, ולא לעשות לבד בבית, ומכל מקום במקרה שהוצרך להגעיל כלים בבית, כדאי להתקשר להתייעץ עם רב ב"קו ההלכה" ולקבל הנחיות ברורות.

סוגי הכלים והכשרתם

סירים ומחבתות - ניתן להגעילם במים רותחים.

סיר ותבנית מזכוכית - לבני ספרד - כל כלי הזכוכית, הכשרם בשטיפה במים צוננים, ואף בכלי זכוכית שמשתמשים בהם לבישול ואפיה, אין צריכים הגעלה כלל, והכשרם בשטיפה. כל זאת בתנאי שהכלי נקי לחלוטין ואין בו שריים שנדבקו, אבל אם יש בו נקודות שחורות או חומות של שריים שנמצאים על גבי הכלי ואינם יורדים, אין אפשרות להשתמש בכלי בפסח כלל. ולבני אשכנז - כלי זכוכית אסורים ואין להם הכשר כלל, ויש לקנות כלים חדשים לפסח.

מחבת טפלון - לבני ספרד - ניתן להכשירה בהגעלה, משום שציפוי הטפלון נחשב לפלסטיק שו"ת אגרות

כיצד עושים הגעלת כלים לפסח:

ישנם כמה כללים הנצרכים לידיעה לפני הכשרת הכלים בהגעלה:

- א. יש לנקות את הכלי היטב, שהכלי יהיה נקי ושלא יהיה דבוק עליו שריים כלל, פעמים שישנם כלים שמרוב שימוש נדבק בהם שריים שאינם ניתנים להסרה (כל מיני נקודות שחורות או חומות) במקרה זה אין אפשרות להכשיר את הכלי, לכן יש להקפיד בזה שהכלי יהיה נקי לחלוטין.
- ב. כל הדברים המחוברים לכלי כגון ידיות הכלי, ידית המכסה וכדומה, אין צריך להסירם משום שהכל נחשב לכלי אחד, ומכל מקום יש לנקות היטב את מקום הברגים ולבדוק שאין שם שריי חמץ או חלודה.
- ג. כאשר מגעילים כלים חלבים ובשריים יחד, יש להקפיד לפני שמטבילים אותם במים החמים לשים במים חומר הפוגם כגון סבון כלים וכדומה.
- ד. להמתין עד שהמים יבעבעו, ואז להכניס את הסיר ולהמתין כמה שניות עד שהמים חוזרים לבעבע.
- ה. להוציא את הסיר ולשטוף במים הקרים.

"ומשלוח מנות איש לרעהו"

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש טו אדר תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 4:59 תל-אביב: 5:14 חיפה 5:04 מוצאי שבת: ירושלים: 6:12 תל-אביב: 6:14 חיפה: 6:13 ר"ת: 6:51

פרשת תצוה

להרבות אחוה ורעות

לקרב את הבריות לדרך הישר מתוך אחוה ורעות!

נלמד מהפסוק: "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך... מתוך בני ישראל לכהנו ליי" (פרק כח-א)

ושואלים המפרשים: מדוע לא נבחר משה להיות הכהן הגדול? ומבארים (המגיד מדובנא בספר אהל יעקב, ועוד): משום שתפקידו של הכהן לשאת עליו עוון בני ישראל, לכפר עליהם, לעשות עבודת העם, מצריכו להיות "מתוך העם" להיות מעורב בו, להכיר את חולשותיו ומגרעותיו, צרכיו וטרדותיו. לא כן משה רבינו הרחוק יותר מתשוקותיו של בשר ודם, המסוגל לעלות השמימה ולהיות מעורב עם המלאכים ללא אכילה ושתייה, אינו יכול להשתמש באצטלא זו. משום כך, אהרן שהיה קרוב יותר אל העם, היה אפשר בידו לנהוג במדה זו של "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" כמו שאמרנו חז"ל (באבות פ"א-יב).

כידוע, אחת מוד' המצוות שתיקנו ליום הפורים היא "משלוח מנות איש לרעהו". נאמרו ב' טעמים למצוה זו: א) בספר מנות הלוי כתב הטעם, כדי להרבות אחוה ורעות. ב) בשו"ת תרומת הדשן (סי' קיא) כתב הטעם כדי לסייע לרעהו שלא יחסר לו בסעודתו.

להרבות אחוה ורעות מקורו ויסודו במדות טובות ועלינו לשאול: מדוע תיקנו זאת דוקא על נס פורים ולא על שאר ניסים שאירעו לעם ישראל?

ביאר זאת הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל עפ"י ביאור של הסבא מקלם את אמרת חז"ל (ברכות סג.): "כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". מלמדים אותנו חז"ל שכאשר רואים מעשי השחתה חמורים שעושים אנשים, בל נחשוב מה זה נוגע לנו? הרי וודאי לא נגיע חלילה לכאלו מעשים!

אך באמת מחשבה זו בטעות יסודה. שכן אם הזדמן לאדם לראות מעשה השחתה. אפילו אם הוא צדיק, ורחוק מאוד מהשחתה כזו, גם כן צריך לגדור עצמו בגדרים וסייגים כדי שלא יגיע לעולם להשחתה כזו: כי גם האנשים המושחתים במדותיהם ובמעשיהם, לא בפעם אחת הגיעו לכך, אלא טיפין טיפין, וא"כ, הרואה קילקול אצל אחרים, צריך לחשוש אולי אצלו חבוי גרעין קטן שממנו עלול לצמוח ולהתפתח... לכן יזיר עצמו מן היין.

לפי"ז - מבאר הרב ניימן - כאשר ראו חז"ל את המדות הרעות והמושחתות של המן הרשע, אשר לא יתכן להיות גרוע יותר מהן. וכפי שמעידים פסוקי המגילה, שלא היה לו להמן שום תביעות לבני ישראל, שהרי כולם השתחוו לו ורק מרדכי לבדו ב"קנאות" לא רצה להשתחוות. גם עושר, גדולה וכבוד לא חסרו לו להמן. למרות כל זאת, מגודל, שחיתות מדותיו אמר: "וכל זה איננו שווה לי"... ובשיא השחיתות הגיע למצב של "ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי לבדו". כלומר: לא היה מכבודו להתעסק עם יהודי אחד, על כן גמר אומר להרוג ולאבד את כל היהודים טף ונשים החפים מפשע! זוהי השחתה שאין למעלה ממנה, להרוג ולהשמיד עם שלם רק בשביל נגיעה ואמביציה פרטית [וכמו שרואים גם בזמנינו, שבשביל אמביציה פרטית לשררה, מוכנים אנשים ריקים ופוחזים להיות כפויי טובה, ולהשמיץ ולגדף את מתחריהם המצליחים, וכן לתקוף בתעמולה ארסית ואנטישמית ציבור שלם של שומרי תורה, אף שבזכותם הם חיים].

מעתה, כאשר ראו ישראל עד להיכן מסוגלות להגיע מדות רעות ומושחתות של בני אדם, שבשביל נגיעה קלה יכולים להחריב עולם מלא. אזי תיכף ומיד קיימו בעצמם את דברי הגמרא "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין" והתחילו לתקן ולשפר את המדות. לחשוב הכיצד להטיב עם הזולת, היאך לכבדו ולסייע לו. את המדות הטובות הללו מסמלת התקנה "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים".

היין מגלה מה בין יהודי לגוי...

פעם היסב הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בעל הבית הלוי) עם מקורביו ותלמידיו בשמחה של מצוה. וכטוב לב המסובים ביין, ביקשו מרבים שישימיע להם דבר אגדה.

פתח הגרי"ד ואמר: "הנה מסובים אנו כאן בשמחתה של מצוה, וככל שאנו מרבים לאכול ולשתות, חשים אנו יותר קירבה זה לזה ושופעים אהבת ישראל אמיתית. לעומת זאת, כאשר הגויים מטיבים את ליבם ביין, מיד הם נעשים עוינים זה לזה. מכים איש את רעהו, ופעמים אף מגיעים לידי שפיכות דמים. מה ההסבר לניגוד קיצוני כזה בין היהודים לגויים?"

הסיבה לכך היא - הסביר הגרי"ד - משום שאנו היהודים נצטוונו מפי הגבורה "ואהבת לרעך כמוך". ואילו לעשו נאמר "ועל חרבך תחיה". ישנו בוודאי סוד גדול בציווים אלו שאינם מובנים כפשוטם. ואולם הרי אמרו חז"ל (עירובין סה.) "נכנס יין - יצא סוד". וכאשר יוצא הסוד מתגלה הענין כפשוטו: יעקב מפגין כלפי הזולת את אהבתו וחבתו, ואילו עשיו מפגין כלפיו את חרבו...

הלמות עמלים

עלון "איש לרעהו" פרשת תצוה-זכור הוקדש לעילוי נשמות

מרת זלדא ע"ה בת ר' חיים עבי ז"ל, אשת ר' יעקב קאפל עבי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט חל ביום שושן פורים ומנוחתה כבוד בהר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א, ת. נ. צ. ב. ה.

משפחת ר' נתן אפטרגוט - אנטוורפן, בלגיה משפחת ר' יוסף בנימין הכהן - בני ברק, ישראל משפחת ר' מרדכי מנדל - וינה, אוסטריה

עלון "איש לרעהו" פרשת תצוה - זכור הוקדש לעילוי נשמות

ר' גדליה בן ר' יוסף ז"ל נלב"ע ביום טו שבט

מרת חיה רבקה בת ר' שלום אלימלך הלוי ע"ה נלב"ע ביום יג אדר

הוקדש ע"י הר"ר ברוך משה רוזנברג - מונטריאל

נושא בעול צערם של ישראל...

סיפר תלמיד ישיבת "בית יוסף": פעם באמצע הלילה שמעתי קול בחלון חדרי. ראיתי את החזון איש עומד שם. שאלתי למבוקשו, ואמר לי כי צריך מניין להגיד תהילים על ילדה חולה שהרופאים נואשו מהציל את חייה רח"ל.

הוא העיר מניין תלמידים שמייהרו לאמירת תהלים בבית המדרש. לאחר שפסקו מתפלתם ביקש אבי הנערה לומר עוד מספר פרקים אבל החזו"א פסק שאין צריך לומר יותר.

בתקופת מחלת שיתוק הילדים רח"ל, היתה בהלה גדולה. היו שומרים מרחק מכל מי שנחשד שנחלה במחלה. ההורים פחדו לשלוח ילדיהם לחיידרים. או-אז לקח החזו"א על עצמו את האחריות ואמר בנחרצות: "שלא יהיה שום ביטול תורה ולא להפסיק את הלימודים בחיידרים!"

בתקופה ההיא הרבה באמירת סליחות לתחלואי ילדים. כשאמרו את הקטע "מותמם מרחם שורשיו אל תקמל"... אחז את המתפללים במנין של החזו"א רתת ורעדה למשמע קולו של החזו"א שזעק בהתרגשות נוראה: "מותמם מרחם. אוי אוי... שרשיו אל תקמל"...

מעשה איש

בזכות תפלת הצדיק...

כאשר היתה מגיעה שמועה מצערת לאוזניו של הצדיק **רבי ישראל אבוחצירא - הבבא סאלי זצ"ל**, היה הצער אופף אותו וגברה חולשתו. באותן שעות היה מסרב לאכול ולשתות. הוא ישב נאנח ובוכה על הצרה שיהודי שרוי בה.

סיפר נכדו **רבי יקותיאל שליט"א**: באחת השנים הגיע מטוס גדול בערב פסח לארץ ישראל. אך כשבא לנחות על המסלול, התברר כי הגלגלים אינם נפתחים. הסכנה הייתה גדולה, ממגדל הפיקוח הורו לטייס לרוקן את הדלק מבטן המטוס לקראת הנחתתו על גחון המטוס. הסכנה היתה מוחשית שיפגעו כמה מאות יהודים רח"ל.

"באותה עת התקשרו אנשים מירושלים לביתו של הבבא סאלי ובכו על משפחותיהם המצויים במטוס. ניגשתי לזקני (הבבא סאלי) וסיפרתי לו את שאירע הוא הזדעזע והחל לבכות מעמקי לבו הטהור. לאחר כמה דקות אמר: "רבונו של עולם, מוכן אני לתת את נפשי למען האנשים הללו. קח את נפשי ותפדה אותם מהסכנה".

לאחר זמן-מה התקשרו והודיעו, כי לפתע נפתחו הגלגלים באורח פלא והמטוס נחת בשלום ללא פגע. ראינו בחוש כיצד נענתה תפלתו של הצדיק.

תולדות הבבא סאלי

"עמו אנכי בצרה"...

באחד הימים כנס נכנס אחד מתלמידי ישיבת מיר, תושב ארה"ב, למעונו של הגאון **רבי חיים שמואלביץ זצ"ל** ואמר שצילצלו מביתו להודיע על אמו שלקתה בליבה ומאושפזת במצב קשה בבית החולים. וביקש הבן להתפלל עליה. שאל רבי חיים לשמה ולשם אמה ואיחל רפואה שלימה".

לאחר שיצא הבחור מהבית, קם רבי חיים ממקומו לבש מעילו וכובעו ופנה לצאת מהבית. פנתה אליו הרבנית בתמיהה: להיכן אתה הולך הרי רק אתמול נחבלת (בנפילה) ועליך לנוח? השיב רבי חיים: "אני הולך להתפלל בכותל המערבי. אמא של תלמיד מאושפזת חולה בית חולים".

רבי חיים לא התייחס למצבו הבריאותי. הוא קרא למספר בחורים שיתלוו אליו בדרכו להתפלל יחדיו בכותל המערבי עבור האם החולה.

מתוך מאמר

"לכל הפחות להרהר במה שעובר עליו..."

באחד הימים ניגש יהודי מבוגר לפני הגאון **רבי דוב לנדא שליט"א**, לאחר תפלת ערבית, והחל לתנות את צרותיו: כמה מר וקשה לו, וכמה מכאובים סובל מניתוח שעבר בבית החולים.

רבי דוב הקשיב והתחלחל למשמע הסבל הנורא שעובר האיש. כשסיים קיבל את ברכתו: "רפואה שלימה ושה' ירחם עליך" והלה פנה והלך לו.

אברך שעמד בסמוך ניגש לרבי דוב וביקש להציע חידוש בסוגיה שעוסק בה... "עכשיו" - התפלל רבי דוב - "איך אפשר עכשיו לדבר בלימוד? וכי לא שמעת זה עתה את הצרות של אותו יהודי? כעת צריך להשתתף איתו זמן-מה בצער".

השתתק האברך ולאחר כדקה הגיב: הלא כתוב "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעוניי"... אמר לו רבי דוב: "זה נכון לגבי הצרות שלך, לא לגבי הצרות של השני... עם צרותיו של הזולת צריך להשתתף... ומחובתינו לכל הפחות להרהר במה שעובר עליו".

הלמות עמלים - ח"ב

טוב וראוי לכל אדם לשית על לבו מצוקות בני ישראל כדי שיתפלל עליהם תמיד!

נלמד ממה שנצטווה אהרן **"ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד" (פרק כח-ל)**

ופירש הספורנו: **כדי שיתפלל עליהם שיזכו במשפט. עכ"ל. נמצאנו למדים, שכדי להתפלל כראוי על בני ישראל, יש הכרח לשאת על הלב את צרכיהם של ישראל. יש הכרח לחוש בצערם.**

כתב הרמב"ן בספר המצוות (עשה ה): שנתפלל אליו בעת הצרות ותהינה עיניו ולבנו אליו כעיני עבדים אל יד אדוניהם, וזהו כענין שכתוב "וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם בחוצרות ונזכרתם לפני אלוקים". והיא מצוה על כל צרה שתבוא על הציבור לזעוק לפניו בתפלה ובתרועה, והוא הענין שביאר שלמה ע"ה כמו שכתוב בהעצר השמים ולא יהיה מטר וכתוב רעב כי יהיה דבר... כל נגע כל מחלה...

והגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל כתב (בספרו **יערות דבש ח"א-דרוש א**): "וחובה עלינו להתפלל בטובתם ושלומם [של תלמידי חכמים ולומדי תורה], כי הלא המה שומרי תורה ותופסי קבלה אמיתית תורה שבעל פה, ונפשינו קשורה בנפשם, ואם אין ת"ח ח"ו, אין לנו חיים.

ולכן - כותב היערות דבש - עלינו החיוב בכל לבב להתפלל לה', שיחדש כנשר נעוריהם ויחליפו כה, יעלו אבר כנשרים, וזו היא מצוה רבה מאוד, מלבד התפלה לה' עבור למודי ה', ואף גם שמכח זה נתרבה כבוד התורה, כי איך לא יחמוד איש לתורה, אם כל ישראל מתפללים בשלומם וטיב מעמדו ובריאותו.

"כ"ק האדמו"ר מרדומסק - רבי שלמה חנוך רבינוביץ זצ"ל, היה מרבה לעודד ולחזק גם את האדם הפשוט בכוחה של תפלה למען הפרט ולמען הכלל. יסוד ושורש התפילה, לשיטתו, הוא לא להתפלל לצורך עצמו בלבד, כי אם לטובת הכלל.

והיה אומר: "כן הוא העיקר שמתפלל אדם על חברו ושש וששמח בישועתו, כמו שכתוב ושמחת עולם על ראשם - שהשמחה של כל העולם - כשאחרים בטובה - היא על ראשם. כי אם האדם אינו משגיח ומתפלל רק על עצמו וששמח בטובת עצמו בלבד, הרי זה מוגנה מאד, אבל דרך הצדיקים והישרים הוא לחלות ולצפות לטובת חברו ולחייב את עצמו עבור חברו.

כשנעצו עם הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל, כיצד להתפלל על אדם החולה במחלה חשוכת מרפא, אמר: "במקום להתפלל לרפואתו של החולה, דבר שהוא בגדר נס, יש להתפלל כי תמצא תרופה למחלתו".

הוסיף רבי יעקב והסביר שהקב"ה מקדים רפואה למכה (מגילה יג) ולכן אין ספק שהתרופה כבר מצויה אי-שם בטבע, אלא שהיא ממתנינה להתגלותה. לכן אין בתפלה לגילוי התרופה משום בקשה לשנות סדרי הטבע.

לשמור פיו ולשוננו מכל דיבורים אסורים כמו לשון הרע ורכילות!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוקים: "ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת... והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו..." (פרק כח-לא, לב)

ו**כתב החפץ חיים** (בספרו שמירת הלשון ח"ב פ"ז וכן בפ"י עה"ת) שפסוקים אלו מרמזים על שמירת הלשון, לפי מה שאמרו חז"ל, שהיה המעיל מכפר על עוון לשון הרע, אמר הקב"ה יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול (וערכין טז.). הוא שנאמר "כליל תכלת" שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, וזוהי יזכור שעתידי הוא להתייצב לדין לפני כסא הכבוד.

אומרים חז"ל בגמרא (מגילה יג): "ליכא דידע לישנא בישא כהמן" [אין בעולם מישהו שידע לדבר לשון הרע כמו המן הרשע] ומפרטים חז"ל את הטענות שהשמיע המן באוזני המלך אחשורוש בגנותו של ישראל: מפורזין הם בין העמים, שמא תאמר שיש מהם הנאה - "מפורד" - כפרידה זו שאינה עושה פירות... "ודתיהם שונות מכל עם" - שאינם אוכלים מאיתנו ואינם נושאים נשים שלנו. "ואת דתי המלך אינם עושים" - שאומרים שבת היום, פסח היום ואסורים במלאכה. "ולמלך אין שוה להניחם" - שאוכלים ושותים ומבזים למלכות, ואפילו נופל זבוב בכוסו של אחד מהן, זורקו ושותהו. ואם אדוני המלך נוגע בכוסו של אחד מהם, חובטו בקרקע ואינו שותהו. ע"כ מדברי חז"ל.

תמה הגר"ש פינקוס זצ"ל: מדוע הגדירו חז"ל את דברי המן כלשון הרע מיוחד שאין לו מתחרים, והרי כל הדברים הללו שהזכיר המן, הם בעצם דברים אמיתיים וטובים על היהודים [וכלפי שמיא זהו לימוד זכות גדולה]. איננו מתביישים בכך שאנחנו עם אחד "גוי אחד בארץ". גם מעלה אצלנו בכך שאנו שונים מכל עם, הלא כך צריך להיות "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב". היכן מונח, ה"לשון הרע" בדברי המן, עד כדי כך שחז"ל העידו שעוד לא היה אדם בעולם שידע לדבר כל כך טוב לשון הרע כמו המן?!

ומבאר הרב פינקוס ונתמצת דבריו: למען האמת הרי אין אדם שכולו מעלות. לכל אדם גם חסרונות, מהותה של לשון הרע שהמבט מתרכז בחסרון. ההתעלמות מהטוב והחיובי שבאדם אף כי רב הוא, וההתמקדות במעט השלילי שבו, אף כי אמת הוא ואין להכחישו, זהו לשון הרע!

לכך כווננו חז"ל באומרים כי אין בעולם עוד מישהו שיכול לדבר לשון הרע כמו המן. כלומר: אין מי שיכול לקחת את הדבר הכי יפה בעולם ולהראות את נקודות הגנות שבו כמו המן. לשון טוב הוא להראות את הצד הטוב והיפה שבאדם. לשון הרע פירושו: לתפוס נקודת חולשה ולהבליטה כדי להוכיח עד כמה מגונה הוא אדם זה. עכ"ד.

מדוע החמירה התורה כל כך בדיבור הפה עד שאמרו חז"ל (יומא יט) שהשח שיחה בטילה עובר בעשה ולא תעשה? הסביר זאת **המגיד מדובנא** במשל הבא:

מלך ביקר עם פמלייתו בארצו של קיסר הממלכה הסמוכה, והתפעל מאוד מארמונו הענק, הכלול בהדרו. בנין לתפארת מרובה אנפים, צריחים ומגדלים. הורה המלך לאחד מבני פמלייתו שיצייר את תבנית הארמון, כדי שיבנה גם הוא בעיר בירתו ארמון זהה, כצלמו וכתבניתו.

טרח השר בציור והביאו לפני המלך. היה זה ציור קטן ככף ידו של אדם, אבל הארמון נראה בו על כל פרטיו. התבונן בו המלך, ולפתע הצביע על אחד הצריחים ושאל "האם אין בו חלונות?"

"**מיז** אראה" - השיב השר. הוא רץ החוצה השקיף על הארמון, שב אל הטרקלין ואמר: "אמנם יש בו חלון, אך זהו פרט קטן ושולי, ממש נקודה זעירה". הוא לקח עט וסימן את הנקודה הקטנה בצריח... "זהו!" אמר לו המלך: "אמנם כן, בציור זו נקודה זעירה, אבל כשהארמון יבנה, תהיה נקודה זו לחלון ענק ואין לזלזל בה!"

והנמשל: הקב"ה ברא עולמות רוחניים לאין חקר בשמים, וברא כנגדם את האדם בארץ. וקבע בסדרי הבריאה, כי כל מעשה של האדם ישפיע בגובהו מרומים, וכל מילה שלו - גם אם נראית קלה וצעירה - עלולה להאיר או להחשיך עולמות!

"להמנע מלשון הרע גם בפורים.."

באחת השנים ביום הפורים, התכנסה קבוצה מתלמידי הישיבה בביתו של **החפץ חיים** כדי לחנוג עמו את שמחת פורים, הם ערכו הצגה פורמית מבודחת, כאשר בתוך הדברים שהשמיעו בבדיחותא, רמזו על אירוע מסויים שגרם בשעתו מחלוקת גדולה בתוך הישיבה.

אז-אז קם החפץ חיים ממקומו, נזף בתלמידים ואמר: "גם בפורים אדם חייב להמנע מלדבר לשון הרע."

נצור לשונך

"לא יוציא דבר גנאי על יהודי..."

סיפר כ"ק האדמו"ר מטאלנא - רבי יצחק מנחם וינברג שליט"א: פעם נכנס מהר"מ שפירא מלובלין זצ"ל אצל כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת לברר על אחד מהחסידים האם מתאים הוא לשמש כמשגיח רוחני בישיבתו חכמי לובלין. הרבי מגור שתשובותיו היו קצרות, השיב: "הוא הרי פיקח", ולא הוסיף. הבין רבי מאיר שפירא שהרבי סמך ידיו עליו שראוי להיות משגיח שהרי כך אמר שהוא פיקח, ואמנם צריך להיות פיקח כדי לטפל בכל צרכיהם הרוחניים של התלמידים.

אך בכל זאת יעצו לו ללבן את תשובתו הקצרה של האמרי האמת אצל אחיו הרה"ק רבי משה בצלאל אלתר הי"ד, שידע תמיד להסביר את סוף כוונתו של אחיו בעל האמרי אמת. וכך הסביר לו האח: "אחי הרבי מעולם לא יוציא מפיו דברי גנאי על יהודי באשר הוא יהודי. וכשרוצה להדריך את השואל נותן לו תשובות קצרות מחכימות ועליו להבין מעצמו מה לעשות".

הוסיף רבי משה בצלאל ואמר: אם האמרי אמת היה מסכים שהלה ישמש כמשגיח רוחני היה מברך בברכת הצלחה, אבל בתשובה שענה רצה לרמוז שאין הוא מתאים כלל לתפקיד, וסמך על חכמתו של הרב מלובלין שיבין כוונתו. ורואים זאת כשמנה הקב"ה למשה את שברא באדם: "מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש או פיקח או עוור..." מדוע מנה בין כל המומים את ה"פקח"? אלא ללמדנו שפעמים פיקח מדוי, אינו אלא מום ולא מעלה, וכמו שביקשה חנה על שמואל.

המהר"ם שפירא התפעל מהסברו של רבי משה בצלאל, ואכן התברר שבסופו של אותו אדם הוכיח על אמיתות חשבתו הזו של האמרי אמת שחזה למרחוק, כי אותו אדם היה נגוע בהשכלה ולא התאים כלל לתפקיד הרוחני בישיבת יח"ל.

הלמות עמלים - ח"ב

סגולה לרפואה...

ת"ח נכנס למעונו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל להוועץ עמו, מה כדאי לעשות לזכות רפואתו של חולה? ואמר להרב שטיינמן שהיה בדעתו להדפיס ספר של אחד מגדולי האחרונים ולהפיצו כדי שהלימוד בו בבתי המדרש יהיה לזכותו של החולה [וכפי שנהג הגראי"ל פינקל זצ"ל שכאשר חלה בנו הגר"ח זצ"ל הדפיס ספר קצות החושן הפיצו ועי"ז נתרפא].

השיב לו הרב שטיינמן: "כתוב בפסוק "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע"... עצה שכתוב בתהילים זוהי העצה הטובה ביותר". וכשנשאל פעם, מה מייפע לאשה לעשות כסגולה לרפואתה? השיב הרב שטיינמן: "עליה להזהר ביותר מדיבורים אסורים".

הלמות עמלים - ח"ב

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

ה"מסיכה" של "רבי משולם דוד"...

והתחיל לרקוד בצורה שלא ראיתי אותו רוקד אף פעם!!!

כמובן מאליו שהוא לא נותר לבד. כל המוזמנים התחילו לקפוץ מרוב התרגשות נוכח ריקודו הבלתי רגיל, והוא באמת קיים מצוות משמח חתן - בצורה המושלמת ביותר!

למחרת בערב הוא שוב הגיע לשבע ברכות:

לאחר שהתיישב לידי, ושתה "לחיים", שוב הרכין את ראשו לעברי ושאל: "איך בין דיר משמח?" "אני משמח אותך?"

"אז נישט - וועל איך יעצט טאנצען פאר דיר!" "באם לאו - אני ארקוד עכשיו לפניך!"

* * *

המקסר לכל החיים, שלקחתי לעצמי מההתרחשות הזו - היא:

גם אנחנו, כהורים וכמחנכים חייבים לזכור, שגם אם יש מצב שצריכים להתנהג עם הילדים או התלמידים במידת הדין, יש לזכור שזה יהי' רק כ"מסיכה", אבל מתחת-למסיכה תמיד-תמיד ישכון שם האב והמחנך הרחום והאהוב!

ולוואי ויהי' הסיפור הזה לעילוי נשמתו הטהורה.

* * *

אגב; אוסיף ואספר:

תמיד כאשר התקיימו חתונות ב"מושב אורה", הייתה מבוכה בקרב מסדרי הקידושין איך להגדיר את המקום בכתובה. יש שכתבו 'ירושלים', אחרים 'מושב-אורה', ואילו "רבי דוד" כתב 'אורה הרי ירושלים'.

בהיותי חוצניק כלל לא ידעתי שיש להירשם לנישואין לפני החתונה, ורק לאחר החתונה נודע לי שעלי לגשת לרבנות עם עדים שהייתי רווק וכו' כדי לקבל אישור נישואין. הגעתי לרבנות, ישבו שם שלשה דיינים, אחד מהם הסתכל על הכתובה ולא מצא חן בעיניו הנוסח 'אורה הרי ירושלים'. שאל אותי: "מי סידר לך קידושין?" עניתי לו... מיד תפס לו דיין אחר את היד ואמר לו בזה הלשון: "אל תתחיל אתו. זה בסדר, אל תתחיל אתו..."

וגם זה לימד אותי משהו: "רבי דוד" אף פעם לא חיפש כבוד, אך נתקיים בו מאליו כעין מה שמצאנו בגמרא פסחים (ג): "שלחו ליה לרבי יהודה בן בתירא... דאת בניצבין ומצודתך פרוסה בירושלים" ובגמרא ברכות (ו): "כל אדם שיש בו יראת שמים - דבריו נשמעין..."

השבוע יחול ה"שלושים" להסתלקותו של הגאון הגדול **רבי משולם דוד סולוביצ'יק** זצוק"ל. אחד מתלמידיו הרבים - הרה"ג **רבי י.ל.ר.** שליט"א משתף אותנו בסיפור אישי שמהווה הבזק קטן מהאור הגדול שהקרין רבו על הבריות.

* * *

לפני הסיפור אומר כך:

זכיתי ללמוד אצלו במשך כמה וכמה שנים, וידוע שבגישתו החינוכית בלטה יותר ה'**שמאל דוחה**' מאשר ה'**ימין מקרבת**' ושהם שני ערכי החינוך היסודיים הנזכרים בחז"ל, סוטה מז: אמנם, ברוח היום אני יכול להעיד שזו הייתה רק "מסיכה" אותה חבש על פניו, לתועלת חינוך התלמידים. אבל מתחת ל"מסיכה" פָּעַם לב רחום וחנון!

ברצוני לספר על הזדמנות אחת, בה הבחנתי שה"מסיכה" נשמטה מעל פניו:

אדר תשנ"ב

מעשה: התחתנתי בירושלים, ב"מושב אורה", ו"רבי דוד" סידר לי את הקידושין [חתונה במושב אורה הייתה מאוד מועדפת על ה"חוצניקים", שכן במושב לא תקף מנהג-ירושלים שלא להביא תזמורת לחתונות...]

כפי שאתם יודעים, אחד ה"חלומות" של כל חתן זה איך ראש הישיבה בדיוק ירקוד איתו בחתונה... למשך כמה זמן... ובאיזה קצב... אני, שהרגשתי תלמיד-קרוב לראש הישיבה, ממש חיכיתי לרגע המרומם הזה!

וכשהגיע הרגע הזה, התחילו הריקודים, ניגש אלי ראש הישיבה ...

במקום לפצוח בריקוד אמר לי: "די פוס טוט וויי!" - "הרגל כואבת!" הבנתי מיד שהוא מתכוון להסביר לי שאין באפשרותו לרקוד!

התאכזבתי. מאוד. כל-כך חיכיתי לרגע המאושר הזה ו"בדיוק בחתונה שלי הרגל צריכה לכאוב?"

הוא הבחין באכזבה.

ותיכף נפלה מעל פניו ה"מסיכה": "איך בין דיר משמח?" "אני משמח אותך?" - שאל בטון מפיסס ובעדינות מופלגת.

הייתי בהלם מהשאלה, ולא מצאתי את המילים הנכונות מה לענות. אבל הוא לא אפשר לי להתלבט, מיד תפס אותי

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

{ אז נדברו }

פרשת תצווה - פורים תשפ"א | גליון מספר 503 | לסדר: "להודיע שכל קוויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

שנה שעברה הקורונה היתה "כלב"... השנה התברר שהיא "אריה"...

לא רק אנחנו עברנו תקופה קשה... גם אסתר המלכה... גם היא היתה בסגר... גם היא היתה בבידוד בתוך ארמון אחשוורוש... גם היא לא נקראה אל המלך זה שלושים יום... והיא כעת בדרך להיכנס לאחשוורוש אשר לא כדת... אבל עדיין... היא לא כ"כ מפחדת... מי זה אחשוורוש... אפשר לחשוב... עוד כלב אחד... בינינו... מי שקורא את המגילה ופוגש את האישיות הלא סימפטית של אחשוורוש... אתה באמת רואה מול העיניים חתיכת כלב... (אין כאן המקום להאריך... אבל לא סתם היא קראה לו כלב... כלב נקרא כלב בגלל שכולו לב של אדון... כלבה זו חיה שאפשר הכי בקלות לאלף אותה להיות מסורה לאדון שלה... ככה אסתר למדה את האישיות של אחשוורוש ושיחקה עם הלב שלו כמו פינפונג... הוא היה הכלבלב שלה.)

אבל!!! כשהיא התקרבה לחצר בית המלך נוכח בית המלך... פתאום היא ראתה שהסתלקה ממנה שכינה... פתאום היא נתקפה בפחד איום ונורא... פתאום היא רואה מרחוק את הכלכלב שלה שהוא כועס... ועוד רגע השומרי ראש מתנפלים עליה והורגים אותה... אוי... אוי ואבוי... מה קורה פה??? "א"ר לוי כיון שהגיעה לבית הצלמים נסתלקה הימנה שכינה אמרה 'קלי קלי למה עזבתני' שימא אתה הן על שזגג כמויך ועל אונס כרצון או שימא על שקראתיו כלב שנא 'הצילה מזוהר נפשי מיד כלב יוזירתי' זוזרה וקראתו אריה שנאמר הושיעני מפי אריה

בשבריר שניה אסתר הבינה שהיא טעתה!!! היא צריכה לחזור בתשובה אבל... אבל במהירות... נו... מה הנקודה?? מה החטא שלי?? אין זמן לחשוב מידי הרבה... רבש"ע: במה טעית?? ואסתר מגיעה למסקנה ש... ש... מה החטא שלי? שקראתי לו כלב!!! לא!!! זו טעות! אסור היה לקרא לו כלב!! היה צריך לקרא לו אריה... מיד אסתר מתקנת את הטעות... ומתחננת: הושיעני מפי אריה, ואז שוב שרתה עליה שכינה והגיעו שלושה מלאכים שסעדו אותה והישועה הגיעה...

מה פה החטא הגדול?? מה האיסור החמור לקרא לאחשוורוש כלב?? מה... הוא לא כלב??

התשובה היא: אחשוורוש הוא באמת כלב... אבל כעת!! כעת שהוא נבחר להיות שבט אפו של הקב"ה... והקב"ה איפשר לו לחתום בטבעת המלך להשמיד את כל היהודים... כעת זה לא משחק! כעת זה לא הוא!!! זה גזירת שמים איומה ונוראה שנחתמה בטיט או בדם לקעקע ביצתם של ישראל... זה... זה לא משחקים... זה לא טיול בוקר עם הכלב... אז אמנם נכון שהגזירה הזו מתבצעת דרך אותו כלב... אבל אסור להקל ראש מול הכלב הזה... צריך לגשת אליו ברצינות תהומית ולדעת מה ה' רוצה דרך הכלב הזה... ולכן אסתר מיד מתקנת את עצמה... לא!! זה לא כלב... זה אריה... וא"כ קלי קלי למה עזבתני... הושיעני מפי אריה...

ניתן לומר כמעט בפה מלא שזה ההבדל בין פורים שנה שעברה לפורים של השנה הזו...

שנה שעברה בפורים כולנו עשינו צחוק מהכלב הזה שקוראים לו קורונה... צחקנו... עשינו על זה שירים... עשינו מזה משלוחי מנות... צחקנו על הקורונה... צחקנו על הסינים שיש להם קורונה... נגשנו לקורונה בצורה משועשעת... ויש כאלו שעד היום מתעקשים לגשת לזה בשעשוע...

והקב"ה דפק על השלחן והראה לנו שזה לא צחוק... ואסתר המלכה פתאום עמדה מבוהלת מול הכלב הזה... והיא מגלה להפתעתה שזה לא משחק... לאסתר המלכה ארך שבריר שניה להבין מה ה' רוצה... והיא מיד תיקנה את עצמה... ה' סליחה... זלזלתי בשבט אפך... לא התייחסתי ברצינות לכלב הזה... אני חוזרת ביי!!! הושיעני מפי אריה... אני מבינה שזה אריה...

אותו דבר אנחנו!!! דווקא עכשיו... כשיש לנו לראשונה!!!! לראשונה ניסיון משנה שעברה...

פורים זה החג הראשון שאנחנו יכולים לשחזר מה היה בקורונה של השנה שעברה... הרי מה שבטוח ששנה שעברה הקורונה היתה כלב... וכעת הגיע הזמן להבין שהיא לא כלב אלא אריה... **אריה שאג מי לא ירא, היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו, אם תהיה רעה בעיר וה' לא עשה**... אם יש לנו לקחים משנה שעברה... זה פשוט לעמוד בתענית אסתר הזו ולזעוק לה: 'אנא ה'... שנה שעברה זלזלנו... התייחסנו לקורונה כמו כלבלב... אבל עכשיו אנחנו מבינים שאם תהיה רעה בכל העולם כולו וה' לא עשה... אנחנו מבינים שהקורונה הזו היא שבט אפך!!!! ואתה יתברך מדבר דרך הקורונה הזו... ורצית מאיתנו משהו... ואתה עדיין רוצה מאיתנו משהו... ואתה יודע מה הדבר הכי גרוע שיכול להיות עכשיו??? שה' החליט להסיר את הקורונה למרות שלא חזרנו בתשובה!!!! כן... יש כזו אופציה... אם אבא שבשמים רואה שהילד שלו לא מבין עניין... אבא רצה לייסר את בנו בשביל להחזיר אותו למוטב... וענקי התעקש... והתעקש... התעקש לא להבין עניין... בסופו של דבר יענקי מנצח!!! אבא בסוף מרחם... בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו... וקיימת אופציה שהקורונה תסתיים בלי שזנו מילימטר... מה שבטוח... זה האסון הגדול ביותר!!! מה האסון??? האסון הוא שעברנו כ"כ הרבה ולא יצא לנו מזה כלום... אם יש אסון יותר גדול מהקורונה... זה שהיא תסתיים בעזה"ש... אבל ללא שום הישג!!! וזה תלוי בנו... אבא שבשמים עוד יסיים יום אחד את הקורונה כי סוף סוף קצרה נפשו כביכול בעמל ישראל ולא יזנח לעולם ה'... אבל האם יצא לנו מזה משהו או לא? זה כבר אנחנו נחליט!!! זה תלוי רק בנו!!! ובא נחשוב על אבא שבשמים... תבין שאין צער יותר גדול לאבא שנאלץ לצער את הבנים שלו בשביל ליישר אותם לדרך הנכונה... והתברר שזה היה לחינם... אסור לנו לעשות את זה לאבא שבשמים!!! מהר מהר נשוב לה' בדברי הצומות וזעקתם. השיבו ה' אליך ונשובה...

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

מה הבעיה ליהנות מהחיים??

את חטאי אני מזכיר היום... כשהייתי ילד ראיתי את סבתא שלי חוזרת מהחנות עם הבילת קרמבו... ואני הבנתי בדיוק למה היא קנתה את זה... כי היא ידעה שאני אוהב קרמבו... ולכן היא רצתה שיהיה לה קרמבו בבית... שכשאני אגיע. היא תוכל לפנק אותי עם קרמבו... ככה?? אם ככה... אחרי יומיים כשהגעתי עם אמא שלי לסבתא החלטתי לקצר הליכים... במקום לבקש מסבתא... סבתא תביא לי "משהו" ואז היא תלך ותביא לי קרמבו ותגיד לי: "מה אומרים???" ואז אני אגיד תודה... עוזב אותך... בא נקצר הליכים... עליתי על כסא... לקחתי את קרמבו ואכלתי במהירות... אכלה ומחתה פיה... דא עקא שנשאר לי בשפתיים קצת שאריות של קצפת... ואז נתפסתי בגנבתתי!!!

סבתא כעסה עלי... למה גנבת קרמבו?? ואז ענית את התשובה המוכרת: לא גנבת... רק **לקחתי!!!** ו... וזה היה "קצת נכון" כי באמת לא התכוונתי לגנוב... באמת הרגשתי היימיש. וידעתי שסבתא קנתה את זה בשבילי... ו"זכין לאדם שלא בפניו" בזה שאני לוקח... אז סבתא מחלה לי על הגניבה... לא עשתה עסק...

אבל היום אני מבין שהייתה פה נקודה נוספת... על הקרמבו הגנוב אפשר לסלוח לי... אבל היתה פה גניבה נוספת שהיא כבר בלתי נסלחת!!! גנבתי לסבתא את **עונג הנתינה!!!** הרי בשביל מה סבתא קנתה קרמבו? בשביל להעניק לי... לתת לי... לפנק אותי... אם הייתי **מקבל** מסבתא... היית נותנת את התענוג של ההטבה והנתינה... ועכשיו **שלקחת** מעצמי ולא חיכיתי **לקבל**... גלתי מסבתא את עונג הנתינה!!! זה עיקר הגניבה פה!!! עד כאן מובן???

כלנו יודעים את דברי רשב"י שהחטא של עם ישראל היה שהם צמו והתפללו... הם חזרו בתשובה והקב"ה קיבל את תשובתם... **נשאלת השאלה הפשוטה:** על מה עם ישראל חזרו בתשובה?? מה?? אנחנו מקבלים על עצמנו שבפעם הבאה שאחשוורוש יעשה סעודה אנחנו כבר לא נהנה מהסעודה הזו?? זה... זה היה הנושא???

סו"ס היה פה איזה אירוע נקודתי... היתה פה איזה סעודה... שהייתה התלבטות האם כן ללכת או לא ללכת והחלטה כן ללכת... אז נכון... התברר שזו היתה טעות וזה היה חטא... נו... אבל תכלס... עכשיו צריך לעשות עזיבת החטא וקבלת לעתיד... נו... מה?? איפה אנחנו הולכים לפגוש את הסעודה של אחשוורוש שוב בחיים??

אז הנה!!! זו בדיקת הנקודה: עם ישראל לא חטאו בזה שהם נהנו!!! ליהנות מותר!!!

סבתא קנתה קרמבו במיוחד בשביל שאני אהנה... אבל למה אתה לוקח לבד?? למה אתה לא נותן לי את עונג הנתינה?? אבא שבשמים ברא הנאות... אבא שבשמים ברא כל מיני קרמבו למיניהם... ה' עשה את כל הנאות האלו כדי להחיות בהם נפש כל חי... ה' רוצה ליהנות אותנו. אז תן!!! תן לאבא שבשמים את העונג ליהנות אותך!!! למה אתה גוזל מאבא שבשמים את התענוג הזה ונותן אותו לאחשוורוש... זה היה החטא! החטא לא היה שנהנו!

אלה על שנהנו מ--- **סעודתו של אותו רשע!!!** זה היה החטא... אתה כבר רוצה ליהנות? תן לקב"ה ליהנות אותך!!! תכבד את הקב"ה... תן לו את עונג הנתינה שלך!!!

ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה

חשיפה: גיליון אז נדברו יוצא במכירת תחפושות יחודית לפורים!

פורים זה חג התחפושות... יש מבחר... אתה לא צריך להתחפש כל שנה לאותו דבר... אם התחפשט שנה שעברה למרדכי היהודי... השנה אתה יכול להתחפש למלך אחשוורוש... אם שנה אחת התחפשט לאסתר המלכה השנה אפשר להתחפש לזרש... כלפי מה הדברים אמורים?? יום הפורים הוא אמנם יום אחד... יום טוב אחד... אבל עדיין!!! יש ליום הזה כמה וכמה היבטים... פורים לשם שינוי הוא יום שהגדרה המהותית של העבויידה שלו יחסית מפוצלת... כלומר: כולנו יודעים שפסח זה עניין של אמונה, ושבעות זה עניין של מתן תורה... ר"ה זה יום הדין... וחנוכה זה עניין של יהדות ולהלל... ואילו פורים?? זה... זה לא שאין לו הגדרה! אלא שיש לו כמה וכמה קדקודים שונים!!! יש לפורים כמה וכמה "עניינים" שכל אחד חולק מקום חשוב לעצמו. **הייתי מחלק את זה לארבע נקודות**

עיקריות:

א. הרמב"ם אומר שעיקר עניינו של פורים זה להודיע שכל קוויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך... מה שנקרא במגילת אסתר "דברי הצומות וזעקתם"!!!

ב. מאידך שבת לפני פורים יש פרשת זכור, וקריאת התורה של פורים זה ויבא עמלק וכל מגילת אסתר חותרת למחיית עמלק... וכל העניין של פורים סובב סביב העניין הפנימי שנקרא מחיית עמלק... הנה לך שני תחומים שונים לגמרי שכל אחד מוצא מקום להתגדר בו... היו שנים שכל העבויידה שלי בפורים היתה נטו תפילה... וצדקתי!!! ובשנים האחרונות בפורים יצא לי בעיקר להתעסק בעניין של מחיית עמלק (כמובן שמבמובן הפנימי יותר) ובשנים צדקתי!!! נו... אז מה באמת יותר נכון?? מה נוגע יותר בנשמת הנקודה של פורים?? האם להתרכז בתפילה או במחיית עמלק?? **אין תשובה**... שניהם נכונים... ממילא הגדרה הפורמית הכי מתאימה שמצאתי לזה ש... שכל שנה מתחפשים לתחפושת אחרת... יש בפורים כמה עניינים וכמה תחפושות... וממילא בכל שנה... לפי העניין... אתה יכול לבחור איזה תחפושת יותר מתאימה לך... אז היו כמה שנים שהתחברתי כביכול ל"תחפושת" של אסתר המלכה... ובאמת כל הפורים עבר עלי בהתמקדות בהתחזקות בתפילה ו"כך בטחו אבותינו בטחו ותפלטו... כי לא בזה ולא שיקף ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשוועו אליו שמע..." ואילו בשנים האחרונות אני מתחפש כביכול ל"מרדכי היהודי" שזה לצורך העניין העבודה של מחיית עמלק... (אכמ"ל... אבל מרדכי היהודי בעצם אישיותו מוחה את עמלק בגאווה היהודית שלו ובהכרה בכח היחיד שבו כלשון המדרש שאומר אל תקרי **יהודי** אלא **יחזי**... שאני באופן אישי... הנושא הזה מעסיק אותי בשנים האחרונות...) אבל!!! עד כה דברנו רק על שתי תחפושות... על התחפושת של מרדכי היהודי שמייצגת את מחיית עמלק, ואת אסתר המלכה שמייצגת את התפילה... **אבל נשאר לי עוד שני נושאים מאוד מהותיים בפורים... הנושא השלישי הוא:** זה גילוי הנהגת היחוד ואם נקרא לזה במילים קצת יותר פשוטות- **השגחה פרטית!!!** שניתן לומר שזו הנהגתה של מגילת אסתר... שכל המגילה מתגלגלת סביב אוסף מקרים שמתבררים בסוף כפזל אחד שלם שמוביל לגילוי הנהגת היחוד איך שהקב"ה מוביל את הכל לרצונו יתברך גם דרך הרשעים הכי גדולים... **זה כבר תחפושת של המון!!!** כן... אני חושב שהשנה האחרונה התחפושת הכי דומיננטית זה המן!!! המן אמור לגנוב את כל הבמה... המן הוא גילוי הנהגת היחוד בצורה שלא תאמנו!!! אדם שכל מעשיו נגד רצון ה' ולאחמ"כ מתברר שרצונו יתברך נעשה דרכו בצורה הכי מושלמת שיש... הוא זה שמזרז את מחיית עמלק והוא זה שבונה את העץ הכי גבוה לעצמו... השנה צריך להתחפש להמן!!! השנה צריך להתחפש לכל מיני סממנים שמזכירים לנו את נגיף הקורונה... את כל הרגעים הקשים שכולנו רוצים לשכוח אותם... ויום יבא ויתגלה איך שדווקא השעות הקשות והדברים הקשים שעברנו שאנחנו עדיין בשלב שאנחנו לא מבינים לאן זה חותר... הרי יום יבא ונקבל את התמונה המושלמת ונבין איך שכל מסיכה וכל בידוד וכל הקורונה הזו הובילה לגילוי יחודו יתברך... איך?? איך בדיקת?? הפתעה!!! תן לקב"ה להפתיע אותנו... יהיה לנו מספיק זמן אח"כ להבין עניין... כעת כל דקה נוספת שיש לנו אפשרות להאמין בה' ולהפגין לו נאמנות... הרי זה מכה זהב ואנחנו פה בשביל זה! השנה כולנו מתחפשים להמן!!! כולנו מצביעים על המן ומזהים... הנה! הנה הרבש"ע... אתה לא רואה את הרבש"ע מסתתר מאחורי המעשים שלך... אתה לא רואה שהכל חותר להשגחה פרטית... מהר מהר... מהר לא רואה את הרבש"ע מפני שהאורות ידלקו והמסך יפתח ואז ימלא שחוק פינו ונגלה שהכל היה תיאטרון בובות בגילוי היחוד (כפי שהיטיב כ"כ גדי פולק באיריים הנפלאים שלו על מגילת אסתר...) אז השנה יש לנו תחפושת בדמות המן... שמומלץ לכולנו לאמץ את "תחפושת" הזו ואם נוציא מפורים את ההכרה הזו שאין עוד מלבדו... וכל מה שה' עושה ההכל לטובה... תסכים איתי שזה מסר מאוד מאוד מהותי שחולק כבוד לעצמו... וזה יום טוב בפני עצמו!!! (מלבד התחפושת של מרדכי- מחיית עמלק, ו"תחפושת" של אסתר- להודיע שכל קוויך לא יבושו.)

ואחרון קצת פחות חביב... זה התחפושת של אחשוורוש שגם היא לוקחת כותרת לעצמה... ודווקא אחשוורוש הוא פה התחפושת הלא אידיאלית... אחשוורוש מייצג את הנהגות והחומריות שמאפיינת את דורנו... לא נותר לנו אלא פשוט לשבת ולצפות ב"סרט" של המגילה ולצפות במו עינינו במסכת יסוריו של אדם שחי את כל חייו בנהגות... לדאבוננו הרב בדורנו אחשוורוש הוא היחיד שלא צריך להתחפש אליו... הנהגות פשוט מקיפה ומציפה אותנו מכל כיוון... ואחשוורוש המגושם עם כל הבולמוס הנהגותי שלו והמרדף אחרי בילויים והנאות הרי הוא מלווה אותנו כל השנה כולה... דווקא בפורים הייתי רוצה להתפטר ממנו... אבל אדרבה... דווקא אם אנחנו רוצים בפורים להתחזק בנושא הזה... ונתמקד באחשוורוש הזה וניקח מפורים את המסר הברור והחד משמעי שמנהגות וחומריות ורהבתנות לא נהיים מאושרים... אם רק נצא מפורים עם המסקנה הזו ניתן לומר בהחלט יצאנו בלבוש מלכות תכלת וחור וליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר...

אז לסיכום: בחנות שלי יש מבחר של "תחפושות" לפורים... יש לך מבחר איזה נושאים לחיזוק ניתן לקחת מימים קדושים אלו... או להתחפש ל"מרדכי היהודי" שכל עניינו הוא גאווה יהודית ועמידה בכל הניסיונות- מחיית עמלק... או להתחפש ל"אסתר המלכה" שכל עניינה תפילה תפילה... או להתחפש להמן שמבטא את גילוי היחוד במהרה בימינו... או להתחפש לאחשוורוש... תבחר איזה תחפושת אתה רוצה... אבל תחפש משהו!!! אי אפשר לצאת בידיים ריקות!!! חייבים לצאת מפורים עם משהו... תשאל את החילונים... האם שייך לעבור את פורים בלי להתחפש... אז בבקשה... חייבים לצאת עם משהו בידיים!!!

בשביל זה יש חגיגות במשך מאה שמונים יום... ומה בסוף מתברר??? שלא נותר לאחשוורוש להתרווח על כסא מלכותו... אלא עשר שנים בודדות!!!!

תחשוב איזה דכאון... בן אדם קורע את עצמו שלוש שנים בשביל כסא מלכותו... חוגג עד לב השמים במשך חצי שנה... על מה?? על עשר שנים!!!!

לא דכאון??? עשר שנים זה שכירות!!! תראה לי בן אדם אחד שחי בדירה שכורה במשך עשר שנים והוא מוכן להשקיע בה 10.000 שקל?? אין!!!

בחור יקר... אתה אולי לא כ"כ מבין בניואנסים האלו אבל מהר מאוד אתה תבין בה... כשאתה בעזה"ש תתחתן ותגור בדירה שכורה... (יהי רצון שיהיה לך דירה משלך... אבל לא על חשבון השווער... אחרת זה לא יהיה שלך...)

ואתה דווקא תהיה מרוצה בבית הזה ותגור בו כמה שנים טובות... אבל יהיה צורך להוסיף מזגן שעולה 2000 שקל והמשכיר לא ירצה להוציא את ההוצאה הזו... אין לך מושג כמה אתה תתלבט האם לספוג את ה"נזק" הזה או לא... למה זה "נזק"? כי זה לא בית שלי... בבית שלא שייך לי לא שווה לי להשקיע!!! אבל סליחה... נכון שזה לא בית שלך... אבל אתה גר בו כבר שש שנים... ומתכנן להמשיך לחיות בו לפחות עוד חמש שנים... (אני מדבר איתך על רבבות משפחות כאלו בעם ישראל...) אז מה... אבל להשקיע 2000 שקל בדירה שלא שייכת לי... זה... זה נזק!!! אף בן אדם לא משקיע בדירה שלא שייכת לו... וזה בדיוק הסיפור של אחשוורוש... אם אחשוורוש היה קולט שנשאר לו פה בעוה"ז לחיות עוד עשר שנים בלבד... נראה לך שהוא היה משקיע חור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ... על מה??? על השכירות הזו של עשר שנים???

נראה לך שהוא היה חוגג מאה שמונים יום חנוכה הבית... על בית ומלכות שהוא הולך להתרווח עליה פחות מעשר שנים??

ברור שלא!!!! רק מה??? כפי שסיכמנו... אחשוורוש הוא לא כמו האברכים האלו... הוא בן אדם יסודי!!! כשבונים בית קבע זה לתתתתתמיד... ואם זה לתמיד... אז צריך לגשת בצורה יסודית!!! בונים במשך שלוש שנים... משקיעים... בודקים את החומר הכי איכותי... וכל זה בשביל עשר שנים... איזה דכאון!!!! תחשוב שבאותו זמן יושב לו אברך בבית הפשוט שלו... חי את החיים שלו... לא קורע את עצמו שלוש שנים... לא הופך את העולם בשביל הדירת עראי שלו... מסתפק במועט כ"כ... כי... כי הוא חי את המציאות האמיתית שאנחנו אורחים כן בעוה"ז... ושלא יהיו טעויות!!! זה לא הרבה משנה אם זה מאה עשרים שנה או עשר שנים... בשתי האופציות אנחנו אורחים פה... בכל מקרה אנחנו לא משאירים כלום... השאלה היא: האם אנחנו בוחרים לחיות את האמת האבסולוטית הזו או שאנחנו בוחרים להיות אחשוורוש ולהשקיע את כל הנששמה בעולם הזה ואחרי עשר שנים לצאת בידיים ריקות...

ולירוש הזאטוט דרייווש... ואם ככה... זה בסדר... כבר שנה לאחמ"כ אסתר המלכה סעדה את משתה היין יחד עם מרדכי בחצר גינת ביתן המלך חור כרפס ותכלת אחוז וגו'...

ולרבים השואלים: האם ניתן לתת לדרייווש היתום משלוח מנות בשנת האבלות?? התשובה היא: כן!!! כי הוא לא בן של אחשוורוש... אין אבלות לגוי... (שוב: כאן חשוב להדגיש: שלפי הזה"ק אסור לומר שאסתר נישאה לאחשוורוש, וא"כ דרייווש לא היה בנה של אסתר... וצ"ע...)

אבל יש פה נקודה שחשוב להתבונן בה:

בימים ההם כשבת המלך אחשוורוש... בשנת שלוש למלכו!!! אומר המדרש: שבמשך שלוש שנים אחשוורוש היה עסוק בלבסס את המלכות שלו... אחשוורוש היה טיפוס מאוד יסודי... הוא עושה כל דבר עד הסוף...

כן... לא כמו האברכים האלו ששוכרים דירה במהירות... קונים איזה ריהוט פשוט בלי לחשוב פעמיים ומתחילים את מירוץ החיים...

לא!! זה לא עובד ככה!!! אחשוורוש הוא טיפוס משקיע... הוא לא מטייח פינות... בודק כל דבר עד הסוף... כשצריך לקנות קרמיקות... הוא בודק את כל הסוגים... מה הכי טוב... מה הכי איכותי ועמיד... כן... תדעו לכם אברכים יקרים: זה... זה לא פשוט... כשאתה קונה משהו לכל החיים אתה צריך להיות מחושב!!! אתה צריך לבדוק שזה באמת משהו טוב!!! אי אפשר למרוח... אתה צריך באמת לבדוק מה החומר הכי טוב והכי איכותי... בקיצור: להשקיע... לא להיות כזה חרדי כזה... ש... שיאלה... ראה איזה דירה... נראית טוב פחות או יותר... אז סוגרים...

לא!!! זה לא עובד ככה אצל אחשוורוש!! ואחשוורוש צודק... תקשיב: כשאתה קונה משהו לכככככל החיים... מומלץ לגשת בצורה רצינית... לבחון את כל האפשרויות... לקחת בחשבון כל מיני אופציות שיתפתחו במשך השנים... בקיצור: אורך לו שלוש שנים עד שסו"ס הוא מתרווח על כסא מלכותו!!! וכעת... כעת הגיע הזמן לחגוג... אז מה עושה אברך?

באותה מהירות שהוא סגר על אולם לתנוה... ובאותה מהירות שהוא סגר חוזה לשכירות או דירה... ככה... באותה חפיניקיות הוא גם קרא לכמה חברה... עשה איזה חנוכה הבית עם כמה בלינצ'ס ובורקסים וסיים את הסיפור... כן... ככה זה נראה אצל האברכים האלו שהכל אצלם יד שניה כזה... הכל אצלם כזה חפוף...

אבל אחשוורוש שבנה וביסס את כסא מלכותו ועבד על זה במשך שלוש שנים תמימות... הרי מעמד חנוכה הבית הוא אירוע הרבה יותר היסטורי ומרגש... תקשיב: זה אירוע של פעם אחת בחיים!!! תחשוב... זה הולך להיות הארמון קבע של אחשוורוש... לכל החיים... זה לא הדירה הזו שכל שנתיים אתה תעשה עוד תוספת בניה ואח"כ שיפור דיוור... ואח"כ תמ"א... ואח"כ עוד תעבור משם... לא!!! זה לא צחוק!!! זה הארמון קבע של אחשוורוש... המעמד של קביעת מזוזות לכזה מעמד זה... זה מעמד מאוד היסטורי...

איפה אסתר המלכה אכלה סעודת

פורים???

מצאתי מידע מאוד דומננטי במגילת אסתר שנדמה לי שכמעט אף אחד לא יודע אותו... תנחש מתי אחשוורוש מת?? תן ניחוש... אתה יודע מתי??

שנה אחרי המן!!! כן... ככה כתוב במדרש סדר עולם... לא נמסרו פרטים ממה הוא מת... האם שוב היתה פה איזה הרעלה... יש טוענים שהוא מת מהחיסון של הקורונה... ככל הנראה הוא מת משיעמום...

אני חושב שהמידע הזה הוא מאוד חשוב!!! אתה יודע למה??

דבר ראשון: זה חשוב בשביל דודה שלי... יש לי דודה אחת שכל שנה בחג הפורים היא בדכאון... היא בדכאון מאסתר המלכה... היא טוענת: כולנו שמחים... כולנו פה נוטלים ידים לסעודת פורים... אבל איפה אסתרקה שלנו... השארנו אותה שם במשרדי ההייטק של אחשוורוש עד שעה חמש בצהריים... איך אפשר לסעוד פה "משפחה ומשפחה" כשאנחנו יודעים שאסתר נמצאת בארמון אחשוורוש תחת שליטתו של הגוי הנבל הזה...

עם מי אסתר סועדת עכשיו סעודת פורים?? עם אחשוורוש הרשע???

אז כל שנה מחדש אני מנסה לנחם את הדודה במשהו אחר... דווקא שנה שעברה טענתי לאותה דודה שנכון... את צודקת... בדיוק בגלל זה אנחנו לא אומרים הלל בפורים... כי אכתי עבדי אחשוורוש אנן... אכתי אסתר נמצאת בארמון אחשוורוש ובקושי נתנו לה יום חופש ממנו בשביל לחזור לחיקו של מרדכי... אבל השנה??? השנה אני מגיע עם נתון הסטורי!!! דודה יקרה: תנוח דעתך... זה בסדר... אסתר כמעט אף פעם לא אכלה סעודת פורים עם אחשוורוש... למה?? כי בשנת י"ב למלך אחשוורוש היתה הגזירה... בשנת י"ג נקהלו היהודים ונוח מאויביהם והרוג בשונאיהם... ובשנה הזו או לאחמ"כ ותכתב אסתר המלכה את כל תוקף לקיים את איגרת הפורים... ו... ובאותה שנה אחשוורוש התפגר!!!

ואסתר המלכה נשארה בארמון הגדול עם ילד יהודי בן חמש שנקרא דרייווש שהוא כעת נהיה מלך ובעוד שנה או שנתיים (תלוי בשיטות) הוא הולך להכריז על בנין ביהמ"ק... הוא הולך לשלוח את עזרא לירושלים...

תחשוב: יש פסוק במגילה: ביום ההוא נתן המלך אחשוורוש לאסתר המלכה את בית המן צור היהודים... אבל יש פסוק נוסף שהוא כבר לא נכתב במגילה... ש... ש... שלא חלפה שנה... והנה... יום אחד בהיר נתן הרבוננו של עולם לאסתר המלכה את בית אחשוורוש צור היהודים!!!

הוא פשוט מת... ואוטומטית כל החור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ וארגמן... הכל עבר לאסתר המלכה

לפוליטיקה... לתפוס את עצמי לידיים ולהתחיל לקבל על עצמי לבצע כמה שינויים חשובים בעבודת ה'... ובשמים זה ירשם לנצח כמהפך שהתחולל בי בעקבות הקורונה...

תחשוב על זה!!! תכנס לראש של אותו בחור חילוני שהוא צודק!!! הוא צודק בתפיסה שלו... הוא צודק ששנה שלימה של קורונה אמורה להיות מונצחת באיזשהו צורה... אז הוא כבר מסודר... הוא עשה את ההנצחה שלו בקעקוע בגוף... ואם אני מבין שההנצחה הזו צריכה להתרחש במחוזות אחרים... אז אנא... איפה הקעקוע שלי...

בא נקרא לזה קעקוע... אולי זה ישמע לנו יותר טוב... לחזור בתשובה זה אולי מילה מידי מיושנת... נקרא לזה קעקוע...

מה שבטוח... אברך יקר... יכול להיות שיש לך רגעים שאתה פוזל מימנה ושמאלה רואה אנשים שנהנים מהחיים... וגם אתה היית רוצה...

ואי אפשר לזלזל ברגע הקשה הזה... אי אפשר לבטל אותו במחוי יד...

אבל ברגע שאחרי... אחרי שכבר נרגעת... כעת את תשכח שזה לא בחינים!!! מי שחי בבית יותר יוקרתי משלך... יש לזה מחיר!!! הבן אדם שמשקיע באיכות חיים... זה בן אדם שהשקיע והקריב שעות רבות מהחיים שלו (שאת השעות האלו אתה לא רואה...) למען האיכות חיים הזו... הבן אדם הזה ככל הנראה לא נהנה מידי הרבה ממה שהוא בנה לעצמו... כי לצערנו הרב מאוד מהר הוא כבר פוזל למשהו יותר טוב... יותר חדשני... יותר עדכני... בקיצור: יש פה עיסקת חבילה שלא תמיד אתה קולט את ההיקף שלה!!! אתה רואה בן אדם שחי בדירה יותר גדולה או מתרווח על רכב יותר יוקרתי... ואתה לא רואה את השלוש שנים השקעה שהוא קרע את עצמו בשביל זה... אתה גם לא רואה כמה הוא באמת נהנה מזה... וממתי הוא כבר מפסיק ליהנות מזה... ולמה חשוב להדגיש את זה??? כי דווקא אברך בן תורה שמסתפק במועט יש לו משהו נורמלי בנפש שהוא יודע ליהנות ממה שיש... הוא לא מסתבך... אם הוא אוכל איזה שניצל טעים אז טעים לו... אם הוא מתיישב על איזה כסא יד שניה זה נוח לו... אז זה נוח לו... טוב לו... ומרוב שהוא נורמלי הוא לא מעלה על דעתו שיש אנשים שיש להם אפשרויות הרבה יותר גדולות ממנו... שפעם אחרונה שהם התרווחו על כסא ונהנו ממנו זה... זה היה רק בסלון מכירות... כי כשזה כבר הגיע... הוא שם לב שמשוהו שם קצת קרוע... אתה נורמלי מידי בשביל לקלוט מה זה סבל של בן אדם שניגש לעולם הזה כאילו זה עולם הנצח!!!

אבל ברגע שאחרי... אחרי שכבר נרגעת... כעת את תשכח שזה לא בחינים!!! מי שחי בבית יותר יוקרתי משלך... יש לזה מחיר!!! הבן אדם שמשקיע באיכות חיים... זה בן אדם שהשקיע והקריב שעות רבות מהחיים שלו (שאת השעות האלו אתה לא רואה...) למען האיכות חיים הזו... הבן אדם הזה ככל הנראה לא נהנה מידי הרבה ממה שהוא בנה לעצמו... כי לצערנו הרב מאוד מהר הוא כבר פוזל למשהו יותר טוב... יותר חדשני... יותר עדכני... בקיצור: יש פה עיסקת חבילה שלא תמיד אתה קולט את ההיקף שלה!!! אתה רואה בן אדם שחי בדירה יותר גדולה או מתרווח על רכב יותר יוקרתי... ואתה לא רואה את השלוש שנים השקעה שהוא קרע את עצמו בשביל זה... אתה גם לא רואה כמה הוא באמת נהנה מזה... וממתי הוא כבר מפסיק ליהנות מזה... ולמה חשוב להדגיש את זה??? כי דווקא אברך בן תורה שמסתפק במועט יש לו משהו נורמלי בנפש שהוא יודע ליהנות ממה שיש... הוא לא מסתבך... אם הוא אוכל איזה שניצל טעים אז טעים לו... אם הוא מתיישב על איזה כסא יד שניה זה נוח לו... אז זה נוח לו... טוב לו... ומרוב שהוא נורמלי הוא לא מעלה על דעתו שיש אנשים שיש להם אפשרויות הרבה יותר גדולות ממנו... שפעם אחרונה שהם התרווחו על כסא ונהנו ממנו זה... זה היה רק בסלון מכירות... כי כשזה כבר הגיע... הוא שם לב שמשוהו שם קצת קרוע... אתה נורמלי מידי בשביל לקלוט מה זה סבל של בן אדם שניגש לעולם הזה כאילו זה עולם הנצח!!!

אתה נורמלי מידי בשביל להעלות על דעתך איזה תיסכול יש למלך שבונה כזה ארמון בכזה עמל ומתברר שהוא נהנה ממנו פחות מעשר שנים... את הקושי ואת הניסיון אי אפשר לקחת ממך... אבל סוף סוף דעה קניית... ואם דעה קניית מה חסרת...

משדרג את הבית שלו ומשקיע בו מאות אלפי שקלים... מאיפה זה נובע??? הרי אם היה לוקח בחשבון שבעוד שלושים שנה יש סיכוי (אפילו קלוש) שהוא לא יהיה פה... הוא לא היה עד כדי כך משקיע... (זה ברור כשמש בצהריים...) אז מאיפה מגיע הקנאות והיסודיות להשקיע כאילו שהוא הולך לחיות פה לנצח נצחים??? התשובה היא:

יש לבן אדם הזה נשמה!!! והיות והנשמה שלו נצחית... אז יש לו תחושה פנימית שאני נמצא פה לנצח!!! והוא צודק... דא עקא!!! שאם הוא היה לומד מוסר... הוא היה לומד לקרא כונן דסקים... הוא היה קולט שנכון... אני באמת נצחתי!!! אבל מי נצחתי? הנשמה!!! לא הגוף!!!

אני באמת נצחתי... אבל מה נצחתי? התורה והמעשים טובים שלי...

אבל הוא לא למד מוסר... הוא אף פעם לא ישב עם עצמו פנימה... וממילא יש לו ג'וגל שלם בתוך הנפש... כל מיני קולות בוקעים מתוך הנפש שלו והוא לא יודע להבחין מי מדבר ומה מדבר... וממילא הנשמה שבתוכו דוחפת לנצחיות!!! והוא לוקח את הדחף הזה לקרמיקות נצחיות שיהיו מהחומר הכי עמיד וקיים ואיכותי... הנשמה תובעת תעשה משהו עם חיי הנצח שלך... והוא לוקח את התכונה הזו לכל מיני פיצ'יפקס בחיי עראי שהוא פתאום נתקע בהם ורוצה שזה יהיה הכי מושלם עם הביטוח הכי מקיף... אז זהו שצריך לדעת שהתכונה היא נכונה!!! תחושת הנצחיות היא אמיתית!!! אבל היא מוסטת למקום הכי לא נכון!!! ישבתי פעם מול בחור חילוני שכל כולו מלא קעקועים... הוא הסביר לנו למה הוא עושה קעקועים... הוא הסביר: שבחיים שלי עברתי כמה וכמה חוויות מאוד משמעותיות... ורציתי להנציח אותם...

נו... איפה אפשר להנציח אותם??? על הגוף שלי!!! כל פעם שאני עובר איזה חוויה... אני עושה קעקוע מיוחד לזכר המאורע ומציין שם את התאריך... **ההסבר שלו** **זעזע אותי עד עמקי נשמת!** הוא כ"צ צודק... הוא כזה נששששמה... הבחור הזה מסתובב כל היום ומבלה את זמנו לריק והנשומלע שלו תובעת אביסלע נצחיות... אבל הוא לא יודע "לקרא" את הנשמה... הוא לא יודע איך מנציחים פה משהו בעולם הזה... בצר לו הוא חשב מה יכול להיות הדבר הכי נצחי בעולם הזה... אז מיודעניו בן החמישים הגיע למסקנה שיציקת בטון זה הדבר הכי נצחי ולכן הוא לא גומר לשדרג ולשפץ את הבית הנצחי שלו... והבחור שיושב מולי הוא עוד יותר אינטלגנט והוא הגיע למסקנה שהגוף שלו!!! הוא הדבר הכי נצחי שהוא מכיר... ועל שניהם אפשר לשבת ולבכות... יותר נכון... לשבת ולבכות על עצמנו... ההההלו... הגיע הזמן שנבין את עצמנו... הגיע הזמן שנזהה את הקול הנצחי שבוקע מתוכנו... כן... הדחף לדברים איכותיים ועמידים ונצחיים... מגיע מהנשמה שהדבר הנצחי היחיד שהוא באמת נצחי זה סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם... חשבתי לעצמי: גם אני עברתי חוויה משמעותית בשנה האחרונה... עברתי שנה שלימה של קורונה!!! אותו בחור חילוני מסתמא כבר עשה כמה וכמה קעקועים (בצורה של קורונה) להנציח את שנת הקורונה שעברה עליו... ואני??? מה הקעקוע שאני עושה בעקבות שנת הקורונה??? כן!!! גם הנשמה שלי תובעת קעקוע... ואני מבין שקעקוע שעושים בגוף לא מספק את נצחיות הנשמה... אני צריך לקעקע את היצר התאוותני שלי

על אותו משקל: אחשוורוש מחפש אשה במשך ארבע שנים תמימות!!! ארבע שנים הבן אדם מחפש שידוך... פוסל את כולם... איזה מערך אדיר של הגי והגה ושומר הנשים ושומר פלגשים... בלגן שלם... ארבע שנים של חיפוש שידוך... מה יש??? מה אתה מסתבך כ"כ??? למה אתה מחפש שידוך כ"כ הרבה שנים??? למה אתה לא יכול למצא משהו ולסגור את הסיפור???

אז כאן כבר אני יכול לענות את התשובה במקום אחשוורוש... גם אני הייתי פעם ברך... תקשיב... זה לככככל החיים!!! שידוך זה לא איזה מכונת כביסה... זה עיסקה לכל החיים! זה... זה לא פשוט...

ומה מתברר?? אחשוורוש מחפש ארבע שנים אשה... וכמה זמן הוא הספיק לחיות איתה?? חמש שנים!!! כן...? בשביל זה חפשת ארבע שנים?? בשביל חמש שנים??? ברור שלא!!! ברור שאם אחשוורוש מחפש אשה ארבע שנים... זה רק בגלל שקוראים לו אחשוורוש ואצלו חיי העולם הזה זה נושא כ"כ קבוע ורציני ומתמשך ולא נגמר... שכשהוא מחפש כלה הוא ניגש לזה בכובד ראש כאילו הוא מתכנן לחיות איתה לפחות עוד מאתיים שנה... ותראה מה יצא לו מכל העמל והיגיעה הזו???

שלוש שנים של עבודת פרך על ביסוס המלכות... בשביל עשר שנים!!!!

ארבע שנים של חיפוש שידוך... בשביל חמש שנים!!!

אז לאחרון שקינא באחשוורוש על כל הנהנתנות שלו... נא בבקשה... לקחת את הקנאה בחזרה... אוי לאותה נהנתנות... אוי לאותו אחשוורוש... קיבל הכל... ובקושי הספיק ליהנות מזה...

אגב: זו הסיבה שחתן וכלה לובשים בגדי לבן בחתונה... מזכירים לחתן ולכלה: תדעו לכם!!! זה באמת יום מאוד גדול... כמו שאחשוורוש חיפש שידוך ברצינות תהומית... מתוך נקודת הנחה שהוא הולך לחיות כאן לנצח נצחים... גם אתם!!! גם אתם בונים בנין עדי עד לנצח נצחים!!! אבל לא כאן!!! אלא בעולם האמת!!! כן... אתם בני זוג לנצח נצחים... אבל איפה??? הנצח נצחים נמצא שם... בשלחן בגן עדן! שאתם תקבעו כמה רגלים יהיו לשלחן הזה... אתם תקבעו איזה בנין עדי עד אתם תבנו!!! ממילא כן... תשקיעו בחיי הנישואין בגישה של נצח נצחים...

אבל לא פה נצח נצחים... אלא שם!!! עם הפנים לשם!!! מה אנחנו משגרים לשם... איזה בית של תורה לנצח נצחים...

אני רוצה לעצור רגע ולהסביר נקודה חשובה:

אם תשים לב: רוב האנשים בעולם חיים בבועה שהם בטוחים שהם חיים כאן לנצח!!! וגם אנחנו ככה... עכשיו: צריך לדעת שהטעות הזו נובעת ממקור טהור!!! היא מגיעה מהתכונה של הנשמה האלוקית... הנשמה האלוקית היא באמת באמת נצחית... כלומר: כשאתה רואה בן אדם בן חמישים

מה הקשר בין "כפר חנניה" ל"מודיעין עלית...??"

שבוע שעבר סיפרנו על ינון הגנן מכפר חנניה שמקדים ליום הכניסה... ערכנו גם היכרות עם יחצאל הלולין ועם דני הרפתן... אבל אם שמת לב נשאר עוד כמה שלוש תושבים אחרונים בכפר שלא ערכנו איתם היכרות... כן... בשבועות האחרונים הם נעלמו מהכפר... הם עסוקים מאוד מאוד בתקופה האחרונה...

תנחש מה קרה??? נו... תנחש?? כנראה שהראש שלך נמצא יותר מידי עמוק בפורים... אבל אל תשכח שחודש אחרי פורים מגיע פסח... ובכפר חנניה אם אתה זוכר... יש לנו בית חרושת יחודי של תנורי וכלי חרס בפירמה בינלאומית... עד כדי כך שאפילו רבי יוסי שסובר שגרם כיבוי אסור ולכן כשיש דליקה הוא אוסר לתת כלי חרס חדשים מלאים מים סביב האש כי הם משתברים מהחום... אבל כלי כפר חנניה הוא חמיר!!! כי זה כלי חרס יחודיים שלא משתברים... ממילא יש ביקוש מאוד גדול לתנורי חרס שלנו... והנה!!! השנה יש משהו מיוחד... השנה ערב פסח חל בשבת... וכשערב פסח חל בשבת יש מצוקת תנורים!!!

למה?? כי כל ערב פסח רגיל שוחטים קרבן פסח באזור השעה 2 או 3 בצהריים ומעשיו עד 10 בערב יש זמן לצלות את הפסח... ממילא תנור אחד יכול לצלות כמה וכמה פסחים בזה אחר זה... (לא ביחד אמנם, כי אין צולים שני פסחים כאחד...) אבל השנה שערב פסח חל בשבת... אז בשבת בודאי אסור לצלות!! ולא רק שאסור לצלות אלא גם אסור לצאת מבית המקדש עם הקרבן פסח... אז הכת ראשונה יוצאת ועומדת לה בהר הבית, שניה בחיל, שלישית במקומה עומדת... ורק בצאת הכוכבים... אז רק אפשר להתחיל לפלס דרך לצאת מבית המקדש... ואז רק מתחילים להסיק את התנורים... (מסתמא אי אפשר להתחיל להסיק לפני קדש של- יקנה'ו ו'צ"ט) בקיצור: אדהכי והכי כבר תשע בערב... ואוטוטו כבר צריך לאכול ק"פ...

---ואל תשאל... ופעם שעברה שערב פסח חל בשבת... (זה היה בתשס"ח) הייתי עדיין בחור... ובמקום להתמנות עם הבחורים הבני עליה של הישיבה... החלטתי להתמנות עם החברה של הסוף זמן ק"ש ותפילה... אמנם הם היו יראי שמים אבל קצת שלעפעפים ומסתבכים... וכמובן שהיינו בכת השלישית!!! ועד שהכת הראשונה יצאה מהר הבית... ועד שהכת השנייה יצאה מהחיל... ס"ס הגיע התור של הכת השלישית לצאת מהעזרה... וזה כבבבר היה מאוחר... עד שהגענו לאכסניה היה כבר 10.00... וכמובן שכל התנורים תפוסים... עד שס"ס התפנה איזה תנור שהסכימו לתת לנו אותו... ואז פתאום נזכרנו שחסר לנו שפוד של רימון... אוי אוי... אי אפשר לזוז בלי שפוד של רימון... אז התחלנו להשתונר... למי יש שפוד של רימון... ככה עברה עוד חצי שעה... כבר הגיע 11.00 בערב... עוד שעה וחצי הפסח צריך להספיק להיות צלוי ואנחנו אחרי אכילתו... ואז התחיל ויכוח סוער... האם לעשות גדי מקולס או לא?? יש סלסול כזה לעשות גדי מקולס... זה נוי למצווה... כשהוא צלוי שלם זה מעלה!!! אבל אני טענתי בתוקף שלא!!! אין לנו זמן ללוקוס הזה... אנחנו מאוד מאוד בלחץ של זמן... יש לנו בקושי שעה וחצי עד סוף זמן אכילה... והבשר צריך להספיק להיצלות... והצליה אורכת זמן!!! ולכן בשעה כזו מאוחרת צריכים לנתח את הבשר באופן שהוא יצלה כמה שיותר מהר... והם לא הסכימו!!! מה פתאום... מה... אנחנו לא נעשה פסח מקולס?? חייבים לצלות אותו שלם!!! ואני ממש כעסתי... תדעו לכם... אתם "מתאבדים"... אין לנו זמן לצלות אותו ככה שלם... יש לנו בקושי זמן לעשות "בשרא אגומרי"... צווחתי וצווחתי ולית דמשגח בי...

החלטתי שאני לא לוקח סיכונים... בשקט בשקט... כשאף אחד לא שם לב... חתכתי מהקרבן פסח חתיכה קטנה של כזית חי... (מה שנקרא "כזית חי מבית טביחתה") ושמתי אצלי בצד לייתר בטחון... כמובן שהויכוח הזה גם ארך איזה רבע שעה... השעה כבר קרוב לאחד עשרה וחצי... נו... ס"ס שלשלו את הפסח לתנור... התחלנו להריץ מהר מהר את קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד רחצה מוציא מצה מרור... לבנתיים היו עוד כמה הסתבכויות שם של נגע בחרסו של תנור וכו'... ותכלס הגיע שתיים עשרה בלילה ואני פוזל לכיוון התנור ואני רואה שם את חבר שלי עומד על קוצים... לא יודע... העסק נסחב... אמנם הפסח כבר הולך ונצלה... אבל הוא עדיין רחוק מלהיות צלוי... הוא ניסה מפה ניסה משם... ניסה לארגן עצים... ועברו עוד עשר דקות... ועוד חמש דקות... ואני רואה אותו לחוץ כמו לא יודע מה... אני לא יודע... קשה לי להגיד שזה נקרא צלוי...

תכלס... הגיע שתיים עשרה וחצי... הגיע שעת האפס!!! אנחנו חייבים לגשת לאכול קרבן פסח... יש לנו עוד רבע שעה עד סוף זמן אכילה... הוא התחיל להוציא את הקרבן פסח הצלוי... עם פנים חתומות ומסופקות... תדעו לכם רבותי: אני לא לוקח אחריות!!! יתכן שזה עדיין נא- לא לגמרי צלוי...

והם התעצבנו עליו... תפסיק... תפסיק להיות נערוויסט... הכל בסיידר... זה צלוי... זה בסדר גמור... אבל אני לא הייתי רגוע... אל תשכח שעברו מאז עוד ארבע דקות... ויש לנו עוד תשע דקות... אין זמן לדבר... החברה לקחו כמה כזיתים והתחילו לאכול... ואני גם באתי לאכול... התחלתי לנגוע בבשר ו... ואני רואה ש... ש... שחוטץ יוצאים!!!! בקיצור: חברים יקרים: צר לי לאכזב אתכם ולהתרות בכס: אבל הקרבן פסח הזה נא!!! אסור לאכול קרבן פסח נא!!! זה לאו סדאורייתא... ואז בשניה האחרונה נזכרתי... נזכרתי ששמתי בצד איזה כזית חי... רצתי כנשוך חדש לחליפה... הוצאתי אותו מהשקית... לא היה לי אפילו זמן לברר אם אני עושה נכון או לא... כרכתי אותו במצה ומרור... סבתי על צד שמאל ואכלתי אותו בדקה התשעים ותשע לפני חצות... עברו שתי דקות... ואנחנו שומעים את הרעש המוכר והמחריש אזניים של גרירת כסאות... כעת רבבות יהודים... כל אחד יוצא מהחבורה שלו ועולים לגגות ומתחילים להגיד הלל...

עלינו גם אנחנו בשתיקה רועמת... העדפנו לא להסתכל אחד בתוך העיניים שלי... העדפנו לא לחשוב יותר מידי מה קרה לנו הערב הזה... עלינו לגגות... אמרנו הלל הגדול בהשתפכות הנפש... אבל באותה שנה היה להלל הגדול הזה יותר מנגינה של עזיבת החטא!!! רבש"ע: אני מקבל על עצמי להפסיק להיות שלעפער... להפסיק להיות האיש של הרגע האחרון... ס"ס בית המקדש זה הר המוריה שבו אבינו אברהם השכים בבוקר במקום של "אהבה מקלקלת את השורה"... היה זה ליל הסדר שקשה לי לשכוח אותו... אפילו שדווקא הייתי רוצה... הוא היה ליל הסדר מכוון... קבלתי על עצמי מאותו יום ואילך להיות זריז במצוות ובאמת חל שינוי בכל הגישה שלי ל"מצוה הבאה לידך אל תחמיצה", כמובן שאחרי יומיים היה לנו שמחת חגיגה אצל הראש ישיבה ושם ישבנו וסיפרנו לראש ישיבה מה שקרה... הוא הזדעזע ואמר: שכולכם עברתם על לאו שיש בו מעשה!!! לאו דאכילת נא ואתם חייבים מלקות!! חוץ ממיני... הראש ישיבה נזף בי בחיך ואמר לי: אתה אמנם קיימת בעצמך החכמה תחיה בעליה... ובמקום לעבור על לאו דאכילת נא... שריינת לעצמך בצד חתיכת בשר חי ואמנם עברת על עשה דאכילת צלי אבל לא על לאו דאכילת נא... (צ"ע האם יאות לעסבד הכי בכה"ג...) מה שבטוח... מאז עברו כמה וכמה שנים... וכולנו נהיינו הרבה יותר אחראים...

השנה אני כבר הרבה יותר מאורגן... והשנה, ששוב פסח חל בשבת אנחנו מתכננים לקנות תנור חדש... ממי?? נו... ממי?? משלושת הקדרים של כפר חנניה שכבר הציבו את מוקד המכירה שלהם בצומת שילת מן המודיעים ולפניהם... לכן בתקופה הזו הם לא נמצאים באזור... קראנו להם את המגילה במודיעין עלית...

יש שכר לפחד ולחרדות של השנה

האחרונה...

כתוב במדרש (רבה בראשית) ששבעים יום שהיו בין איגרות ראשונות לאגרות אחרונות זה היה כנגד שבעים יום של האבל על יעקב אבינו והיערות דבש מסביר את זה: שהיות והיהודים שהיו גרים בכל הארצות עדיין לא ידעו את הנס הגדול שקרה... הם לא ידעו שהמן נתלה על העץ וכל הגזירות שלו התבטלו... הם ידעו רק דבר אחד שהגיעו אגרות להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים... ועד שלא הגיעו האגרות השניות... במשך כל אותם ע' ימים הם היו בטוחים שהם הולכים למות... וממילא כל יום מאותם ע' ימים הם חזרו בתשובה כמו בן אדם שמתוודה לפני המוות שלו...

אומר היערות דבש: יום לשנה יום לשנה... היות ועיקר שנותיו של אדם זה שבעים שנה, אז כל יום שהוקבע בדעתם שהם הולכים למות והם חזרו בתשובה... כל יום כזה כיפר להם על שנה... ואז כשהגיע יום השבעים נמצא שנתכפרו להם כל עוונותיהם... כן... נדמה לי שהמידע הזה יכול לתת הרבה שמחה בלב להרבה אנשים מאיתנו שסובלים מפחדים... בפרט בתקופת הקורונה שהיה לנו הרבה רגעים של מתח וחרדה... ומי יודע... אולי תנסה לשהור כמה ימי חרדה עברו עליך בשנה האחרונה... יש סיכוי רציני שיתברר שזה היה שבעים יום!!! השערי תשובה אומר: שאדם שעובר רגע של פחד מוות מוחלים לו על כל עוונותיו... והוא מוכיח את זה מזה שכתוב: "נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים, בשר חסידך לחיתו ארץ..." שואל רבינו יונה: וכי הם היו עבדי ה' וכי הם היו חסידים? הרי מדובר שם באנשים שעברו על ג' עבירות?? עונה רבינו יונה: נכון!!! הם עברו את העבירות החמורות ביותר... אבל תכלס... רגע לפני שהם נהרגו הגיע אליהם איזה גוי עם גרזן... הם עברו רגע נוראי של פחד מוות... אם ככה, ברגע המפחיד הזה שלפני המיתה נתכפרו להם כל עוונותיהם... ואם ככה כשהם כבר מתו יש פה בחינת נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים...

אם ככה: ידידי המפוחד מהשנה האחרונה... זה בסדר!!! יש שכר לפחדך!!! לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחזור... החיורון שלך... והלחץ שלך מעוד בדיקת קורונה ועוד בידוד... ועוד מאומת במשפחה... כל זה עשה עבורה... זה כיפר לנו הרבה עבירות... תתכונן לבהירות מחודשת בתורה... לסייעתא דשמיא מחודשת... למפרע זה היה כדאי... אבל!!! קדימה לפסיכולוג... אסור להישאר עם הפחדים האלו... זה שפחדים מכפרים עבירות זה לא סתירה שזה מוחלה!!! לכתחילה ה' לא רוצה שיפחדו ממנו פחד מוות... אדרבה... אתהלך לפני ה' בארצות החיים... קדימה לפסיכולוג... אבל לא בשעה 11 בבוקר... כי זה בדיוק התור שלי... אסור להישאר עם המשקעים האלו!!! חובה לעשות הכל בשביל לצאת מזה... מי שחובות הלבבות לא מצליח לעשות לו את זה... או הפסיכולוג... המטפל הרגשי... מה שבטוח... אסור להישאר עם זה... משכנס אדר מרבים בשמחה.....

המשך: למה אסור לי להנות מסעודתו של ??

המשך מעמוד 1) היסוד הזה הוא קצת מפחיד... וצריך לגשת אליו בעדינות הגמ' בברכות אומרת: כל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה כאילו גזול לקב"ה וכןסת ישראל... **רש"י מפתיע במקום ואומר:** מה הוא גזול?? גזול את ברכתו של ה'!!! שמת לב מה רש"י מחדש כאן?? אני הייתי בטוח שאם אני שותה כוס קפה בלי ברכה. אז אני גוזל את הכוס קפה מהקב"ה! אבל לא! רש"י מגלה לנו שדווקא את הכוס קפה אני לא גוזל... רק מה? אני גוזל את הברכה... הייתי צריך לברך ולא ברכת... אז את הברכה אני גוזל... **מה הפשט בזה?? מה זה לגזול ברכה???** אז הנה... זה בדיוק היה הסיפור שלי: כשאני גנבתי קרמבו בלי רשות... היתה פה גניבה... אבל נו... על הגניבה אפשר עוד לוותר... סו"ס אני מרגיש פה היימיש אצל סבתא... ולכן לא גנבתי אלא רק לקחתי... אבל ההלכה... **גזלת מסבתא את עונג הנתינה! את זה באמת גזלת!!!**

כל הקרמבו הזה נועד בשביל מסבתא רוצה להתענג על הנתינה שלך... אז למה **לקחת** ולא **קבלת!!!** למה לקחת לה את עונג הנתינה?? **על אותו משקל:** יהודי שאוכל גלידה בלי ברכה... להגיד שהוא גזול מהקב"ה גלידה... נו... הוא יכול לטעון לא גזלתי... רק "לקחתי" סו"ס קניתי את הגלידה הזו בכסף מלא והרגשתי היימיש שהשמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם... ולכן שכחתי לבקש רשות... נו... על זה עוד נסלח לך... **אבל יש משהו אחר שהוא כבר בלתי נסלח!!!** בשביל מה ה' ברא גלידה? בשביל מה ה' ברא הנאות בעולם הזה?? בשביל להניע לך... לפנק אותך... להיטיב איתך... לעשות לך טוב... אם היית מסתכל לקב"ה בעיניים ומברך ברכת הנהנין ואומר לה'... ה' תודה... היית מקבל ממנו הנאה!!! והיית נותן לו עונג נתינה!!! אבל כעת שלקחת בלי רשות ולא קבלת ממנו... גזלת מה' את עונג הנתינה! זו הגזילה כאן... אתה רוצה ליהנות?? בכיף!!! תבקש מה'... ותקבל ממנו!!! אבל אל תיקח!!! אל תגזול מאבא שבשמים את עונג הנתינה...

הרי את כל ההנאות שנהנינו מסעודתו של אותו רשע... הרי סו"ס כל ההנאות ומנעמי עולם אלו... מאיפה כל זה הגיע?? מאבא שבשמים!!! אבל אחשוורוש לא קיבל את זה מה'... הוא לקח בלי רשות... וכעת שאנחנו הולכים לסעודה שלו... גם אנחנו לוקחים ולא מקבלים מה'... וההרואה: שכשישבנו שם בסעודה ונהנינו עד לב השמים... את מי שיבחנו והיללנו והתלהבנו?? למי היינו אסירי תודה? **למטיבנו אחשוורוש!!!** במקום **לקבל** מה' את הנאות אלו ולהודות לו קבלנו את זה מאחשוורוש והודינו לו... במקום לתת את עונג הנתינה לה'. נתנו את זה לאחשוורוש **זה היה החטא הגדול!!! וזה החטא הגדול של הנהנתנות בכללותה!!!**

--- בראש שלנו קיימת תפיסה שהיהדות היא נגד הנאות... נגד חי רווחה... נגד עשירות... נגד כל דבר שהוא קצת נחמד ונעים בעולם הזה... **וחה לא נכון!!! לא נכון!!! זה בכלל בכלל לא מדויק!!!** היהדות היא לא בהכרח נגד הנאות!! אדרבה... מי ששם לב יש ביהדות עסק שלם מהנאות... יש הלכות ברכות הנהנין... חז"ל נכנסים למטבח ומבררים בדיוק מה הרכיבים של האוכל... וחביב קודם... יש!!! יש התייחסות רצינית מאוד לענייני טעם טוב באוכל... ויש על זה אפילו ברכה... אז למה לכולנו תקוע בראש שהיהדות מתנגדת להנאות??

אז זהו!!! ההגדרה היא ככה: היידישקייט מתנגדת **לקחת** קרמבו בלי רשות מה'!!! אבל **לקבל** מה'?? אדרבה... תקבל... בשביל מה הקב"ה קנה" קרמבו?? רק בשביל לפנק אותך... אז בא... **תקבל!!!** תשב מול שלחן ה'... תבקש יפה רשות מה'... תקבל מה' הנאות!!! תגיד תודה לה'... ותתענג על הקצפת... וה' יתענג לראות איך אתה נהנה מטובו... אבל **לקחת** הנאות בלי רשות??

זה לגזול מה' את עונג הנתינה!!! לזה!!! מזה היהדות מסתייגת!!! היהדות מסתייגת לקחת הנאות בלי רשות!!! אבל לקבל מה' לפתוח שתי ידיים קטנות ומתוקות של תינוק אוהב של הקב"ה... ולהגיד "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון..." בטח!! תן לקב"ה את עונג הנתינה... הוא רוצה לראות את העולל שלו יושב עם סינר מדושן עונג ומתענג על טובו יתברך... אבא שבשמים רוצה לראות אותך מתענג... אבל ממנו יתברך!!! לא מסעודת אחשוורוש... לא מכל מיני מושגים חיצונים של העולם החיצון... קי"ל שלא מביאים ביכורים מעבר הירדן... אתה יודע למה לא?? אומר הספרי: שבמעמד המתוק והאהוב של מקרא ביכורים יהודי עומד ואומר: "אשר נתת לי ה' ואילו את עבר הירדן ה' לא נתן לנו... אלא מאי? לקחנו מעצמנו!! אם לקחתי ולא קבלתי מה' אין פה את החוויה של הנתינה... אין פה מקום למעמד המרגש של "ושמחת בכל הטוב"... כן... אפשר ליהנות ולשמוח בכל הטוב... אבל איזה טוב? טוב שה' נתן לי. אם אני לקחתי את זה מעצמי. אז העיקר חסר מן הספר...

אם תשים לב: בתרבות הנאות יש דגש מאוד חזק על מחוזות מסוימים!!! הולכים למסעדות מסוימות... לקניונים מסוימים... למרכזי בילוי מסוימים... פעם לא הבנתי למה יש כזה דגש על כל מיני מקומות כאלו?? מה הבעיה להיכנס לאיזה פיתה פלאפל וליהנות מאיזה סלט טוב... נו... מה התשובה?? הוי... רואים שאתה לא מבין עניין... כשאתה הולך ל..... ל... לשם... אתה מרגיש ש.....

ש... שמה?? אני אגיד לך מה אתה מרגיש?? אתה מרגיש שאתה מפנק את עצמך!! שאתה משקיע בעצמך! במילים אחרות: אני **לוקח!!!** לוקח הנאות... לא רוצה לקבל הנאות!! רוצה לקחת!! מי כמוני מבין את זה... הרי גם אני יכולתי לקבל מסבתא קרמבו אבל העדפתי **לקחת**... זה גישמאק מסוג אחר...

אז זהו!!! שההנאות והבילויים של הדור שלנו... נקודת החטא שבזה... זה לא עצם ההנאה... אלא ה-**לקחת!!!** אני הולך כעת לשם ושם כדי **לקחת** לעצמי הנאות!!! זה האסון של כל המחוזות הקלוקלים האלו!! יהודי **לא לוקח** לעצמו הנאות... יהודי **מקבל** הנאות... יהודי נושא שני עיניים מנתעגות לה' ומבקש... אנה ה'... גנאי לי... והוא מחכה בסבלנות וה' מביא לו... וכשה' מביא זה עם כל הלב!!! יש פה לא רק הנאה... **אלא מפגש עם ה'!!!** יש פה ברכת--- הנהנין!!! אצל החסידים בקנאות קוראים לטיש של פורים בשם משתה היין!!! למה?? כי זה בדיוק התיקון שלנו על החטא... פעם הלכנו למשתה היין של אחשוורוש... לקחנו לעצמנו הנאות במחוזות פסולים... הכפרה שלנו שלא כל יום פורים... וכל השנה לא משתכרים... אבל מגיע פורים ובים הזה **י'קבל** היהודים!! היהודים **קיבלו** מה' את המשתה ושמחה הזה... אנחנו יושבים במשתה היין של פורים ושותים בדיוק כמו שהשתכרנו אצל אחשוורוש... אבל ההבדל הוא ששם **לקחנו** הנאות!!! ופה **קבלנו** את זה!! קבלו ברצון... כשאוכלים ושותים במחוזות של **לקחת** הנאות... כל העבירות

הכי שפלות מגיעות משם... אבל כשאוכלים ושותים בפורים ממקום של **קבל** היהודים... ממקום טהור שהנה... קבלנו מה' את המשתה ושמחה של פורים... כשהו הרקע של משתה היין של פורים... הרי כולנו מכירים את המראות המרטיטים מידי שנה לראות עובדי ה' שיכורים ששופכים דמעות כנהר בכמיהה וגעגועים בנפשי חולת אהבתך ---הסוגיה הזו היא קצת דקה ועדינה... כי לכאורה, תכל'ס, מה ההבדל בין **לקבל** הנאות לבין **לקחת** הנאות?? סו"ס אני הוא זה שדואג לעצמי... אני זה שהולך ומשקיע בעצמי ומחליט מה אני נהנה ומה לא?? אז מה שייך לקבל או לקחת... מה ההבדל??

אני יכול להסתכן לענות לך תשובה ולהגיד הגדרות... אבל עזוב... בינינו... אנחנו לא טפשים... מי שבאמת אוהב ליהנות מבין מצוין על מה אני מדבר... אנחנו יודעים טוב מאוד איפה הקב"ה מעוניין לתת לנו הנאות... ויש מחוזות מסוימים או סיטואציות מסוימות שאנחנו מבינים טוב מאוד ש-פה... פה ה' לא נותן לי... רק אני פה הלוקח... **אני אתן לך דוגמא מוכרת:** היה לי פעם אפשרות להכניס כסף אבל בצורה של קומבינה לא ישרה... הייתי צריך לאלתר טופס מפה וחתימה משם ובקיצור לארגן איזה הכנסה פיקטיבית "נחמדה" ואז מתחילים להגיע כל מיני מחשבות... כן... לא... כן... וסו"ס אני יהודי ויהודי מאמין שפרנסה מגיעה משמים... נכון?? **ואז הגיעה אלי המחשבה המוכרת...** רגע... אולי זה השליח משמים... אולי ה' שולח לי פרנסה באמצעות הקומבינה הזו... כאן קפצתי כנשון נחש ואמרתי לעצמי: **לא!!! סטופ!!! עד כאן!!! זה לא!!! יש גבול לקרומקייט!!!**

אתה רוצה לטעון שמצוה לגנוב את ה'... נו... שיהיה... אתה רוצה לרמאות את עצמך שזה נקרא ישר (למרות שזה עקום)?? נו... תרמה את עצמך... אתה רוצה להגיד שאין בזה שום בעיה?? אולי...

אבל להגיד שהקב"ה **נותן** לי פרנסה בצורה שכזו?? עד כאן!! זה לא!! אני החלטתי **לקחת** את הפרנסה שהקב"ה רצה **לתת** לי... ואני בחרתי **לקחת** אותה בצורה העקומה הזו... זה כן... אבל להגיד שהקב"ה לא מצא דרך **אין לתת** לי רק בצורה הלא הגונה הזו... סטופ!!! יש גבול לעקמומיות!!!! אין בעיה... קח!!! ועד כמה שזכור לי לקחת... אבל אל תחשוב שקבלת מה'!!! לא קבלת מה'!!! לקחת כמו גנב!!!

מותר לקחת כנסים... יש סיטואציות שהשכל הישר מבין שה' פה לא הנותן... אני אולי לוקח!!! אני רוצה שיעלה בשקט על הכסא ועל השיש ולקוח (וכמובן לא גונב)... אבל להגיד שהקב"ה נותן לי בצורה המזופתת הזו... **מותר להישאר עם קורטוב של ישרות!!!** ואגב: מותר לפעמים **לקחת!!!** יש מקרים מסוימים שאולי ע"פ הוראת מגבוה צריך לקחת... (כמו שלקחנו את עבר הירדן) אבל תדע **שלקחת!!!** לא קבלת!!! תדע שיש לך לאן לשאוף... אני שואף לקבל ולא לקחת!!! **הדוגמא הכי מתאימה:** אנחנו **לוקחים** כסף מהמדינה... **לוקחים** אבל לחשוב שאנחנו **מקבלים??** ה' שולח לנו כסף דרך המדינה?? לא!!! זה לא!!! אם הייתי יכול להרשות לעצמי והלוואי שיום אחד אני אזכה שלא לקחת כסף מהמדינה... הלוואי... אבל רגע... בעצם למה לא?? למה לא **לקחת** מהמדינה? אתה שואל למה לא?? כי אני רוצה ולקוח ה'!!! לא רוצה **לקחת!!!** כשאני מקבל כסף מדינה אז אולי יש לי כסף אבל הפסדתי את חוויית הקבלה מה'... אני הפסדתי והקב"ה הפסיד... אני הפסדתי את המפגש ואת המגע הנעים והרך של ידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה... ואבא שבשמים הפסיד את עונג הנתינה... המדינה קיבלה את העונג הזה... המדינה קיבלה את הטובת הנאה שהיא מרגישה המושיע שלי... אז שוב: אני לא מהקנאים שלא לוקחים כסף מהמדינה... אבל גם מי שלא קנאי... מותר לו להביא שכשאתה מקבל כסף מדינה אתה לא מקבל מה'... אתה לוקח מה'...

--- מי שנדמה לו שיהודי חרדי **נהנה** פחות מחילוני... יש לו טעות חמורה... אז למה בכל זאת זה נראה שהחילוני נהנה יותר?? כי החילוני **לוקח!!!** וכשלוקחים... אז **לוקחים** מכל הבא ליד... זה נראה שהוא "סוחר" הרבה יותר... **אתה יודע מה זה מזכיר לי??**

אני שוב נזכר בעצמי... שהייתי הולך עם אמי ע"ה לחנות... ואמא היתה לוקחת עגלה... ואז אני הייתי הולך למדפים ומתחיל **לקחת** כל מיני ממתקים שאני רוצה... אני לוקח ופלים... אמא... אפשר?? **לא!!! תחזיר למקום!!!** ואני שוב חוזר עם שוקו... אמא... אפשר?? **לא!!! תחזיר למקום...** ואז אני חוזר עם אגוזי... אמא אפשר?? לא!! תחזיר למקום!! מי שראה אותי בחנות... ראה מול עיניו ילד שכבר חצי שעה מסתובב כל הזמן עם ממתקים... האין האער... הלך חזור... איזה כיף לו... כל היום יש לו ממתקים... חה חה חה... אזוני היקר: אל תסתכל על מה שיש לי בידים... מה שיש לי בידים זה לא אומר כלום... אני או בדרך לקחת!!! או בדרך להחזיר!!! בסופו של דבר תסתכל מה יש בתוך העגלה!!! מה שיש בתוך העגלה זה מה שנגזר עלי לקנות... ושם יש רק תפוז"א ובצל... אני חושב שזה משל מדהים!!! כשאתה רואה את הנהנתן הסדרתי... בדרך הלך לשופינג... או בדרך חזור מהחויית קניה... אל תתפעל... זה בסה"כ ההלך חזור עם הממתקים... תסתכל לו בתוך העגלה- מה שנקרא- בתוך העיניים!! תבדוק מה נשאר לו בשורה התחתונה...

בשורה התחתונה אדם נשאר רק עם מי שהוא מקבל מה'!!! מה שהוא לקח?? לא רק שהוא לא מקבל... אלא הוא גם צריך להחזיר... ויש כל מיני דרכים לקב"ה איך בן אדם מחזיר ממתקים למדפים... --- זו התשובה שעם ישראל עשו על שנהנו מסעודתו של אותו רשע... ה'... סליחה!!! סליחה שלקחנו הנאות ממחוזות זרים...

סליחה שגזלנו ממך את עונג הנתינה!!! ה', אני מביטי לך שמהיום את כל ההנאות שלי אקבל רק ממך... אנה ה'... מלא משאלות ליבי לטובה... תן לי... אני רוצה לקבל רק ממך... אני רוצה להגיד לך תודה!!! אבל רק לך!!! אנא... מידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה... אנה ה'... בפורים כל הפושט יד נותנים לו... ואני החלטתי לפשוט יד רק לך!!! אני רוצה שכל מה שיש לי... יהיה רק ממך... אנה ה'... אני עדיין לא אווזח במקום הזה... עדיין נגזר עלי להדקק למנת בשר ודם... אבל תזכה אותי שכמה שיותר מהר אזכה...

גיליון מס' 420 פרשת תצוה - פורים
תשפ"א שנה תשיעית

לזכות
כל השותפים במגבית הפורים
שיעמוד להם לזכות ולברכה
השותפות בהפצת דברי התורה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

מעניני פורים ומגילת אסתר

בין על הניסים של חנוכה לפורים

יש חילוק בין נוסח על הניסים של חנוכה לפורים, שבפורים מזכירים רק את עיקר הענין שמודים על שה' הצילנו ממחשבת הרעה להשמיד להרוג וכו', כיון שכבר נאמר במגילת אסתר בפרטיות כל עניני הנס אבל בחנוכה מאריכים בתפילה ואומרים שאר פרטי המלחמה והנס.

ובזה מבואר גם כן מה טעם לא נאמר בעה"נ דפורים "וקבעו יום זה להודות ולהלל" כמו שאומרים בחנוכה וקבעו שמונת ימי חנוכה וכו' משום שגם זה כבר נזכר במגילה ואין צורך לכפול.

ואת פרשנדתא ואת דלפון ואת אספתא (ט' ז')

"צריך לומר עשרת בני המן ועשרת, הכל בנשימה אחת, להודיע שכולם נהרגו ונתלו כאחד" (סי' תר"צ סט"ו). שמענו מרבנו כי לכאן' הדין תמוה וכי מה נפקא מינה לנו האם יצאה נשמתם בבת אחת או לא, אלא, כיון שהם כתובים באיזה סדר במגילה היה מקום לטעות בפשט הכתוב ולחשוב שמתו לפי הסדר שהם כתובים, לכן לבאר הפשט קבעו חז"ל שיש לקרוא הכל בנשימה אחת שנדע שמתו בבת אחת. וטעם הסדר, שהם כתובים – כמו שהם נולדו.

והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור (ט' כ"ח)

פעמים ואדם עושה את המצוה אך אינו זוכר את הטעם והסיבה, וכעין "מצות אנשים מלומדה", לכן כפל הכתוב ואמר "נזכרים ונעשים" והיינו שאת הימים האלה יש לזכור, ולא לשכוח את הנס שהיה, ומלבד זה גם עצם המצוות שיש בימים האלה "ונעשים" קוראים מגילה ושולחים מנות ושאר מצוות היום (א.ה. והוא חידוש, שלא מצינו בשאר מצוות חיוב לכתחילה לזכור בשעת קיום המצוה את טעם וסיבת המצוה, מלבד בסוכות דכתיב 'למען ידעו דורותיכם' וכמבואר בטור).

דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו (י' ג')

מהי הכפילות. כי בדרך כלל העוסק בצורכי ציבור אין לו פנאי להתעסק עם משפחתו ויש לו זמן רק לאחרים, אמנם על מרדכי כתוב שהיה גם "דורש טוב לעמו" וגם "דובר שלום לכל זרעו" (א"ה, שוב מצאתי בטעמא דקרא שכתב שם כעין זה ומביא סמך לזה מקרא איוב ל"א אם אמנע מחפץ דלים וגו' עיי"ש).

והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו והנפרע לנו מצרינו

יש להעיר שכאן הקדים המשלם גמול, ואח"כ אמר הנפרע לנו ואילו בתפילת ערבית נאמר להיפך הקל הנפרע לנו מצרינו והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו.

ויש לבאר כי הכא בברכת המגילה נאמר הענין לגבי המן הרשע ואצלו שילמו תחילה את גמולו שתלו אותו ואחר כך נפרעו מכל צרינו, דהיינו משאר הצוררים אותנו, עשרת בניו וכו' אבל בערבית הוא שבח וענין כללי, ובזה בדרכו של עולם שהקב"ה נפרע מצרינו (שפוטר אותנו מעול שנותנים עלינו) ואחר כך משלם כגמולם לפי מעלליהם.

ארורים כל הרשעים ברוכים כל הצדיקים

בסעודת פורים שוררו המסובים אצל רבנו ארורים כל הרשעים ברוכים כל הצדיקים תיקן אותם רבנו ואמר כי הנוסח הנכון הוא ארורים כל הרשעים ברוכים כל היהודים, והצנזור שינה וכתב רשעים וצדיקים, עכ"ד, [א"ה, ואאמו"ר שליט"א הוסיף שרבנו היה אומר כן תדיר בשם אביו מרן הקהילות יעקב זצ"ל ובגיליון הטור של רבנו הגיה שכן הוא בירושלמי].

(שיח המגילה)

פנינים על הפרשה

טעם ששפיכת שיריים נזכר אצל חטאת

ונתתה על קרנות המזבח באצבעך ואת כל הדם תשפוך אל יסוד המזבח (כ"ט י"ב)

המקום היחיד שנזכר בפרוש הדין של שפיכת שיריים, הוא רק כאן בחטאת, ובגמרא (עין זבחים נ"א א') למדו לשאר הזבחים.

ונראה כי טעמא דקרא בזה.

כי בחטאת נותן באצבעו, ועל כרחק נשארים שיריים ולכן אמרה תורה שאת השיריים ישפוך ליסוד, אבל בשאר קדשים הרי זורק בכלי, ואם כן יכול לזרוק כל הדם ואינו צריך להשאיר שיריים (ועיין בתוס' זבחים נ"ג ב' ד"ה העולה בשם הר"מ מפונטיא) ורק אם נשאר, ילפינן דיש מצוות שפיכת שיריים. (ואפילו לפי דברי התוס' שם, דמצווה להשאיר קצת לשיריים, על כל פנים אינו מעכב, ואם לא נשאר, גם כן יצא, אבל בחטאת שנותן באצבעו נשאר תמיד).

(שבענו מטוביך)

מגבית מיוחדת
לקראת ימי הפורים הבעל"ט

כהכרת הטוב
לשותפים במגבית זו
יקבל כל שותף
בקבוק יין מיוחד
מיין הסיימים
של מרן
רשכבה"ג שר התורה
הגר"ה קניבסקי שליט"א

וכן השותפים
יוכלו לזעזע את שטם עורביה
שיצבי איגל מרן
במי המרס הגולע

קובץ גליונות

דברי שי"ח

הנך נעשה שותף להפצת דברי התורה וזיכוי הרבים
הנדול של אלפי הלומדים המעינים והקוראים מדי שבוע
300 ש"ח בלבד

החזקתה תרע"ח

053-3145-900

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

קביעת שיעור בהלכות שמיטה (א)

נציין עוד, כי כשלא יכל רבינו למסור את השיעור באופן קבוע, נתבקש הגאון הצדיק רבי ישי מנדל שליט"א למלא את מקומו, ואכן במשך תקופה ארוכה הוא מסר את השיעור במקומו.

הגאון הצדיק רבי ישי מנדל שליט"א

בכלל, תלמידי ומקורבי מרן החזון איש זצ"ל, ובראשם רבינו שליט"א ראו בלימוד הלכות השמיטה מטרה וערך עליון. לא אחת יצא רבינו מגדרו ממש, למען טובת שמירת השמיטה כהלכתה בארץ, ונרחיב על כך אי"ה בשבועות הבאים.

גם מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל, התאמץ בדיני שביעית יותר מגדר הרגיל. תלמידו (בהקדמה לספר חוט שני - שביעית) מעיד כי הוא מסר שיעורים וליבן את ההלכות שוב ושוב במשך שש שמיטות (!) ומסר שיעורים גם לבני תורה תלמידי חכמים וגם לציבור החלקאים במושובתיהם שקיבלו על עצמם שמירת מצות השביעית כדת וכד"ן.

הוא מוסיף ומספר כי בימי בחרותו קבע הגר"נ לימוד בקביעות עם רשכבה"ג מרן בעל הקהילות יעקב ז"ע, במשך כמה שנים, ואחד מן הלימודים היה בסדר זרעים (והגר"נ התבטא 'הסטייפלר לימד אותי הלכות שמיטה').

ובשנותיה הראשונות של ישיבת פונביץ, ייסד הרב מפונביץ זצ"ל את ימי הלימוד "ירחי כלה", בחודש אב, והשנה הראשונה שייסד היה זה ערב שנת השמיטה, והרב מפונביץ חיפש תלמידי חכמים שיסכימו ללמד ולומר שיעורים בסוגיות והלכות אלו, ולא מצאו, מפני שבאותה הזמן הישוב החדש היה בתחילתו, ועדיין לא עסקו הרבה בענינים אלו, עד שהגיעו ל'כולל פונביץ' ושם הוא בחר את מרן הגר"נ ואת הגר"פ שריבר זצ"ל, שהיו עדיין אברכים צעירים, והם יודעים באלו ההלכות וראוים למסור שיעורים, וכך היה.

מרן הגר"נ זצ"ל בכרם ענבים שבפיקוחו

שביעין חביבין

"כל השביעין חביבין לעולם" כך כותב המדרש (ויק"ר פכ"ט, י"א): למעלן השביעי חביב... בארצות שביעית חביבה... בשנים שביעי חביב שנאמר (שמות כג) והשביעית תשמטנה ונטשתה. בשמיטין שביעי חביב שנא' (ויקרא כה) וקדשתם את שנת החמשים. ואכן, ישראל קדושין הם, ומחבבים את מצות השבע. בכל שבע שנים כשקרב ובא שנת השמיטה, מתכוננים לזה בלימוד ההלכות ובקיום המצוה כתיקונה.

השיעור בחיי אדם

במשך עשרות שנים, היה קיים אחרי תפילת ותיקין בשבת, בבית הכנסת 'חזון איש' לדרמן, בחדר צדדי, שיעור קצר וקבוע בהלכה. השיעור נוסד על ידי הגאון רבי נחום קרליץ זצ"ל ונמסר על ידו, ואחרי פטירתו המשיך בזה רבינו מרן שליט"א. הלימוד היה מתוך ספר חיי-אדם, סימן אחרי סימן, ולפני החגים עברו ללימוד ההלכות חג בחג.

הגאון רבי נחום מאיר קרליץ זצ"ל

סמוך ונראה לשנת השמיטה היה מתחיל רבינו לעבור ללימוד בספר 'שערי צדק' (לבעל החיי אדם ז"ע) על ההלכות מצות התלויות בארץ, והיו לומדים את ההלכות שנת השמיטה (מפי חתן רבינו, הגאון הגדול רבי שרגא שליט"א).

מה שלא ידוע הוא, כיצד ומדוע חיבר הגאון בעל שערי צדק, את חיבורו החשוב, שנהפך לספר הלכה בסיס לכל לומד בעיון ההלכות זרעים למעשה, וזה לשונו, בהקדמת הספר: "בעת נפילת הבתים, בחצר שאני דר בו שהיה בשנת תקס"ד, כמבואר בסוף ספר חיי אדם, נדרתי נדר גדול, שכשאשר אזכה להשיא את בני ובנותי ויהיה ביכולתי אזי אעלה לעיר הקודש לירושלים ת"ב, להיות שם כל ימי חיי ולעבוד שם ה', והנה אם יכנוס אדם לחצר המלך ולא ידע מנהגו, וודאי שמתחייב בנפשו, כל שכן הרוצה לדור בארץ הקודש ולא בקי בכל הדינים השייך לזה, וקראתיו 'שערי צדק' על שם ירושלים הנקרא צדק, ואם ח"ו לא אזכה לעלות אקיים המצוה התלויות בה בלימוד הזה, כאמרם כל העוסק בתורת עולה כו' עד כאן לשונו".

המוהל הרב שקול זצ"ל

ורבינו התפעם, והגיב שחזו"א היה כמה שבועות בקיין אצל בן אחותו ר' שמואל גריינמן, והי' הולך כל לילה לטייל, וכשהי' יוצא היתה באה חתולה והולכת אחריו וכך הי' כמה שבועות, וחזו"א לא הרשה לגרשה. וכנראה שהיה צריך לסדר לה איזה תיקון. (מפי חתנו הגאון רבי שלמה זלצמן שליט"א, רב מושב נוה ירק)

ונקוה כי יתקיים בנו הברכה שאומרים בסעודת ברית המילה 'הרחמן הוא ישלח לנו משיחו הולך תמים, בזכות חתן למולות דמים, לבשר בשורות טובות ונחומים, לעם אחד מפזר ומפרד בין העמים'.

הוא עושה כדן. רבינו מאיר פנים למוהל הרב שקול (לבוש בקיטל לבן כמנהגו) אחרי ברית מילה שערך. (ברכת יש"כ לנוכח רבינו, ידידנו הגאון רבי אריה קולדצקי שליט"א)

תמונה נדירה של מרן שליט"א יושב על כסא הסנדק, כשבחזית הנדירה נראה המוהל הרב שקול (תודתנו למשפחת זלצמן)

שבוע שעבר הסתלק מעמנו המוהל הידוע הגאון רבי מאיר עמנואל שקול, בן אחיו של המוהל המפורסם מפתח תקוה רבי ישראל יצחק שקול ז"ל, שבמשך עשרות שנים מל ילדי ישראל מתוך יראת חטא וקדושה, כשבריתות רבינו היו על ברכי רבינו ששימש כסנדק. (ורבינו הכיר היטב גם את המוהל מפתח תקוה, אך אין כאן המקום לזה).

מלבד היותו מוהל מומחה, נודע כתלמיד חכם שישב בכלל כאברך מן המניין, והיה מונח בלימוד והיא היתה משוש חייו. סיפר משמושו האישי של רבינו, הר"ר ישעי' אפשטיין, שרבינו התבטא אודותיו לא אחת, כי 'ר' מאיר עושה את הברית כדן', כשהוא מתכוין בעיקר לצורת המציצה שעשה ונתנית הדם לתוך החול בדווקא, ורבינו היה מרוצה שהוא מקפיד על כך. ובמשך השנים הוא נעשה קרוב משפחה עם רבינו, כשגיסו הגאון רבי אליעזר כהן שליט"א נעשה מחותן עם רבינו שליט"א בנישואי כמה נכדיו עם ילדיו של ר"א שליט"א.

ולפני מספר שנים ישב רבי מאיר ז"ל 'שבעה' על אחותו, ורבינו טרח והגיע לנחם אותו בביתו, והוא סיפר לפני רבינו שבאותם שעות שנסתלקה אשתו הוא לא ידע מזה, רק הבחין בדבר משונה, שיונה נכנסה אל החדר והסתבכה בנברשת המאור של החדר, ויהי לפלא, כי זה דבר שאינו מצוי אצלו כלל, וזמן קצר אחרי זה הוא שמע שאחותו הסתלקה.